

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ที่ได้รับการสอนอ่าน
แบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL - PLUS กับวิธีสอนอ่านแบบปกติ

โดย

นางสาวพัชรินทร์ แจ่มจำรูญ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-653-930-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

A COMPARISON OF READING COMPREHENSION ACHIEVEMENT
OF MATHAYOMSUKSA II STUDENTS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER
THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION AMPHOE CHA – AM , PHETCHABURI
PROVINCE BY USING INTERACTIVE READING WITH KWL– PLUS APPROACH AND
THE TRADITIONAL METHOD

By

มหาวิทาลัยศรีษะเกษ สงวนลิขสิทธิ์
Patcharin Jamchumroon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2004

ISBN 974 – 653 – 930 – 2

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอลำลูกกา จังหวัดเพชรบุรี ที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL – PLUS กับวิธีสอนอ่านแบบปกติ” เสนอโดย นางสาวพัชรินทร์ แจ่มจำรูญ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

1. อาจารย์ สิริอาภา รัชตะหิรัญ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัมพร แก้วสุวรรณ
3. อาจารย์ สุนิดา กิตติศรีธนนันท์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมพร ร่วมสุข)

...../...../.....

.....กรรมการ

(อาจารย์ สิริอาภา รัชตะหิรัญ)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัมพร แก้วสุวรรณ)

...../...../.....

.....กรรมการ

(อาจารย์ สุนิดา กิตติศรีธนนันท์)

...../...../.....

.....กรรมการ

(อาจารย์ รพีพรรณ เทียมเดช)

...../...../.....

K44255205 : MAJOR : TEACHING THAI LANGUAGE

KEY WORD : READING COMPREHENSION / INTERACTIVE READING WITH KWL-PLUS

PATCHARIN JAMCHUMROON : A COMPARISON OF READING COMPREHENSION ACHIEVEMENT OF MATHAYOMSUKSA II STUDENTS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION AMPHOE CHA - AM , PHETCHABURI PROVINCE BY USING INTERACTIVE READING WITH KWL-PLUS APPROACH AND THE TRADITIONAL METHOD. THESIS ADVISORS : SIRIAPHA RAJATAHIRAN, ASST. PROF. AMPORN KAEWSUWAN, AND SUNIDA KITTISRITHANANUN. 234 pp. ISBN 974-653-930-2

The purposes of this experimental research were : 1) to compare the Reading Comprehension achievement of the Mathayomsuksa II students between the Interactive Reading with KWL-PLUS Approach, Experimental Group and the Traditional Method, Control Group and 2) to study the opinions of the students towards the Reading Comprehension that was taught by the Interactive Reading with KWL-PLUS Approach. The samples consisted of 60 Mathayomsuksa II students in the first semester of the academic year 2004 from Suksasongkroa Phetchaburi School, Amphoe Cha-Am , Phetchaburi Province. There were two experimental condition, the Interactive Reading with KWL-PLUS Approach, Experimental Group and the Traditional Method, Control Group. Each group consisted of 30 students. The experimental group was taught by the Interactive Reading with KWL-PLUS Approach, while the control group was taught by the Traditional Method. Both of them were taught by the same content for 15 hours.

The research tools were the lesson plan, the achievement examination, and the questionnaire for collecting students' opinion in the Interactive Reading with KWL-PLUS Approach. The data was analyzed by Mean, Standard Deviation, and statistical test, t – test.

The results of the research were found as follows :

1. The reading comprehension achievement of experimental group, Interactive Reading with KWL-PLUS Approach was significantly difference from the control group, Traditional Method at the 0.05 level.

2. The students who were taught by Interactive Reading with KWL-PLUS Approach agreed with this method about 85 percent.

Department of Curriculum and Instruction Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2004

Student's signature.....

Thesis Advisors' signature 1. 2. 3.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอลำปาง จังหวัดเพชรบุรี ที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL- PLUS กับวิธีสอนอ่านแบบปกติ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความกรุณา การให้คำปรึกษา คำแนะนำ และการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จากอาจารย์สิริอาภา รัชตะหิรัญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมพร แก้วสุวรรณ และอาจารย์สุนิศา กิตติศรีธนานันท์ ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพร ร่วมสุข ประธานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์พิพรรณ เทียมเดช ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา และแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อความสมบูรณ์ถูกต้องของวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญการตรวจสอบเครื่องมือ ดร. สุจิตรา คงจินดา อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชฎาพรธม เศรษฐวัฒน์ อาจารย์พิเศษสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรรยา รักการ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผู้สอนวิชาวัดผลและประเมินผล ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร ครูอาจารย์และนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณคณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทุกท่าน ขอบคุณคุณวรรณิ ภิมย์คำ ที่ให้คำแนะนำเสมอมา ขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาวิชาการสอนภาษาไทยที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีอยู่เสมอ

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้สิ่งที่ดีงามมาตลอดชีวิต น้องและคุณรัตนพล ลักษณะพานิช ที่เป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา คุณประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดาและครูอาจารย์ทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	12
สมมติฐานการวิจัย	13
ขอบเขตการวิจัย	13
นิยามศัพท์เฉพาะ	14
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	16
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	17
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการอ่าน	21
ความหมายของการอ่าน	22
ความสำคัญของการอ่าน	23
จุดมุ่งหมายของการอ่าน	24
ประเภทของการอ่าน	26
ความพร้อมในการอ่าน	28
ความต้องการและความสนใจในการอ่านของวัยรุ่น	31
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการอ่านจับใจความ	35
ความหมายของการอ่านจับใจความ	36
ประเภทของการอ่านจับใจความ	37
กลวิธีการอ่านจับใจความ	38
ทฤษฎีและรูปแบบการอ่านจับใจความ	45
ความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน	52
วิธีสอนภาษาไทย	52

บทที่	หน้า
วิธีสอนแบบปกติ	56
วิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL – PLUS	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ KWL-PLUS	62
3 การดำเนินการวิจัย	65
ขั้นเตรียมการ	65
ขั้นสร้างเครื่องมือ	66
แผนการจัดการเรียนรู้วิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ KWL-PLUS	67
แผนการจัดการเรียนรู้วิธีสอนอ่านแบบปกติ	68
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ	69
แบบสอบถามความคิดเห็น	70
ขั้นดำเนินการทดลอง	71
ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล	73
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความระหว่างกลุ่ม ทดลองกับกลุ่มควบคุม	75
ตอนที่ 2 ผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอน อ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS	77
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	79
สรุปผลการวิจัย	80
อภิปรายผลการวิจัย	80
ข้อเสนอแนะ	83
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	95
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	95
ภาคผนวก ข แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ	97
ภาคผนวก ค การหาค่าความเชื่อมั่น	120
ภาคผนวก ง แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลอง.....	143

	หน้า
ภาคผนวก จ แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มควบคุม.....	191
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามความคิดเห็น.....	231
ประวัติผู้วิจัย	234

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2545	5
2	รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอลำปาง จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2545	7
3	รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมวดวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี ปีการศึกษา 2545	10
4	การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ	70
5	ผลการเปรียบเทียบการทดสอบก่อนเรียนการอ่านจับใจความระหว่างกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS กับกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ	75
6	ผลการเปรียบเทียบการทดสอบหลังเรียนการอ่านจับใจความระหว่างกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS กับกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ	76
7	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ (ก่อนเรียนและหลังเรียน) ของกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS	76
8	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ (ก่อนเรียนและหลังเรียน) ของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ	77
9	ผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนอ่านแบบ ปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS	78
10	แสดงการหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจ ความจำนวน 40 ข้อ	121
11	แสดงการหาค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมดที่ได้จากการทดลองใช้แบบ ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ	122
12	แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ จำนวน 40 ข้อ	124
13	แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม	125

ตารางที่		หน้า
14	แสดงการหาค่าความแปรปรวนของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทย ปีการศึกษา 2546	126
15	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง ปีการศึกษา 2546	127
16	แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนของ กลุ่มทดลอง	128
17	แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนของ กลุ่มควบคุม	129
18	แสดงการหาค่าความแปรปรวนของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน จับใจความ (ก่อนเรียน) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	130
19	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ (ก่อนเรียน) ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	131
20	แสดงการหาค่าความแปรปรวนของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน จับใจความ (หลังเรียน) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	132
21	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ (หลังเรียน) ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	133
22	แสดงค่าความต่างของคะแนนการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนของ กลุ่มทดลอง	134
23	แสดงค่าความต่างของคะแนนการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนของ กลุ่มควบคุม	135
24	ตารางประเมินความตรงตามจุดประสงค์และเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ	138
25	ตารางประเมินความตรงตามจุดประสงค์และเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้.....	142

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันนี้โลกมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาทางเทคโนโลยีเติบโตอย่างรวดเร็ว และเข้ามามีบทบาทกับมนุษย์มากขึ้น จนเรียกได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะความก้าวหน้าในการติดต่อสื่อสารที่ทุกคนในสังคมให้ความสนใจ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีทางการสื่อสารกันอย่างแพร่หลาย เพื่อที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารสำหรับเป็นแนวทางในการศึกษา การประกอบอาชีพ หรือการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ในประเทศให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีเทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกได้เป็นอย่างดีเพียงใดก็ตาม ก็ไม่ได้หมายความว่า ผู้รับสารจะมีความเข้าใจข่าวสารได้อย่างถูกต้องเสมอไป สิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญ และมีความจำเป็นต้องใช้ในการที่จะรับรู้หรือทำความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวสารเหล่านั้น คือ การอ่าน เพราะการอ่านถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการที่จะได้รับความรู้มาใช้ทำประโยชน์ต่าง ๆ ดังที่ ประเทิน มหาจันทร์ (2530 : 4) ได้กล่าวไว้ว่า

การอ่านมีบทบาทอย่างสำคัญต่อชีวิตและความเป็นอยู่ในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะเหตุว่าการอ่านนอกจากจะทำให้ผู้อ่านสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งปัญหาส่วนตัว และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสังคมยังช่วยให้ผู้อ่านเป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ และความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อีกด้วย ซึ่งทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างแนบเนียน ยิ่งกว่านั้น การอ่านยังเป็นการตอบสนองความสนใจ และความอยากรู้อยากเห็นอันเป็นวิสัยของมนุษย์ได้เป็นอย่างดีเป็นการขยายทรรศนะของผู้อ่านที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้กว้างขวาง ทั้งยังช่วยสนองความต้องการทางด้านนันทนาการของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

นอกจากนั้น ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ (2533 : 50) กล่าวไว้ว่า “ การอ่านเป็นเครื่องมือสำหรับแสวงหาความรู้ที่ดีที่สุด นักอ่านที่เก่ง ๆ จะอ่านหนังสือได้รวดเร็ว จับใจความได้ถูกต้องและจับใจความได้มาก ” ส่วนพรทิพย์ ชาตะรัตน์ (2545 : 59) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านสรุปได้ว่า การอ่านเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการแสวงหาความรู้ ดังนั้นผู้ที่มีความสามารถในการอ่านคือสามารถอ่านได้มาก อ่านได้เร็ว และอ่านได้ถูกต้อง ย่อมมีโอกาสในชีวิตหลายๆ ด้านมากกว่า

เช่น ด้านการศึกษา ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ เป็นต้น ตลอดจนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็วและทันสมัยกว่าผู้ที่ขาดทักษะในการอ่าน

การอ่านจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ เพราะวิชาการต่าง ๆ จำเป็นจะต้องอาศัยความสามารถในการอ่านเพื่อที่จะทำความเข้าใจเนื้อหา และจับใจความจากเรื่องที่อ่าน แล้วจึงนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ตามที่ต้องการ ดังนั้นในการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และพัฒนานักเรียนให้สามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การที่จะพัฒนานักเรียนให้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ จึงประสบผลสำเร็จ การอ่านประเภทหนึ่งที่นักเรียนควรจะได้รับ การฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เพราะเป็นประโยชน์อย่างมากในการแสวงหาความรู้ คือ การอ่านจับใจความ ดังที่ ศศิธร อินคุ่น (2535 : 21) กล่าวไว้ว่า “ การอ่านจับใจความสำคัญเป็นทักษะที่จำเป็นต้องฝึกฝนอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเรียนเรื่องอะไร ในระดับไหนก็ตาม เพราะถ้าไม่สามารถจับใจความได้นักเรียนจะไม่ได้ประโยชน์จากการอ่านเท่าที่ควร ” ส่วนแววมยุรา เหมือนนิล (2541 : 17) ได้กล่าวไว้ว่า “ การอ่านจับใจความเป็นความเข้าใจเรื่องที่อ่านระดับต้น และเป็นพื้นฐานสำคัญมากสำหรับการอ่านระดับสูงต่อไป เช่น ถ้านักเรียนจับใจความเรื่องที่อ่านไม่ได้ ก็คงไม่สามารถอ่านเพื่อวิจารณ์ว่าเรื่องนั้นดีหรือไม่ดีได้เลย ” นอกจากนี้ ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล (2538 : 55) ได้กล่าวถึง การอ่านจับใจความไว้ว่า

การอ่านจับใจความสำคัญนับเป็นหัวใจของการอ่านวัสดุการอ่านทุกรูปแบบไม่ว่าจะมีเนื้อหาอย่างไร เพราะหากจับใจความสำคัญไม่ได้ก็ย่อมไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน หากต้องใช้ประโยชน์จากการอ่านนั้นก็ต้องกลับมาอ่านใหม่ทำให้เสียเวลา บางครั้งผู้อ่านได้อ่านเอกสารในที่ที่อาจจะไม่ได้กลับไปอ่านซ้ำอีกก็ยิ่งเสียประโยชน์ไป หากอ่านจับใจความได้จำไว้ได้หรือบันทึกไว้ได้ก็จะใช้ประโยชน์ได้ทันที

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน และประโยชน์ของการอ่านจับใจความที่มีต่อการเรียนการสอน จึงกำหนดเรื่องการอ่านไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสาระที่ 1 การอ่าน ดังนี้

สาระที่ 1 : การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ความเข้าใจไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ 2545 : 12)

ส่วนการอ่านจับใจความ อยู่ในมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 คือกำหนดให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพและอ่านได้เร็วยิ่งขึ้น เข้าใจวงศ์พท์กว้างขึ้น เข้าใจสำนวนและโวหาร การบรรยาย การพรรณนา อธิบาย อุปมา สาธก สามารถใช้บริบทการอ่าน สร้างความเข้าใจในการอ่าน และใช้แหล่งความรู้พัฒนาประสบการณ์ และความรู้อีกกว้างขวางขึ้น... (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ 2544 : 8)

ถึงแม้การอ่านและการอ่านจับใจความจะมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ และถูกกำหนดให้เป็นเนื้อหาในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยมาอย่างต่อเนื่องแล้วก็ตาม แต่พบว่าการอ่านก็ยังมีปัญหาสะสมมาช้านานและยังไม่ได้รับการแก้ไขที่จริงจัง ปัญหาการอ่านที่ควรจะได้รับแก้ไขอย่างยิ่ง คือ นักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน และไม่ชอบอ่าน ดังที่ ณรงค์ฤทธิ์ สักดาณรงค์ (2538 : 50) ได้กล่าวว่า

การที่นักเรียนไม่ชอบอ่าน ไม่มีนิสัยรักการอ่าน หรือถ้าต้องการอ่านมักจะเลือกหนังสือประเภทเบาสมองไร้สาระ ปัญหาเหล่านี้ถือเป็นเรื่องที่ทำทนายครูเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะครูผู้สอนภาษาไทย เพราะภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ การเรียนการสอนจะต้องให้ครบกระบวนการทั้ง 4 คือ อ่าน ฟัง พูด และเขียน การที่นักเรียนไม่ชอบการอ่านและไม่มีนิสัยรักการอ่าน ย่อมนำไปสู่ปัญหาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้แก่การพัฒนาพื้นฐานในการฟัง พูด และเขียนไม่ก้าวหน้า เพราะการอ่านเป็นพื้นฐานในการฟัง พูด และเขียน ถ้านักเรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านจะทำให้การฟังมีประสิทธิภาพตามไปด้วย รวมทั้งการพูดและการเขียนจะพัฒนาขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้จากการอ่านซึ่งมีส่วนสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

สาเหตุประการหนึ่งที่นักเรียนไม่ชอบอ่านหนังสืออาจเป็นเพราะปัจจุบันสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ ล้วนแล้วแต่เป็นสื่อที่นักเรียนให้ความสนใจมากกว่าเพราะอ่านยวความสะดวกให้นักเรียนได้เรียนรู้ และทราบข้อมูลข่าวสารได้เร็ว จึงทำให้นักเรียนสูญเสียเวลาที่ควรจะได้อ่านหนังสือไป (ฐริภัท ทิศร 2543 : 11) และในที่สุดจะทำให้ขาดนิสัยรักการอ่าน เสียโอกาสในการที่จะนำความรู้จากการอ่าน ไปพัฒนาประเทศ เพราะเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต้นแบบของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่าง ญี่ปุ่น เกาหลี สิงคโปร์ ฮองกง ฯลฯ ประเทศดังกล่าวสามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็วกว่าประเทศไทย เพราะประชากรในประเทศเหล่านี้มีการศึกษาสูงกว่าประชากรในประเทศไทย โดยเฉลี่ยประชากรมีนิสัยรักการอ่านมากกว่าวัดได้จากจำนวนสิ่งพิมพ์ต่อสัดส่วนของประชากรในแต่ละประเทศ ฉะนั้นปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศต้นแบบแห่งเอเชียเหล่านี้จึงฟันตัวได้รวดเร็วกว่าประเทศไทย (มานพ ศรีเทียม 2543 : 47)

ปัญหาเกี่ยวกับการอ่านประการต่อมา คือ นักเรียนขาดการปลูกฝังให้มีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากผู้ปกครองหรือครูอาจารย์ที่ละเลยมาตั้งแต่ต้นทำให้เกิดผลตามมา คือ นักเรียนไม่ชอบอ่าน อ่านหนังสือน้อยมาก หรืออ่านแต่สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ จากผลการสำรวจขององค์การ UNESCO รายงานว่า พลเมืองไทยอ่านหนังสือเฉลี่ยคนละ 5 หน้ากระดาษต่อปี และในปี 2533 ทรงศรี อักษรเสื่อ (2533, อ้างถึงใน วิชา ทรวงแสง 2545 : 33) รายงานว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏในกลุ่มอีสานเหนือใช้เวลาอ่านหนังสือเพียง 7 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เท่านั้น จากข้อมูลดังกล่าว พอจะอนุมานได้ว่าคนไทยยังอ่านหนังสือน้อยมาก (วิชา ทรวงแสง 2545 : 33) เมื่อเป็นเช่นนี้นักเรียนและคนไทยทุกคนควรได้รับการพัฒนาทางด้านการอ่าน สร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับตนเอง เพื่อที่จะได้ใช้ความรู้จากการอ่านมาพัฒนาตนเองและสังคมต่อไป

ปัญหาการอ่านไม่ได้ยุติอยู่เพียงแค่นักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่านเท่านั้น เพราะเมื่อพิจารณาถลกลงไปในชั้นการเรียนการสอนอ่าน จะพบปัญหาอีกมากมายซึ่งล้วนเป็นปัญหาที่สำคัญต่อการสอนอ่านทั้งสิ้นและหนึ่งในปัญหานั้นก็คือ ปัญหาของการอ่านจับใจความ นักเรียนจำนวนมากประสบกับปัญหาการอ่านจับใจความ เนื่องจากอ่านหนังสือแล้วไม่เข้าใจ ไม่สามารถสรุปหรือจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ดังที่ เนาวรัตน์ นาคพงษ์ (2536 : 5) ได้กล่าวถึงปัญหาของการอ่านจับใจความไว้ว่า “ นักเรียนมีข้อบกพร่องในการอ่านจับใจความและเป็นปัญหาใหญ่สำหรับครูผู้สอน คือ นักเรียนอ่านแล้วไม่เข้าใจเนื้อเรื่อง สรุปสาระสำคัญของเรื่องไม่ได้ ” นอกจากนี้ ณรงค์ฤทธิ์ ศักดาณรงค์ (2538 : 50) ได้กล่าวถึงปัญหาการอ่านจับใจความสรุปได้ว่า นักเรียนอ่านได้แต่ไม่แตกฉาน สะกดคำไม่ถูก ไม่เข้าใจความหมาย อ่านแล้วสรุปใจความสำคัญไม่ได้ ไม่สามารถแยกข้อความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และไม่สามารถแยกใจความสำคัญหลักกับใจความสำคัญรองได้ เช่นเดียวกับ ฐัญมาส ตันเสถียร (2544 : 4) ได้กล่าวถึงปัญหาของการอ่านจับใจความสรุปได้ว่า นักเรียนไม่สามารถจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้ รวมทั้งไม่รู้วิธีอ่านที่ถูกต้องเกี่ยวกับการอ่านจับใจความ

นอกจากปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียนแล้ว ด้านครูผู้สอนเองก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาขึ้น ดังที่ สรินยา ก้อนทอง (2538 : 4) ได้กล่าวโดยสรุปไว้ว่า สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ นักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จในการอ่านจับใจความ เนื่องมาจากครูส่วนมากไม่สนใจจะใช้วิธีสอนที่หลากหลาย แต่ยังคงใช้การบรรยายแบบเดิมในการสอน และไม่จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการอ่านจับใจความอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะในด้านการคิด ดังนั้นบทบาทที่สำคัญของครูผู้สอนจึงไม่ใช่เพียงแต่รอบรู้เนื้อหาวิชาเท่านั้น แต่จะต้องเป็นผู้ที่รู้จักถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียนได้เป็นอย่างดีอีกด้วย นอกจากนี้ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537 : 8) กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับตัวครูผู้สอนไว้ว่า

ครูไม่เข้าใจวิธีการสอนอ่านอย่างแท้จริง ส่วนมากจะกำหนดวัตถุประสงค์ ให้นักเรียนอ่านเรื่อง โดยไม่มีวัตถุประสงค์อื่น ซึ่งถ้าครูสอนให้นักเรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการอ่านในลักษณะต่าง ๆ ตามความสามารถนักเรียนก็จะนำวิธีการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการเรียน ครูภาษาไทยมีความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอนอ่านไม่เพียงพอ เช่น จิตวิทยาการอ่าน การวิเคราะห์ระดับความสามารถในการอ่าน และวิธีสอนอ่านตามจุดมุ่งหมายเฉพาะ

ปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดแสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะทักษะการอ่านยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ปีการศึกษา 2545 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนของวิชาภาษาไทยที่มีการประเมินความสามารถในการรับสารรวมอยู่ด้วยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GAT) ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาพรวมอยู่แค่เพียงระดับพอใช้ โดยในระดับประเทศมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 46.25 ในระดับเขตการศึกษา คือ เขตการศึกษา 5 ซึ่งประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ ราชบุรี เพชรบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม และกาญจนบุรี มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 47.87 และในระดับจังหวัด คือจังหวัดเพชรบุรี มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50.56 (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ 2546 ก) ดังปรากฏใน ตารางที่ 1 ตารางที่ 1 รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2545

ภาษาไทย	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GAT)		
	ระดับประเทศ	ระดับเขตการศึกษา เขตการศึกษา 5	ระดับจังหวัด จังหวัดเพชรบุรี
จำนวนนักเรียน	438,650	39,569	3,628
คะแนนเต็ม	40	40	40
คะแนนต่ำสุด	1	1	3
คะแนนสูงสุด	37	34	34
คะแนนเฉลี่ย	18.501	19.148	20.225
คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	46.254 *	47.874 *	50.564 *
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	5.419	5.259	5.579

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ภาษาไทย	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GAT)		
	ระดับประเทศ	ระดับเขตการศึกษา เขตการศึกษา 5	ระดับจังหวัด จังหวัดเพชรบุรี
ปรับปรุง (จำนวนคน)	62,895	4,335	318
ปรับปรุง (ร้อยละ)	14.338	10.956	8.765
พอใช้ (จำนวนคน)	310,455	28,647	2,420
พอใช้ (ร้อยละ)	70.775 *	72.398 *	66.703 *
ดี (จำนวนคน)	65,300	6,587	890
ดี (ร้อยละ)	14.887	16.647	24.531

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, สำนักทดสอบการศึกษา, “รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545,” 2546. (อัครสำเนา)

นอกจากนี้ในปีการศึกษา 2545 ได้มีการสำรวจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ระดับอำเภอ ของจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งประกอบด้วยอำเภอจำนวน 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเขาย้อย อำเภอชะอำ อำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอแก่งกระจาน อำเภอบ้านลาด อำเภอบ้านแหลม และอำเภอท่ายาง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนหลายอำเภออยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง และอำเภอชะอำ เป็นอีกอำเภอหนึ่งที่สมควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขเช่นกัน โดยอำเภอชะอำมีโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี โรงเรียนห้วยทรายประชาสรรค์ โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี ในการสำรวจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียน พบว่า โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี มีผลการเรียนอยู่ในระดับที่ดี กล่าวคือ มีผลการเรียนอยู่ในระดับดีถึงร้อยละ 56.18 พอใช้ร้อยละ 42.69 และปรับปรุงเพียงร้อยละ 1.12 ส่วนโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี มีผลการเรียนอยู่ในระดับดีร้อยละ 33.80 พอใช้ร้อยละ 59.62 และปรับปรุงร้อยละ 6.57 โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา มีผลการเรียนอยู่ในระดับดีร้อยละ 10.60 พอใช้ร้อยละ 81.81 และปรับปรุงร้อยละ 7.57 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรีมีผลการเรียนอยู่ในระดับดีร้อยละ 18.60 พอใช้ร้อยละ 76.74 และปรับปรุงร้อยละ 4.65 และโรงเรียนห้วยทรายประชาสรรค์มีผลการเรียนอยู่ในระดับดีร้อยละ 6.00 พอใช้ร้อยละ 76.00 และระดับปรับปรุงร้อยละ 18.00

จากตัวเลขผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ปรากฏแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี และโรงเรียนห้วยทรายประชาสรรค์ ควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขมากกว่า เพราะเมื่อพิจารณาผลการเรียน พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยอยู่ในระดับพอใช้เป็นส่วนมาก และเมื่อรวมนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระดับปรับปรุงและระดับพอใช้เข้าด้วยกัน พบว่ามีจำนวนสูงกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไป ในขณะที่ผลการเรียนในระดับดีมีไม่ถึงร้อยละ 20 (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ 2546 ก) ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 5 สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2545

ภาษาไทย	โรงเรียนในอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบุรี				
	ร.ร จุฬารัตน์ ราชวิทยาลัย เพชรบุรี	ร.ร ชะอำ คุณหญิง เนื่องบุรี	ร.ร ศึกษา สงเคราะห์ เพชรบุรี	ร.ร โตนด หลวงวิทยา	ร.ร ห้วยทราย ประชาสรรค์
จำนวนนักเรียน	89	213	86	66	50
คะแนนเต็ม	40	40	40	40	40
คะแนนต่ำสุด	11	8	9	7	5
คะแนนสูงสุด	32	32	28	28	30
คะแนนเฉลี่ย	24.573	21.315	20.570	18.773	16.560
คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	61.433	53.286	51.424	46.932	41.400
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.980	5.456	4.500	4.703	4.920
ปรับปรุง (จำนวนคน)	1	14	4	5	9
ปรับปรุง (ร้อยละ)	1.124	6.573	4.651 *	7.576 *	18.00 *
พอใช้ (จำนวนคน)	38	127	66	54	38
พอใช้ (ร้อยละ)	42.697	59.624	76.744 *	81.818 *	76.000 *
ดี (จำนวนคน)	50	72	16	7	3
ดี (ร้อยละ)	56.180	33.803	18.605 *	10.606 *	6.000 *

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, สำนักทดสอบการศึกษา, “รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545,” 2546. (อัดสำเนา)

ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาดังกล่าว เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นผลการเรียนของผู้เรียน โดยผ่านการทดสอบจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เพื่อนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนต่อไป แต่การที่จะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยอย่างแท้จริง ครูผู้สอนถือเป็นบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยของโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียนในเขตอำเภอชะอำ รวม 6 ท่าน (ขวัญหทัย ภักษา 2546 ; สุธรัตน์ ชำนาญเหนาะ 2546 ; อรัญญา มหาแก้ว 2546 ; สามารถ กลั่นเกล้า 2546 ; บรรจง นิยมมุล 2546 ; มรุรส ชื่นชม 2546) เกี่ยวกับปัญหาในการเรียนวิชาภาษาไทยพบว่า นักเรียนมีปัญหาในการเรียนวิชาภาษาไทยหลายประการ เช่น ปัญหานักเรียนไม่เห็นความสำคัญของวิชาภาษาไทย ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาภาษาไทยอย่างชัดเจน นักเรียนไม่ตั้งใจเรียนและเบื่อหน่ายวิชาภาษาไทย และปัญหาการขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน ซึ่งปัญหาที่กล่าวมา ล้วนส่งผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างต่ำนอกจากนี้อาจารย์ทั้ง 6 ท่านยังได้กล่าวถึงสาเหตุของปัญหาดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

ประการที่หนึ่ง คือ นักเรียนขาดความพร้อมในการเรียนทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ เนื่องจากนักเรียนบางโรงเรียนมีปัญหาครอบครัว ปัญหาความยากจน ฯลฯ และจากปัญหาเหล่านี้ทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสในการเลือกสิ่งที่ดีให้กับตนเอง ไม่ว่าจะเป็น เสื้อผ้าหรืออุปกรณ์การเรียน โอกาสในการศึกษาต่อ จึงทำให้นักเรียนขาดแรงกระตุ้น ขาดแรงจูงใจในการเรียน หรือนักเรียนบางคนต้องเข้ามาศึกษาในระบบโรงเรียนประจำ นักเรียนที่ไม่คุ้นเคยมักมีปัญหาในการปรับตัว จึงส่งผลให้นักเรียนไม่สนใจและไม่ต้องการเรียน

ประการที่สอง คือ ครูสอนไม่ตรงตามสาขาวิชาที่เรียนจบมา บางโรงเรียนนำครูในสาขาวิชาอื่น เช่น ครูสังคม ครูศิลปะมาสอนวิชาภาษาไทย เมื่อครูผู้สอนต้องสอนไม่ตรงตามสาขา จึงส่งผลให้การถ่ายทอดเนื้อหาวิชาอาจเกิดความผิดพลาด ตลอดจนขาดความถนัดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยทำให้นักเรียนขาดความสนใจ นักเรียนจึงเรียนรู้ได้น้อยลงหรือบางครั้งอาจเรียนรู้ในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนวิชาภาษาไทยในที่สุด

ประการที่สาม คือ ครูผู้สอนมีเวลาเตรียมการสอนน้อยลง เนื่องจากบางโรงเรียนขาดแคลนครูผู้สอน ครูผู้สอนจึงต้องรับผิดชอบสอนในหลายระดับชั้น ในขณะที่เดียวกันจะมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนด้วย เวลาที่จะเตรียมการสอนให้มีความสมบูรณ์หรือการค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ ทำให้นักเรียนจะมีน้อยลง ส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้ได้ไม่เต็มที่

ประการที่สี่ คือ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ทำให้สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน โดยเฉพาะเมื่อมีการปรับเปลี่ยน

หลักสูตรใหม่ ตำรา หนังสือเรียนต่าง ๆ ต้องปรับเปลี่ยนตาม จึงเป็นเรื่องลำบากที่จะหาสื่อมาใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างเพียงพอ เมื่อเกิดการขาดแคลนหนังสือเรียนก็ย่อมทำให้นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ และส่งผลให้มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

ในส่วนของปัญหาการอ่าน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของทั้ง 5 โรงเรียนจำนวน 5 ท่าน (ขวัญหทัย ภักษา 2546 ; สุรารัตน์ ชำนาญเหนาะ 2546 ; อรัญญา มหาแก้ว 2546 ; บรรจง เนียมมุล 2546 ; มธุรส ชื่นชม 2546) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ปัญหาการอ่านเป็นปัญหาที่สำคัญมาก ควรได้รับการปรับปรุงอย่างเร่งด่วน เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ หากผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านในระดับต่ำจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยต่ำลงด้วย ปัญหาทางการอ่านและการอ่านจับใจความที่พบในโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน ปัญหานี้เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนมีความกังวลใจอย่างมาก และพยายามที่จะแก้ไข เนื่องจากนักเรียนส่วนมากไม่ชอบการอ่าน ไม่ชอบการแสวงหาความรู้ พอใจที่จะเป็นฝ่ายรับความรู้จากครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว หากมีการมอบหมายให้ค้นคว้าข้อมูลในห้องสมุดนักเรียนมักจะไม่ทำงานส่ง หรืองานที่ส่งมาจะไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ

2. นักเรียนบางส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาอ่านหนังสือไม่ออก หรืออ่านออกแต่ไม่คล่องแคล่ว ซึ่งตัวนักเรียนเองก็ไม่สนใจและไม่พยายามที่จะฝึกฝนให้การอ่านของตนเองดีขึ้น ทั้ง ๆ ที่การอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญในการแสวงหาความรู้

3. นักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้ โดยเฉพาะถ้าสิ่งที่อ่านนั้นเป็นงานเขียนประเภทสารคดีและมีเนื้อเรื่องขนาดยาว นักเรียนจะจับใจความไม่ได้ หรือถ้าจับใจความได้ก็จะไม่ถูกต้องสมบูรณ์ จะใช้วิธีการลอกข้อความออกมา ไม่สามารถสรุปเป็นภาษาของตนเองได้ ดังนั้นนักเรียนจะหลีกเลี่ยงการอ่านเนื้อเรื่องที่มีขนาดยาว พยายามเลือกอ่านจับใจความเฉพาะข้อความสั้น ๆ ในบางครั้งนักเรียนจะไม่ทราบว่าคุณค่าใดเป็นใจความหลัก ใจความรอง มักขอให้ครูผู้สอนเป็นฝ่ายบอกว่าใจความหลัก และใจความรองอยู่ในส่วนไหนของเนื้อเรื่อง

จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาและจากข้อมูลการสัมภาษณ์ครูผู้สอน ของโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียน ในเขตอำเภอชะอำ ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียนมีปัญหาที่คล้ายคลึงกันและสามารถที่จะใช้วิธีการแก้ไขปรับปรุงด้วยวิธีเดียวกันได้ และปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่สำคัญควรเร่งปรับปรุง เพราะปัญหานี้จะส่งผลกระทบต่อคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สภาพปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนเหล่านี้แล้วพิจารณาเห็นว่าโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรีนับเป็นโรงเรียนหนึ่งที่เหมาะสมจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เพราะจากการศึกษาคะแนนผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2545 พบว่ายังอยู่ในเกณฑ์
ค่อนข้างต่ำ ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมวดวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี ปีการศึกษา 2545

ภาคเรียน ที่	รหัสวิชา	จำนวนนักเรียนที่ได้รับผลการเรียน							รวม	ระดับผลการ เรียนเฉลี่ย
		4	3	2	1	0	ร	มส		
1	ท203	19	48	60	0	0	0	0	127	2.68
	ร้อยละ	14.96	37.80	47.24	0	0	0	0	100	
2	ท204	8	25	38	52	0	0	0	123	1.91
	ร้อยละ	6.50	20.33	30.89	42.28	0	0	0	100	

ที่มา : โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี, งานวัดผลและประเมินผล, “รายงานผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียน หมวดวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี ปีการศึกษา
2545,” 2546. (อัคราเนษา)

บทวิพากษ์ด้วยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากการที่ผู้เรียนมีปัญหาด้านการอ่านดังกล่าวข้างต้น จึงมีผู้สนใจศึกษาค้นคว้าและหา
วิธีแก้ไขปัญหาคำอ่านอย่างต่อเนื่อง และได้เสนอวิธีการสอนที่จะนำมาแก้ไขปัญหาคำอ่านและ
ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่านของนักเรียนไว้หลากหลาย เช่น อังคณา จุโพทก (2542 :
บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการใ้รูรูปแบบ 6 – C พัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 60 คน ซึ่งแบ่งตามความสามารถ
ทางภาษาเป็นกลุ่มสูง จำนวน 20 คน กลุ่มกลาง จำนวน 21 คน และกลุ่มต่ำ จำนวน 19 คน
ผลการวิจัยพบว่า ความก้าวหน้าในการอ่านโดยใช้รูปแบบ 6 – C ก่อนเรียนและหลังเรียนของ
นักเรียนกลุ่มสูง กลุ่มกลาง กลุ่มต่ำ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนน
หลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนทั้งสามกลุ่ม

กล้า พิมพวงษ์ (2543 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้
โปรแกรม CIRC ต่อความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทย เจตคติ และความสัมพันธ์
ทางสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน จากโรงเรียนบ้านโนนแดงน้อย และกลุ่มควบคุม
8 คน จากโรงเรียนบ้านแท่น ผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลองนักเรียนมีความสามารถในการอ่าน

จับใจความสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนในกลุ่มทดลองมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้โปรแกรม CIRC

จิตรกรณีย์ คิ้วงจุมพล (2543 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องผลของการใช้กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย และทัศนคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย กรุงเทพมหานคร กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 26 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิบัติการมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนก็มีทัศนคติต่อการอ่านภาษาไทยในระดับดี

พรทิพย์ ตรีสกุลวงษ์ (2544 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 : กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านโคกตะเคียน ซึ่งมีกลุ่มประชากรที่เป็นกรณีศึกษาจำนวน 18 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความหลังเรียนเพิ่มขึ้น และนักเรียนมีคะแนนเจตคติด้านการอ่านเพิ่มมากขึ้น

ฐิติมาศ ตันเสถียร (2544 : 2) วิจัยเรื่องการใช้วิธีอ่านเรื่องเพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความสามารถทางการอ่านต่ำกว่าระดับเฉลี่ย โรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา จังหวัดชุมพร ปีการศึกษา 2543 จำนวน 50 คน ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนมีความสามารถทางการอ่านต่ำกว่าระดับเฉลี่ยที่เรียนโดยวิธีอ่านเรื่อง มีพัฒนาการในการอ่านจับใจความสูงขึ้น และค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน

จะเห็นได้ว่ามีวิธีการที่จะนำมาแก้ไขปัญหาการอ่านอยู่หลากหลายวิธี และผู้วิจัยเห็นว่ามีอีกวิธีหนึ่งที่น่าสนใจ และเหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านจับใจความ คือ การสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL - PLUS ซึ่งเป็นวิธีที่มุ่งให้นักเรียนใช้วิธีการอ่านที่เป็นระบบอ่านอย่างรอบคอบ รู้จักการบูรณาการทักษะ ที่สำคัญนักเรียนมีความสุขที่ได้อ่านในสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ และสามารถสนองตอบความคาดหวังเหล่านั้นได้ เพราะวิธีการสอนอ่านดังกล่าวเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการเรียนทุกขั้นตอน ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งประกอบด้วยการอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การแสดงออกและนำความรู้ไปใช้ในโอกาสอันควร จึงมีการบูรณาการทักษะต่างๆ เช่น การอ่าน การคิด การพูด การเขียน และการแสดงออกในรูปแบบอื่นๆ (ผงกาญจน์ ภูวิภาดาพรรณ 2534 : 84) สิ่งนี้นักเรียน

ได้รับไม่เพียงแต่เฉพาะองค์ความรู้เท่านั้น นักเรียนจะได้เรียนรู้ประสบการณ์ทางสังคมในด้านการอยู่ร่วมกัน การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพราะการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้จะต้องมีการระดมสมอง การร่วมกันอภิปราย และรู้จักการสร้างคำถามในสิ่งที่ตนเองต้องการรู้

การสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL เป็นเทคนิคการสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพได้รับการคิดค้นและเผยแพร่เป็นครั้งแรกโดย Ogle ในปี 1987 และต่อมาได้รับการพัฒนาให้สมบูรณ์ขึ้นในชื่อ KWL-PLUS โดย Carr and Ogle ในปี 1987 เช่นเดียวกัน โดยคงสาระเดิมของ KWL ไว้แต่เพิ่มการเขียนแผนผังสัมพันธ์ทางความหมาย (Semantic Mapping) และสรุปเรื่องที่อ่าน (สมศักดิ์ ภูวิภาดาบรรณ 2544 : 75) นอกจากนี้ คาร์ และ โอเกิล (Carr and Ogle 1987) ยังได้ศึกษาโดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 3 แห่ง ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนอ่อนและนักเรียนที่อยู่คลินิกซ่อมเสริม จากการสังเกตและการพูดคุยปรากฏว่า นักเรียนสามารถถ่ายโอนความรู้และประสบการณ์เดิมโดยใช้กระบวนการ KWL-PLUS ไปสู่สถานการณ์การอ่านอื่น ๆ ได้ และยังทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านและการย่อความดีขึ้น โดยความหมายของการอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ KWL-PLUS มีดังนี้

K ในกระบวนการ KWL-PLUS หมายถึง Know

W ในกระบวนการ KWL-PLUS หมายถึง Want to know

L ในกระบวนการ KWL-PLUS หมายถึง Learned

Plus หมายถึง การสร้างแผนภูมิ และเขียนสรุปความหลังการอ่าน

ในการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL-PLUS ที่ Carr และ Ogle ได้พัฒนาและทดลองใช้นี้ เป็นวิธีที่ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถนำมาใช้ทดลองสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นระดับชั้นที่มีปัญหาในการสอนอ่านจับใจความ เพื่อที่จะทำให้การสอนอ่านจับใจความมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น ได้รับประโยชน์จากการอ่านอย่างเต็มที่ และนักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL-PLUS กับวิธีสอนอ่านแบบปกติ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL-PLUS

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL – PLUS กับวิธีสอนอ่านแบบปกติมีความแตกต่างกัน
2. นักเรียนเห็นด้วยกับวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL – PLUS

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี 5 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 60 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) ดังนี้

1.1 สุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอชะอำ ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้ตัวอย่าง 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี สังกัดกรมสามัญศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 ห้องเรียน ซึ่งทางโรงเรียนจัดนักเรียนแต่ละห้องในลักษณะความสะดวกสามารถ

1.2 สุ่มตัวอย่างห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้ตัวอย่างจำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน รวม 60 คน

1.3 สุ่มตัวอย่างห้องเรียน เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมด้วยวิธีการจับสลาก โดยกลุ่มทดลองใช้วิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL - PLUS และกลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนอ่านแบบปกติ

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ : วิธีสอน 2 วิธี ได้แก่

1. วิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL – PLUS
2. วิธีสอนอ่านแบบปกติ

ตัวแปรตาม : 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL - PLUS

3. ข้อตกลงเบื้องต้น

3.1 ใช้เนื้อหาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 มาตรฐาน 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 1-3

3.2 เนื้อหาที่นำมาใช้เป็นวัสดุการอ่านจับใจความ คือ ข่าว นิทาน บทความ สารคดี และเรื่องสั้น ซึ่งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดให้เรียนวรรณกรรมต่าง ๆ เพิ่มเติมตามความเหมาะสม และในสาระการเรียนรู้รายปีของหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อ่าน ข่าว นิทาน บทความ สารคดี และเรื่องสั้น โดยคัดเลือกเนื้อเรื่องให้ตรงกับความสนใจของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์การคัดเลือกหนังสือของ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 ก : 47)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านที่ผู้เรียนสามารถจับสาระสำคัญของเรื่อง บอกจุดมุ่งหมายของเรื่อง เลือกประโยคใจความสำคัญ ตั้งคำถามและตอบคำถามจากข้อความที่อ่านได้

2. วิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL – PLUS หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีของ Carr and Ogle (1987) ในการทำกิจกรรมผู้เรียนจะต้องช่วยกันระดมความคิด ใช้ประสบการณ์เดิมของตนเองแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนในชั้นเรียนและผู้สอน มีการตั้งคำถามในเรื่องที่อ่านและตรวจสอบหาคำตอบ นำข้อมูลที่ได้มาเขียนแผนผังแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล และท้ายสุดคือการเขียนสรุปใจความสำคัญ ซึ่งขั้นตอนในการสอน 3 ขั้นมีดังนี้

2.1 ขั้นก่อนการอ่าน

2.2 ขั้นการอ่าน

2.3 ขั้นหลังการอ่าน

3. วิธีสอนแบบปกติ หมายถึง การสอนที่มีทั้งการบรรยาย อภิปราย ซักถาม และ การใช้สื่อประกอบการสอน ซึ่งมีขั้นตอนในการสอนดังนี้

3.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

3.2 ขั้นสอน

3.3 ขั้นสรุป

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ หมายถึง คะแนนซึ่งแสดงถึงความสามารถทางการอ่านจับใจความของนักเรียนที่วัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. วัสดุการอ่าน หมายถึง วรรณกรรมร้อยแก้วทั้งประเภทบันเทิงคดีและสารคดี ที่คัดเลือกเนื้อเรื่องให้ตรงกับความสนใจของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ของฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 ก : 47)

6. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ หมายถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยเป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ใช้สำหรับทดสอบก่อนเรียน (pretest) และทดสอบหลังเรียน (posttest)

7. ความคิดเห็นของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนอ่านโดยใช้วิธีการอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL – PLUS

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL – PLUS กับวิธีสอนอ่านแบบปกติ” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินการวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการอ่าน
 - 2.1 ความหมายของการอ่าน
 - 2.2 ความสำคัญของการอ่าน
 - 2.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน
 - 2.4 ประเภทของการอ่าน
 - 2.5 ความพร้อมในการอ่าน
 - 2.6 ความต้องการและความสนใจในการอ่านของวัยรุ่น
3. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการอ่านจับใจความ
 - 3.1 ความหมายของการอ่านจับใจความ
 - 3.2 ประเภทของการอ่านจับใจความ
 - 3.3 กลวิธีการอ่านจับใจความ
 - 3.5 ทฤษฎีและรูปแบบการอ่านจับใจความ
4. ความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน
 - 4.1 วิธีสอนภาษาไทย
 - 4.2 วิธีสอนแบบปกติ
 - 4.3 วิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL – PLUS
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านจับใจความ
 - 5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยความรู้ ทักษะกระบวนการการเรียนรู้ คุณลักษณะด้านคุณธรรม และจริยธรรม ให้เกิดกับผู้เรียน ดังนั้นจึงกำหนดสาระการเรียนรู้ออกเป็น 8 กลุ่ม ที่เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคน ต้องเรียนรู้ โดย กลุ่มแรก ประกอบด้วยวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยสาระในกลุ่มนี้สถานศึกษาใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อ สร้างพื้นฐานความคิด และการใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาของสังคม ในกลุ่มที่สอง ประกอบด้วยวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ซึ่งสาระใน กลุ่มที่สองเป็นสาระที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ สร้างความคิดและการทำงานอย่าง สร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ , กรมวิชาการ 2545 : 5)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ , กรมวิชาการ 2544 : 7-9) ยังได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม เป็นข้อกำหนด คุณภาพของผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยมาตรฐานการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนด คุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สาระที่ 1 : การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 : ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ เขียนย่อความ เขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงาน การศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 : สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดง ความรู้ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐาน ท 4.2 : สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

สาระที่ 5 : วรรณคดี และวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 : เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ในชีวิตจริง

1.2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นกำหนดสาระการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐานเนื้อหา ส่วนมากเขียนเป็นความคิดรวบยอด กำหนดเนื้อหาการสอนและมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน ในช่วงชั้นที่ 3 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1.2.1 สามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็วยิ่งขึ้น เข้าใจวงศัพท์กว้างขึ้น เข้าใจสำนวนและโวหาร การบรรยาย การพรรณนาอธิบาย อุปมาและสาธก สามารถใช้บริบทการอ่านสร้างความเข้าใจการอ่าน และใช้แหล่งความรู้เพื่อพัฒนาประสบการณ์และเกิดความรู้กว้างขวางขึ้น

1.2.2 สามารถแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ประเมินค่าทั้งข้อดี และข้อด้อยอย่างมีเหตุผล โดยใช้แผนภาพความคิดและกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างหลากหลาย พัฒนาความสามารถในการอ่านมาแล้วเรื่อง ย่อเรื่อง ถ่ายทอดความรู้ ความคิดจากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และใช้การอ่านในการตรวจสอบความรู้

1.2.3 สามารถอ่านในใจ และอ่านออกเสียงตามลักษณะคำประพันธ์ที่หลากหลาย และวิเคราะห์คุณค่าด้านภาษา เนื้อหาและสังคม จำบทประพันธ์ที่มีคุณค่านำไปใช้อ้างอิงได้ เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างกว้างขวาง เพื่อพัฒนาตนเองด้านความรู้และการทำงาน มีมารยาทการอ่านและนิสัยรักการอ่าน

จะเห็นว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้ เกิดการพัฒนาความคิด รวมถึงการพัฒนาทักษะและกระบวนการพร้อมทั้งปลูกฝังในส่วนของคุณธรรม และจริยธรรมให้กับผู้เรียนไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้ที่ได้รับทั้งหมดไปพัฒนาตนเองและสังคม

1.3 คุณภาพของผู้เรียน

คุณภาพของผู้เรียนคือสิ่งที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ได้กำหนดขึ้น การกำหนดคุณภาพของผู้เรียนคือสิ่งที่บอกว่าเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ผู้เรียนต้องมีความรู้และความสามารถตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ โดยหลักสูตรกำหนดคุณภาพของผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ทั้งในส่วนของ การเรียนรู้ตลอดหลักสูตร และการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.3.1 คุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3.1.1 สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้เป็นอย่างดี

1.3.1.2 สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดู และพูด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3.1.3 มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและคิดเป็นระบบ

1.3.1.4 มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้และการใช้ภาษา ในการพัฒนาตน และสร้างสรรค์งานอาชีพ

1.3.1.5 ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชมในวรรณคดีและวรรณกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย

1.3.1.6 สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล

1.3.1.7 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติไทย

1.3.1.8 มีคุณธรรมจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง

1.3.2 คุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบการเรียนรู้ในช่วงชั้นที่ 3

1.3.2.1 สามารถอ่านอย่างมีประสิทธิภาพและอ่านได้เร็วยิ่งขึ้น

1.3.2.2 เข้าใจวงคำศัพท์ที่กว้างขึ้น สำนวนโวหารที่ลึกซึ้ง แสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ และประเมินค่าเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล

1.3.2.3 เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศ

1.3.2.4 เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมาย อธิบาย ชี้แจง รายงาน แสดงความคิดเห็น แสดงการโต้แย้ง และเขียนเชิงสร้างสรรค์

1.3.2.5 สามารถสรุปความ จับประเด็นสำคัญ วิเคราะห์ วินิจฉัยข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และจุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดู

1.3.2.6 รู้จักเลือกใช้ภาษาเรียบเรียงข้อความได้อย่างประณีต และจัดลำดับความคิดขั้นตอนในการนำเสนอตามรูปแบบของงานเขียนประเภทต่าง ๆ

1.3.2.7 พุดนำเสนอความรู้ ความคิด การวิเคราะห์ และการประเมิน เรื่องราวต่าง ๆ พุฒเชิญชวน อวยพร และพุดในโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

1.3.2.8 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและการนำภาษาต่างประเทศ มาใช้ในภาษาไทย

1.3.2.9 สามารถใช้ภาษาแสดงความคิดเห็น สร้างความเข้าใจ โน้มน้าวใจ ปฏิเสธ เกรงใจต่อรอง ด้วยภาษาและกิริยาท่าทางที่สุภาพ

1.3.2.10 ใช้ทักษะทางภาษาในการแสวงหาความรู้ การทำงาน และใช้อย่างสร้างสรรค์เป็นประโยชน์

1.3.2.11 ใช้หลักการพินิจคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม พิจารณา วรรณคดีและวรรณกรรมให้เห็นคุณค่าและนำไปใช้ในชีวิต

1.3.2.12 สามารถแต่งกาพย์ กลอน และโคลง

1.3.2.13 สามารถร้องเล่นหรือถ่ายทอดเพลงพื้นบ้านและบทกล่อมเด็ก ในท้องถิ่น

1.3.2.14 มีมารยาทการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพุด และมีนิสัยรักการอ่านและการเขียน (กระทรวงศึกษาธิการ , กรมวิชาการ 2544 : 2-5) จะเห็นได้ว่าหลักสูตรกำหนดคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้และความสามารถหลากหลาย ทั้งการฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญ ฝึกการคิดในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเกิดประสิทธิภาพ

1.4 เวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้ในช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ให้มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000 – 1,200 ชั่วโมง เฉลี่ยวันละ 5-6 ชั่วโมง

1.5 ผังมโนทัศน์สาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ในภาพรวม 12 ปี โดยจัดมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นละ 3 ปี ทั้ง 8 กลุ่มสาระ และให้สถานศึกษานำไปปรับใช้เป็นสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคของหลักสูตรสถานศึกษาโดยมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 70 และให้สถานศึกษากำหนดสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในสัดส่วนร้อยละ 30 เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ถึงการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว สังคม และประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ , กรมวิชาการ 2546 ข : 1-3)

ผังมโนทัศน์สาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในสาระที่ 1 การอ่านมีรายละเอียดดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

1.1 หลักการอ่าน

1.1.1 การอ่านและเข้าใจความหมายคำศัพท์ที่ยากขึ้นตามระดับชั้น

1.2 ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม

1.2.1 มารยาทและนิสัยรักการอ่าน

1.2.2 การเลือกอ่านหนังสือและสื่ออิเล็กทรอนิกส์

1.3 ทักษะ

1.3.1 การอ่านออกเสียง

1.3.1.1 การอ่านร้อยแก้วและร้อยกรอง

1.3.1.2 การอ่านทำนองเสนาะ

1.3.1.3 การท่องบทอาขยาน ทั้งบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า

และนำไปใช้อ้างอิง

1.3.2 การอ่านในใจ

1.3.2.1 การอ่านในใจได้รวดเร็วและเข้าใจเรื่อง

1.3.2.2 การใช้บริบทในการอ่าน เข้าใจความหมายของถ้อยคำ คำนวน โวหาร การบรรยาย อธิบายและพรรณนา

1.3.2.3 การเล่าเรื่องและย่อเรื่องจากการอ่าน

1.3.2.4 การอ่านตรวจสอบความรู้และค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่ง

การเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ , กรมวิชาการ 2546 ข : 13)

จากผังมโนทัศน์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในสาระการอ่านจะเห็นได้ว่า หลักสูตรให้ความสำคัญต่อการอ่านเป็นอย่างมาก โดยแบ่งทักษะการอ่านเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การอ่านออกเสียง และการอ่านในใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่านได้อย่างครบถ้วน โดยการอ่านจับใจความสำคัญอยู่ในหัวข้อการอ่านในใจ เป็นการฝึกอ่านในขั้นพื้นฐานก่อนที่ผู้เรียนจะฝึกอ่านในระดับสูงต่อไป รวมทั้งนำทักษะการอ่านจับใจความนี้ไปใช้ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งความรู้อื่น

2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการอ่าน

การจัดการเรียนการสอนสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมากในการให้นักเรียนได้รับความรู้จากสารต่าง ๆ คือ การอ่าน การอ่านจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้ไม่ว่านักเรียนจะอ่านเพื่อค้นคว้าความรู้ อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน และอ่านเพื่อจรรโลงใจ การอ่านล้วนตอบสนองความ

ต้องการเหล่านั้นได้ แต่การอ่านจะประสบผลสำเร็จได้นั้นผู้อ่านควรศึกษาความรู้เกี่ยวกับการอ่านก่อนเสมอเพื่อเป็นแนวทางในการอ่านได้อย่างเหมาะสม ซึ่งความรู้เกี่ยวกับการอ่านมีดังต่อไปนี้

21 ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นกระบวนการที่สำคัญในการรับความรู้ และมนุษย์เราจะมีความสามารถในการเข้าใจความหมายของตัวอักษรในสิ่งพิมพ์ ตลอดจนสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งความเข้าใจความหมายของมนุษย์ไม่ใช่เพียงแค่การเข้าใจเนื้อเรื่อง แต่มนุษย์สามารถที่จะแปลความ ตีความ ขยายความจากสิ่งที่เห็นได้ โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ ประมวลออกมาเป็นความรู้ความคิด และนำไปใช้ประโยชน์ในการสื่อสารต่อไป เหมือนดังที่ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 1364) ให้ความหมายของคำว่าอ่านไว้ว่า “ว่าตามตัวหนังสือ, ถ้าออกเสียงด้วย เรียกว่า อ่านออกเสียง, ถ้าไม่ออกเสียง เรียกว่า อ่านในใจ ; สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ เช่น อ่านสีหน้า อ่านริมฝีปาก อ่านใจ ; ตีความ เช่น อ่านรหัส อ่านลายแทง ; คิด, นับ (ไทยเดิม)” และประทีน มหาจันทร์ (2530 : 13) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า หมายถึง “กระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้” ส่วนสมพร มั่นตะสูตร (2534 : 8) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า “การอ่าน คือ การรับรู้ความหมายจากถ้อยคำที่ตีพิมพ์ อยู่ในสิ่งพิมพ์ หรือหนังสือ โดยผู้อ่านรับรู้ว่ามีผู้เขียนได้ส่งสารอะไรมายังผู้อ่าน ทั้งในด้านความคิด ความรู้ ความหมาย ความสัมพันธ์กับสิ่งอื่น” สำหรับพันธุทิพา หลาบเลิศบุถุ (2535 : 45) กล่าวถึงความหมายของการอ่านไว้ว่า “การอ่าน คือ การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิดและนำความคิดไปใช้” ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 46) ที่กล่าวถึง ความหมายของการอ่านสรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ผู้อ่านรับรู้ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ตลอดจนค้นหาความหมาย ความเข้าใจ แล้วแปลความหมายในสิ่งที่รับรู้มาขึ้นเป็นความคิด ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์เดิมและจินตนาการของผู้อ่านเอง มาช่วยพิจารณาความหมายของสิ่งที่อ่านนั้นจนเกิดความเข้าใจในที่สุด การอ่านจึงเป็นการสื่อความหมายระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียนโดยมีข้อเขียนเป็นสื่อกลาง นอกจากนั้น ศิริพร ลิ้มตระกูล (2531 : 5) ได้ให้ความหมายว่า “การอ่าน คือ กระบวนการแห่งความคิดในการรับสารเข้า ในขณะที่อ่านสมองของผู้อ่านจะคิดตาม หรือตีความข้อความที่อ่านไปด้วย” และศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2542 : 4) ให้ความหมายไว้ว่า “การอ่านมิใช่เพียงการออกเสียงตามตัวอักษรอย่างเดียว การอ่านเป็นกระบวนการถ่ายทอดความหมายจากตัวอักษรออกมาเป็นความคิด” นอกจากนั้นศรีสุดา จริยากุล (2527 : 12) อธิบายการอ่านว่า “การอ่าน หมายถึง การรับรู้ความหมายของสารจากลายลักษณ์อักษร ซึ่งอาจจะเป็นการอ่านในลักษณะการอ่านออกเสียงหรือการอ่านในใจก็ได้” และเปลื้อง ณ นคร

(2544: 15) กล่าวถึงความหมายของการอ่านว่า “ กระบวนการที่จะเข้าใจความหมาย ที่ติดอยู่กับตัวอักษรหรือตัวหนังสือ”

ดังนั้นความหมายของการอ่านจึงมีความหมายมากกว่าการเข้าใจความหมายของตัวอักษรและสัญลักษณ์ แต่เป็นเรื่องของกระบวนการทางสติปัญญา จินตนาการ โดยมีประสบการณ์เดิมเข้ามาเกี่ยวข้องก่อนที่จะประมวลกลายเป็นความรู้ใหม่ และความคิดที่มนุษย์นำมาใช้ในการสื่อสารร่วมกันในสังคม

22 ความสำคัญของการอ่าน

ปัจจุบันนี้โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในส่วนของข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่หมุนเวียนและหลากหลาย และวิธีที่สำคัญที่สุดในการที่จะทราบข่าวสารนั้นได้ คือ การอ่าน เพราะการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ในการแสวงหาความรู้ทางการศึกษา และยังเพิ่มพูนความรู้ ช่วยในการพัฒนาทางสติปัญญาและการตัดสินใจในสิ่งที่สำคัญ ในขณะที่เดียวกัน การอ่านยังมีบทบาทต่อการดำรงชีวิตในแง่ของการสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ การก้าวทันวิทยาการก้าวทันโลกที่พร้อมจะเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา และบทบาทที่เกี่ยวข้องต่อคนทุกคน นอกจากนั้น การอ่านยังมีความสำคัญในการให้ความเพลิดเพลินและความสุขกับผู้อ่านอยู่เสมอ เหมือนดังที่

วิจิตร แสวงพลสิทธิ์ และคณะ (2522 : 134) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านสรุปได้ดังนี้ การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการแสวงหาความรู้ทางการศึกษา และยังช่วยส่งเสริมความคิดความอ่าน และความฉลาดรอบรู้ ที่สำคัญคือให้ความเพลิดเพลินต่อผู้อ่านในยามที่เกิดความเครียดและต้องการพักผ่อน นอกจากนั้น ผกาศรี เย็นบุตร (2526 : 41) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นพฤติกรรมที่สำคัญอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน และจะต้องทำตลอดชีวิต เพราะปัจจุบันนี้โลกเราได้พัฒนาขึ้นอย่างมาก หากเราไม่อ่านหนังสือเราจะติดตามความก้าวหน้าของโลกไม่ทัน เนื่องจากการอ่านเป็นทักษะที่รับเข้า จึงทำให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์หลายประการ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ สนิท ตั้งทวี (2538 : 279) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นกระบวนการอันสำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ ยิ่งในปัจจุบัน ความเจริญทางการพิมพ์สูงขึ้น วิทยาการต่าง ๆ ล้วนออกมาในรูปของสิ่งพิมพ์ การอ่านจึงได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้วิชาการได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง สำหรับ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์ (2523 : 98) สรุปความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อนักเรียนเพราะเป็นทักษะที่นักเรียนใช้แสวงหาสรรพวิทยาการต่าง ๆ ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านและมีทักษะการอ่านสูง ย่อมแสวงหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการพูดและการเขียนได้เป็นอย่างดี เพราะถือว่าหากนักเรียนมีพื้นฐาน

ทางการอ่านที่ดีแล้วย่อมนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการหาความรู้ในสาขาอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งคล้ายกับความคิดเห็นของ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 ข : 3) ได้สรุปความสำคัญการอ่านไว้ว่าการอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เล็กจนโต สำคัญต่อการพัฒนาอาชีพและการศึกษา นับว่าการอ่านเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนการสอน ดังนั้นการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องฝึกให้เกิดความชำนาญ เพื่อสะสมประสบการณ์ทำให้เกิดความคิดที่กว้างขวาง เข้าใจเรื่องที่อ่านได้รวดเร็ว และถูกต้องและสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2540 : 15) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความคิด ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการการพัฒนาชีวิตในทางที่ดีงาม และยังช่วยประสานความรู้ของมนุษย์ทุกชาติทุกภาษาเข้าด้วยกันทำให้เกิดการพัฒนาสิ่งที่เป็นประโยชน์มากมาย

จะเห็นได้ว่าความสำคัญของการอ่านจะเน้นในเรื่องของ การใช้การอ่านในการแสวงหาความรู้ทางการศึกษา ตลอดจนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพราะการศึกษาและข้อมูลข่าวสารเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตที่เราทุกคนต้องพยายามค้นหาและก้าวตามให้ทัน เพราะการศึกษาและข้อมูลข่าวสาร คือ ปัจจัยสำคัญที่จะนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังนั้นมนุษย์จึงไม่ควรที่จะละเลยการอ่าน เพราะจะทำให้เสียโอกาสที่ดีในชีวิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

23 จุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านที่ดีนั้น ผู้อ่านควรมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่ชัดเจนว่าต้องการรู้สิ่งใดจากการอ่าน เพราะจุดมุ่งหมายของการอ่านนั้นมีอยู่หลายข้อ หากผู้อ่านมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน จะช่วยให้การอ่านเป็นไปตามทิศทางที่ต้องการ ไม่ต้องเสียเวลาไปอย่างเปล่าประโยชน์ และยังช่วยให้การอ่านนั้นมีประสิทธิภาพที่ดี

จุดมุ่งหมายของการอ่านนั้นสามารถแบ่งได้หลายประการดังนี้ เป็นการอ่านเพื่อความรู้อ่านเพื่อต้องการรู้ข่าวสารข้อมูล อ่านเพื่อการแก้ปัญหา อ่านเพื่อการค้นคว้าวิจัย อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน อ่านเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน อ่านเพื่อคลายความเหงา อ่านเพื่อให้เป็นที่ยอมรับทางสังคม อ่านเพื่อปรับปรุงอาชีพและบุคลิกภาพ เป็นต้น จะเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการอ่านมีอยู่ด้วยกันหลายข้อ ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้อ่านเป็นหลัก ดังที่ นพดล จันทร์เพ็ญ (2531 : 74) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านสรุปได้ว่า การอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งให้ได้ความรู้ในเรื่องที่ต้องการศึกษา เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวนั้น ๆ อ่านเพื่อความเพลิดเพลินบันเทิงใจ การอ่านนี้มุ่งที่จะผ่อนคลายอารมณ์ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน อ่านเพื่อหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการซึ่งหมายถึงการคิดค้นในเรื่องที่ตนเองสนใจเป็นพิเศษ และท้ายสุดคืออ่านเพื่อฝึกทักษะในการอ่านออกเสียง เป็นการฝึกฝนตนเองในการ

อ่านออกเสียง เพื่อให้ผู้อื่นฟังแล้วเกิดความเข้าใจและซาบซึ้งในอรรถรส นอกจากนั้น สนิทตั้งทวี (2538 : 279) แสดงความเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายการอ่านไว้ว่า เพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ โดยละเอียดหรือโดยย่อ เพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น เพื่อต้องการทราบข่าวสารข้อเท็จจริง เพื่อการศึกษาค้นคว้า เพื่อต้องการให้เป็นที่ยอมรับในวงสังคม และเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่วนความเห็นของ พะอบ โปษะกฤษณะ (2532 : 109) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้ การอ่านไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กเรื่องใหญ่ จุดประสงค์ที่มาก่อน คือ เพื่อให้รู้ เช่น การอ่านสลากกา การอ่านตำรา ฯลฯ และเพื่อให้เกิดความบันเทิง การอ่านเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน หนังสือสามารถสร้างจินตนาการและเร้าอารมณ์ของผู้อ่านให้คล้อยตามและเกิดความสนุกสนานได้เป็นอย่างดี และลินจง จันทรวราทิตย์ (2542 : 12-13) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านสรุปได้ดังนี้ อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ อ่านเพื่อต้องการทราบข่าวสารข้อเท็จจริง เป็นการอ่านที่ต้องการหัวข้อสำคัญหรือแนวคิดเด่น ๆ อ่านเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน อ่านเพื่อปฏิบัติตามและแก้ปัญหาต่าง ๆ อ่านเพื่อการศึกษาค้นคว้าจับสาระความคิดและอ่านเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของตน สำหรับพ่อน เปรมพันธุ์ (2542 : 105) สรุปจุดมุ่งหมายการอ่านว่า อ่านเพื่อต้องการศึกษาหาความรู้ เป็นการอ่านเพื่อศึกษาความรู้ในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับนักเรียนอย่างยิ่ง อ่านเพื่อทราบข้อมูลข่าวสารข้อเท็จจริงเป็นการอ่านเพื่อค้นหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริง เพื่อที่จะได้เข้าใจเหตุการณ์และปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนการอ่านเพื่อความบันเทิง ซึ่งการอ่านหนังสือทุกชนิดนับว่าเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในทุกด้าน สำหรับพนิตนันท์ บุญพามี (2542 : 11-12) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการอ่านว่า จุดมุ่งหมายในการอ่านนั้นมี 4 ประการ คืออ่านเพื่อความรู้ ซึ่งแบ่งวัตถุประสงค์ของการอ่านเพื่อความรู้ออกเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ หาคำตอบในสิ่งที่สงสัย ศึกษาหาความรู้โดยละเอียด รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริง ศึกษาค้นคว้าเป็นพิเศษ และรวบรวมข้อมูลมาทำรายงาน จุดมุ่งหมายต่อไปคืออ่านเพื่อให้เกิดความคิด ลักษณะการอ่านแบบนี้ทำให้มีทรรศนะที่กว้างขวางขึ้น ช่วยนำมาใช้ในการตัดสินใจและแสดงความคิดเห็น อ่านเพื่อความบันเทิง คือ การอ่านที่คลายความเคร่งเครียดจะช่วยพัฒนาความรู้สึกและพัฒนาอารมณ์ และจุดมุ่งหมายสุดท้ายคือ อ่านเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ การอ่านนี้ช่วยให้ผู้อ่านเข้าสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสริมบุคลิกภาพในการสนทนากับผู้อื่น และสามารถสนทนาได้อย่างราบรื่น

จุดมุ่งหมายของการอ่านนับเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้การอ่านประสบผลสำเร็จ เพราะในการอ่านผู้อ่านควรรู้จุดมุ่งหมายว่าจะอ่านเพื่ออะไร หากผู้อ่านตั้งจุดมุ่งหมายไว้อย่างชัดเจนจะทำให้ผู้อ่านมุ่งหาความรู้ในสิ่งที่ตนเองต้องการทราบได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว ซึ่งจะทำให้การอ่านนั้นเกิดประโยชน์อย่างเต็มที่

24 ประเภทของการอ่าน

ประเภทในการอ่านแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การอ่านออกเสียง และการอ่านในใจ ซึ่งการอ่านทั้งสองประเภทนี้เป็นสิ่งที่นักเรียนต้องเรียนรู้และฝึกปฏิบัติให้อ่านได้อย่างถูกต้อง ดังที่ สนิท สัตโยภาส (2542 : 144-168) สรุปประเภทของการอ่านไว้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. การอ่านออกเสียง เป็นกระบวนการอ่านต่อเนื่องระหว่างสายตา สมองและการเปล่งเสียงคือ สายตาจะต้องจับจ้องที่ตัวหนังสือ สมองมีหน้าที่ถ่ายทอดอักษรออกมาเป็นความคิด แล้วประมวลความคิดออกมาเป็นถ้อยคำพร้อมกับเปล่งเสียงออกมามั่ง ๆ โดยการอ่านออกเสียงนั้นมีอยู่ 3 ประเภทคือ

1.1 การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว การอ่านออกเสียงร้อยแก้วจะยึดหลักการเปล่งเสียงตามธรรมชาติที่มนุษย์พูดกันในชีวิตจริง โดยผู้อ่านต้องพยายามรักษาสารเดิมไว้ให้สมบูรณ์ที่สุด เพื่อให้ผู้ฟังได้รับความรู้ ความเข้าใจ และอรรถรสตามที่ผู้เขียนต้องการ ด้วยการยึดหลักการอ่านและกระบวนการฝึกอ่าน โดยฝึกเปล่งเสียงอ่านอย่างชัดเจน ทำเสียงเหมือนพูด เสียงไม่ดังหรือค่อยเกินไป อ่านไม่ช้าหรือเร็วเกินไป เน้นคำให้เหมาะสมกับความหมาย เปล่งเสียงคำทุกคำให้ถูกต้องตามอักขรวิธี

1.2 การอ่านออกเสียงร้อยกรองด้วยเสียงปรกติ จะปฏิบัติคล้ายกับอ่านร้อยแก้วต่างกันที่การอ่านร้อยกรองด้วยเสียงปรกติจะต้องเว้นจังหวะการอ่านให้เป็นไปตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทนั้น ๆ

1.3 การอ่านออกเสียงร้อยกรองทำนองเสนาะ เป็นการอ่านบทร้อยกรองที่มีสำเนียงสูงต่ำ หนักเบา ยาวสั้น มีเอื้อนเสียง และเน้นเสียงสัมผัสอย่างไพเราะชัดเจน จังหวะการอ่านและคลื่นเสียงเป็นกังวานฟังแล้วเกิดความเพลิดเพลินและมีอารมณ์คล้อยตาม

2. การอ่านในใจ เป็นกระบวนการที่เรามองดูตัวอักษรและถ่ายทอดเป็นความคิดอย่างเงียบ ๆ ในใจ ความคิดที่ได้จะรวมเป็นความเข้าใจและประสบการณ์ที่ผู้อ่านจะสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์เมื่อถึงเวลาอันสมควรต่อไป การอ่านในใจมีความสำคัญต่อบุคคลมาก เพราะเป็นการอ่านที่จะใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้วิชาการต่าง ๆ เป็นการอ่านที่ช่วยสร้างวิสัยทัศน์ได้อย่างกว้างไกล สร้างบุคคลให้รู้เท่าทันโลกยุคปัจจุบันได้ และยังเป็น การอ่านที่ให้ความบันเทิง การอ่านในใจแบ่งตามลำดับจุดประสงค์ คือ

2.1 การฝึกอ่านเร็ว การอ่านหนังสือเร็วมีประโยชน์แก่ผู้อ่านอย่างยิ่งในแง่ที่ผู้อ่านจะอ่านได้ในปริมาณมาก เก็บใจความสำคัญได้มาก ผู้อ่านควรฝึกฝนโดยการกำหนดเวลา

ในการอ่านหนังสือ ฝึกการเคลื่อนไหวสายตาให้เร็วและแม่นยำ ฝึกการหาความหมายของคำศัพท์ใหม่ๆ อยู่เสมอ

2.2 การอ่านเพื่อความเข้าใจ การอ่านที่ผู้อ่านพยายามเข้าถึงสาระสำคัญของข้อความในแง่มุมต่าง ๆ เช่น สรุปเรื่อง บอกรายละเอียดของเรื่อง ลำดับเรื่องราว บอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ในเรื่อง เปรียบเทียบ บอกเหตุผล แยกแยะ คาดการณ์ บอกความตั้งใจของผู้เขียนได้และสามารถตั้งชื่อเรื่องให้บทอ่านได้ เป็นต้น ลักษณะการอ่านในใจนี้เหมาะกับการอ่านงานเขียนทุกประเภทโดยเฉพาะ ตำรา บทความเชิงวิชาการ สารคดี และเรื่องราวต่าง ๆ

2.3 การอ่านสรุปความ การอ่านสรุปความหรือการอ่านจับใจความ เป็นการอ่านที่ผู้อ่านมุ่งจับสาระสำคัญของข้อความหรือเรื่องราวที่อ่านให้ได้ การอ่านแบบนี้มักใช้กับการอ่านงานเขียนประเภทข่าว สารคดี บทความ นิทาน เรื่องสั้น และนวนิยาย เป็นต้น

2.4 การอ่านตีความ การอ่านตีความหรือวิจารณ์ เป็นการอ่านเพื่อหาความหมายที่ซ่อนเร้นหรือความหมายที่แท้จริงของสาร โดยพิจารณาข้อความที่อ่านว่าผู้เขียนมีเจตนาให้ผู้อ่านเกิดความคิดหรือความรู้สึกอะไรนอกเหนือจากเนื้อเรื่องที่อ่าน

2.5 การอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์และประเมินค่า เป็นกระบวนการอ่านที่สร้างวิจักษ์ญาณให้แก่ผู้อ่าน เพราะวิจักษ์ญาณในการอ่านจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผ่านกระบวนการวิเคราะห์แล้วเกิดการวิจารณ์สารที่อ่าน สุดท้ายจึงตัดสินประเมินค่าของสิ่งที่อ่าน

นอกจากนั้น ฌีววรรณ คูหาภินันท์ (2542 ก : 9) กล่าวถึงการอ่านว่ามี 2 ลักษณะ คือ การอ่านออกเสียง และการอ่านในใจ

1. การอ่านออกเสียง มีความสำคัญต่อการฝึกหัดอ่านตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อจะได้ฟังการอ่านออกเสียงว่าถูกต้องอย่างไร ชัดเจนหรือไม่ หากการอ่านออกเสียงยังไม่ชัดเจนจะได้แก้ไขให้ถูกต้อง ผู้อ่านจะถูกฝึกการอ่านออกเสียงตั้งแต่วัยเด็ก โดยเริ่มต้นจากคำศัพท์ที่อยู่แวดล้อมรอบ ๆ และขยายวงคำศัพท์กว้างออกไปตามประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่ผู้อ่านอยู่

การอ่านออกเสียงมีประโยชน์ในหลายส่วน เช่นการอ่านออกเสียงในการอ่านวรรณคดี และวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง ไม่ว่าจะเป็นการอ่านเองหรืออ่านให้ผู้อื่นฟัง จะทำให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลิน ชาบซึ่งในบทประพันธ์นั้น ๆ และผู้ฟังก็ได้รับอรรถรสจากการฟัง การอ่านออกเสียง ซึ่งอาจเป็นการอ่านออกเสียงธรรมดาหรืออ่านแบบทำนองเสนาะ ผู้อ่านที่ได้รับการฝึกฝนจะมีลีลาและท่วงทำนองการอ่าน ตลอดจนการออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธี นอกจากนี้การอ่านออกเสียงยังมีประโยชน์ต่อการประกอบวิชาชีพ เช่น ผู้ประกาศพิธีกรในงานต่าง ๆ ผู้อ่านจะต้องฝึกการออกเสียงให้ถูกต้อง ชัดเจน มีจังหวะ การเว้นวรรคที่ถูกต้องต้องมีการเตรียมตัวเป็นอย่างดีในการอ่านภาษาต่างประเทศ การอ่านออกเสียงมีส่วนช่วยให้

เกิดความเข้าใจและจดจำง่าย เพราะผู้อ่านจะต้องฝึกการออกเสียงดัง ๆ ตามไปด้วย เพื่อให้สามารถเลียนแบบเสียงเจ้าของภาษาได้อย่างถูกต้อง หรือแม้แต่การอ่านเพื่อท่องจำข้อความที่สำคัญ ผู้อ่านจะต้องอ่านออกเสียงดัง ๆ หลาย ๆ ครั้ง จะช่วยความจำได้เป็นอย่างดี เช่น การท่องคำศัพท์ บทสวดมนต์ บทกลอนที่ไพเราะ และสูตรหรือกฎเกณฑ์ในการเรียนวิชาต่าง ๆ เป็นต้น

2. การอ่านในใจ การอ่านในใจมีความสำคัญและจำเป็นต้องฝึกอ่านเมื่อเรียนในระดับสูงขึ้น เพราะการอ่านในใจจะทำให้อ่านได้เร็วขึ้น ไม่เสียเวลาในการออกเสียงตามไปด้วย การอ่านเร็วจะทำให้เรียนหนังสือได้เร็วและเก่งกว่าคนวัยเดียวกัน เพราะการอ่านเร็วทำให้อ่านหนังสือได้มากขึ้นในเวลาอันจำกัด เมื่อเรียนในระดับที่สูงขึ้นการศึกษาค้นคว้าก็มีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ การอ่านเร็วถือเป็นประโยชน์ แต่การอ่านเร็วเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ผู้อ่านจำเป็นต้องจับใจความสำคัญให้ได้ ตอบปัญหา หรือตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ จำได้ ย่อความได้ สรุปความ และตีความได้ นอกจากนั้นยังสามารถแยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็นได้ อ่านแล้วสามารถวิจารณ์ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นไม่หลงเชื่อคำโฆษณาซึ่งถือเป็นการอ่านที่ต้องใช้วิจารณญาณในการคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการอ่านสูงสุด

จะเห็นได้ว่าการอ่านออกเสียงและการอ่านในใจมีความสำคัญต่อการอ่านอย่างมาก การเลือกว่าควรอ่านในใจหรืออ่านออกเสียงเมื่อใดจึงจะเหมาะสมและได้รับประโยชน์ ควรพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ในการอ่านเป็นจุดสำคัญเพราะจะทำให้เลือกลักษณะการอ่านได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด

2.5 ความพร้อมทางการอ่าน

ความพร้อมในการอ่าน (Reading readiness) ความพร้อม คือ การมีวุฒิภาวะทางร่างกายและทางสติปัญญาที่เจริญเติบโตถึงระดับที่สามารถกระทำการได้ ความพร้อมหมายถึงสภาพการเตรียมตัวเพื่อการตอบสนอง หรือเพื่อการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง สภาพความพร้อมของบุคคลนั้นย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ หลายประการด้วยกัน อาทิเช่น ภาวะสุกสมบุรณ์ การเร้า การจูงใจ และการฝึกอบรม เป็นต้น ดังนั้นความพร้อมในการอ่านจึงหมายถึงความมีวุฒิภาวะทั้งทางร่างกายและสติปัญญาที่สามารถจะทำการอ่านได้นั่นเอง ความพร้อมในการอ่านของเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะและองค์ประกอบอื่น ๆ ได้แก่ อายุ เพศ สติปัญญา สุขภาพ ประสบการณ์ ภาษา อารมณ์ สังคม และการศึกษา องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมทางการอ่านที่สำคัญมี 4 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางสติปัญญา การอ่านเป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อนทางสมอง เป็นกระบวนการคิดซึ่งต้องการและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับด้านความจำและระยะเวลาของ

ความสนใจ เพราะความสามารถทางสติปัญญาของเด็กในการเริ่มอ่านนั้นจะอยู่ที่อายุสมอง 6 ปี 6 เดือน แต่บางครั้งหากมีองค์ประกอบอื่น เช่น สื่อ อุปกรณ์ วิธีสอน ทักษะของครู และ บุคลากรในส่วนอื่น ๆ ที่สามารถให้คำแนะนำในการอ่านได้ อายุทางสมองอาจแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ ในการอ่านครูจึงต้องคำนึงเรื่องของสติปัญญาเป็นหลัก เพราะอายุสมองกับความยาก และความง่ายเป็นส่วนที่สัมพันธ์กันมาก หากอายุสมองอยู่ในเกณฑ์ต่ำจะเกิดอุปสรรคในการอ่าน เพราะเด็กยังไม่มีความสามารถในการจำข้อมูลหรือเรื่องราวต่าง ๆ ได้ แต่ถ้าเมื่อไหร่ที่พบว่าเด็กมีความสามารถที่จะจดจำเรื่องราวได้ แยกแยะได้ คิดได้ ใช้ความคิดในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ สามารถทำตามคำสั่งได้ สร้างเรื่องง่าย ๆ ขึ้นเองได้ เด็กเหล่านี้ถือว่ามีความพร้อมทางสติปัญญาที่จะเริ่มอ่าน

2. องค์ประกอบทางอารมณ์และสังคม เด็กแต่ละคนมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมแตกต่างกัน เด็กที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมสูงมักเป็นเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง นับถือตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากเด็กประสบผลสำเร็จในประสบการณ์ต่าง ๆ ในวัยต้น ๆ และได้รับการยอมรับจากผู้ใหญ่ เด็กเหล่านี้จะรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ซึ่งต่างจากเด็กที่ถูกกล่าวหาติเตียนอยู่ตลอดเวลา เด็กจะรู้สึกว่าตนไม่เป็นที่รักไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ใหญ่ รู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย ยิ่งถ้าเด็กมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมต่ำยังไม่เป็นผลดีต่อความก้าวหน้าทางการอ่าน ดังนั้นวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่ควรสร้างให้เด็กเกิดความพร้อมในการที่จะเข้ามาสู่สังคมสู่ความพร้อมในการเริ่มต้นทางการอ่าน

3. องค์ประกอบทางร่างกาย องค์ประกอบทางด้านร่างกายเป็นสิ่งจำเป็นต่อความพร้อมในการอ่าน เพราะหากร่างกายขาดความพร้อมการอ่านก็ไม่สามารถประสบผลสำเร็จได้ องค์ประกอบทางด้านร่างกายที่สำคัญต่อการอ่านมีดังนี้

3.1 สุขภาพ เป็นสิ่งสำคัญต่อการทำกิจกรรมทุกชนิด หากเด็กมีสุขภาพดีรับประทานอาหารตามความเหมาะสม พักผ่อนเต็มที่ ย่อมเป็นเด็กที่มีความสุขมีความพร้อมในการทำกิจกรรม มีความพร้อมในการเรียน แต่หากเด็กบางคนขาดอาหาร อิดโรยจากการเดินทาง มีความเจ็บป่วยทางด้านร่างกายบ่อยครั้งทำให้ต้องขาดเรียน เด็กเหล่านี้จะขาดความคล่องตัว เนื้อเยื่อขาดความตั้งใจและความสนใจในการเรียนและการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย สิ่งที่เป็นผลกระทบมากที่สุดคือ ความสามารถในการเรียนจะอยู่ในระดับที่ไม่ดี

3.2 สายตา สายตามีความจำเป็นต่อการอ่านอย่างยิ่ง เพราะเด็กต้องใช้ตามองคำต่าง ๆ เพื่อที่จะผ่านเข้าไปให้สมองรับรู้ เพื่อแปลความหมายออกมา ถ้าความสามารถในการเห็นบกพร่อง จะไม่สามารถแยกความเหมือนหรือความต่างระหว่างภาพ คำ หรืออักษรได้ ซึ่งกิจกรรมการอ่านเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้การบังคับตาอย่างมาก ผู้อ่านต้องติดตามข้อความจาก

ด้านซ้ายไปขวา และระหว่างบรรทัดต่อบรรทัด ประสานเชื่อมการมองจากสายตาทั้งสองข้างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นอกจากนั้นการที่ผู้อ่านจะอ่านได้ดี ผู้อ่านจะต้องมีความจำในด้านการมองเห็นได้ดีด้วย โดยปกติทั่วไป ถ้าเด็กไม่มีความบกพร่องทางด้านประสาท มีการมองเห็นที่ดีคม ละเอียดแหลม และแยกแยะได้ดี เมื่อได้รับการกระตุ้นและมีสิ่งเร้าสูง จะรับรู้ถึงสภาพของคำต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้ปกครองหรือครูควรสังเกตอาการปฏิกิริยาที่บ่งชี้ถึงแนวโน้มของปัญหาทางด้านสายตา ควรพาเด็กไปตรวจสายตาทันที

3.3 การได้ยิน ความสามารถที่จะได้ยินชัดเจนจะช่วยให้เด็กเพิ่มโอกาสที่จะได้ความคิดใหม่ รู้ศัพท์ใหม่ ความบกพร่องทางการได้ยิน แม้จะเป็นเพียงนิดเดียว แต่ก็มีส่วนทำลายความก้าวหน้าทางการศึกษา ดังนั้นเด็กควรได้ทำแบบทดสอบทางการฟัง ความสามารถในการได้ยินและแยกแยะเสียงต่าง ๆ รวมทั้งฝึกให้รู้ถึงเสียงที่คล้ายคลึงกัน เช่น ร ล คำควบกล้ำ เป็นต้น ความสามารถในการจำสิ่งที่ได้ยิน ควรจะได้รับการฝึกและแก้ไขเพื่อที่จะช่วยในด้านความจำลำดับเสียงของตัวอักษรต่าง ๆ ในคำ ช่วยในด้านการสอนทางภาษา ตลอดจนจำสิ่งที่ครูบอกได้

3.4 การบังคับกล้ามเนื้อ เด็กที่มีปัญหาด้านการอ่านมักจะมีความสัมพันธ์ทางด้านกล้ามเนื้อที่ผิดปกติ ปัญหาที่สังเกตได้จากกรเดิน วิ่ง และกิจกรรมทางด้านความสัมพันธ์ทางร่างกายอื่น ๆ ความบกพร่องเหล่านี้อาจเกิดจากการใช้กล้ามเนื้อน้อยเกินไป การเจ็บป่วยระยะเวลานาน หรือความบกพร่องของสมองบางส่วน ความสัมพันธ์ระหว่างมือและตาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการติดตามตัวอักษรในแต่ละบรรทัด การลากเส้น การระบายสี ล้วนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาทักษะทางการอ่านและการเขียน

3.5 การพูด กระบวนการพูดที่ดีและมีวุฒิภาวะย่อมเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนอ่าน การออกเสียงพูดผิด ๆ อาจทำให้เด็กสับสนถึงเสียงที่มีความสัมพันธ์กับตัวอักษรได้ การที่เด็กออกเสียงแบบหนึ่ง และได้ยินคนอื่นออกเสียงอีกแบบหนึ่ง เด็กจะรู้สึกสับสนซึ่งจะส่งผลต่อการแยกแยะเสียงที่ได้ยินตลอดจนความสามารถในการจดจำคำศัพท์และความเข้าใจเรื่อง ดังนั้นหากเด็กเริ่มมีปัญหาในการพูดผู้ปกครองควรรหาผู้เชี่ยวชาญทางการบำบัดการพูดเข้ามาดูแลแก้ไขปัญหา

3.6 ความตั้งใจ ความสามารถในการเอาใจใส่และตั้งใจทำงานได้ในระยะเวลานานพอสมควรเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กที่เริ่มต้นอ่าน เพราะเด็กจะต้องทำงานตามที่ครูมอบหมายให้ โดยปกติเด็กจะมีความสนใจหรือตั้งใจต่อสิ่งที่ทำอยู่เพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นที่เด็กจะต้องมีความอดทน มีสมาธิ ไม่วอกแวก เพื่อประโยชน์ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

3.7 ความผิดปกติทางประสาท ความผิดปกติทางประสาทนั้น อาจเป็น ความผิดปกติที่เป็นมาแต่กำเนิด การเจ็บป่วย ภาวะการคลอดที่ผิดปกติ หรือการตกลงมาจากที่สูง แล้วได้รับการกระทบกระเทือนทางศีรษะอย่างหนัก เป็นต้น เด็กที่สมองทำงานผิดปกติ อาจจะเป็นเด็กที่มีสติปัญญาสูง แต่ไม่สามารถเรียนได้ดีกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ อาจต้องจัด โปรแกรมพิเศษให้ ซึ่งควรดูตามความเหมาะสม

4. องค์ประกอบทางด้านโอกาส ประสบการณ์ การศึกษา ประสบการณ์หรือ ภูมิหลังเป็นสิ่งจำเป็นต่อเด็ก เด็กจะพัฒนาความคิดรวบยอดต่าง ๆ จากประสบการณ์ จากการดู การฟัง การสัมผัส การดม การชิมรสต่าง ๆ เมื่อเด็กสงสัยจะเกิดคำถามมากมาย เด็กจะนำคำตอบ ต่าง ๆ ที่ได้มาเรียบเรียงและจัดข้อมูลและสามารถแก้ความคิดหรือความเข้าใจผิดให้ถูกต้องชัดเจน ในการอ่านหากต้องการให้เด็กอ่านอย่างมีความหมายเด็กต้องมีประสบการณ์ทางภาษาพอสมควร เด็กจำเป็นต้องรู้ความหมายของคำต่าง ๆ เข้าใจความคิดในหนังสือที่อ่าน และสามารถแสดง ความรู้สึกนึกคิดและรู้จักประเมินความคิดเห็นต่าง ๆ ของผู้อื่น จะเห็นว่าเด็กจะมีโอกาสในการ พัฒนาทางการศึกษาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่รับรู้มา และส่วนหนึ่งก็คือหนังสือ สิ่งแวดล้อม รอบตัว เพราะสิ่งเหล่านี้เด็กจะได้รับรู้และสัมผัสตลอดเวลา สิ่งที่สำคัญคือครูผู้สอนควรดู ความพร้อมของเด็กอย่างสม่ำเสมอเพราะเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน มาจากหลายที่มีปัญหา หรือความบกพร่องต่างกัน โรงเรียนและครูจึงมีหน้าที่ในการช่วยเหลือให้เด็กปรับตัวให้เข้ากับ สภาพแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ 2546 ค : 35-45)

จะเห็นได้ว่าความพร้อมทางการอ่านของเด็กเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ การที่เด็ก คนหนึ่งจะเริ่มต้นอ่านจำเป็นต้องพิจารณาความพร้อมในทุกด้าน เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุด ในบางครั้งพ่อแม่พยายามเร่งรัดหรือบังคับให้ลูกอ่านหนังสือยาก ๆ ไม่ตรงกับ ความสนใจและความต้องการ และในขณะที่ลูกยังไม่บรรลุผลภาวะ เพราะต้องการให้ลูกก้าวหน้า ไปก่อนเพื่อน ๆ หรือเพราะต้องการแสดงความภาคภูมิใจในความเก่งของลูกจะทำให้เป็นการ สิ้นเปลืองทั้งเวลาและเงินทองในขณะที่เดียวกันทำให้ลูกเกิดความคับข้องใจ อาจจะมีพฤติกรรม หลายอย่างในทางจิตวิทยา เช่น การต่อต้าน การหนี และการก้าวร้าว เป็นต้น ดังนั้นสิ่งที่ถูกต้อง ที่สุดคือดูความต้องการของเด็ก และความพร้อมของเด็กเป็นพื้นฐาน

26 ความต้องการและความสนใจในการอ่านของวัยรุ่น

ความสนใจและความต้องการของวัยรุ่นเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณา เพราะการที่เรารู้ความต้องการของวัยรุ่นจะทำให้เห็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมต่อสภาพร่างกาย

จิตใจ และเด็กก็จะมีความสุขในการทำกิจกรรมที่เกิดจากความสนใจ โดย ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 ก : 43-44) ได้กล่าวถึง ความสนใจและความต้องการของวัยรุ่น ไว้ดังนี้

1. สนใจเกี่ยวกับตนเอง หน้าตา บุคลิกภาพ ร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย รักษาสุขภาพและการทำงานตามความถนัดของตน

2. สนใจและต้องการอยู่ในสังคม การทำงานร่วมกับผู้อื่น การปฏิบัติตนต่อผู้อื่น วิธีทำงานร่วมกับผู้อื่น และศึกษาการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม

3. สนใจและต้องการประกอบอาชีพ ต้องการเลือกอาชีพตามความถนัด และความต้องการของตน

4. สนใจปรัชญาชีวิต ต้องการมีอุดมคติและอุดมการณ์ เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการดำเนินชีวิต

5. สนใจเพศตรงกันข้าม ต้องการสร้างความสนใจให้กับเพศตรงกันข้าม

6. สนใจและต้องการการพักผ่อนหย่อนใจ และการบันเทิงต่าง ๆ ตลอดจนการใช้เวลาว่างในการเลือกทำในสิ่งที่ตนเองสนใจ เช่น เล่นกีฬา ฟังดนตรี ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ แอบบันทึกภาพ ภาพยนตร์ ฯลฯ

7. ต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม

8. ต้องการความเป็นอิสระ

9. สนใจและซาบซึ้งในวรรณคดี ศิลปะ ธรรมชาติ และความงดงาม ความไพเราะต่าง ๆ จากดนตรี และเสียงเพลง

10. ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

11. ต้องการความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจในครอบครัวและครู

12. สนใจเรื่องราวทางด้านวิทยาศาสตร์ เครื่องอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์

13. ต้องการความมีเหตุผล และต้องการแสดงความคิดเห็นของตนเอง

จากความต้องการและความสนใจของวัยรุ่นดังที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นมีความต้องการที่หลากหลาย ดังนั้นการเลือกหนังสือให้เด็กช่วงวัยนี้จึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ และเลือกให้เหมาะสมสนองความต้องการของวัยรุ่นให้ได้มากที่สุด ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวทางเกี่ยวกับความสนใจอ่านของวัยรุ่นไว้ดังนี้

รัญจวน อินทรกำแหง (2517 : 96-97) ได้กล่าวถึง ความสนใจในการอ่านของวัยรุ่นตามลำดับอายุได้ดังนี้

อายุ 11 ปี

เด็กชายชอบเรื่องผจญภัย ลึกลับ เพิ่มความสนใจด้านการค้นคว้าประดิษฐ์และวิทยาศาสตร์มากขึ้น หนังสือเครื่องบินตักโลก หนังสือการ์ตูน ยังคงเป็นที่น่าสนใจ โดยจะลดความสนใจในเรื่องของสัตว์ลงไป เด็กหญิงชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในบ้าน สัตว์เลี้ยง ธรรมชาติ และเรื่องความรัก แต่บางครั้งก็ชอบอ่านนิยายผจญภัยเหมือนเด็กชายเหมือนกัน

อายุ 12 ปี

เด็กชายชอบอ่านเรื่องที่จบแบบขมวดปมให้คิดต่อ ชอบอ่านหนังสือเกือบทุกชนิด เช่น ผจญภัย ประวัติศาสตร์ กีฬา ชีวิตประวัติ ฯลฯ เด็กหญิงชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในบ้าน ในโรงเรียน ยังคงชอบเรื่องความรัก การผจญภัย แต่ก็เริ่มสนใจอ่านนิยายสำหรับผู้ใหญ่ สนใจเรื่องอาชีพ เด็กหญิงในวัยนี้จะสนใจอ่านหนังสือเกือบทุกประเภท

อายุ 13 ปี

เด็กชายยังคงชอบเรื่องเครื่องบินตักโลก ชอบเรื่องงานอดิเรก การเพาะปลูก ความงามของร่างกาย เด็กหญิงชอบอ่านนวนิยายของผู้ใหญ่ ไม่ชอบความเป็นวิชาการเกินไป ชอบคำประพันธ์บทละคร เรื่องเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง

อายุ 14 ปี

เด็กชายชอบอ่านชีวิตประวัติ ประวัติศาสตร์ การเดินทาง เครื่องยนต์ตักโลก บางคนเริ่มอ่านหนังสือเกี่ยวกับความรัก เด็กหญิงชอบอ่านหนังสือสำหรับผู้ใหญ่มากยิ่งขึ้น ยังสนใจคำประพันธ์และบทละครอยู่ เด็กวัยนี้เข้าสู่วัยรุ่นเต็มที่แล้วดังนั้นในขณะนี้ควรให้การแนะนำเกี่ยวกับการอ่านหนังสือมากที่สุด

อายุ 15 ปี

ช่วงนี้เด็กจะอ่านหนังสือตามความต้องการของโรงเรียนและสังคม แต่ยังคงชอบการอ่านแต่จะไม่ทุ่มเทไปในทางใดทางหนึ่ง เด็กชายชอบเกี่ยวกับวิชาการ การทดลองหรืองานอดิเรก ส่วนเด็กหญิงชอบนวนิยาย

อายุ 16-17 ปี

ความสนใจในการอ่านเริ่มเป็นผู้ใหญ่ขึ้น ความต้องการและความสนใจจะมีรสนิยมของตนเอง สนใจโลก สังคม และปัญหาส่วนตัวบ้าง มีความเป็นผู้ใหญ่เพิ่มขึ้น

และบันลือ พฤษะวัน (2521 : 134-135) กล่าวถึง ความสนใจอ่านหนังสือของวัยรุ่นไว้ดังนี้

อายุ 13 ปี

เด็กหญิงและเด็กชายสนใจอ่านหนังสือที่เป็นนิยายแบบผู้ใหญ่ นิยายอิงประวัติศาสตร์ ชีวิตประวัตินุคคลสำคัญ การผจญภัย ส่วนเด็กชายสนใจด้านวิทยาศาสตร์ เครื่องยนต์ การประดิษฐ์คิดค้นต่าง ๆ ส่วนเด็กหญิงสนใจด้านการเรียน การจัดบ้าน เสื้อผ้า และแฟชั่นต่าง ๆ

อายุ 14 ปี

เด็กวัยนี้สนใจเรื่องสารคดีท่องเที่ยวต่างแดน การดำเนินชีวิตตามวัฒนธรรมที่แปลกและความรู้รอบตัว เด็กชายสนใจชีวประวัติ ประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยว เครื่องยนต์ และนิยายรัก บางคนก็เริ่มให้ความสนใจ ส่วนเด็กหญิงสนใจนิยายรักสะท้อนอารมณ์ การประดิษฐ์และนิตยสารเกี่ยวกับสตรี

อายุ 15 ปี

เด็กวัยนี้สนใจอ่านหนังสือเรื่งรมย์ กีฬาและการแข่งขัน ตำนานหรือเรื่องราวอภินิหารปาฏิหาริย์ของเทพเจ้า เด็กชายสนใจอ่านนิยายโลดโผน ผจญภัย งานอดิเรก นิยายลึกลับ ส่วนเด็กหญิงสนใจนิยายรักมากยิ่งขึ้น งานอดิเรกเฉพาะอย่าง สนใจปัญหาสังคมและคำประพันธ์ร้อยกรอง

อายุ 16 ปี

เด็กวัยนี้เริ่มสนใจข่าวรายวัน เหตุการณ์ต่าง ๆ คอลัมน์เฉพาะเรื่อง เช่น ปัญหาชีวิต ความเคลื่อนไหวทางวิทยาศาสตร์ การประดิษฐ์คิดค้น และนิยายรักเรื่องสั้นทั่วไป เด็กชายสนใจวิชาการเฉพาะสาขา เช่น งานช่าง การเกษตร และนิตยสารสารคดีท่องเที่ยว เด็กหญิงสนใจนิยายแบบผู้ใหญ่ เป็นระยะเริ่มต้นและสนใจเรื่องที่มีรสนิยมนเฉพาะมากขึ้น

อายุ 17-18 ปี

การอ่านหนังสือในวัยนี้จะลดลง อ่านตามความถนัด และความสนใจเลือกเฉพาะที่ตนเองนิยม งานอดิเรกจะได้รับความสนใจมาก มีการค้นคว้าหามาอ่าน เช่น ศิลปะการพูด การคิด เด็กชายเริ่มทดลองประดิษฐ์เครื่องยนต์ งานอดิเรก เลี้ยงสัตว์ การเกษตรอย่างจริงจัง เด็กหญิงสนใจการดำเนินชีวิต งานบ้าน การถักทอ และปัญหาส่วนตัว

ส่วน จิววรรณ คูหาภินันท์ (2542 ก : 47-48) กล่าวถึงความสนใจในการอ่านของเด็กในช่วงวัยรุ่นสรุปได้ดังนี้

เด็กวัย 12-14 ปี

เป็นเด็กที่กำลังเข้าสู่ความเป็นวัยรุ่น ความสนใจในการอ่านจะต้องกว้างขวางมากขึ้น ชอบเรื่องวิทยาศาสตร์ ชีวิตประวัตินุคคลสำคัญ เรื่องเด็กวัยเดียวกัน เรื่องโรงเรียน กีฬา

งานอดิเรก สัตว์และแมลงต่าง ๆ เรื่องท้องถิ่น ประเพณีพื้นบ้าน การท่องเที่ยว สังคม คำประพันธ์ วัฒนธรรมประเพณี ศาสนา อาชีพ เศรษฐกิจ วรรณคดี ฯลฯ เด็กชายจะสนใจวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ดาราศาสตร์ การทดลอง เรื่องที่ขมวดปมให้คิด เรื่องผจญภัยในอวกาศ ประวัติศาสตร์ เกมคอมพิวเตอร์ เด็กหญิงสนใจเรื่องในครอบครัว สนใจอ่านนวนิยายรัก ทั้งเด็กชายและเด็กหญิง ชอบเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ เช่น แมลง และผีเสื้อมาก เด็กวัยนี้จะเข้าใจหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ดี เด็กวัยนี้ ชอบหนังสือที่มีเนื้อเรื่องมากกว่ารูปภาพ ชอบอ่านนิตยสารเป็นพิเศษ การเลือกหนังสือให้เด็กวัยนี้ อ่านเป็นสิ่งสำคัญ เพราะความนึกคิดของเด็กจะได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งที่อ่าน

เด็กวัย 15-20 ปี

สนใจเรื่องการแต่งกาย วิธีการเรียนให้เก่ง การจำ จิตวิทยาต่างๆ งานอดิเรก มารยาทในสังคม การวางตน การคบเพื่อน ชอบอ่านเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุงบุคลิกภาพ การรักษาสุขภาพ วรรณคดี โคลงกลอน นวนิยายรัก ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ก้าวหน้า การทดลอง คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีต่างๆ การเกษตร กีฬา ปัญหาสังคม การเมือง การท่องเที่ยว และผจญภัย เป็นต้น เด็กชายจะเน้นด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การผจญภัย การกีฬา และดนตรี นอกจากนั้นทั้งเด็กชายและเด็กหญิง ชอบอ่านวารสาร นิตยสาร และหนังสือการ์ตูนมาก

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ทราบความต้องการและความสนใจอ่านของเด็กในช่วงวัยรุ่นได้อย่างชัดเจน โดยการเลือกหนังสือให้เด็กในวัยนี้อ่านจะต้องมีความรอบคอบในการพิจารณาอย่างแน่ชัด เพราะเด็กจะรับอิทธิพลทางด้านความคิด และการปฏิบัติตนจากสิ่งที่อ่าน วัยรุ่นเป็นวัยที่มีร่างกายเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ในขณะที่พัฒนาการทางด้านจิตใจจะเป็นไปได้ช้ากว่าร่างกาย คือ แนวคิด ความเชื่อ เจตคติ และอารมณ์ยังคงเป็นเด็กอยู่ มักมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์อยู่เสมอ ดังนั้นจึงต้องใส่ใจดูแลทั้งด้านการอบรมเลี้ยงดู ความเอาใจใส่จากพ่อแม่ ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องรอบข้าง และสิ่งแวดล้อม การอ่านเพื่อการหาความรู้ต่าง ๆ จะทำให้เด็กสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งงานวิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การพิจารณาความสนใจอ่าน ของฉวีวรรณ คูหาภินันท์ ในการเลือกบทอ่านให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ช่วงอายุประมาณ 14 ปี

3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการอ่าน เพราะหากนักเรียนไม่สามารถอ่านจับใจความได้ การอ่านในระดับสูงขึ้นไปก็ทำได้ยาก เพราะการอ่านในใจทุกอย่างต้องอาศัยการอ่านจับใจความเป็นพื้นฐาน การอ่านจับใจความของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน

บางคนสามารถอ่านได้รวดเร็ว บางคนอ่านได้ช้าต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง ดังนั้นผู้อ่านจึงต้องเรียนรู้กลวิธีการอ่านจับใจความ รวมทั้งความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

31 ความหมายของการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเป็นทักษะที่มีความสำคัญในการเรียน เพราะการอ่านจับใจความสามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง สำหรับความหมายของการอ่านจับใจความ คือ การอ่านเพื่อทำความเข้าใจคำ ประโยค ข้อความ และเนื้อเรื่อง สามารถบอกสาระสำคัญของเรื่อง จุดมุ่งหมายของเรื่อง รวมทั้งแนวคิดของผู้เขียนได้ ดังที่ ผกาศรี เย็นบุตร (2542 : 137) อธิบายความหมายของการอ่านจับใจความว่า “เป็นการอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น เก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เก็บเนื้อเรื่อง เก็บแนวคิดหรือทัศนคติของผู้เขียน เก็บข้อเท็จจริงหรือความรู้สึก อารมณ์ของผู้เขียน ” ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ สุรินทร์ มั่นเศรษฐวิทย์ (2537 : 88) ได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านจับใจความไว้สรุปได้ว่า ในการอ่านจับใจความนั้นนักเรียนจะต้องทำความเข้าใจข้อความหรือสารที่อ่านถึง 4 ขั้นตอน คือ การแปลความสำคัญของสัญลักษณ์ที่ปรากฏในสาร การทำความเข้าใจความหมายของคำ ประโยค และข้อความ การจับใจความสำคัญและแนวคิดของผู้เขียน และกระบวนการคิดที่เกิดขึ้นขณะที่ทำความเข้าใจสัญลักษณ์ และ สายสุณี สกุลแก้ว (2534 : 24) ให้ความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญว่า “ เป็นความสามารถของผู้อ่านที่จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง ตลอดจนวินิจฉัยคุณค่าสิ่งทีตนอ่านได้อย่างมีเหตุผล ” นอกจากนั้น ศิริพร ลิ้มตระการ (2541 : 25) ได้ให้ความหมายของการอ่านเพื่อจับใจความสรุปไว้ว่า เป็นการจับประเด็นให้ได้ว่าผู้เขียนต้องการเสนอข้อคิดเห็นอะไร การหาประเด็นสำคัญขึ้นอยู่กับลักษณะและความยาวของย่อหน้าและเรื่องด้วย ตามปกติย่อหน้าแต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุดอยู่หนึ่งใจความ บางครั้งใจความสำคัญจะอยู่ในประโยคใดประโยคหนึ่ง หรือบางย่อหน้าเป็นพรรณนาโวหารผู้อ่านจะต้องสรุปใจความสำคัญด้วยตนเอง

การอ่านจับใจความถือเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน เพราะในการอ่านหนังสือหรือตำราต่าง ๆ ผู้อ่านจะต้องพยายามจับใจความสำคัญในสิ่งที่อ่านให้ได้ หากผู้อ่านจับใจความได้ก็จะทำให้เข้าใจเนื้อเรื่อง และสามารถที่จะนำความรู้ไปใช้ได้ตลอดเวลา ดังนั้นผู้อ่านควรฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความชำนาญ เพราะถ้าผู้อ่านไม่ฝึกอ่านจับใจความอย่างต่อเนื่องจะทำให้ไม่เข้าใจคำหรือข้อความ และไม่สามารถจับสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ จะทำให้การอ่านจับใจความไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

32 ประเภทของการอ่านจับใจความ

ประเภทของการอ่านจับใจความมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภท คือ การอ่านเพื่อจับใจความส่วนรวม และการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

การอ่านเพื่อจับใจความส่วนรวมนั้น เป็นการสังเกตส่วนประกอบโดยรวมของสิ่งที่อ่านไม่ว่าจะเป็นปกใน คำนำ สารบัญ หัวข้อต่าง ๆ เพื่อให้ทราบรายละเอียดคร่าว ๆ ของสิ่งที่เราจะอ่าน และพยายามที่จะเรียงลำดับเนื้อหาว่าเราได้อะไรจากการอ่านส่วนรวมบ้าง สิ่งใดที่สัมพันธ์กันหรือเป็นเหตุเป็นผลแก่กัน

ในส่วนของการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ จะมีความต่อเนื่องกับขั้นตอนแรกโดยในการอ่านเพื่อจับใจความส่วนรวมจะเป็นการอ่านอย่างคร่าว ๆ ต่อมาถึงการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญผู้อ่านจะต้องอ่านอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง แล้วจับสาระสำคัญของสิ่งที่อ่าน โดยในการอ่านต้องพยายามหาใจความสำคัญว่าอยู่ส่วนใดของย่อหน้า หลังจากนั้นจึงสรุปสาระสำคัญด้วยภาษาของตนเอง ดังนี้

กาญจนา นาคสกุล และคณะ (2521 : 183) กล่าวถึงแนวในการอ่านจับใจความมี 2 ลักษณะ คือ การอ่านเพื่อจับใจความส่วนรวม เป็นการทำความเข้าใจเนื้อหาส่วนรวมของเรื่องหรือหนังสือเป็นหัวใจสำคัญของการอ่าน เพราะถ้าผู้อ่านไม่สามารถจับใจความส่วนรวมจะมองไม่เห็นความสัมพันธ์ของรายละเอียดต่างๆ และอาจเป็นผลให้ไม่เข้าใจจุดหมายสำคัญของหนังสือนั้นๆ ได้ วิธีจับใจความส่วนรวมนั้น นอกเหนือจากการสังเกตส่วนประกอบของหนังสือแล้ว อาจจะทำได้ด้วยวิธีการพลิกดูหรืออ่านผ่าน ๆ หัวข้อต่าง ๆ ทั้งหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อยอย่างรวดเร็ว และในเวลาเดียวกันก็พยายามจัดเนื้อหาของหัวข้อเรียงลำดับในสมอง เพื่อให้ปรากฏเป็นภาพคร่าว ๆ ว่าแต่ละหัวข้อมีความสัมพันธ์กันอย่างไร และมีการดำเนินเรื่องไปสู่จุดหมายปลายทางด้วยวิธีการเชื่อมโยงเนื้อหาตลอดจนแนวความคิดและข้อมูลต่างๆ อย่างไร การอ่านวิธีนี้เป็นเพียงการอ่านเพื่อรับรู้ ส่วนการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ การอ่านขั้นนี้ถือเป็นการอ่านที่ต่อเนื่องจากการอ่านขั้นแรก กล่าวคือ ในขณะที่อ่านจับใจความส่วนรวมนั้น อาจถือได้ว่าเป็นการอ่านหนังสือตลอดทั้งเล่มอย่างผ่านๆ เมื่อมาถึงขั้นที่จะอ่านจับใจความสำคัญ ผู้อ่านจะต้องอ่านค่อนข้างละเอียด แล้วสรุปใจความสำคัญโดยการบันทึก นักอ่านที่ดีควรจะเก็บสาระสำคัญในหลายแง่มุม เช่น เก็บแนวคิดของผู้เขียน จุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ เดกิง พันธุ์เถกิงอมร (2528 : 13) กล่าวถึงการอ่านจับใจความว่ามี 2 ประเภท คือ การอ่านเพื่อจับใจความส่วนรวม เป็นหัวใจในการอ่านหนังสือทุกชนิด เพราะถ้าผู้อ่านไม่สามารถจับใจความส่วนรวมได้ ก็ไม่สามารถเห็นรายละเอียดข้อปลีกย่อยของเนื้อเรื่องที่จะอ่าน วิธีการอ่าน คือ พลิกดูส่วนประกอบของหนังสืออย่างคร่าว ๆ สังเกตได้จากข้อความซึ่งอาจจะ

เป็นคำ วลี หรือประโยค ควรมีการจดหัวข้อลงในกระดาษเพื่อป้องกันการลืม และการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ เป็นการจับใจความสำคัญของเนื้อความในแต่ละย่อหน้าให้ได้ เพราะ ประโยคใจความสำคัญถือเป็นกุญแจ เป็นประโยคครอบคลุมเนื้อความ ผู้อ่านจะต้องตั้งคิดว่าใจความสำคัญอยู่ที่ใดของย่อหน้านั้น โดยปกติจะอยู่ที่ต้น กลาง หรือท้ายย่อหน้า หลังจากนั้นผู้อ่านควรสรุปใจความด้วยสำนวนของตนเอง โดยข้อความต้องสั้นกระชับ และพินิตนันท์ บุญพามี (2542 : 78) กล่าวถึงการอ่านจับใจความว่าสามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ การอ่านโดยละเอียด คือ การอ่านเพื่อเก็บความที่เป็นสาระประเด็นต่าง ๆ อย่างละเอียดตลอดเรื่อง สามารถรับรู้ทำความเข้าใจเรื่องได้อย่างกระจ่างแจ้งในขณะที่ลักษณะที่สองคือ การอ่านโดยสรุป คือ การอ่านเก็บความเฉพาะที่เป็นประเด็นสำคัญของเรื่อง ผู้อ่านสามารถรับรู้ทำความเข้าใจเนื้อหาสำคัญของเรื่องได้

การอ่านจับใจความมีอยู่ 2 ประเภท คือ การอ่านเพื่อจับใจความส่วนรวม และการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ ผู้อ่านควรศึกษาทำความเข้าใจให้ชัดเจน แล้วนำการอ่านจับใจความทั้ง 2 ประเภทมาใช้ประโยชน์ในการอ่านจับใจความร่วมกัน เพราะจะทำให้ได้แนวทางในการอ่านจับใจความที่ดีและเป็นประโยชน์

3.3 กลวิธีการอ่านจับใจความ

กลวิธีการอ่านจับใจความเป็นสิ่งควรคำนึงถึง เพราะเมื่อผู้อ่านนำไปปฏิบัติในการอ่านจับใจความสำคัญ จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางได้เป็นอย่างดี และช่วยประหยัดเวลา ทำให้การอ่านจับใจความประสบความสำเร็จได้เร็วขึ้น

กลวิธีการอ่านจับใจความนั้น สิ่งแรกที่ผู้อ่านต้องทำคือ การตั้งจุดมุ่งหมายของการอ่านว่าเราต้องการอะไรจากสิ่งที่อ่าน หลังจากนั้นจึงเริ่มอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ 1 รอบ และเริ่มอ่านอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งในขณะที่อ่านควรตั้งคำถามในลักษณะ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เป็นต้น ในการอ่านผู้อ่านควรพยายามหาจุดมุ่งหมายของผู้แต่งให้พบ และขั้นสุดท้ายคือการสรุปใจความสำคัญแล้วเรียบเรียงใจความสำคัญนั้นด้วยภาษาของผู้อ่านเอง นอกจากนี้ผู้อ่านควรสังเกตุว่าใจความสำคัญอยู่ส่วนใดของย่อหน้า เพราะจะทำให้สามารถจับใจความได้เร็วขึ้น เหมือนดังที่ ผกาศรี เข็นบุตร (2526 : 45) กล่าวถึงหลักของการอ่านจับใจความไว้ว่า ในการอ่านแต่ละครั้งควรตั้งจุดมุ่งหมายว่า ต้องการอะไรจากเรื่องที่อ่านเพื่อจะได้ไปสู่จุดนั้นได้เร็วขึ้น แล้วจึงอ่านข้อความให้จบอย่างคร่าว ๆ เพื่อจะได้รู้เรื่องที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ถ้าเป็นหนังสือทั้งเล่ม ควรอ่านสารบัญก่อน ขึ้นต่อไปก็อ่านโดยละเอียดตลอดทั้งเรื่อง ในขณะที่อ่านให้พยายามตั้งคำถามขึ้นในใจว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไรในการเสนอเรื่องนี้ และประการสำคัญควรฝึกการอ่านจับใจความอยู่

เสมอจะช่วยให้อ่านหนังสือได้เร็วและจับใจความสำคัญได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ นพดล จันทร์เพ็ญ (2531 : 87) กล่าวถึงหลักของการจับใจความสรุปได้ว่า ในการอ่านครั้งแรกควรอ่านผ่าน ๆ โดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องนั้นว่าด้วยเรื่องอะไร จุดใดเป็นจุดสำคัญของเรื่องที่อ่าน หลังจากนั้นอ่านโดยละเอียด ทำความเข้าใจให้ชัดเจน และเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดต่าง ๆ ในเรื่อง โดยอาจมีการขีดเส้นใต้ข้อความที่เห็นว่าสำคัญ และอ่านซ้ำเฉพาะตอนที่ไม่มีเข้าใจ ทดสอบความเข้าใจด้วยการตอบคำถามสั้น ๆ เกี่ยวกับประเด็นของเรื่องและใจความสำคัญ เช่น ถามว่า เรื่องอะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม เป็นต้น และเรียบเรียงใจความสำคัญด้วยภาษาของตนเอง อาจจะทำให้รายละเอียดของใจความเพิ่มเติมเพื่อให้ได้เนื้อหาที่สมบูรณ์ สำหรับสนธิ ตั้งทวี (2538 : 310) กล่าวถึงหลักสำคัญของการอ่านจับใจความสรุปได้ว่า ควรอ่านเรื่องอย่างคร่าว ๆ พอเข้าใจ และให้อ่านอย่างละเอียดอีกครั้ง เมื่ออ่านแล้วถามตัวเองว่า เรื่องนี้มีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม และรวบรวมคำตอบทั้งหมด มาเรียบเรียงให้สละสลวยและมีความเหมาะสมตามลำดับความสำคัญของเนื้อหา ส่วนแววมยุรา เหมือนนิล (2541 : 25-26) กล่าวถึงกลวิธีการอ่านจับใจความสำคัญสรุปได้ว่า การอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ควรเริ่มต้นจากการอ่านจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าให้ได้ถูกต้องก่อน เพราะข้อความตอนหนึ่งหรือย่อหน้าหนึ่งแม้มีใจความหลายอย่าง แต่จะมีใจความสำคัญที่สุดในย่อหน้าเพียงใจความเดียว ถ้าเรื่องหนึ่งมีหลายย่อหน้า ย่อมแสดงว่าจะมีใจความสำคัญหลายประเด็น เมื่อนำประเด็นสำคัญในแต่ละย่อหน้ามาพิจารณาร่วมกันแล้ว จะทำให้สามารถจับแก่นเรื่องหรือแนวคิดสำคัญที่สุดของเรื่องทั้งหมดได้ง่ายขึ้น ใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า หมายถึงข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่นๆในย่อหน้านั้นไว้ทั้งหมดใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าส่วนมากมักอยู่ในประโยคใดประโยคหนึ่งของย่อหน้า และยุรฉัตร บุญสนธิ (2533 : 109-110) ให้ข้อสังเกตในการหาประโยคใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าไว้ดังนี้

1. ประโยคใจความสำคัญอยู่ต้นย่อหน้า เป็นจุดที่พบใจความสำคัญของเรื่องมากที่สุด เพราะผู้เขียนมักบอกประเด็นสำคัญไว้ก่อนแล้วจึงขยายรายละเอียดให้ชัดเจนขึ้น ตัวอย่างเช่น

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงเป็นนักบริหารชั้นยอดพระองค์หนึ่งของประเทศไทย ตลอดระยะเวลา 16 ปี ที่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ พระองค์ได้ทรงบริหารราชการแผ่นดินอันยุ่งยากมีพระราชภาระมากมายมาด้วยความเรียบร้อย ทั้งนี้ก็เพราะพระองค์ได้ทรงรับการฝึกอบรมและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารราชการมาแล้วเป็นอย่างดี ตั้งแต่พระชนมายุ 8 พรรษา พระองค์ได้โดยเสด็จพระบรมชนกนาถ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกไปในงานสงครามทุกครั้งทุกหน ทั้งในสมัยกรุงธนบุรีและสมัยรัชกาลที่หนึ่ง ในปลายรัชกาลที่หนึ่งพระองค์ได้ทรงรับสถาปนาเป็นกรมพระราชวังบวรสถานมงคลอยู่ 3 ปี จึงสิ้นรัชกาล

และได้รับราชสมบัติ นับว่าทรงมีประสบการณ์ในพระราชภาระแห่งพระมหากษัตริย์มาแล้ว เป็นอย่างดี และเมื่อเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติก็มีพระชนมายุได้ 41 ปี 6 เดือน ก็นับว่าเป็นวันที่เหมาะสมแก่การเป็นนักบริหารชั้นสูงสุดยิ่ง

ประโยชน์ใจความสำคัญคือ : พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงเป็นนักบริหารชั้นยอดพระองค์หนึ่งของประเทศไทย

2. ประโยคตอนท้ายย่อหน้า เป็นจุดที่พบใจความสำคัญมากรองลงมาจาก ประโยคตอนต้นย่อหน้า ผู้เขียนจะบอกรายละเอียดก่อน แล้วสรุปด้วยประโยคที่เก็บประเด็นสำคัญไว้ภายหลัง ตัวอย่างเช่น

มนุษย์โบราณที่บ้านเชียงเมื่อตายลงญาติจะนำศพไปฝังในหลุม โดยให้ศพนอนหงายเหยียดตรง ศีรษะหันไปทางทิศตะวันออกเป็นส่วนมาก แขนแนบลำตัว มีเครื่องปั้นดินเผาวางอยู่เหนือศีรษะหรือปลายเท้า ที่ศพมีเครื่องประดับ เช่น กำไลหิน ลูกปัดหิน และมีขวานหินขัดขนาดเล็กวางอยู่ด้วย ภาชนะดินเผาที่ใส่ลงไปสันนิษฐานว่าคงเป็นที่ใส่อาหาร เพราะเชื่อว่าคนที่ตายไปแล้วก็ต้องใช้อย่างคนเป็น และนี่ก็เป็นเครื่องชี้ให้เห็นอย่างแน่ชัดว่ามนุษย์โบราณที่บ้านเชียงมีการนับถือศาสนาและมีความเชื่อในเรื่องโลกหน้าและวิญญาณ

ประโยชน์ใจความสำคัญคือ : มนุษย์โบราณที่บ้านเชียง มีการนับถือศาสนาและมีความเชื่อในเรื่องโลกหน้าและวิญญาณ

3. ประโยคตอนกลางย่อหน้า เป็นจุดที่ค้นหาใจความสำคัญได้ยากขึ้น เพราะนักเรียนต้องพิจารณาเปรียบเทียบให้ได้ว่า สารสำคัญที่สุดอยู่ที่ประโยคใด ตัวอย่างเช่น

เช้าสามเย็นสามเป็นสำนวนโวหารของไทย ซึ่งถ้าจะเปรียบกับการทำมาหากินก็หมายความว่า การทำมาหากินไปวันหนึ่ง ๆ โดยมีได้คำนึงถึงมือต่อไป ถ้าจะกล่าวให้ง่ายก็คือพอถึงเวลาหาเงินก็จะหาเพื่อให้พอกินไปมือนั้นเท่านั้น จึงได้มีผู้มีประยุคต์มาใช้กับการทำงานว่าการทำงานแบบเช้าสามเย็นสาม ซึ่งหมายถึงว่า การทำงานที่ทำโดยปราศจากความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน หรือหมายถึงการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยที่เราอาจจะเคยได้ยินคำพูดว่า “ทำก็สามไม่ทำก็สาม” ผลเสียของการทำงานแบบเช้าสามเย็นสามนี้ จะก่อให้เกิดผลเสียต่อหน่วยงานเป็นอย่างมาก

ประโยชน์ใจความสำคัญคือ : การทำงานแบบเช้าสามเย็นสาม ซึ่งหมายถึงว่า การทำงานที่ทำโดยปราศจากความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน หรือหมายถึงการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

นอกจากนั้น สนิท ตั้งทวี (2538 : 309) ยังได้ให้ข้อสังเกตในการหาประโยค ใจความสำคัญว่า นอกจากพบประโยคใจความสำคัญในตอนต้น ตอนท้ายและตอนกลางย่อหน้า แล้วยังสามารถพบประโยคใจความสำคัญได้ทั้งในตอนต้นและตอนท้ายย่อหน้า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ศิลปวัฒนธรรมในบ้านเมืองเรามักจะสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน
ตัวอย่างบางคนชอบปลูกไม้ดอกไม้ผล เมื่อเกิดดอกออกผลก็ชื่นใจ เกิดความคิดที่จะทำดอกผลนั้น ให้คงามน่าดูยิ่งขึ้น จึงมีผู้นำผลไม้มาประดิษฐ์ลวดลาย แล้วจัดวางในภาชนะให้มองดูแปลกตา น่ารับประทาน ลวดลายนั้นเกิดจากการตัด ผ่า ปอก คว้าน และแกะสลัก ส่วนไม้ดอกไม้ดอก ก็นำมาผูกมัดเป็นช่อบ้างเป็นพวงเป็นพู่บ้าง เสียบเป็นพุ่มหรือปักลงในแจกันก็ได้ตามแต่จะเห็นงาม **ชีวิตชาวไทยกับศิลปะความงามจึงแยกกันไม่ออก**

ใจความสำคัญของย่อหน้านี้มี 2 แห่ง คือ ศิลปวัฒนธรรมในบ้านเมืองเรามักจะ สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน และ ชีวิตชาวไทยกับศิลปะความงามจึงแยกกันไม่ออก

บางครั้งประโยคใจความสำคัญจะไม่ปรากฏในประโยคใดอย่างชัดเจน อาจอยู่ในหลายประโยคหรืออยู่รวม ๆ ในย่อหน้าซึ่งผู้อ่านจะต้องสรุปออกมาเอง นับเป็นการจับใจความ สำคัญที่ยากกว่าอย่างอื่น อาจจะใช้วิธีการตั้งคำถามแล้วตอบตัวเองให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม ซึ่งจะทำให้มองเห็นส่วนที่เป็นประเด็นสำคัญ และส่วนที่เป็นประเด็นเสริม หรือการขยายความได้ง่ายขึ้น

การอ่านจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า นอกจากการพยายามค้นหาประโยค หรือข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้าไว้ทั้งหมดแล้ว ยังอาจใช้กลวิธีการจับใจความ สำคัญอย่างง่าย ๆ ด้วยการตัดประโยค หรือข้อความที่เป็นส่วนขยายหรือไม่จำเป็นในแต่ละย่อหน้า ออกไปให้หมด ในที่สุดก็จะเหลือส่วนที่เป็นใจความสำคัญของย่อหน้าได้เช่นกัน ส่วนที่ควรตัด ออกเช่น ส่วนขยายหรือรายละเอียดต่าง ๆ ข้อเปรียบเทียบต่าง ๆ ตัวอย่างประกอบ คำศัพท์ สำนวนหรือโวหารที่ยกมาประกอบ ตัวเลข สถิติที่เป็นรายละเอียด คำถามและคำอธิบายของ ผู้เขียน ชื่อบุคคลที่ผู้เขียนอ้างอิงโดยไม่เน้นความสำคัญ เป็นต้น

นอกจากนั้นการอ่านจับใจความสารแต่ละประเภทก็มีแนวทางในการอ่าน จับใจความที่แตกต่างกันไป ตามความเหมาะสมของงานเขียนแต่ละประเภทเพื่อให้สามารถ จับใจความได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว แวมยุราเหมือนนิล (2541 : 41-131) จึงได้เสนอกลวิธีใน การอ่านจับใจความงานเขียนแต่ละประเภทมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

1. การอ่านจับใจความตำรา การอ่านจับใจความหนังสือตำราทั่วไปควร เริ่มต้นโดยการสำรวจส่วนประกอบที่สำคัญของหนังสือก่อน เพราะจะช่วยชี้แนะสาระสำคัญของ ตำราส่วนประกอบที่ต้องพิจารณา คือ

1.1 ชื่อตำรา เป็นจุดสำคัญที่ชี้แนะใจความสำคัญได้รวดเร็วที่สุด เพราะตำรามักตั้งชื่อเรื่องตรงไปตรงมา และบอกให้ทราบขอบข่ายของเนื้อหาอย่างกว้าง ๆ

1.2 คำนำ เป็นส่วนที่เป็นประโยชน์ต่อการจับใจความ คำนำจะบอกจุดมุ่งหมายในการแต่ง ความเป็นมา วิธีเรียบเรียง ที่สำคัญคือขอบข่ายของหนังสือหรือแม้แต่สาระสำคัญของเรื่อง ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจตำราได้อย่างรวดเร็ว

1.3 คำชี้แจง คำแนะนำการใช้ คำนิยาม สิ่งเหล่านี้ผู้อ่านควรพิจารณาอย่างละเอียดเพราะผู้แต่งอาจอธิบายวิธีการใช้ หรือคำแนะนำวิธีการอ่านซึ่งจะทำให้จับสาระสำคัญได้สะดวกขึ้น

1.4 สารบัญ จะช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นสาระสำคัญที่เป็นภาพรวมของตำราทั้งหมดได้อย่างรวดเร็ว โดยจะรู้ว่าเนื้อหาทั้งหมดเป็นเรื่อง เกี่ยวข้องกับอะไร และมีขอบข่ายกว้างเพียงใด

1.5 แนวคิดสำคัญหรือสรุปท้ายบท ตำราจำนวนมากจะสรุปใจความสำคัญไว้ท้ายบท หากไม่ต้องการรายละเอียดมากหรือเพียงต้องการจับสาระสำคัญของตำราอย่างคร่าว ๆ เพียงแค่อ่านบทสรุปท้ายบทก็เพียงพอแล้ว

1.6 แบบฝึกหัดหรือกิจกรรมท้ายบท เป็นส่วนที่ใช้ทดสอบความรู้ การทำแบบฝึกหัดท้ายบทจึงเป็นการค้นหาใจความสำคัญในแต่ละบทได้ส่วนหนึ่ง

1.7 บรรณานุกรม ภาคผนวก อภิธานศัพท์ และดัชนี สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นความรู้เพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ชัดเจนยิ่งขึ้นและเป็นเนื้อหาที่ไม่ยาวเกินไปจึงเป็นประโยชน์ต่อการอ่านจับใจความส่วนหนึ่ง

2. การอ่านจับใจความข่าว การอ่านจับใจความข่าวได้รวดเร็วที่สุด โครงสร้างและรูปแบบของการเขียนข่าวจะมีส่วนชี้แนะการจับใจความให้ถูกต้องและรวดเร็วได้มาก แนวทางการอ่านจับใจความข่าวอย่างมีประสิทธิภาพจึงควรพิจารณาดังนี้

2.1 พาดหัวข่าว เป็นจุดบอกใจความสำคัญที่สุดของข่าวได้ชัดเจนและรวดเร็ว เพราะจะประมวลหัวใจของข่าวทั้งหมดมาเสนอไว้อย่างสั้น ๆ เป็นอันดับแรก หากได้ใจความสำคัญชัดเจนเพียงพอแก่ความต้องการแล้ว ไม่ต้องอ่านส่วนอื่นอีกก็ได้

2.2 ความนำหรือวรรคนำ เป็นส่วนต่อเนื่องจากพาดหัวข่าว ความนำหรือวรรคนำจะเป็นการสรุปใจความสำคัญของข่าวทั้งหมดไว้อย่างสั้น ๆ และชัดเจนที่สุด ฉะนั้นถ้ามีเวลาในการอ่านข่าวน้อยหรือไม่ต้องการรายละเอียดของข่าว เพียงการอ่านพาดหัวข่าวและความนำหรือวรรคนำก็สามารถจับใจความสำคัญของข่าวได้แล้ว

2.3 เนื้อข่าว นับเป็นรายละเอียดที่ขยายใจความสำคัญของข่าวเท่านั้น แต่ถ้าต้องการเพียงใจความสำคัญของข่าวโดยไม่สนใจรายละเอียดมากนัก ไม่ต้องอ่านเนื้อข่าวเลยก็ได้ อย่างไรก็ตามในบางครั้งที่การพาดหัวข่าว และการเขียนความนำหรือวรรคนำมุ่งเรียกร้องความสนใจของผู้อ่านเกินไป จนทำให้ประเด็นข่าวเปลี่ยนไป หากได้ตรวจสอบจากเนื้อข่าวทั้งหมดอีกครั้งก็จะทำให้สามารถจับใจความข่าวได้อย่างแม่นยำขึ้น

3. การอ่านจับใจความงานเขียนประเภทบทความอย่างมีประสิทธิภาพ คือการพยายามค้นหาความคิดสำคัญที่สุดที่ผู้แต่งต้องการบอกแก่ผู้อ่านให้ได้ว่าเป็นอะไร โดยบทความแต่ละเรื่องจะมีแนวคิดสำคัญซึ่งเป็นใจความสำคัญที่สุดของเรื่องเพียงอย่างเดียว ผู้แต่งนิยมเปิดเผยใจความสำคัญของเรื่องไว้ 2 ลักษณะดังนี้

3.1 การบอกใจความสำคัญตอนท้าย เป็นแบบที่นิยมแต่งกันมากที่สุด เพราะการกล่าวถึงสถานการณ์หรือปัญหาแล้วเสนอเหตุผล และรายละเอียดขยายความมาก่อนในตอนต้นจนสรุปให้เห็นหัวใจหรือแก่นเรื่องซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญของผู้แต่งในตอนท้าย

3.2 การบอกใจความสำคัญตอนต้น เป็นการดำเนินเรื่องที่ตรงข้ามกับแบบแรก คือบอกแนวคิดสำคัญที่สุดของผู้แต่งซึ่งเป็นหัวใจหรือแก่นเรื่องให้ผู้อ่านรู้ตั้งแต่ต้นเรื่อง จากนั้นจึงเสนอเหตุผลหรือตัวอย่างมาขยายให้เห็นจริงว่า เพราะเหตุใดผู้แต่งจึงมีแนวคิดเช่นนั้น การอ่านจับใจความงานเขียนประเภทบทความให้ได้ถูกต้องและรวดเร็ว มีข้อสังเกตเป็นแนวทางเพิ่มเติมดังนี้

1. จุดชี้แนะใจความสำคัญของบทความที่สามารถค้นหาได้รวดเร็วที่สุดเป็นอันดับแรกคือ ชื่อเรื่อง เพราะบทความโดยทั่วไปมุ่งเสนอทรรศนะและเหตุผลอย่างตรงไปตรงมา ชื่อเรื่องจึงมักไม่ซับซ้อนและบ่งชี้หัวใจสำคัญหรือแก่นเรื่องไว้เป็นส่วนมาก

2. บทความเรื่องหนึ่ง ถ้ามีหลายย่อหน้า ในแต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญอย่างหนึ่ง เมื่อนำใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้ามาพิจารณาร่วมกัน จะมองเห็นใจความสำคัญที่สุดของเรื่องได้ง่าย

3. งานเขียนประเภทบทความ มักเกี่ยวข้องกับข่าวหรือเหตุการณ์ที่น่าสนใจ จึงควรมีประสบการณ์หรือภูมิหลัง

4. บทความบางเรื่องผู้แต่งไม่เสนอทรรศนะหรือสาระสำคัญอย่างตรงไปตรงมา จึงควรสังเกตทางเสียงหรือน้ำเสียงของผู้แต่งไปพร้อมกัน เพื่อสรุปให้ได้ว่าผู้แต่งต้องการเสนอแก่นเรื่องที่แท้จริงอย่างไร

4. การอ่านจับใจความสารคดี งานเขียนประเภทสารคดีมีเป้าหมายให้ความรู้มากกว่าอย่างอื่น การอ่านจับใจความสารคดีที่มีประสิทธิภาพ จึงต้องสามารถจำแนกให้ได้ว่าใจความสำคัญที่สุดหรือแก่นเรื่องคืออะไร ซึ่งอาจใช้แนวทางการพิจารณาดังนี้

4.1 การตั้งชื่อเรื่อง เป็นจุดชี้แนะใจความสำคัญที่สุดของเรื่องได้ดีและรวดเร็วเป็นอันดับแรก เพราะสารคดีทั่วไปมักตั้งชื่อไม่ซับซ้อนและนิยมบอกสาระสำคัญหรือเป้าหมายของผู้แต่งไว้อย่างตรงไปตรงมา

4.2 การตั้งหัวข้อเรื่องย่อย ในการแต่งสารคดีขนาดยาวมักนิยมแบ่งเนื้อหาออกเป็นตอน ๆ และใส่หัวข้อเรื่องกำกับเอาไว้ด้วย ซึ่งแท้ที่จริงคือประเด็นสำคัญของเรื่องในแต่ละตอนนั่นเอง ถ้าผู้อ่านต้องการจับใจความสำคัญของเรื่องอย่างคร่าว ๆ และรวดเร็ว อาจพิจารณาจากหัวข้อเรื่องย่อยเหล่านั้นโดยไม่ต้องอ่านรายละเอียดทั้งหมดก็ได้

4.3 การค้นหาแก่นเรื่อง ในกรณีที่ชื่อเรื่องของสารคดีไม่สามารถชี้แนะใจความสำคัญของเรื่องได้ หรือไม่มีการตั้งหัวข้อเรื่องย่อยสรุปสาระสำคัญในแต่ละตอนเอาไว้ ผู้อ่านจะต้องค้นหาแก่นเรื่องหรือใจความสำคัญที่สุดของเรื่องเองโดยพยายามจับประเด็นสำคัญในแต่ละย่อหน้า แล้วนำแต่ละประเด็นย่อยเหล่านั้นมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อสรุปหาแก่นเรื่องหรือใจความสำคัญที่สุดของเรื่องอีกครั้งหนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่าใจความสำคัญจะปรากฏทั้งตอนต้นเรื่อง ตอนท้ายเรื่อง หรือกระจายอยู่ตลอดเรื่อง แต่ที่นิยมมากที่สุด มักสรุปบอกเป้าหมายและสาระสำคัญไว้ในตอนท้ายเรื่องอีกครั้ง การเริ่มต้นพิจารณาจากชื่อเรื่อง หัวข้อย่อยในเรื่อง และสรุปท้ายเรื่อง จึงจะช่วยให้จับใจความสำคัญของสารคดีได้แม่นยำและชัดเจนยิ่งขึ้น

5. การอ่านจับใจความเรื่องสั้นการอ่านจับใจความเรื่องสั้นให้ได้ถูกต้องแม่นยำอย่างรวดเร็วนับเป็นเรื่องยากพอสมควร เพราะเป็นงานเขียนที่มุ่งให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน จึงมักมีโครงเรื่องที่ซับซ้อนและไม่นิยมบอกเรื่องราวหรือแนวคิดสำคัญอย่างตรงไปตรงมา ผู้อ่านจึงควรใช้แนวทางพิจารณาดังนี้

5.1 ชื่อเรื่อง นับเป็นจุดชี้แนะหัวใจของเรื่องไว้เป็นอันดับแรก เรื่องสั้นบางเรื่องตั้งชื่อให้เห็นแก่นเรื่องหรือใจความสำคัญได้ชัดเจน แต่บางเรื่องก็ยากต่อการตีความ จึงควรพิจารณาจากส่วนอื่นประกอบด้วย

5.2 แก่นเรื่อง ผู้อ่านควรพิจารณาจากข้อขัดแย้งของเรื่องแล้วติดตามว่าข้อขัดแย้งนั้นมีการสิ้นสุดอย่างไรซึ่งส่วนใหญ่มักอยู่ตอนท้าย ๆ ใกล้จบเรื่อง จะทำให้มองเห็นแก่นเรื่องได้ทันที หลังจากนั้นพยายามสรุปสาระสำคัญ โดยการตอบคำถามให้ได้ว่า ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และทำไม ซึ่งนอกจากจะแสดงว่าผู้อ่านจับใจความของเรื่องได้แล้ว ยังจะเป็นจุดชี้แนะให้เห็นแก่นเรื่องหรือใจความสำคัญได้ง่ายด้วย

5.3 ภูมิหลัง แม้เรื่องสั้นจะเป็นเรื่องสมมุติแต่นิยามที่จะสร้างเรื่องให้ดูสมจริงมากที่สุด การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมและเหตุการณ์ในเรื่อง จะช่วยให้จับใจความได้ง่ายยิ่งขึ้น

5.4 น้ำเสียงหรือหางเสียงของผู้แต่ง การจับน้ำเสียงหรือหางเสียงของผู้แต่งให้ได้จะช่วยจับใจความสำคัญของเรื่องได้แม่นยำขึ้น

5.5 การอ่านที่มุ่งจับใจความสำคัญเพียงเพื่อตอบคำถามใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และทำไม จึงอาจไม่ได้รับรสชาติและคุณค่าของบันเทิงคดีอย่างเพียงพอ ดังนั้นควรจับใจความย่อหรือใจความประกอบเพื่อเก็บรายละเอียดของเรื่องไปพร้อมกัน

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า กลวิธีการอ่านจับใจความ คือ อ่านผ่าน ๆ โดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องที่อ่านว่าด้วยเรื่องอะไร จุดใดเป็นจุดสำคัญของเรื่อง หลังจากนั้นอ่านให้ละเอียด เพื่อทำความเข้าใจอย่างชัดเจน พยายามหาใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าให้พบ โดยประโยคใจความสำคัญสามารถอยู่ได้ทั้งประโยคตอนต้นย่อหน้า ซึ่งเป็นจุดที่พบใจความสำคัญของเรื่องมากที่สุด ประโยคตอนท้ายย่อหน้า บางครั้งอยู่ที่ประโยคตอนกลางย่อหน้า แต่บางย่อหน้ามีหลายประโยครวมกันผู้อ่านต้องสรุปใจความสำคัญเอง โดยใช้วิธีตั้งคำถามว่าเรื่องนี้ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และทำไม ก็จะทำให้มองเห็นประเด็นสำคัญ หลังจากนั้นผู้อ่านควรสรุปใจความเป็นภาษาและสำนวนของตนเอง

การอ่านจับใจความงานเขียนแต่ละประเภทถือเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น เพราะงานเขียนแต่ละประเภทมีรูปแบบการแต่งและเป้าหมายที่แตกต่างกัน เช่น งานเขียนประเภทสารคดี ประเภทข่าว บทความ สารคดี ฯลฯ เป็นเรื่องจริง มุ่งให้ความรู้ความคิดแก่ผู้อ่านและเสนอสาระอย่างตรงไปตรงมา มีจุดชี้แนะที่ทำให้จับใจความได้ง่าย ในขณะที่งานเขียนประเภทบันเทิงคดี เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน มุ่งให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินต่อผู้อ่านทำให้การจับใจความมีความยากขึ้น มีความซับซ้อนของเนื้อเรื่องและแนวคิด ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ผู้อ่านจะต้องเข้าใจลักษณะงานเขียนให้ชัดเจน รวมทั้งแนวทางหรือกลวิธีในการอ่านจับใจความ เพราะจะทำให้การอ่านจับใจความรวดเร็วยิ่งขึ้น

34 ทฤษฎีและรูปแบบการอ่านจับใจความ

341 ทฤษฎีการอ่านจับใจความ

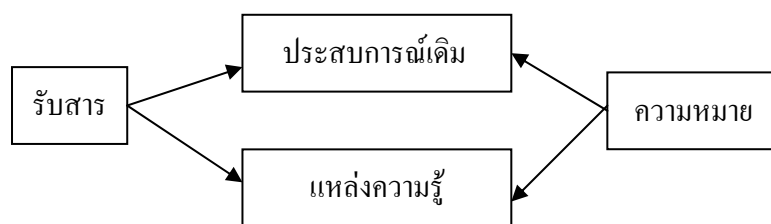
ทฤษฎีการอ่านที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายทฤษฎีเช่น ทฤษฎีเน้นความสัมพันธ์ของข้อความ ทฤษฎีประสบการณ์เดิม (schema theory) นอกจากนั้นยังมีทฤษฎีการอ่านทางจิตวิทยาเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ทฤษฎีการเชื่อมโยง

(connectioned theory) ของทอร์นไคค์ (Thorndike) ทฤษฎีการสร้างเงื่อนไข และการเสริมแรงของสกินเนอร์ (Skinner) และทฤษฎีในกลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt) ที่เน้นความสำคัญของการจัดเตรียม ซึ่งแต่ละทฤษฎีมีรายละเอียดดังนี้

341.1 ทฤษฎีเน้นความสัมพันธ์ของข้อความ

ทฤษฎีเน้นความสัมพันธ์ของข้อความ เป็นทฤษฎีเน้นใจความสำคัญของสิ่งที่อ่านเป็นหลัก เพราะในแต่ละข้อความจะมีใจความสำคัญ เมื่อผู้อ่านอ่านแต่ละข้อความแล้วก็จะนำใจความสำคัญเหล่านั้นมารวมกัน และทำให้เกิดความต่อเนื่องของใจความที่สำคัญคือการทำความเข้าใจใจความเหล่านั้นให้ชัดเจน ซึ่งทฤษฎีนี้ยังแยกออกไปตามแนวคิดของนักการศึกษา ได้แก่ ทฤษฎีของ Trabasso ทฤษฎีของ Chase กับ Clark และทฤษฎีของ Rumelhart ดังที่ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537 : 58 – 60) ได้กล่าวถึงทฤษฎีต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีของ Trabasso ได้กล่าวว่าการอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กัน 2 ประการ คือ ผู้อ่านรับรู้อารมณ์ ต่อจากนั้นจะทำการเปรียบเทียบโดยอาศัยประสบการณ์เดิม ทฤษฎีนี้ได้เน้นว่าระดับการอ่านของผู้อ่านจะไม่คงที่ในขณะที่อ่านข้อความ ผู้อ่านจะควบคุมเพียงโครงสร้างผิวเผินจนกว่าสารที่รับรู้จะได้รับการเปรียบเทียบ เช่น เมื่อเด็กอ่านประโยค “ฉันเห็นลูกบอลสีแดง” เมื่ออ่านเสร็จแล้ว หากยังไม่เคยมีประสบการณ์ก่อนว่าสีแดงเป็นอย่างไร ก็จำเป็นต้องอาศัยผู้รู้แนะนำช่วยตัดสินใจ เมื่อเด็กพบสิ่งของที่มีสีแดงก็จะใช้ประสบการณ์ที่เคยมีมาก่อนพิจารณาตัดสินใจ ดังนั้นลำดับขั้นของการอ่านตามพื้นฐานทฤษฎีนี้จึงแบ่งเป็น 3 ขั้น ดังแผนภูมิ

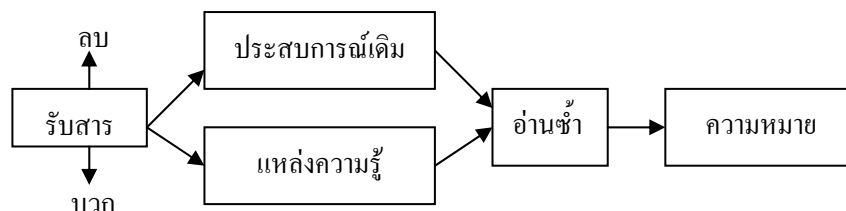

ก. การรับสาร โดยใช้สายตารับรู้

ข. การใช้ประสบการณ์เดิม ความจริงและภาพ ทำการเปรียบเทียบกับสารที่ได้รับว่าแตกต่างไปจากประสบการณ์เดิมหรือไม่ ถ้าเป็นเรื่องที่ไม่รู้จักผู้อ่านจะอ่านทบทวน 2-3 ครั้ง จนกว่าจะตัดสินใจว่าอะไรคือคำตอบที่แท้จริง

ค. คำตอบที่ได้จากการเปรียบเทียบกับประสบการณ์เดิม หรือโดยอาศัยความรู้จากแหล่งอื่นมาช่วยตัดสินใจนั้น ถือว่าเป็นความรู้ใหม่ที่ได้จากการอ่าน

2. ทฤษฎีของ Chase และ Clark เป็นทฤษฎีที่เน้นถึงความสัมพันธ์ของใจความที่อ่านกับประสบการณ์เดิม โดยมีขั้นตอนของการอ่านดังแผนภูมิ

ก. ผู้อ่านจะรับสารแล้วทำการเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของจริงและภาพ ถ้าไม่ตรงกับข้อมูลดังกล่าว หรือยังไม่มีความแน่ใจ ก็จะใช้วิธีการอ่านซ้ำข้อความนั้น

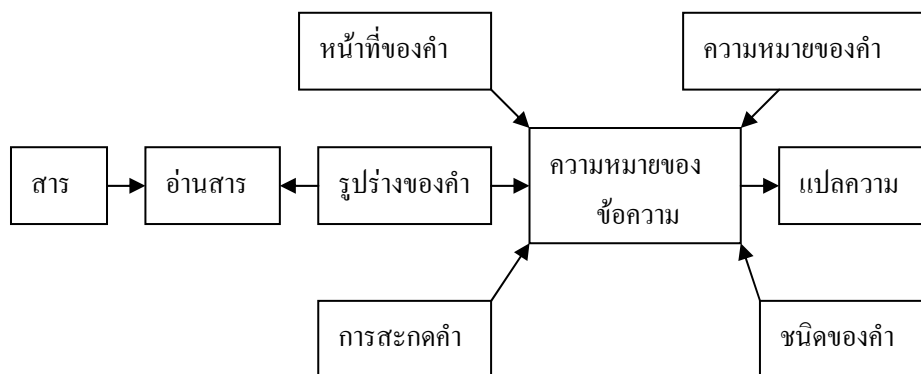
ข. สารที่ให้ความรู้สึกในทางลบ จะใช้เวลาในการรับรู้ไวและนานหมายความว่าเมื่อรับรู้แล้วจะเก็บไว้นานกว่าสารที่ให้ความรู้สึกทางบวก ซึ่งระยะเวลาในการเก็บจะสั้นกว่าหรืออาจลืมได้เร็วกว่าสารที่ให้ความรู้สึกทางลบ

มาลีเป็นเด็กดี เธอจึงได้รับคำชมเชยจากครู (บวก)

นิคมไม่ทำการบ้าน จึงถูกอาจารย์ตี 3 ที (ลบ)

ค. ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่าง ลักษณะและความหมายของคำจะได้รับการบันทึกไว้ในสมอง

3. ทฤษฎีของ Rumelhart ได้กล่าวถึงการอ่านว่าเป็นกระบวนการที่ทำงานคล้ายกับเครื่องคอมพิวเตอร์ มีความซับซ้อน แต่ละขั้นตอนจะมีความสัมพันธ์กัน ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่งก็จะทำให้การอ่านไม่สมบูรณ์ ดังแผนภูมิ

ผู้อ่านจะเริ่มต้นด้วยการอ่านสารโดยพิจารณารูปร่างของคำที่รู้จัก เพื่อทำความเข้าใจความหมาย ต่อจากนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความหมายของคำกับความรู้อิมที่มีอยู่ เพื่อเป็นการพิสูจน์หาข้อเท็จจริง โดยผู้อ่านจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของคำ ความหมาย การสะกดคำ และชนิดของคำ องค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถแปลความของสารได้ หลักสำคัญของทฤษฎีมีอยู่ 4 ประการ คือ

ก. การที่ผู้อ่านจะรับรู้คำนั้นเป็นคำชนิดใดต้องสังเกตหน้าที่ของคำที่อยู่ใกล้เคียงในประโยคเดียวกันหรือในข้อความใกล้เคียงกันว่าคำนั้นทำหน้าที่อย่างไร

ข. การที่ผู้อ่านจะรับรู้ความหมายของคำนั้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจความหมายของคำใกล้เคียงอาจเป็นคำที่มาก่อนหรือมาหลังคำใหม่ จะเป็นแนวทางช่วยชี้แนะหน้าที่ของคำใหม่ให้ผู้อ่านเข้าใจ

ค. การที่ผู้อ่านจะรับรู้หน้าที่ของคำนั้น ขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้อ่านเกี่ยวกับหน้าที่ของคำอื่นที่มาก่อนหรือมาหลังคำใหม่ จะเป็นแนวทางช่วยชี้แนะหน้าที่ของคำใหม่ให้ผู้อ่านเข้าใจ

ง. การที่ผู้อ่านจะแปลความหมายของคำขึ้นอยู่กับกริยาและของคำบางคำ

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีเหล่านี้เน้นความสัมพันธ์ของคำ ประโยค และข้อความ ผู้อ่านจะต้องรู้จักความหมายของคำ ชนิด หน้าที่ รูปร่าง และสะกดได้ จะช่วยให้เข้าใจความหมายของเรื่องราวทั้งหมด นักการศึกษาได้ชี้ให้เห็นการทำงานของกระบวนการอ่านซึ่งคล้ายกับระบบการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ แท้ที่จริงเป็นการแยกให้เห็นว่าสมองจะต้องมีความรู้ในเรื่องอะไรบ้าง เป็นการชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างสารกับสมองของผู้อ่านนั่นเอง

341.2 ทฤษฎีโครงสร้างประสบการณ์เดิม (schema theory)

ทฤษฎีประสบการณ์เดิมมีแนวความคิดเชื่อว่า ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมีผลต่อการเรียนรู้ เพราะในการเรียนรู้ผู้เรียนจำเป็นจะต้องนำความรู้เดิมที่เก็บสะสมไว้เข้ามาช่วยในการตีความเพื่อให้เข้าใจความรู้ใหม่ได้ดียิ่งขึ้น

รูเมลฮาร์ท (Rumelhart 1981 : 4 -12) ให้ความหมายของ schema ว่าหมายถึง โครงสร้างข้อมูลที่ใช้แทนความหมายของแนวคิดกว้าง ๆ ที่เก็บสะสมไว้ในความทรงจำ โดยข้อมูลที่เก็บสะสมไว้นั้นอาจเป็นแนวคิดเกี่ยวกับสิ่งของ สถานการณ์ทั่ว ๆ ไป เหตุการณ์ ลำดับเหตุการณ์ การกระทำ หรือลำดับการกระทำ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องมีขั้นตอนย่อย ๆ คือ sub - schema ดังนั้นความรู้หรือแนวคิด schema จะประกอบด้วยแนวความคิดย่อย ๆ

และอธิบายแนวความคิดย่อย ๆ เหล่านั้นเพื่อให้เข้าใจระบบของการรวมแนวความคิดย่อย ๆ มาเป็นแนวความคิดรวมหรือความรู้

ในส่วนของ การอ่าน การใช้ทฤษฎีประสบการณ์เดิมเข้ามามีบทบาทในส่วนของ การตีความสิ่งที่อ่าน การทำความเข้าใจสิ่งที่อ่าน เพราะประสบการณ์เดิมจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจโครงสร้างของข้อความที่มีความซับซ้อน เข้าใจเนื้อเรื่องอย่างมีเหตุผล รุมลฮาร์ท (Rumelhart 1981 : 22 –23) ได้อธิบายว่า การที่มนุษย์จะเกิดความเข้าใจในการอ่านได้นั้น ผู้อ่านจะต้องมีความรู้ทางภาษา และมีความรู้ทั่วไปด้วย เพราะในการอ่านผู้อ่านจะต้องใช้ประสบการณ์เดิมทางภาษาและความรู้ทั่วไปมาช่วยในการทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง เพราะข้อเขียนต่าง ๆ เป็นเพียงข้อมูลทางภาษาเท่านั้น ผู้อ่านจะต้องพยายามสร้างความหมายขึ้นมาเองโดยนำประสบการณ์เดิมที่มีอยู่เข้ามาสัมพันธ์กับข้อเขียน

โครงสร้างประสบการณ์เดิมจะไม่มีจบสิ้น แต่จะคงมีไว้เพื่อสะสมข้อมูลใหม่ ตามแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีโครงสร้างเป็นแนวคิดของการเพิ่มพูน โครงสร้างลงไปในกระบวนการที่เรียกว่า การเติมช่องว่าง (slot filling) ในโครงสร้างประสบการณ์เดิมจะมีช่องว่างอยู่ และช่องว่างนี้จะถูกเติมเต็มด้วยประสบการณ์ส่วนตัว และสิ่งที่ได้มาจากการอ่านเมื่อช่องว่างมีความสมบูรณ์ความเข้าใจก็เกิดขึ้น นอกจากการเพิ่มพูนโครงสร้างจะก่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่านแล้ว บางครั้งต้องมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเดิมที่มีอยู่ให้สามารถเข้ากับข้อมูลใหม่ด้วย เพื่อที่จะได้เกิดประโยชน์ในการตีความ และทำให้เกิดโครงสร้างความรู้ใหม่ ๆ ขึ้นจากทฤษฎีโครงสร้างประสบการณ์เดิมนี้ จะทำให้ครูผู้สอนมีแนวทางในการสอนอ่านได้เข้าใจยิ่งขึ้น คือ เมื่อครูผู้สอนเตรียมให้นักเรียนอ่านข้อความ หรือเนื้อเรื่อง ครูจะต้องเข้ามามีบทบาทในการกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียนให้เกิดขึ้น และเหมาะสมกับสิ่งที่อ่าน ในบางครั้งเรื่องที่อ่านอาจจะ เป็นสิ่งที่นักเรียน ไม่คุ้นเคย ครูควรสร้างภูมิหลังที่จำเป็นให้นักเรียนก่อนที่จะสั่งให้นักเรียนอ่าน หรือควรให้มีการอภิปรายร่วมกัน เป็นการกระตุ้นประสบการณ์เดิม หรือให้แนวคิดเพื่อให้นักเรียนมีข้อมูลเล็กน้อยก่อนที่จะได้อ่านข้อมูลใหม่ ซึ่งจะเป็นการช่วยเหลือให้นักเรียนสร้างโครงสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาได้ (Robert 1996 : 207)

ในส่วนของทฤษฎีทางจิตวิทยาการศึกษา ถือว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับ การอ่านจับใจความอยู่ด้วยกันหลายทฤษฎี โดยจะเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา ความพร้อม และการเสริมแรงต่าง ๆ ที่ในแง่จิตวิทยาเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนควรนำทฤษฎีเหล่านี้มาใช้กับนักเรียน เพราะถือเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การอ่านจับใจความสำคัญประสบผลสำเร็จได้ ดังมีรายละเอียดดังนี้

341.3 ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (Thorndike)

ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (Thorndike) เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองของผู้เรียนในแต่ละขั้นอย่างต่อเนื่อง ดังที่ธอร์นไดค์ (Thorndike, quoted in Emerald 1970 : 528) ได้สรุปกฎการเรียนรู้ทั้ง 3 กฎไว้ดังนี้

1. กฎแห่งความพร้อม (law of readiness) แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อม เป็นการเน้นความสำคัญของความตั้งใจหรือแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยสภาพความพร้อมจะรวมถึงสภาพทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งความพร้อมในการเรียนรู้ทั้งหมดจะเกิดจากความพึงพอใจ ครูผู้สอนจึงต้องสร้างแรงจูงใจ กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียนออกมา

2. กฎแห่งการฝึกฝน (law of exercise) กล่าวถึงการสร้างความมั่นคงของการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ถูกต้อง โดยเน้นในเรื่องของการฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นในการเรียนรู้จึงควรเน้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จะทำให้การเรียนรู้คงทนถาวร

3. กฎแห่งผล (law of effect) กฎนี้กล่าวถึงผลที่ได้รับ เมื่อมีการแสดงพฤติกรรมออกมาประสบความสำเร็จในการรับรู้จะเกี่ยวข้องกับความรู้สึกพอใจหรือไม่พึงพอใจ หากเกิดความรู้สึกพอใจผู้เรียนก็จะเรียนรู้ต่อไป หากเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจผู้เรียนก็ไม่อยากเรียนรู้ ซึ่งในการเรียนการสอนครูจึงต้องนำการเสริมแรงเข้ามาช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียน

341.4 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบอาการกระทำของ สกินเนอร์ (Skinner)

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบอาการกระทำของ สกินเนอร์ (Skinner) เป็นทฤษฎีที่เน้นการกระทำของผู้เรียนมากกว่าสิ่งเร้าที่ถูกกำหนดขึ้น ซึ่ง สกินเนอร์ (Skinner, quoted in Robert 1975 : 116) ได้สรุปไว้ว่า ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบอาการกระทำเป็นการเรียนรู้การตอบสนอง ไม่ใช่การเรียนรู้สิ่งเร้า หากต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากสิ่งเร้าเราจะให้นักเรียนเลือกกระทำพฤติกรรมที่ตนเองพึงพอใจ โดยไม่มีการบังคับ หากมีการบังคับให้กระทำที่ไม่พึงพอใจก็ย่อมเกิดขึ้น ส่งผลให้นักเรียนงดการกระทำพฤติกรรมนั้น

เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ต้องการออกมา ควรมีการเสริมแรงพฤติกรรมนั้นทันที เพื่อให้รู้ว่าพฤติกรรมที่เข้าแสดงออกมานั้นถูกต้อง และนักเรียนส่วนมากก็พอใจที่จะกระทำพฤติกรรมที่ได้รับรางวัลหรือการเสริมแรง ซึ่งในการเสริมแรงนั้น

จะแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ วิธีที่หนึ่ง การเสริมแรงทันทีทันใดหรือเรียกอีกแบบหนึ่งว่าการเสริมแรงอย่างต่อเนื่อง เป็นการเสริมแรงทุกครั้งเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ออกมา วิธีนี้จะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว และการเสริมแรงวิธีที่สอง คือ การเสริมแรงเป็นครั้งคราวจะเป็นการเสริมแรงที่ไม่สม่ำเสมอ เป็นบางครั้งที่ไม่แสดงพฤติกรรมออกมาเท่านั้น วิธีนี้จะใช้หลังจากที่มีการเสริมแรงแบบที่หนึ่งแล้ว เพราะจะทำให้ไม่เกิดความซ้ำซาก เบื่อหน่าย และจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่คงทนถาวร

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ มีอยู่หลากหลายทฤษฎี ครูผู้สอนควรที่จะศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อที่จะนำความรู้ในส่วนที่เหมาะสมและเกี่ยวข้องกับผู้เรียนไปใช้ในการสอน เพราะหากครูไม่ให้ความสนใจทฤษฎีเหล่านี้ ก็อาจจะไม่ทราบวิธีการหรือเทคนิคบางประการที่จะทำให้การอ่านจับใจความประสบความสำเร็จได้

342 รูปแบบของการอ่านจับใจความ

สำหรับรูปแบบการอ่านจับใจความนั้นมีรูปแบบที่น่าสนใจอยู่หลายรูปแบบ โดยส่วนมากแล้วจะเสนอรูปแบบการอ่านที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจสิ่งที่อ่านได้ชัดเจน ควรรู้ว่าจุดใดที่ควรเน้นในการจำและทำความเข้าใจ เช่น ในส่วนของคำ ความหมายของคำ หน้าที่ของคำ โดยทุกสิ่งมักขึ้นอยู่กับการใช้สมองในการคิดพิจารณา เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการอ่านจับใจความ ดังที่ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2527 : 104) ได้เสนอรูปแบบของการอ่านไว้ว่า รูปแบบที่หนึ่ง เป็นการอ่านที่เน้นทักษะในด้านการจำและเข้าใจ ความหมายของคำและเข้าใจเรื่องที่อ่านสามารถจับใจความสำคัญของสิ่งที่อ่านได้ ตลอดจนประเมินความคิดของผู้เขียนและเก็บไว้เป็นความรู้ต่อไป รูปแบบที่สองเน้นที่กระบวนการรับสารซึ่งประกอบด้วยกระบวนการด้านกลไกนำสิ่งเร้าเข้าสู่สมอง รูปแบบที่สาม เป็นการอ่านตามทฤษฎีทางจิตวิทยาซึ่งจะเน้นพฤติกรรมความรู้ความเข้าใจพัฒนาการ และรูปแบบสุดท้าย เป็นการเน้นตามแนวคิดทางภาษาศาสตร์ซึ่งเน้นที่การจำคำ การเข้าใจความหมายโดยอาศัยกฎเกณฑ์ของโครงสร้างทางหลักภาษาและความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับความคิด ซึ่งจะส่งผลให้เข้าใจความหมายและจับใจความเรื่องที่อ่านได้ ในขณะที่ สุนันทามันเศรษฐวิทย์ (2541 : 112) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการอ่านไว้ 3 รูปแบบ คือ

1. การอ่านจากล่างไปสลับบน เป็นกระบวนการที่ผู้อ่านจะทำความรู้จักและเข้าใจความหมายของคำใหม่ซึ่งยังไม่คุ้นเคยมาก่อน เมื่อเข้าใจและรู้จักคำเหล่านั้นดีแล้วจึงเริ่มต้นอ่านเรื่องทั้งหมด ดังนั้นคำว่า ล่าง จึงหมายถึงสารที่ใช้อ่าน ซึ่งผู้อ่านจะต้องรู้จักคำ ความหมายของคำก่อนลงมืออ่าน ส่วนคำว่า บน หมายถึง สมองที่รับรู้และเก็บใจความจากการอ่าน

2. การอ่านจากบนไปสู่ล่าง เป็นกระบวนการอ่านที่เน้นไปที่การใช้สมอง เก็บใจความสำคัญของเรื่อง ดังนั้นผู้อ่านจะอ่านจับใจความให้เข้าใจตลอดเรื่อง แล้วจึงย้อนกลับมา ศึกษาความหมายของคำยากที่ผู้อ่านไม่เคยรู้มาก่อน กระบวนการนี้จึงเป็นความเข้าใจเรื่องก่อน การศึกษาความหมายของคำยาก

3. การอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ การอ่านลักษณะนี้เป็นการผสมผสาน กระบวนการอ่านแบบล่างไปบนและบนไปล่างเข้าด้วยกัน เป็นรูปแบบการอ่านอีกประการหนึ่ง โดยลำดับขั้นของการอ่านแบบปฏิสัมพันธ์นั้น ในขั้นแรกจะแบ่งเนื้อเรื่องออกเป็นตอน ๆ แต่ส่วนมากจะใช้เป็นย่อหน้า หลังจากนั้นอ่านจับใจความอย่างละเอียดทีละย่อหน้า หรือทีละตอนจนจบเรื่อง ซึ่งในขณะที่อ่านควรมีการบันทึกคำที่ไม่เข้าใจ พร้อมทั้งศึกษาความหมายและหน้าที่ของคำเหล่านั้น แล้วนำกลับมาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง ขั้นสุดท้ายคือการตรวจสอบด้วยการอ่านซ้ำอีกครั้งหนึ่งเพื่อป้องกันความผิดพลาดของรายละเอียดที่สำคัญของเรื่อง

รูปแบบการอ่านเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้อ่านควรเลือกใช้ให้เกิดความเหมาะสมกับ สิ่งที่ตนเองต้องการอ่าน เพราะจะได้รู้วิธีการอ่านว่าควรอ่านอย่างไรจึงจะเป็นไปในแนวทางที่ ถูกต้อง และได้รับประโยชน์สูงสุดในการอ่าน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

4 ความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน

การเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพนั้น ส่วนหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงคือวิธีการสอน ครูจะ ใช้วิธีสอนอย่างไรให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สนุกสนาน และบรรยากาศในการเรียนไม่เครียด ไม่ซ้ำซากอยู่กับวิธีสอนแบบเดิม ดังนั้นครูจึงต้องพยายามศึกษาวิธีสอนที่แปลกใหม่มาสอนจะ ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน และสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1 วิธีสอนภาษาไทย

วิธีสอนภาษาไทยในปัจจุบันนี้มีอยู่หลายวิธีด้วยกัน ซึ่งแต่ละวิธีล้วนส่งเสริมให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี ซึ่ง พวงเล็ก อุดระ (2539 : 69-90) ได้เสนอวิธีสอนภาษาไทยไว้หลาย วิธีสามารถสรุปได้ดังนี้

4.1.1 การสอนแสดงบทบาทสมมุติ เป็นการแสดงในสถานการณ์ที่ง่าย ๆ สั้น ๆ ครูเป็นผู้กำหนดบทบาทของผู้แสดง โดยเล่าเรื่องให้ฟังทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์และ บทบาทในการแสดงให้ชัดเจน ผู้แสดงเป็นผู้คิดถ้อยคำทำทางเอง มีการจัดฉากแบบง่าย ๆ เมื่อจบ การแสดงนักเรียนจะต้องช่วยกันวิเคราะห์ อภิปรายแสดงความคิดเห็นเพื่อหาข้อสรุปในหัวข้อต่าง ๆ การแสดงบทบาทสมมุติ จะช่วยให้ครูรู้ความต้องการของนักเรียนที่เปิดเผยออกมาโดยไม่รู้ตัว

ในขณะที่เดียวกันนักเรียนจะเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นและตนเองดีขึ้น จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้หลายด้านและมีส่วนร่วมในการเรียน การแสดงบทบาทสมมุติที่ดีไม่ควรใช้เวลามากเกินไป

4.1.2 การสอนแบบสถานการณ์จำลอง เป็นการจำลองสถานการณ์ให้มีบรรยากาศคล้ายสภาพความเป็นจริง เพื่อฝึกให้นักเรียนใช้วิจารณญาณในการแก้ปัญหาและตัดสินใจเกี่ยวกับสถานการณ์นั้น การสอนแบบสถานการณ์จำลองนี้ครูและนักเรียนต้องร่วมกันเตรียมการมากกว่าบทบาทสมมุตินักเรียนที่เป็นผู้แสดงต้องศึกษาข้อมูลมาก่อนล่วงหน้า เมื่อการแสดงจบลงนักเรียนจะร่วมกันวิเคราะห์ และอภิปรายถึงวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์นั้น ๆ ในขณะที่ครูผู้สอนมีหน้าที่สรุป การสรุปไม่ควรสรุปในลักษณะที่ว่า ความคิดของใครถูกของใครผิด แต่ควรชี้ให้เห็นว่าการแก้ปัญหามีหลายวิธี สิ่งสำคัญคือต้องมีเหตุผลเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ

4.1.3 การสอนแบบการแสดงละคร เป็นการแสดงที่มีการเตรียมการและฝึกซ้อมมาล่วงหน้า การแสดงละครเหมาะที่จะใช้สอนวรรณคดี โดยเฉพาะในการสรุปบทเรียนจะช่วยให้ นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น เกิดความประทับใจในวรรณคดีเข้าถึงสุนทรียรสของวรรณคดี การจัดแสดงละครในแต่ละครั้งนักเรียนจะได้เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน ฝึกความรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นนักเรียนจะมีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือความสามารถพิเศษของตนรวมทั้งการใช้ภาษาและการแสดงออก

4.1.4 การสอนแบบอนุমান เป็นการสอนที่ครูให้หลักเกณฑ์ นิยาม ทฤษฎี ก่อนแล้วจึงยกตัวอย่างประกอบเป็นวิธีที่ใช้กันมากในการสอนหลักภาษา การสอนแบบอนุमानเป็นวิธีที่ใช้กันมานานแล้ว เพราะสอนง่าย ใช้เวลาน้อย แต่นักเรียนที่เรียนซ้ำจะเข้าใจยาก และไม่ส่งเสริมในการแสวงหาความรู้

4.1.5 การสอนแบบอุปมาน เป็นการสอนที่มีวิธีตรงกันข้ามกับอนุमान คือ สอนจากตัวอย่างไปสู่หลักเกณฑ์ เป็นวิธีที่เหมาะสมในการสอนหลักภาษา ช่วยให้นักเรียนค้นพบหลักเกณฑ์โดยการสังเกตอย่างละเอียดจากตัวอย่าง สร้างนิสัยค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องพึ่งครูตลอดเวลา การเรียนด้วยวิธีนี้นักเรียนจะเข้าใจได้ลึกซึ้ง จำได้แม่นยำ แต่ก็ไม่ควรใช้วิธีซ้ำกันทุกครั้งจะทำให้เบื่อ

4.1.6 การสอนแบบศึกษานอกสถานที่ เป็นการศึกษานอกห้องเรียนที่นักเรียนมีโอกาสเดินทางไปศึกษายังสถานที่จริง ได้มีประสบการณ์ตรง สร้างความตื่นเต้นประทับใจแก่นักเรียน โดยเฉพาะการศึกษาวรรณคดีไทย การกล่าวถึงสถานที่บางแห่งนักเรียนอาจขาดจินตนาการ ทำให้เข้าใจบทเรียนยาก การได้ไปชมสถานที่จริงแม้จะไม่ใช้บรรยากาศเดิม แต่ก็ก่อให้เกิดความซาบซึ้งในสุนทรียรสของบทประพันธ์ได้ง่ายขึ้น

4.1.7 การสอนแบบสาธิต เป็นการสอนที่กระทำให้ผู้เป็นตัวอย่าง การเรียนรู้บางอย่างยากที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีอื่น การเรียนภาษาต้องเรียนโดยการเลียนแบบ การสาธิตจึงนำมาใช้ในการสอนภาษาไทยได้ดี โดยเฉพาะในระยะเริ่มเรียน การสอนแบบสาธิตใช้สอนการอ่าน ทำนองเสนาะ การสอนอ่านออกเสียงแบบตีความ หรือใช้สอนการพูดในโอกาสต่าง ๆ

4.1.8 การสอนแบบอภิปราย เป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ได้แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน เป็นวิธีที่ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะเพื่อการสื่อสารอย่างมาก การอภิปรายจะช่วยเปลี่ยนพฤติกรรมที่เฉื่อยชาของผู้เรียนให้กระตือรือร้นที่จะคิดจะพูด ประเภทของการอภิปรายที่เหมาะสมกับการสอนวิชาภาษาไทย คือ

4.1.8.1 การอภิปรายกลุ่มใหญ่ เป็นการอภิปรายที่ใช้สอนนักเรียนทั้งชั้นเรียน มีครูเป็นผู้นำการอภิปรายสามารถใช้ในการสอนนำเข้าสู่บทเรียน การอภิปรายในการดำเนินการสอน และการอภิปรายในชั้นสรุปบทเรียน

4.1.8.2 การอภิปรายกลุ่มย่อย เป็นการอภิปรายที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ชั้นเรียนหนึ่งอาจแบ่งเป็น 4-5 กลุ่ม จำนวนสมาชิกในกลุ่มไม่ควรมากเกินไป เพราะมุ่งให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง การอภิปรายกลุ่มย่อยมีหลายแบบ แต่ที่นิยมใช้กันคือแบบระดมพลังสมอง

4.1.8.3 การอภิปรายหน้าชั้นเรียน นิยมใช้การอภิปรายแบบพาเนล (Panel Discussion) เป็นการอภิปรายของนักเรียนจำนวน 3-5 คน ที่ครูมอบหมายหัวข้อให้ไปศึกษา แล้วมานำเสนอหน้าชั้นเรียนมีผู้ดำเนินการอภิปราย 1 คน ผู้ร่วมอภิปราย 2-4 คน ผู้ดำเนินการอภิปรายมีหน้าที่แนะนำผู้อภิปราย เชิญผู้อภิปรายพูด และสรุปสาระสำคัญ หลังจากนั้นเปิดโอกาสให้มีการซักถาม การอภิปรายใช้เวลา 30-50 นาที

4.1.9 การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นการสอนเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีสามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมีความสุข โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ ให้ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง และการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4.1.10 การสอนแบบทักษะสัมพันธ์ การสอนทักษะสัมพันธ์เป็นวิธีสอนวิชาภาษาไทยให้สัมพันธ์กันทั้งวรรณคดี หลักภาษาและการใช้ภาษา โดยศึกษาทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และหลักภาษาไปพร้อมกัน

4.1.11 การสอนชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน เป็นการสอนที่ลดบทบาทของครู มุ่งให้ผู้เรียนได้ศึกษา โดยทำกิจกรรมเป็นกลุ่มจากชุดการสอน ชุดการสอนประกอบด้วยศูนย์

การเรียนประมาณ 4-5 ศูนย์ แต่ละศูนย์จะมีเนื้อหาแตกต่างกัน ผู้เรียนจะเริ่มศึกษาที่ศูนย์ใดก่อนก็ได้ แต่จะต้องศึกษาหมุนเวียนให้ครบทุกศูนย์ การทำกิจกรรมแต่ละศูนย์จะใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

4.1.12 การสอนบทเรียนแบบโปรแกรม การสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรมเป็นการเรียนรู้รายบุคคล ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง แข่งขันกับตนเอง คนที่เรียนรู้ได้เร็วทำบทเรียนได้เร็วก็สามารถเรียนก้าวหน้าไปได้เรื่อย ๆ โดยไม่ต้องรอใคร ส่วนคนที่เข้าใจบทเรียนได้ช้าก็ไม่จำเป็นต้องรีบร้อน เมื่อทำบทเรียนไม่ผ่าน ทำผิดก็สามารถย้อนกลับมาทำใหม่ได้

4.1.13 การสอนเป็นคณะ เป็นการสอนร่วมกันของครูตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีการวางแผนการสอน ดำเนินการสอน จัดกิจกรรม ประเมินผลการเรียนการสอน และร่วมกันรับผิดชอบนักเรียนกลุ่มเดียวกัน การจัดการสอนเป็นคณะ จะสอนนักเรียนกลุ่มใหญ่ประมาณ 100-300 คน คณะครูมีประมาณ 5-7 คน ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่ม ครูผู้สอน ครูช่วยสอน เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด และอาจมีนักศึกษาฝึกสอน การจัดห้องเรียนต้องใช้ห้องใหญ่ การจัดโต๊ะ เก้าอี้ สามารถเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปลงในการทำกิจกรรมกลุ่มย่อยได้ง่าย

นอกจากนั้น สุจริต เพียรชอบ (2531 : 164-185) ได้เสนอวิธีสอนภาษาไทยเพิ่มเติมจากที่กล่าวมา สรุปได้ดังนี้

1. การสอนแบบบรรยาย เป็นการสอนที่เหมาะสมจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาแนวคิด คำจำกัดความ ข้อมูลหรือความคิดรวบยอดต่าง ๆ การสอนแบบบรรยายเป็นวิธีการสอนที่ง่าย เหมาะสมที่จะสอนผู้เรียนที่มีจำนวนมาก การสอนแบบบรรยายที่ดีมักเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม และอภิปรายแสดงความคิดเห็น การสอนแบบบรรยายโดยทั่ว ๆ ไป มี 3 รูปแบบ คือ

1.1 การบรรยายอย่างเป็นทางการ เป็นวิธีการที่ใช้อย่างแพร่หลาย ผู้สอนจะรับผิดชอบด้านการเรียนการสอนแต่เพียงผู้เดียว ผู้เรียนจะมีจำนวนมากน้อยเท่าใดก็ได้ มีการใช้อุปกรณ์การสอนประกอบบ้างแต่ไม่มากนัก การสอนแบบนี้จะได้ผลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับผู้บรรยาย

1.2 การบรรยายโดยใช้สื่อประสม การบรรยายแบบนี้ ผู้บรรยายมีการวางแผนการบรรยายร่วมกันหลายฝ่าย ทั้งฝ่ายที่รับผิดชอบด้านเนื้อหา วิธีสอน และฝ่ายสื่อการสอน มีการใช้สื่อการสอนประกอบการบรรยายอย่างมาก บรรยากาศในการเรียนมีชีวิตชีวา ผู้เรียนเกิดความสุขสนาน

1.3 การบรรยายเชิงอภิปราย การบรรยายแบบนี้ผู้บรรยายใช้เวลาบรรยายเพียงเล็กน้อย เป็นเพียงการให้ข้อมูล และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด นอกจากนั้นก็จะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการให้ผู้เรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง ผู้เรียนจะเกิดความ

สนุกสนาน มีการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลสถิติต่าง ๆ มาใช้ประกอบการอภิปราย ทำให้ได้เรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2. การสอนด้วยวิธีการแก้ปัญหา การสอนโดยวิธีแก้ปัญหาคือวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่มีขั้นตอนชัดเจน คือการกำหนดปัญหา การหาขอบเขตหรือรวบรวมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การตั้งสมมุติฐานหรือการคาดคะเนถึงที่น่าจะเป็น การรวบรวมข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา และขั้นสรุป

3. การสอนด้วยการแบ่งกลุ่มศึกษา เป็นการศึกษาค้นคว้าจากตำราในห้องสมุดด้วยการสัมภาษณ์ การสังเกต และการเข้าร่วมกิจกรรมโดยตรง ครูจึงควรที่จะได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ให้มากที่สุด เพื่อให้ นักเรียนมีนิสัยรักการค้นคว้า และศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง การแบ่งกลุ่มค้นคว้านี้ ครูจะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยประมาณ 4-5 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 8-10 คน และมอบหมายงานให้ไปศึกษาค้นคว้าโดยกำหนดเวลาให้ 3 วัน 5 วัน หรือ 1 สัปดาห์ก็ได้

4. การสอนโดยวิธีแบ่งหมู่ให้นักเรียนทำงาน วิธีนี้เป็นวิธีการที่เป็นประโยชน์ เพราะว่าช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีระเบียบแบบแผน รู้จักรับผิดชอบร่วมกัน

5. การสอนด้วยวิธีการตอบสนอง วิธีการสอนแบบนี้เน้นทั้งที่ตัวเนื้อหาบทเรียน และที่ตัวนักเรียนเอง ครูผู้สอนจะพยายามให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน โดยเฉพาะการตอบสนองให้มากที่สุด นักเรียนจะรู้สึกว่าคุณเองเป็นบุคคลที่มีค่า ครูให้ความสนใจเอาใจใส่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และครูก็มักจะยอมรับฟัง และเคารพความคิดเห็นนั้น ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า วิธีสอนภาษาไทยมีหลากหลายวิธี ในการที่ครูผู้สอนจะเลือกวิธีใดมาใช้ นั้น ควรดูความเหมาะสมของวิธีสอนกับเนื้อหาความรู้ เพราะเนื้อหาในวิชาภาษาไทยแบ่งออกได้หลายกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นหลักภาษา วรรณคดี และการใช้ภาษา ถ้าหากครูผู้สอนเลือกวิธีสอนที่ไม่เหมาะสมนักเรียนก็จะเรียนรู้ได้ไม่เต็มที่ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนภาษาไทยที่จะต้องศึกษาวิธีสอนต่าง ๆ ให้ชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

42 วิธีสอนแบบปกติ

เสาวนีย์ คำรงโรจน์สกุล (2544 : 7) กล่าวถึงวิธีสอนแบบปกติไว้ว่า “การสอนที่ครูนิยมใช้กันทั่วไป ได้แก่ การบรรยาย การอภิปราย การซักถาม การจดบันทึก และการทำแบบฝึกหัด” ซึ่งสอดคล้องกับ พัทรี ลิขิตฎา (2534 : 11) กล่าวถึงการสอนแบบปกติไว้ว่า

“การสอนของครูโดยใช้แผนการสอนปกติ ซึ่งส่วนมากจะเป็นการบรรยายประกอบสื่อการสอน มีการอภิปราย แบ่งกลุ่มศึกษาค้นคว้า แสดงบทบาทสมมติ” และอมรรัตน์ ฉายศรี (2535 : 27) กล่าวว่า “การสอนแบบปกติจะเน้นการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ และการสอนแบบปกติจะยึดแนวการสอนจากคู่มือครูภาษาไทยของกรมวิชาการเป็นหลัก” ซึ่งสอดคล้องกับสุรชาติพิทย์ แป้นทองคำ (2545 : 12) ที่กล่าวถึงวิธีสอนแบบปกติของกรมวิชาการว่าประกอบด้วย ขั้นเตรียมการ คือนำเข้าสู่บทเรียน ทบทวนความรู้เดิม แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นสอนเป็นการนำเสนอเนื้อหา โดยใช้การอธิบายสนทนาซักถาม อภิปราย ทำแบบฝึก ขั้นสรุปบทเรียนครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา และขั้นวัดผลประเมินผลโดยสังเกตพฤติกรรม การตรวจแบบฝึกหัด และสอดคล้องกับ อภิญญา สิงห์สมบัติ (2545 : 43) ที่กล่าวถึงวิธีสอนตามแนวคู่มือครูของกรมวิชาการไว้ว่า มีขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูใช้คำถามหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของนักเรียน และดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้มาอยู่ที่การสอนและพร้อมที่จะเริ่มเรียน ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน ครูดำเนินการสอนเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ในเนื้อหาโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ในการสอนนั้นอาจใช้กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การอภิปราย บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลองการแสดงละคร เพื่อช่วยให้การสอนน่าสนใจและเร้าความสนใจของนักเรียนมากยิ่งขึ้น ขั้นสรุปบทเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมามากยิ่งขึ้น ขั้นวัดผลและประเมินผล เป็นขั้นตอนการทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบเพื่อให้ทราบว่านักเรียนมีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด และบุญสุพร เพ็งทา (2544 : 12) ได้กล่าวถึงการสอนแบบปกติสรุปได้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพร้อม เกิดความสนใจ ขั้นกิจกรรม จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รับความรู้หลายรูปแบบ เช่น สนทนา อภิปราย สาธิต ทดลอง ขั้นสรุป และขั้นประเมินผล

จากการศึกษาวิธีสอนแบบปกติจากนักการศึกษาดังกล่าว จึงสรุปรูปแบบการสอนแบบปกติ ที่ผู้วิจัยใช้ในการทดลองมีขั้นตอนการสอนดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความพร้อม และความสนใจในการเรียนด้วยการสนทนาซักถาม เกม รูปภาพ เพลง หรือนิทาน และแจกจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ขั้นกิจกรรมการสอน ครูเสนอเนื้อหาให้นักเรียน ด้วยวิธีการบรรยาย อภิปราย สนทนาซักถาม โดยมีสื่อประกอบการเรียนการสอน เช่น ใบความรู้ ใบงาน หรือหนังสือแบบเรียน และนักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม
3. ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาด้วยการอภิปราย ซักถาม หรือตรวจเฉลยแบบฝึกหัดร่วมกัน

4.3 วิธีสอนแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL - PLUS

การอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ หมายถึงการที่ผู้อ่านใช้ความรู้ ทักษะ ทักษะคิด ของคนที่มืออยู่ในขณะนั้นไปช่วยตีความเนื้อเรื่องที่อ่าน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนเกิดขึ้นเมื่อผู้อ่าน สร้างสมมุติฐานเกี่ยวกับความหมายของข้อความไว้ล่วงหน้า ทั้งจากประสบการณ์เดิมของตน และจากบริบทของเนื้อหาและภาษา เมื่ออ่านข้อความต่อไปอีกความหมายของข้อความจะสะท้อนกลับมายังผู้อ่านเพื่อให้รู้ว่าการตีความในขั้นต้นของผู้อ่านนั้นถูกต้องหรือไม่เล็กน้อยเพียงใด จากนั้นผู้อ่านอาจจะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการตีความของตนใหม่ให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น หรือในกรณีการตีความขั้นต้นถูกต้องแล้ว ก็จะเก็บสะสมข้อมูลนั้นไว้เพื่อการตีความในครั้งต่อไป

กระบวนการอ่านเริ่มจากการที่ผู้อ่านใช้โครงสร้างความรู้จากประสบการณ์เดิมที่ได้เก็บสะสมไว้อย่างมีระบบรวมเข้ากับแรงจูงใจในการอ่าน มีจุดประสงค์ในการอ่านและทักษะในการอ่าน อ่านข้อความที่ผู้เขียนบันทึกไว้ให้เกิดความเข้าใจในขณะเดียวกันผู้เขียนก็ต้องใช้โครงสร้างความรู้ แรงจูงใจ และวัตถุประสงค์ในการเขียนข้อความต่าง ๆ โดยผู้อ่านและผู้เขียนสื่อสาร โดยการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ

กระบวนการสื่อสารไม่ได้สิ้นสุดที่การได้มาซึ่งความหมาย แต่ผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพจะต้องนำความหมายนั้นมาไตร่ตรองพิจารณาเพื่อการปรับโครงสร้างความรู้ และทักษะคิดเดิมของตน และมีการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม กระบวนการอ่านที่ครบวงจรจึงประกอบด้วย การอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การแสดงออกและนำความรู้ไปใช้ในโอกาสอันควร จึงต้องมีการบูรณาการทักษะการอ่าน การคิด การพูด การเขียน และการแสดงออกในรูปแบบอื่น ๆ ไปพร้อม ๆ กัน

การสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL เป็นเทคนิคการสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพได้รับการคิดค้นและเผยแพร่เป็นครั้งแรกโดย Ogle (1987) และต่อมาได้รับการพัฒนาให้สมบูรณ์ขึ้นในชื่อ KWL - PLUS โดย Carr and Ogle (1987) โดยคงสาระเดิมของ KWL ไว้แต่เพิ่มการเขียนแผนผังสัมพันธ์ทางความหมาย (Semantic Mapping) และสรุปเรื่องที่อ่าน (สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ 2544 : 75) ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ช่วยนักเรียนในกระบวนการอ่าน เพื่อสร้างความหมายและพัฒนาทักษะการถ่ายโอนการเรียนรู้อีกด้วย

ความหมายของการอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ KWL - PLUS

กระบวนการ KWL - PLUS ได้รับการพัฒนาโดยคาร์ และ โอเกิล (Carr and Ogle 1987 : 626 - 631) เป็นกลวิธีการคิดขณะอ่าน ซึ่งมุ่งให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้

K ในกระบวนการ KWL – PLUS หมายถึง Know เป็นขั้นตอนที่นักเรียนตรวจสอบหัวข้อเรื่องว่าตนเองมีความรู้เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องมากน้อยเพียงใด เป็นการนำความรู้เดิมมาใช้ เพราะการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้พื้นฐานและประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญในการจัดกิจกรรมก่อนการอ่านซึ่งเป็นการเตรียมนักเรียนในการเรียนรู้เนื้อหาใหม่ การบูรณาการระหว่างความรู้พื้นฐาน และเรื่องที่นักเรียนจะอ่านเป็นสิ่งช่วยให้นักเรียนสามารถสร้างความหมายของบทอ่านได้ดี และผู้อ่านควรได้รับการกระตุ้นความรู้พื้นฐานให้เหมาะสม ดังนั้นในขั้นตอนนี้ ทฤษฎีประสบการณ์เดิม ซึ่งเป็นทฤษฎีว่าด้วยหลักการนำความรู้พื้นฐาน ความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมมาใช้ในการเรียนการสอน จึงเป็นทฤษฎีเกี่ยวข้องที่สำคัญมาก

W ในกระบวนการ KWL – PLUS หมายถึง Want to know เป็นขั้นตอนที่นักเรียนจะต้องถามตนเองว่าต้องการรู้อะไรในเนื้อเรื่องที่จะอ่านบ้าง ซึ่งคำถามที่นักเรียนสร้างขึ้นก่อนการอ่านนี้ เป็นการตั้งเป้าหมายในการอ่าน และเป็นการคาดหวังว่าจะพบอะไรในบทอ่านบ้าง

L ในกระบวนการ KWL – PLUS หมายถึง Learned เป็นขั้นตอนที่นักเรียนสำรวจว่าตนเองได้เรียนรู้อะไรบ้างจากบทอ่าน โดยนักเรียนจะหาคำตอบให้กับคำถามที่ตนเองตั้งไว้ในขั้นตอนนี้ และจดบันทึกสิ่งที่ตนเองเรียนรู้

Plus หมายถึง การสร้างแผนภูมิ และเขียนสรุปความหลังการอ่าน
การนำการสร้างแผนภูมิ และการเขียนสรุปความมาใช้ร่วมกับกระบวนการ

KWL – PLUS นั้นเพราะการเขียน และการจัดโครงสร้างบทอ่านนั้นเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพดีเยี่ยมในการช่วยให้นักเรียนเรียงลำดับขั้นตอนของข้อมูล และสร้างความหมายจากบทอ่านได้

ลำดับขั้นในการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL – PLUS มีดังนี้
กิจกรรมก่อนการอ่าน

1. เพื่อที่จะกระตุ้นความรู้พื้นฐาน นักเรียนจะมีการระดมสมองและอภิปรายร่วมกันว่านักเรียนมีความรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับหัวข้อนี้บ้าง เมื่อมีคำถามที่ไม่สามารถตอบได้ นักเรียนสามารถเก็บคำถามเหล่านั้นไว้ในช่วงการอ่าน หลังจากการระดมความคิดและการอภิปราย นักเรียนจะจดบันทึกสิ่งที่รู้เกี่ยวกับหัวข้อนี้ลงในช่อง K (สิ่งที่ได้รับรู้)

2. นักเรียนจะต้องจัดหมวดหมู่ข้อมูลในช่อง K โดยครูจะกำหนดขั้นตอนนี้ในการจัดหมวดหมู่ให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง หลังจากนั้นนักเรียนทำงานในส่วนของการจัดหมวดหมู่ด้วยตนเอง

3. นักเรียนสร้างคำถาม และเขียนลงในช่อง W ซึ่งคำถามนี้อาจได้มาจากการอภิปรายร่วมกัน หรือเป็นคำถามที่ได้จากการพิจารณาหัวข้อและคาดว่าจะพบในบทอ่าน นักเรียนสามารถกำหนดขอบเขตของจุดมุ่งหมายในการอ่านอย่างอิสระ

กิจกรรมระหว่างการอ่าน

1. เนื้อเรื่องจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกครูจะทำเป็นแบบอย่าง และส่วนที่สองนักเรียนจะต้องปฏิบัติเอง ซึ่งในขณะที่อ่านนักเรียนจะต้องหยุดเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง โดยตรวจคำตอบของคำถามที่เขียนไว้ในช่อง W ในรูปแบบนี้ก่อนที่จะอ่านจบย่อหน้า นักเรียนจะรู้ว่าตนเองได้เรียนรู้อะไรบ้าง และยังไม่เข้าใจตรงไหน

2. ในขณะที่อ่านเมื่อค้นพบข้อมูลใหม่ ๆ สามารถที่จะเพิ่มเติมคำถามลงในช่อง W ได้ วิธีนี้นักเรียนจะมีการคิดอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่าน และอาจสร้างคำถามเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางในการอ่าน

3. ในขณะที่นักเรียนอ่านนักเรียนจะจดบันทึกข้อมูลใหม่ ในช่อง L ซึ่งจะเป็นการช่วยเลือกข้อมูลที่สำคัญจากแต่ละย่อหน้า ประเด็นสำคัญนี้จะเป็นพื้นฐานในการเขียนต่อไป

กิจกรรมหลังการอ่าน

1. นักเรียนอภิปรายถึงสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ในขณะที่อ่าน คำถามที่เกิดขึ้นก่อนการอ่านและระหว่างการอ่านจะถูกตรวจสอบอีกครั้ง หากบางคำตอบไม่สามารถตอบได้ นักเรียนสามารถค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมโดยการอ่านเพิ่มเติมอีกครั้ง

2. นักเรียนนำข้อมูลที่ได้มาเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล

3. นักเรียนเขียนสรุปความจากรู้ที่ได้จากการอ่านด้วยภาษาของตนเอง

การสอนกระบวนการ KWL – PLUS ครูจะเป็นแบบอย่างให้ในเบื้องต้น โดยครูเป็นผู้นำและให้นักเรียนปฏิบัติตาม ซึ่งครูจะต้องคอยดูแลให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขงาน บอกรับชมพร้อม และในที่สุดนักเรียนจะกลายเป็นผู้เรียนรู้ คือ อ่านเรื่องแล้วเข้าใจและสามารถสรุปใจความได้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในปัจจุบันนี้มีการศึกษาค้นคว้ากันหลากหลาย โดยเฉพาะการวิจัยทางด้านการศึกษาที่พยายามจะมุ่งแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอน ผู้วิจัยต่างศึกษาค้นคว้าเทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาซึ่งบางวิธีก็ประสบผลสำเร็จ บางวิธีก็ต้องนำมาปรับปรุงแก้ไข ในส่วนของงานวิจัยทางวิชาภาษาไทย มีการทำวิจัยทั้งเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนเกี่ยวกับทักษะทั้ง 4 วรรณคดี และหลักภาษาสำหรับการอ่านจับใจความ มีผู้ศึกษาวิธีการในการแก้ปัญหาและการพัฒนาการอ่านจับใจความไว้หลากหลายวิธีด้วยกัน

51 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านจับใจความ

สรินยา ก้อนทอง (2538) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียน โดยใช้วิธีสอนทางตรงและทางนัยตามแนวคิดของบลูม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม จังหวัดนนทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความหลังเรียนของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียน โดยวิธีสอนทางตรงและกลุ่มที่เรียน โดยใช้วิธีสอนทางนัยตามแนวคิดของบลูม ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความหลังเรียนของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียน โดยวิธีสอนทางตรงกับกลุ่มที่เรียนโดยใช้วิธีสอนทางนัยตามแนวคิดของบลูม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มัทธานี อยู่เย็น (2539) ศึกษาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำ ภายหลังจากการสอนตามกระบวนการเรียนเพื่อรอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนน่านนคร จังหวัดน่าน วัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญและความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนน่านนคร ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำต่อวิธีสอนตามกระบวนการเรียนเพื่อรอบรู้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำ ที่ผ่านเกณฑ์การรอบรู้มีจำนวนเท่ากับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (ร้อยละ 80) นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำ ที่ได้การสอนตามกระบวนการเรียนเพื่อรอบรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญสูงขึ้นกว่าเกณฑ์รอบรู้ (ร้อยละ 75) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามกระบวนการเรียนเพื่อรอบรู้ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49

วสันต์ พัททวี (2540) ศึกษาการสร้างหนังสือการ์ตูนเพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนดอนฉิมพลีพิทยาคม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์หาประสิทธิภาพหนังสือการ์ตูนเพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือการ์ตูน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า หนังสือการ์ตูนเพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนดอนฉิมพลีพิทยาคมจังหวัดฉะเชิงเทรา มีประสิทธิภาพ 80.44 /81.17 และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อหนังสือการ์ตูนในระดับดี

ธัญมาศ ต้นเสถียร (2544) ศึกษาการใช้วิธีอ่านเรื่องเพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา จังหวัดชุมพรที่มีความสามารถทางการอ่านต่ำกว่าระดับเฉลี่ย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการในการอ่านจับใจความของนักเรียนที่มีความสามารถทางการอ่านต่ำกว่าระดับเฉลี่ย และเพื่อเปรียบเทียบ

คะแนนผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความระหว่างคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถทางการอ่านต่ำกว่าระดับเฉลี่ยที่เรียนโดยใช้วิธีอ่านเรื่อง มีพัฒนาการในการอ่านจับใจความสูงขึ้น และค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL - PLUS

ธิดา ฤทธาภัย (2537) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของ KWL - PLUS ที่มีต่อการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและการสรุปความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีบุญยานนท์ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของ KWL - PLUS ที่มีต่อการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและการสรุปความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีบุญยานนท์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการ KWL - PLUS มีผลสัมฤทธิ์การอ่านเพื่อความเข้าใจและการสรุปความสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบแปลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วารุณี อุคมาดา (2537) ได้ศึกษาผลของการสอนอ่านผสมผสานกิจกรรมการอ่าน เค. ดับบลิว. แอล กับกิจกรรมการสอนโครงสร้างความเรียง ที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชน 1 และโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม จังหวัดลำปาง วัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ ศึกษาผลของการสอนอ่านผสมผสานกิจกรรมการอ่าน เค. ดับบลิว. แอล กับกิจกรรมการสอนโครงสร้างความเรียง ศึกษาผลของความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนที่เรียน โดยการผสมผสานกิจกรรมการอ่าน เค. ดับบลิว. แอล กับกิจกรรมการสอนโครงสร้างความเรียง ระหว่างกลุ่มที่ใช้แผนภูมิประกอบการอ่านกับกลุ่มที่ไม่ใช้แผนภูมิประกอบการอ่าน ผลการวิจัยพบว่า หลังจากที่ได้รับ การสอนอ่านแล้ว นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยการผสมผสานการอ่าน เค. ดับบลิว. แอล กับกิจกรรม การสอนโครงสร้างความเรียง มีคะแนนความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทยสูงกว่าก่อน ได้รับการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กลุ่มที่เรียนโดยการผสมผสานการอ่าน เค. ดับบลิว. แอล กับกิจกรรมการสอนโครงสร้างความเรียงโดยใช้แผนภูมิประกอบการอ่าน มีคะแนนความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทยสูงกว่าก่อนได้รับการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มที่เรียนโดยการผสมผสานการอ่าน เค. ดับบลิว. แอล กับกิจกรรมการสอน โครงสร้างความเรียงโดยใช้แผนภูมิประกอบการอ่าน มีคะแนนความสามารถการอ่านจับใจความ

ภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการผสมผสานการอ่าน เค. ดับบลิว. แอล กับกิจกรรมการสอน
โครงสร้างความเรียง กลุ่มที่ไม่ใช้แผนภูมิประกอบการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทิพสร มีปิ่น (2539) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และ
เจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังประจวบวิทยาคม
จังหวัดตาก ที่เรียนโดยการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL – PLUS กับการสอนอ่านตาม
คู่มือครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ที่เรียนโดยการสอน
อ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL – PLUS กับการสอนตามคู่มือครู เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อ
การอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังประจวบวิทยาคม จังหวัดตากที่เรียน
โดยการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL – PLUS กับการสอนอ่านตามคู่มือครู และเพื่อ
เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ที่เรียนโดยการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี
KWL – PLUS กับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ผลการวิจัยพบว่า
นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL – PLUS มีความเข้าใจในการอ่าน
ภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครู แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
ส่วนเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL –
PLUS และนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูไม่แตกต่างกัน และความเข้าใจในการอ่าน
ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL – PLUS ก่อนการทดลอง
แตกต่างกับหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิจิตรา นรสิงห์ (2540) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน และ
เจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่ง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ที่ได้รับการสอนอ่านด้วยกลวิธี
KWL – PLUS กับการสอนอ่านตามคู่มือครู มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการ
อ่านและเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่ง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ที่ได้รับการสอนอ่านด้วยกลวิธี
KWL – PLUS กับการสอนอ่านตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธี
KWL – PLUS กับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครู มีความสามารถในการอ่าน
ภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วย
กลวิธี KWL – PLUS มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่ากับนักเรียนที่ได้รับการสอน
อ่านตามคู่มือครู ส่วนเจตคตินั้นนักเรียนโดยนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธี KWL – PLUS มี
เจตคติต่อ การอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่ากับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครู

พรรณี เสวตมาลย์ (2543) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการสอนแบบ KWL-PLUS กับการสอนตามคู่มือครู มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ KWL-PLUS มีผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การอ่านจับใจความเมื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอนต่าง ๆ รวมทั้งวิธีการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL - PLUS จะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงขึ้น เพราะวิธีสอนต่าง ๆ มีขั้นตอนที่ชัดเจน และเหมาะสมกับการสอนอ่านจับใจความ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL – PLUS กับวิธีสอนอ่านแบบปกติ” ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

- 1.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูล
- 1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสร้างเครื่องมือ

- 2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
- 2.2 การสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นดำเนินการทดลอง

- 3.1 รูปแบบการทดลอง
- 3.2 การดำเนินการทดลอง

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูล

1.1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.1.2 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ

1.1.3 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการอ่าน และเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1.4 ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL - PLUS

1.1.5 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ และการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จากโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 5 โรงเรียน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรีจำนวน 60 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) ดังนี้

1.2.2.1 สุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอลำดวน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้ตัวอย่าง 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี สังกัดกรมสามัญศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 ห้องเรียน ซึ่งทางโรงเรียนจัดนักเรียนแต่ละห้องในลักษณะกะความสามารถ

1.2.2.2 สุ่มตัวอย่างห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้ตัวอย่างจำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน รวม 60 คน และจับสลากเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองได้แก่นักเรียนห้อง 2/1 ใช้วิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL - PLUS และกลุ่มควบคุมได้แก่นักเรียนห้อง 2/2 ใช้วิธีสอนอ่านแบบปกติ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสร้างเครื่องมือ

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL - PLUS

ที่ใช้สำหรับกลุ่มทดลอง ประกอบไปด้วย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1.1.1 นำเข้าสู่บทเรียนและแจ้งจุดประสงค์ นำเข้าสู่บทเรียนโดยการอภิปราย สนทนาซักถาม แล้วแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนให้ทราบชัดเจน

2.1.1.2 **ขั้นเตรียมการอ่าน** เป็นขั้นที่ครูให้หัวข้อเรื่องแล้วให้นักเรียนร่วมกันระดมความคิดว่ามีความรู้เกี่ยวกับหัวข้อนี้อย่างไร แล้วบันทึกลงในช่อง K หลังจากนั้นครูให้นักเรียนคาดคะเนว่าจะพบข้อมูลใดบ้าง และให้นักเรียนตั้งคำถามในสิ่งที่ตนเองต้องการรู้ซึ่งคำถามอาจจะมาจากการอภิปราย แล้วบันทึกคำถามเหล่านั้นลงในช่อง W

2.1.1.3 **ขั้นการอ่าน** โดยให้นักเรียนอ่านเรื่องเป็นย่อหน้าเพื่อที่จะตรวจสอบคำถามและทำความเข้าใจเนื้อหา หากพบข้อมูลใหม่สามารถตั้งคำถามเพิ่มได้ในช่อง W เมื่อนักเรียนพบคำตอบที่ตั้งไว้ก็บันทึกลงในช่อง L หรือหากได้ข้อมูลใหม่ที่ได้รับจากการอ่านสามารถบันทึกลงในช่อง L ได้

2.1.1.4 **ขั้นหลังการอ่าน (สรุป)** ให้นักเรียนอภิปรายถึงสิ่งที่รู้มาทั้งหมด ทบทวนคำตอบ และจัดประเภทของข้อมูลหาความสัมพันธ์ของข้อมูล หลังจากนั้นทำแบบฝึกหัดด้วยการเขียนแผนผังความหมาย และเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องทั้งหมดจากแผนผัง

21.2 แผนการจัดการเรียนรู้ วิธีสอนอ่านแบบปกติ ใช้สำหรับกลุ่มควบคุม

ประกอบไปด้วย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1.2.1 **ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน** ครูนำนักเรียนเข้าสู่บทเรียนด้วยกิจกรรมสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่สร้างความสนใจให้ผู้เรียนต้องการเรียนรู้

2.1.2.2 **ขั้นสอน** ครูนำเสนอเนื้อหาที่ต้องการสอน โดยแจกเอกสารประกอบการเรียนให้นักเรียนศึกษา หลังจากนั้นอาจจะมีการอภิปรายร่วมกัน และฝึกปฏิบัติแบบฝึกหัดการอ่านจับใจความ

2.1.2.3 **ขั้นสรุป** โดยการตรวจผลงานร่วมกัน ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมในกรณีที่ผลงานไม่ถูกต้อง แล้วครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน พร้อมทั้งสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากบทเรียน

21.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

21.4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL - PLUS ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

22 การสร้างเครื่องมือ

221 แผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับกลุ่มทดลองโดยใช้วิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL - PLUS จำนวน 5 แผน ใช้เวลาสอน 13 ชั่วโมง มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนรวม 15 ชั่วโมง ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.2.1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน รวมถึงศึกษาเอกสารประกอบการใช้หลักสูตร เพื่อศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย

2.2.1.2 ศึกษาเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL-PLUS จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัย

2.2.1.3 ศึกษา และคัดเลือกเนื้อเรื่องให้ตรงกับความสนใจของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ของ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 ก : 47)

2.2.1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านวิชาภาษาไทยแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL-PLUS

2.2.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS จำนวน 5 แผน ไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง

2.2.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงตามจุดประสงค์และเนื้อหา ซึ่งได้ค่าความสอดคล้องโดยรวมเท่ากับ 1.00 (รายละเอียดในภาคผนวก ค หน้า 142)

2.2.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

222 แผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับกลุ่มควบคุมโดยใช้วิธีสอนอ่านแบบปกติ จำนวน 5 แผน ใช้เวลาสอน 13 ชั่วโมง มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน รวม 15 ชั่วโมง ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.2.2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน รวมถึงศึกษาเอกสารประกอบการใช้หลักสูตร เพื่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย

2.2.2.2 ศึกษาขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และวิธีสอนอ่านแบบปกติ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัย

2.2.2.3 ศึกษา และคัดเลือกเนื้อเรื่องให้ตรงกับความสนใจของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ของ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 ก : 47) โดยใช้เนื้อเรื่องชุดเดียวกันกับแผนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มทดลอง

2.2.2.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิธีสอนอ่านแบบปกติ

2.2.2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้วิธีสอนอ่านแบบปกติจำนวน 5 แผน ไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง

2.2.2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้วิธีสอนอ่านแบบปกติจำนวน 5 แผน ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงตามจุดประสงค์และเนื้อหา ซึ่งได้ค่าความสอดคล้องโดยรวมเท่ากับ 1.00 (รายละเอียดในภาคผนวก ก หน้า 142)

2.2.2.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.2.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

223 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ ซึ่งใช้ทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ทั้งหมด 40 ข้อ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.2.3.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1: การอ่าน มาตรฐาน 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่านรวมทั้งศึกษามาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 1-3

2.2.3.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการ และวิธีสร้างเครื่องมือวัดผลทางการศึกษา

2.2.3.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มีสาระเกี่ยวกับการอ่าน

2.2.3.4 จัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตร และสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความที่เป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 80 ข้อ

2.2.3.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาภาษาไทยจำนวน 3 ท่าน ประเมินแบบทดสอบเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence)

2.2.3.6 นำผลจากการวิเคราะห์ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และปรับปรุงข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 ให้มีความถูกต้อง และนำไปให้

ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์หาค่า IOC อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อสอบที่ถูกต้องสมบูรณ์ จากผลการวิเคราะห์ IOC ได้ค่าเท่ากับ 0.95 (รายละเอียดในภาคผนวก ก หน้า 138) แสดงว่าแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับจุดประสงค์การเรียนรู้

2.2.3.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ ที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try-out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 60 คน

2.2.3.8 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาประสิทธิภาพรายข้อ โดยหาค่าความยากง่าย (level of difficulty หรือ ค่า p) และค่าอำนาจจำแนก (discrimination หรือ ค่า r) แล้วนำมาปรับปรุงให้ได้ตามเกณฑ์คุณภาพ โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .20 ขึ้นไป โดยคัดเลือกข้อสอบไว้ 40 ข้อ พบว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.37 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.58

2.2.3.9 วิเคราะห์ความเชื่อมั่นตามสูตร KR-20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) พบว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 โดยมีรายละเอียดปรากฏ ดังตารางที่ 4 ตารางที่ 4 แสดงการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ

	จำนวนข้อ	ความยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	r_{tt}
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	40	0.37 - 0.80	0.20 - 0.58	0.85

2.2.3.10 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความที่สมบูรณ์แล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้ทดสอบก่อนการทดลอง และทดสอบหลังการทดลอง

224 แบบสอบถามความคิดเห็น

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL-PLUS มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.2.4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นด้วยแบบสอบถามปลายเปิด โดยคำถามจะเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของนักเรียนในการนำวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL-PLUS มาใช้ในการสอนอ่านวิชาภาษาไทย

2.2.4.2 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจแก้ไขในส่วนของสำนวนภาษา และความถูกต้องของข้อความคำถาม

2.2.4.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจในส่วนของสำนวนภาษาและความถูกต้องของข้อความ

2.2.4.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่แก้ไขสมบูรณ์แล้วไปใช้ในการทดลอง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการทดลอง

31 รูปแบบของการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยทดลอง (Experimental Research) แบบกลุ่มควบคุมมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (pretest – posttest control group design) รูปแบบการทดลองเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้ (นิคม ตั้งกะพิภพ 2543 : 315)

กลุ่มทดลอง	R	O ₁	X	O ₂
กลุ่มควบคุม	R	O ₃	-	O ₄

ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในรูปแบบการทดลอง

R	หมายถึง	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่ม
O ₁ , O ₃	หมายถึง	การทดสอบก่อนเรียน
O ₂ , O ₄	หมายถึง	การทดสอบหลังเรียน
X	หมายถึง	การสอนโดยวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์

ด้วยวิธี KWL - PLUS

-	หมายถึง	การสอนโดยวิธีสอนอ่านแบบปกติ
---	---------	-----------------------------

32 การดำเนินการทดลอง

3.2.1 แจกจุดประสงค์ในการเรียนให้นักเรียนเข้าใจตรงกัน แนะนำวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ KWL – PLUS และชี้ให้เห็นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน พร้อมทั้งเสนอเป้าหมายของการเรียน และทำยสุดคือการประเมินผล

3.2.2 ทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ

3.2.3 ผู้วิจัยดำเนินการสอนกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มด้วยตนเอง ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้เวลาในการสอนจำนวน 13 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง

3.2.3.1 กลุ่มทดลอง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีสอนอ่านแบบ ปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL – PLUS ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. นำเข้าสู่บทเรียนและแจ้งจุดประสงค์ ด้วยกิจกรรมการอภิปรายสนทนาซักถาม แล้วแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนให้ทราบชัดเจน
2. ขั้นเตรียมการอ่าน เป็นขั้นที่ครูให้หัวข้อเรื่องแล้วให้นักเรียนร่วมกันระดมความคิดว่ามีความรู้เกี่ยวกับหัวข้อนี้อย่างไร แล้วบันทึกลงในช่อง K หลังจากนั้นครูให้นักเรียนคาดคะเนว่าจะพบข้อมูลใดบ้าง แล้วให้นักเรียนตั้งคำถามในสิ่งที่ตนเองต้องการรู้ซึ่งคำถามอาจจะมาจากการอภิปราย แล้วบันทึกคำถามเหล่านั้นลงในช่อง W
3. ขั้นดำเนินการอ่าน โดยให้นักเรียนอ่านเรื่อง เป็นย่อหน้าเพื่อที่จะตรวจสอบคำถามและทำความเข้าใจเนื้อหา หากพบข้อมูลใหม่สามารถตั้งคำถามเพิ่มได้ในช่อง W เมื่อนักเรียนพบคำตอบที่ตั้งไว้ให้บันทึกลงในช่อง L หรือหากได้ข้อมูลใหม่ที่ได้รับการอ่านสามารถบันทึกลงในช่อง L ได้
4. ขั้นหลังการอ่าน ให้นักเรียนอภิปรายถึงสิ่งที่รู้มาทั้งหมดแล้วทบทวนคำตอบ และจัดประเภทของข้อมูลหาความสัมพันธ์ของข้อมูล หลังจากนั้นทำแบบฝึกหัดตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ในแต่ละแผนการสอน ด้วยการเขียนแผนผังความหมาย และเขียนสรุปใจความสำคัญ

3.2.3.2 กลุ่มควบคุม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีสอนอ่านแบบปกติ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครุณำนักเรียนเข้าสู่บทเรียนด้วยกิจกรรมสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่สร้างความสนใจให้ผู้เรียนต้องการเรียนรู้
2. ขั้นสอน ครุณำเสนอเนื้อหาที่ต้องการสอน โดยให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียน หลังจากนั้นอภิปรายร่วมกัน และลงมือปฏิบัติแบบฝึกหัดการอ่านจับใจความ ตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ในแต่ละแผนการสอน
3. ขั้นสรุป ให้นักเรียนตรวจผลงานร่วมกัน ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมในกรณีที่ผลงานไม่ถูกต้อง ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนและประโยชน์ที่ได้รับจากบทเรียน

3.2.4 หลังจากการสอนครบตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในบททดลอง ครุณำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ จำนวน 40 ข้อ ไปทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม พร้อมทั้งนำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL – PLUS ไปสอบถามกลุ่มทดลอง

3.2.5 ตรวจสอบคำตอบโดยนำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบ
สมมติฐาน

ขั้นตอนที่ 4 ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

41 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ ที่ได้รับการสอนอ่านแบบ
ปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL – PLUS กับวิธีสอนแบบปกติ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (S.D.) และทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยหลังการทดลองของ
วิธีการสอนทั้ง 2 วิธี ด้วย t – test แบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน

4.1.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เรียน ด้วยการหาค่าร้อยละ

42 สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

4.2.1 ค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้ KR 20 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543 :
120-125)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

r_{tt}	=	ความเชื่อมั่น
n	=	จำนวนข้อ
p	=	สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ
q	=	$1 - p$
S_t^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด
$\sum pq$	=	ผลรวมของ pq

4.2.2 ค่าความเที่ยงตรง (validity) (สมนึก กัททิษณี 2544 : 219-221)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC = ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาหรือ
ระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

4.2.3 ค่าความยาก (level of difficulty หรือค่า p) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543 : 128-129)

$$p = \frac{R}{N}$$

p = ค่าความยากของคำถามแต่ละข้อ
 R = จำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ
 N = จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด

4.2.4 ค่าอำนาจจำแนก (discrimination index หรือค่า r) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543 : 128-129)

$$r = \frac{Ru - Re}{N/2}$$

r = ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ
 Ru = จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนั้นในกลุ่มเก่ง
 Re = จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนั้นในกลุ่มอ่อน
 N = จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบุรี ที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL – PLUS กับวิธีสอนอ่านแบบปกติ” ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL – PLUS กับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ
2. ผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL - PLUS

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL – PLUS กับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบการทดสอบก่อนเรียนการอ่านจับใจความ ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL – PLUS กับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง	<i>N</i>	\bar{X}	<i>S.D.</i>	<i>t</i>
กลุ่มทดลอง	30	23.73	5.90	1.12
กลุ่มควบคุม	30	22.06	5.63	

* $P < 0.05$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 5 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนของกลุ่มทดลอง ($\bar{X} = 23.73$, $S.D. = 5.90$) และกลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 22.06$, $S.D. = 5.63$) ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าก่อนการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความสามารถทางการอ่านจับใจความไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบการทดสอบหลังเรียนการอ่านจับใจความ ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL – PLUS กับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง	<i>N</i>	\bar{X}	<i>S.D.</i>	<i>t</i>
กลุ่มทดลอง	30	27.33	5.46	2.59 *
กลุ่มควบคุม	30	23.13	7.00	

* $P < 0.05$

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 6 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความหลังเรียน ของกลุ่มทดลอง ($\bar{X} = 27.33$, $S.D. = 5.46$) และกลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 23.13$, $S.D. = 7.00$) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL – PLUS มีความสามารถทางการอ่านจับใจความสูงกว่่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ (ก่อนเรียนและหลังเรียน) ของกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL – PLUS ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มทดลอง	<i>N</i>	\bar{X}	<i>S.D.</i>	<i>t</i>
ก่อนเรียน	30	23.73	5.90	5.46 *
หลังเรียน	30	27.33	5.46	

* $P < 0.05$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 7 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL- PLUS ก่อนเรียน ($\bar{X} = 23.73$, $S.D. = 5.90$) และหลังเรียน ($\bar{X} = 27.33$, $S.D. = 5.46$) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL- PLUS มีความสามารถทางการอ่านจับใจความสูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ (ก่อนเรียนและหลังเรียน) ของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มควบคุม	<i>N</i>	\bar{X}	<i>S.D.</i>	<i>t</i>
ก่อนเรียน	30	22.06	5.63	1.77
หลังเรียน	30	23.13	7.00	

* $P < 0.05$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 8 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ ก่อนเรียน ($\bar{X} = 22.06$, $S.D. = 5.63$) และหลังเรียน ($\bar{X} = 23.13$, $S.D. = 7.00$) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าก่อนทดลองและหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ มีความสามารถทางการอ่านจับใจความไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 2 ผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL - PLUS

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน ที่มีต่อวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL - PLUS ผู้วิจัยนำผลการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ได้ดังนี้

ตารางที่ 9 ผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์
ด้วยวิธี KWL – PLUS

รายการ	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย (ร้อยละ)
1. นักเรียนชอบวิธีที่ครูกำลังสอน	100	-
2. วิธีสอนนี้ทำให้นักเรียนอ่านจับใจความได้ดีขึ้น	100	-
3. วิธีสอนนี้ทำให้บรรยากาศในการเรียนดีขึ้น	96.67	3.33
4. นักเรียนไม่มีปัญหาในการเรียนด้วยวิธีสอนนี้	86.67	13.33
5. นักเรียนชอบการเรียนรู้โดยใช้แผนภูมิ	96.67	3.33

จากตารางที่ 9 วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS จากแบบสอบถามปลายเปิด จำนวนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 30 คน นักเรียนเห็นด้วยกับวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL – PLUS ร้อยละ 85 ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นด้านวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS นักเรียนชอบวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL – PLUS เพราะเป็นวิธีที่เรียนแล้วเข้าใจง่าย รู้สึกสนุกสนานกับการอ่านเนื้อเรื่องต่าง ๆ ที่ครูนำมาเป็นวัสดุในการอ่าน และสนุกกับการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล

2. ความคิดเห็นด้านบรรยากาศในการเรียนพบว่า นักเรียนสนุกกับการเรียน เรียนแล้วไม่เครียด ไม่ง่วงนอนเพราะมีกิจกรรมให้ทำและคิดอยู่ตลอดเวลา

3. ความคิดเห็นด้านการอ่านจับใจความนักเรียนเห็นว่าการนำวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL – PLUS มาใช้ในการสอนอ่านจับใจความ ทำให้นักเรียนการอ่านจับใจความได้ดีขึ้น และมีความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลมีส่วนช่วยทำให้การสรุปความง่ายขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอลำปาง จังหวัดเพชรบุรี ที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL-PLUS กับวิธีสอนอ่านแบบปกติ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี อำเภอลำปาง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน โดยกลุ่มทดลองสอนโดยวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL-PLUS และกลุ่มควบคุมสอนโดยวิธีสอนอ่านแบบปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL-PLUS แผนการจัดการเรียนรู้วิธีสอนอ่านแบบปกติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 40 ข้อ โดยมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.37 - 0.80 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 - 0.58 ค่าความเชื่อมั่น 0.85 และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS ชนิดปลายเปิดจำนวน 5 ข้อ

การดำเนินการทดลองผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองสอนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มด้วยตนเอง โดยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพเรียบร้อยแล้วไปทดสอบความสามารถก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม จากนั้นจึงดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเป็นเวลากลุ่มละ 13 ชั่วโมง เมื่อทดลองสอนครบจำนวนชั่วโมงแล้ว จึงทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิม ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองได้ทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำผลการทดลองมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS กับวิธีสอนอ่านแบบปกติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t - test independent) สำหรับการวิเคราะห์

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL - PLUS ใช้การวิเคราะห์หาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL - PLUS กับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL - PLUS สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ
2. ความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL - PLUS นักเรียนเห็นด้วยกับวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL - PLUS ร้อยละ 85

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL - PLUS กับวิธีสอนอ่านแบบปกติแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL - PLUS ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสูงกว่าวิธีสอนอ่านแบบปกติ อาจเนื่องมาจากวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL - PLUS มีขั้นตอนในการทำกิจกรรมที่ชัดเจน กล่าวคือขั้น K เป็นกิจกรรมที่นักเรียนต้องฝึกใช้ประสบการณ์เดิมของตนเอง ประสบการณ์เดิมของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญมากในกิจกรรมก่อนการอ่าน เพราะความรู้จากประสบการณ์เดิมจะเป็นพื้นฐานให้นักเรียนสามารถคาดเดาเนื้อเรื่องหรือเหตุการณ์จากชื่อเรื่องได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิดา ฤทธากัย (2537 : 46) พรรณี เสวตมาลย์ (2543 : 57) และเกียรติชัย ยานะรังสี (2540 : 47) ที่กล่าวว่า นักเรียนจะต้องใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมเพื่อตีความ ทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ดังนั้นประสบการณ์เดิมจึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงขึ้น และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ผงงกาญจน์ ภู่วิภาดาพรรณ (2534 : 88) ที่กล่าวว่า “การอ่านผู้อ่านต้องใช้ความรู้ ทักษะ ทศนคติ และประสบการณ์เดิมของตนเองที่มีอยู่ในขณะนั้นไปช่วยตีความเนื้อเรื่องที่อ่าน”

นอกจากนั้นในชั้น W ยังเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความต้องการ อยากรู้ อยากรู้อยากเห็น โดยใช้วิธีการตั้งคำถามในสิ่งที่นักเรียนต้องการเรียนรู้ การตั้งคำถามของนักเรียนเป็นการสร้างแรงจูงใจในการอ่าน และเป็นจุดสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนค้นหาคำตอบในการอ่าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตตรา นรสิงห์ (2540 : 87) ที่กล่าวว่า การตั้งคำถามของนักเรียนทำให้นักเรียนสามารถกำหนดเป้าหมายการอ่านอย่างอิสระ มุ่งจดจ่ออยู่กับบทอ่านและตรวจสอบตนเองในขณะที่เรียนรู้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ กิลเลสปี (Gillespie 1990 : 250-257) ที่ว่าการสร้างคำถามเป็นเทคนิคหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนตั้งเป้าหมายในการอ่านให้แก่ตนเองและมีข้อดีสองประการ คือ ประการแรกจะทำให้การอ่านเป็นกระบวนการที่นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ ประการที่สองจะช่วยให้นักเรียนสนใจ เอาใจใส่เรื่องที่กำลังอ่าน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Maw & Maw (1964, 1965, อ้างถึงใน สุรางค์ โคว์ตระกูล 2541 : 171) ที่ว่า ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสค้นคว้าสำรวจและทดลองความสามารถของตน โดยจัดประสบการณ์ที่ทำทลายความอยากรู้อยากเห็นให้กับนักเรียน ยิ่งนักเรียนมีความอยากรู้อยากเห็นมากเท่าใดแรงจูงใจในการค้นหาคำตอบก็เพิ่มมากขึ้น

ชั้น L เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการอ่านหนังสืออย่างมีสมาธิ และการจดบันทึกข้อมูลจากสิ่งที่อ่านอย่างถูกต้อง โดยจะเลือกจดเฉพาะประเด็นที่สำคัญ ซึ่งการจดบันทึกจะช่วยให้นักเรียนสามารถทบทวนเนื้อหาได้โดยไม่ต้องย้อนกลับไปอ่านเนื้อเรื่องอีก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพสร มีปิ่น (2539 : 72) ที่ว่า “การจดบันทึกสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้จากบทอ่าน ทำให้นักเรียนสามารถทบทวนแนวคิดสำคัญ ๆ ที่ได้รับจากบทอ่านได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องย้อนกลับไปดูบทอ่านเดิม” และสอดคล้องกับแนวคิดของ นววิทย์ บุษยะกาญจน (2524 : 80) ที่กล่าวว่า “การจดบันทึกช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ เวลาจดบันทึกควรบันทึกใจความสำคัญไว้เป็นตอน ๆ เพื่อสะดวกในเวลาทบทวน ภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษาง่าย ๆ และมีใจความย่อ ๆ พอเข้าใจ” และในชั้น Plus เป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้ฝึกการเรียงลำดับเหตุการณ์ และเรียนรู้การเรียงลำดับข้อมูลอย่างเป็นขั้นตอน แล้วจึงนำเสนอออกมาในรูปแบบของแผนภูมิ นักเรียนจะเกิดความเข้าใจในเนื้อเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอแผนภูมิในรูปแบบต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี อุดมธาดา (2537 : 46) และ อุษณีย์ วรรณจิต (2536 : 110) ที่กล่าวว่า การทำแผนภูมิประกอบเรื่องที่จะอ่าน จะช่วยให้ความเข้าใจในเนื้อเรื่องที่อ่านดีขึ้น เพราะทำให้สามารถมองเห็นใจความสำคัญรวมทั้งรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน และเป็นเทคนิคการสอนอ่านที่เสริมความเข้าใจในเรื่องที่อ่านอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ผจงกาญจน ภูวิภาดาพรรณ (2534:88) ที่กล่าวว่า “การสรุปข้อความหรือความคิดในรูปแบบของแผนภูมิจะช่วยให้นักเรียนวิเคราะห์จัดกลุ่มของความคิดที่สำคัญ หรืออีกนัย

หนึ่งเป็นการช่วยให้นักเรียนจัดระบบความรู้ที่มีอยู่ เพื่อช่วยการเก็บสะสมไว้ในความทรงจำของนักเรียน”

สำหรับกิจกรรมการเขียนสรุปใจความ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่อ่านมากขึ้น และนักเรียนจะได้เรียนรู้วิธีการเรียบเรียงภาษาที่มาจากความเข้าใจ โดยนำข้อมูลจากแผนภูมิมารเรียบเรียงเป็นใจความสำคัญด้วยภาษาของตนเอง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลเป็นเสมือนโครงร่างในการเขียนสรุปใจความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสากร พ่วงมหา (2536 : 93) ที่กล่าวว่า “กิจกรรมการสรุปย่อเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดีขึ้น นักเรียนเขียนสิ่งที่อ่านจากความเข้าใจและมีเหตุผล และใช้ภาษาของตนเองในการเขียน” สอดคล้องกับแนวคิดของ สุรางค์ ใค้วตระกูล (2541 : 313) ที่กล่าวว่า การสอนให้นักเรียนเขียนสรุปความ จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่อ่าน และช่วยเพิ่มความจำของนักเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพสร มีปิ่น (2539 : 73) ที่กล่าวว่า “แผนภูมิความหมายช่วยให้การเขียนสรุปความสะดวก กระชับ และมีใจความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น”

ในขณะที่นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติไม่มีโอกาสได้ใช้ความรู้เดิมมากเท่าไรนัก เพราะครูผู้สอนมักเสนอเนื้อหาให้ผู้เรียนมากกว่าที่จะให้ผู้เรียนใช้ความรู้เดิม หรือแสดงความอยากรู้อยากเห็นทำให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน ในส่วนของการจดบันทึกมักจดแต่คำศัพท์ จำนวน ไม่ใช่การจดประเด็นสำคัญทำให้นักเรียนไม่เข้าใจสิ่งที่อ่านอย่างชัดเจน นอกจากนั้นนักเรียนไม่มีโอกาสในการเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล ทำให้นักเรียนขาดทักษะในการคิด การจัดระเบียบข้อมูล เวลาเขียนสรุปใจความสำคัญจึงมักเกิดปัญหา คือเขียนสรุปใจความสำคัญด้วยจำนวนของตนเองไม่ได้ มักใช้วิธีการลอกข้อความบางส่วนออกมา จึงส่งผลให้นักเรียนเขียนสรุปความไม่ได้ และไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน

2. ผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS พบว่านักเรียนเห็นด้วยกับวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS ร้อยละ 85 เนื่องมาจากนักเรียนชอบวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS เป็นวิธีที่เรียนแล้วเข้าใจง่าย นักเรียนรู้สึกสนุกสนานกับการอ่านเนื้อเรื่องต่าง ๆ ที่ครูนำมาเป็นวัสดุในการอ่าน เนื้อเรื่องที่น่าสนใจมีหลายประเภทไม่ซ้ำอยู่กับเรื่องเดิม ๆ และสนุกกับการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลถือเป็นการบูรณาการวิชาศิลปะกับวิชาภาษาไทยเข้าด้วยกัน นอกจากนั้นบรรยากาศในการเรียนยังสนุก เรียนแล้วไม่เครียด ไม่่วงนอนมีกิจกรรมให้ทำและคิดอยู่ตลอดเวลา นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำกิจกรรมร่วมกันเป็นการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ที่สำคัญวิธีสอนอ่านแบบ

ปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS ทำให้นักเรียนอ่านจับใจความได้ดีขึ้น มีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านเพิ่มขึ้น เนื่องด้วยการจัดการเรียนการสอนที่มีระบบขั้นตอนที่ชัดเจน ได้ฝึกการเรียนรู้ในหลาย ๆ ส่วน โดยเฉพาะแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลมีส่วนช่วยทำให้การสรุปใจความง่ายยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. การเลือกเนื้อเรื่องในการทำกิจกรรมควรเลือกชื่อเรื่องที่นักเรียนคุ้นเคยหรือนักเรียนพอจะคาดเดาได้และเป็นเรื่องที่สามารถพบได้ในชีวิตประจำวัน ไม่ควรเลือกชื่อเรื่องที่ยากเกินไปจะทำให้นักเรียนรู้สึกไม่อยากตอบคำถาม และตั้งคำถามไม่ได้
2. การทำกิจกรรมการอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS ครูผู้สอนถือเป็นส่วนสำคัญในการกระตุ้นความรู้เดิมหรือแนวคิดของนักเรียน ดังนั้นครูจะอยู่เบื้องหลังให้นักเรียนคิดเองไม่ได้ต้องคอยให้ความช่วยเหลือ
3. วิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS เป็นวิธีสอนที่มีขั้นตอน ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องเตรียมตัวในการทำกิจกรรมมาก่อนล่วงหน้าเป็นอย่างดี จะทำให้การสอนประสบผลสำเร็จ
4. การทำกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ความคิดในการระดมสมอง การตั้งคำถาม การจัดระเบียบของข้อมูล และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้ได้มากที่สุด ครูไม่ควรสรุปหรือเฉลยก่อนที่นักเรียนจะได้ใช้ความคิด

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS ที่ใช้สอนอ่านจับใจความกับวิธีสอนอื่น ๆ และชั้นเรียนอื่น ๆ
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS ที่ใช้สอนอ่านจับใจความร่วมกับตัวแปรตัวอื่น ๆ เช่น ระดับความสามารถของนักเรียน เป็นต้น
3. ควรพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปหรือแบบฝึกอื่น ๆ มาใช้ประกอบ วิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ . การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย ด้านทักษะการเรียนรู้ . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา , 2542.

_____ . สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ศ.พ.) , 2544.

_____ . หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ศ.พ.) , 2545.

_____ . ก “รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545.” 2546. (อัดสำเนา).

_____ . ข ผังมโนทัศน์และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว, 2546.

_____ . ค กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว, 2546.

กล้า พิมพ์พงษ์ . “ผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้โปรแกรม CIRC ต่อความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทย เจตคติ และความสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2543.

ก่อ สวัสดิพานิชย์. “ใช้วิชาภาษาไทยเพื่อแสวงหาความรู้.” วิทยาสารก้าวไกล 1 (กันยายน 2533) : 50 – 51.

กาญจนา นาคสกุล และคณะ. การใช้ภาษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : เคล็ดไทย, 2521.

เกียรติชัย ยานะรังษี. “ผลของการสอนแบบ เค ดับบลิว แอล พลัส ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 .”

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2540.

ขวัญหทัย ภักษา . ครูสอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี. สัมภาษณ์ , 9 มิถุนายน
2546.

จิตรารภรณ์ ด้วงจุมพล. “ผลของการใช้กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการที่มีต่อความสามารถ
ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย และทัศนคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2543.

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. จิตวิทยาการอ่าน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ . ก การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพมหานคร :

ศิลปาบรรณาคาร , 2542 .

_____ . ข เทคนิคการอ่าน. กรุงเทพมหานคร : ศิลปาบรรณาคาร , 2542 .

ณรงค์ฤทธิ์ ศักดาณรงค์ . “ยุทธวิธีการสอนอ่าน.” วิทยจารย์ 93 , 3 (มีนาคม 2538) : 50.

ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล. การใช้ภาษาไทย (ฉบับปรับปรุง) หน่วยที่ 9. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช , 2538 .

เถกิง พันธุ์เถกิงอมร . การอ่านทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครศรีธรรมราช : โครงการตำราและ
เอกสารวิชาการ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช , 2528.

ทิพสร มีปิ่น. “การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL – PLUS กับการสอนอ่านตามคู่มือครู.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.

ธัญมาส ดันเสถียร. “การใช้วิธีอ่านเรื่องเพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความสามารถทางการอ่านต่ำกว่าระดับเฉลี่ย โรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา จังหวัดชุมพร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2544.

ธิดา ฤทธากัญ. “ประสิทธิภาพของ KWL – PLUS ที่มีต่อการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และการสรุปความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน ศรีบุญยานนท์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2537.

นพดล จันทร์เพ็ญ. การใช้ภาษา. กรุงเทพมหานคร : ดันอ้อ , 2531.

นิคม ดังคะพิภพ. สถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2543.

นิตากร พวงมหา. “การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ และการให้ความร่วมมือต่อกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วย วิธี KWL – PLUS กับการสอนอ่านตามคู่มือครู .” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร , 2536.

เนาวรัตน์ นาคพงษ์. “การศึกษาความสัมพันธ์ในการอ่านจับใจความกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร .” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2536.

บรรจง เนียมมูล. ครูสอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี. สัมภาษณ์, 29 สิงหาคม 2546.

บันลือ พุกกะวัน. วรรณกรรมกับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

บุญสุพร เฟ็งทา. “ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์และการจัดประสบการณ์ตามปกติ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.

ประเทิน มหาจันทร์. การสอนอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2530.

เปลื้อง ณ นคร. ศิลปะแห่งการอ่าน. กรุงเทพมหานคร : เอลโล่การพิมพ์, 2544.

ผกาศรี เข็นบุตร. ทักษะความรู้ทางภาษา. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2526.

_____. การอ่าน. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.

ผจงกาญจน์ ภูวิภาดาวรรณ. “อ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL.” ศึกษาศาสตร์สาร 16, 1 (ตุลาคม 2533 - มีนาคม 2534) : 86 – 91.

ผะอบ โปษะกฤษณะ. ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : บำรุงสาส์น, 2532.

พนิตนันท์ บุญพามี. เทคนิคการอ่านเบื้องต้นสำหรับบรรณารักษ์. นครราชสีมา : สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, 2542.

- พรทิพย์ ชาตะรัตน์. “การอ่าน: เครื่องมือในการแสวงหาความรู้.” วิชาการ 5, 1 (มกราคม 2545) : 59.
- พรทิพย์ ศรีสกุลวงษ์. “การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 : กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านโคกตะเคียน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2544.
- พรรณิ เสวตมาลย์. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการสอนแบบ KWL – PLUS กับการสอนตามคู่มือครู.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2543.
- พรรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยมหาวิทาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร, 2543.
- พวงเล็ก อุดระ. วิธีสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- พัชรี ลิณีฐฎา. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง “รามเกียรติ์” โดยใช้ชุดการสอนจุดบดกับการสอนแบบปกติ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีวัดระฆัง กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2534.
- พันธ์ทิพา หลาบบุญเลิศ. ภาษาไทย 3 การอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

ฟ็อน เปรมพันธ์. ศาสตร์แห่งการใช้ภาษา. กาญจนบุรี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี, 2542.

ภุริภัทร ทิศร. “ การอ่านมีประโยชน์โปรดมารักการอ่าน.” วิชาการ 3 , 7 (กรกฎาคม 2543):11.

มธุรส ชื่นชม. ครูสอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี. สัมภาษณ์ , 29 สิงหาคม
2546.

มัทณี อยู่เย็น. “ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญและความคิดเห็นของนักเรียน
ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำ ภายหลังจากการสอนตามกระบวนการเรียน
เพื่อรอบรู้.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2539.

มานพ ศรีเทียม. “สร้างวัฒนธรรมคนรุ่นใหม่ให้เป็นนักอ่าน .” วิชาการ 3 , 7 (กรกฎาคม
2543) : 47.

ยุรัตน์ บุญสนิท. ภาษากับการสื่อสาร. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533.

รัฐจวน อินทรกำแหง. วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์มณเฑศ,
2517.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร:
นานมีบุ๊คส์พิชิตเคชั่นส์, 2546.

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี. งานวัดผลและประเมินผล .“รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
หมวดวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี
ปีการศึกษา 2545.” 2546. (อัดสำเนา).

ลินจง จัทรวาทิตย์. การอ่านเพื่อชีวิต. นครปฐม : สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2542.

วสันต์ พัฒทวี. “การสร้างหนังสือการ์ตูนเพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคอนฉิมพลีพิทยาคม จังหวัดฉะเชิงเทรา.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.

วารุณี อุดมธาดา. “ผลของการสอนอ่านโดยการผสมผสานกิจกรรมการอ่าน เค. ดับบลิว. แอล กับกิจกรรมการสอนโครงสร้างความเรียง ที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

วิจิตตรา นรสิงห์. “การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน และเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนอ่าน ด้วยกลวิธี KWL – PLUS กับการสอนอ่านตามคู่มือครู.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.

วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ และคณะ. การใช้ภาษา. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2522.

วิชา ทรวงแสง. “การอ่านแบบร่วมมือ : ทางเลือกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมสำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา.” วิชาการ 5, 3 (มีนาคม 2545) : 33.

แวมยุรา เหมือนนิล. การอ่านจับใจความ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2541.

ศรีรัตน์ เจิงกลิ่นจันทร์. การอ่านและการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2542.

ศรีสุดา จริยากุล. เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5 การอ่าน หน่วยที่ 1. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2527.

ศศิธร อินต๋น. “การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2535.

ศิริพร ลิ้มตระกูล. อ่านเร็วอย่างเข้าใจ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2531.

_____ . เอกสารการสอนชุดวิชาการอ่านภาษาไทย หน่วยที่ 1 - 7. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2541.

ศิวกานท์ ปทุมสุดิ. การอ่านเพื่อชีวิต. กรุงเทพมหานคร : ดันอ้อ แกรมมี่, 2540.

สนิท ตั้งทวี. การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2538.

สนิท สัตโยภาส. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น. เชียงใหม่ : สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, 2542.

สมนึก ภัททิยธนี. การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กอพลินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2544.

สมพร มั่นตะสูตร. การอ่านทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2534.

สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และ การประเมินตามสภาพจริง. พิมพ์ครั้งที่ 4. เชียงใหม่ : The Knowledge Center, 2544.

สรินยา ก้อนทอง. “การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนโดยใช้วิธีสอนทางตรงและทางนัยตามแนวคิดของบลูม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนันทบุรีพิทยาคม จังหวัดนันทบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.

สามารถ กลั่นเกล้า. ครูสอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนห้วยทรายประชาสรรค์. สัมภาษณ์ ,
9 มิถุนายน 2546.

สายสุณี สกุลแก้ว. “การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2534.

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

_____. การพัฒนาการสอนภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2531.

สุรชาติพย์ เป็นทองคำ. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาหลักการตลาดของนักศึกษา
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มและ
วิธีสอนแบบปกติ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร
และการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2545.

สุรรัตน์ ชำนาญเหนาะ. ครูสอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี. สัมภาษณ์ ,
9 มิถุนายน 2546.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช, 2537.

_____. เอกสารการสอนชุดวิชาการอ่านภาษาไทย หน่วยที่ 1 - 7. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2541.

สุมิตรา อังวัฒนกุล. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2527.

สุรางค์ ใศว้ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

เสาวนีย์ คำรงค์สกุล. “ผลการสอนแบบ เค ดับบลิว แอล พลัส ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.

อภิญา สิงห์สมบัติ. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิทธิหน้าที่ของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตยและศึกษาทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ และวิธีสอนตามแนวคู่มือครู.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.

อมรัตน์ ฉายศรี. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มหาเวทสันดรชาดก คัมภีร์กุมาร ของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 ที่เรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนแบบปกติ วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535.

อรัญญา มหาแก้ว. ครูสอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา. สัมภาษณ์, 29 สิงหาคม 2546.

อังคณา จุโพทก. “การใช้รูปแบบ 6 – C พัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.

อุษณีย์ วรรณจิตต์. “การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและเจตคติต่อการเรียน
ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้เทคนิคการ
สร้างไคอะแกรมกับการสอนอ่านตามคู่มือครู.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536

Bolles, Robert C. Learning Theory. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1975.

Carr, Eileen , and Donna Ogle. “KWL – PLUS : A Strategy for Comprehension and
Summarization .” Journal of Reading 30 , 7 (April 1987) : 626 – 631.

Dechant, Emerald V. Improving the Teaching of Reading. Englewood Cliffs, New Jersey :
Prentice – Hall, Inc., 1970.

Gillespie, C. “Questions about Student Generated Questions.” Journal of Reading 34
(December 1990) : 250 – 257.

Rumelhart, David E. “Schemata : The building blocks of cognition.” In Comprehension and
Teaching Research Review, 4-12. New York : International Reading Association,
1981.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สังกัดคณะศิลปกรรมศาสตร์

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ

1. ดร. สุจิตรา คงจินดา

วุฒิ ค.บ. ภาษาไทย, ศศ.ม. การสอนภาษาไทย, ค.ด. หลักสูตรและการสอน
 ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร
 ที่อยู่ 44 หมู่ 10 ต.หนองอ้อ อ. บ้านโป่ง จ. ราชบุรี

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชฎาพรรณ เสริมฐวัฒน์

วุฒิ อ.บ. ภาษาไทย, ค.บ. การสอนภาษาไทย, ค.ม. การสอนภาษาไทย
 ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รจนา รักการ

วุฒิ ค.ม. การวิจัยการศึกษา
 ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญ
สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547
โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี

คำชี้แจง แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วตอบลงในกระดาษคำตอบ โดยทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่เลือกตอบ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 2

พม่าและเกาหลีได้สั่งห้ามนำเข้าไก่ไทย

ขณะที่หวัดนกอาจระบาดที่ลาวและเกาหลีได้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

1. มีกี่ประเทศที่สั่งห้ามนำเข้าไก่ไทย
 - ก. 2 ประเทศ
 - ข. 3 ประเทศ
 - ค. 4 ประเทศ
 - ง. 5 ประเทศ
2. หวัดนกเป็นโรคระบาดในสัตว์ชนิดใด
 - ก. วัว
 - ข. ไก่
 - ค. นก
 - ง. หมู

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 3-4

อาหารเป็นพิษ ครู - นักเรียน ฮวบ 108 คน หามลูกเสือเนตรนารีและครู ส่งโรงพยาบาลไกลาหล 108 คน หลังกินอาหารเป็นพิษขณะเข้าค่ายพักแรม

3. คำว่า “ ฮวบ ” หมายความว่าครู - นักเรียนมีอาการอย่างไร

- ก. ล้มลง
- ข. ก้มลง
- ค. ทुरुกลง
- ง. นอนลง

4. เหตุการณ์ข้างต้นเกิดขึ้นที่ใด

- ก. โรงเรียน
- ข. โรงพยาบาล
- ค. ค่ายพักแรม
- ง. ไม่ทราบสถานที่

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 5

อีกแล้วแท้ก็ซี่แสบ ค่ำรถ 5 พัน ฝรั่งไป
สนามหลวง รับจากคอนเมืองไม่ยอมกค
มิเตอร์ โคนจับทันควัน 2 ซ้อหา

5. จากข้อความนี้แท้ก็ซี่มีพฤติกรรมอย่างไร

- ก. โกหก
- ข. ล้อลวง
- ค. กดโกง
- ง. ซิงทรัพย์

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 6

ขณะที่สามีของนางกำลังจะขึ้นม้า นางฟ้าได้เตือนว่า “ฟังให้ดีนะท่าน จำไว้ว่าอย่าลงจากม้าเป็นอันขาด ถ้าท่านเหยียบลงดินแม้แต่ก้าวเดียว ท่านจะไม่สามารถกลับคืนสู่สวรรค์ได้อีก จำไว้ให้ดี ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น จงอย่าลงมาจากม้าเป็นอันขาด ไม่ว่าจะทำอะไรขอให้ท่านทำอยู่บนหลังม้า” นางพร้าเตือนจนเชื่อแน่ว่าสามีจำได้แล้ว

6. จากข้อความนี้มีคำเตือนที่สำคัญกี่ข้อ
- 1 ข้อ
 - 2 ข้อ
 - 3 ข้อ
 - 4 ข้อ

บทกวีไทยด้วยศิลปะการ สวงวนลิขสิทธิ์

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 7-8

สุนัขป่าเห็นเป็นความจริง จึงกล่าวว่า “รู้แล้วฉันจะเอาเจ้าโยนลงไปแม่น้ำ”
 เต่าร้องว่า “อย่าเอาฉัน โยนลงแม่น้ำเลย เพราะฉันจะจมน้ำตาย”
 สุนัขป่าก็เอาปากคาบเต่าตัวน้อยนั้นวิ่งกลับไปแม่แม่น้ำ และโยนเต่าลงในน้ำ
 เต่าดีใจมากที่ได้กลับบ้าน มันโผล่หัวขึ้นมาพูดกับสุนัขป่าอย่างร่าเริง “ขอบคุณ
 มากที่ท่านช่วยพาฉันกลับบ้าน” เมื่อสุนัขป่าทราบว่ามันเสียรู้เต่ามันก็โกรธมันเห่า
 เสียงดังและเดินกลับไปท่ามกลางแสงแดดอันร้อนระอุ

7. คำพูดของเต่าที่กล่าวว่า “ขอบคุณมากที่ท่านช่วยพาฉันกลับบ้าน” เป็นคำพูดลักษณะใด
- ขอโทษ
 - เยาะเย้ย
 - ขอบคุณ
 - ประชดประชัน

8. ความคิดใจของสุนัขป่าที่แสดงให้เห็นว่าเสียรู้ให้กับเต่า
- จะพาเต่ากลับบ้าน
 - ให้เต่าสอนร้องเพลง
 - จะกินเต่าเป็นอาหาร
 - โยนเต่าลงแม่น้ำให้ตาย

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 9-10

ขณะที่ชายชรากำลังจะจากไป แก้ก็เห็นเด็กเล็ก ๆ คนหนึ่งกำลังว่ายน้ำกระเสือกกระสนอยู่ในน้ำ ชายชราจึงดึงเด็กชายขึ้นมาบนเรือ ต่อจากนั้นชายชราเห็นกวางตัวหนึ่งกำลังว่ายน้ำอยู่ใกล้ ๆ แก้จึงช่วยกวางนั้นไว้ด้วย ต่อมาอีกสักครู่ก็มีงูตัวหนึ่งว่ายน้ำผ่านมา เมื่อพิจารณาดูพบว่ามันบาดเจ็บจนไม่สามารถว่ายน้ำได้ ชายชราก็เอื้อมมือฝ่ากระแสน้ำที่ไหลวนไปดึงงูขึ้นมาบนเรือ

9. ชายชราช่วยชีวิตสัตว์จำนวนกี่ตัว
- 1 ตัว
 - 2 ตัว
 - 3 ตัว
 - 4 ตัว
10. ลำดับที่ 2 ที่ชายชราช่วยคืออะไร
- งู
 - เด็ก
 - ปลา
 - กวาง

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 11 - 12

ความแปรปรวนของภูมิอากาศ ฟ้าฝน ได้เกิดขึ้นบ่อยครั้งมากขึ้นขณะที่พื้นที่รองรับน้ำฝนมีขีดความสามารถในการดูดซับและชะลอการไหลของน้ำจากที่สูงให้ไหลช้าลงได้ลดลงตามลำดับ แต่ก่อนป่าไม้ที่ปกคลุมบนภูเขาช่วยทำหน้าที่ดูดซับและชะลอการไหลบ่าของน้ำลงสู่พื้นที่ราบ แต่ปัจจุบันการไหลบ่าของน้ำเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สร้างความเสียหายต่อพื้นที่เพาะปลูก ที่อยู่อาศัย ทรัพย์สินและชีวิตจำนวนมาก และเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

11. “พื้นที่รองรับน้ำ” ในที่นี้ได้แก่สิ่งใด

- ก. ป่าไม้
- ข. แอ่งน้ำ
- ค. ที่อยู่อาศัย
- ง. พื้นที่ราบ

12. ประโยชน์ของพื้นที่รองรับน้ำคืออะไร

- ก. เป็นแหล่งกักเก็บน้ำ
- ข. เป็นที่อาศัยของมนุษย์
- ค. ช่วยทำให้ปริมาณน้ำเพิ่มมากขึ้น
- ง. ช่วยดูดซับและชะลอการไหลของน้ำ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 13-15

กาบมะพร้าวไฟแห้ง ๆ หลายสิบกาบกำลังเคี้ยวได้ที่อยู่ในกระทะต้ม ผ่านการเคี้ยวเป็นเวลากว่า 2 ชั่วโมง เพื่อให้สารสีน้ำตาลแก่ในกาบมะพร้าวละลายไหลออกมา ก่อนที่จะนำสารสีเหล่านี้มาผสมน้ำต่าง 2 ชนิด คือ น้ำต่างจากผลมะเกลือที่ผ่านการหมักนานจนเกิดกลิ่นฉุน และน้ำต่างจากกากกล้วยที่เผาเป็นเถ้าแล้ว โดยน้ำต่างสองตัวนี้จะเป็นตัวช่วยให้สารสีน้ำตาลในกาบมะพร้าวไฟติดทนนานและเงางาม พร้อมทั้งจะนำเส้นฝ้ายที่ผ่านการการต้ม นานกว่า 2 ชั่วโมงมาข้อมโดยใช้การทุบและการเหยียบให้สีแทรกซึมผ่านตลอดเส้นด้ายแล้วสะบัดตากให้แห้ง จากนั้นจึงนำกลับมาข้อมอีกครั้งจนกว่าจะได้สีเข้มตามที่ต้องการ ซึ่งทุกกระบวนการต้องอาศัยเวลาและความอดทนกว่าจะเป็นเส้นฝ้ายสีข้อมธรรมชาติที่พร้อมจะนำไปสู่กระบวนการทอ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

13. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องอะไร
 - ก. การสกัดสีจากสารเคมี
 - ข. การข้อมผ้าด้วยสารเคมี
 - ค. การสกัดสีจากธรรมชาติ
 - ง. การข้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติ
14. ประโยชน์ของน้ำต่าง 2 ชนิดคืออะไร
 - ก. ช่วยให้เส้นด้ายแห้งเร็ว
 - ข. ช่วยให้เส้นด้ายสวยงามขึ้น
 - ค. ช่วยให้สารสีน้ำตาลติดทนนานและเงางาม
 - ง. ช่วยให้สารสีน้ำตาลแทรกซึมเส้นด้ายได้ดียิ่งขึ้น
15. การข้อมให้สีซึมตามเส้นด้ายใช้วิธีใด
 - ก. เคี่ยวนาน ๆ
 - ข. ทุบและเหยียบ
 - ค. ข้อมหลาย ๆ ครั้ง
 - ง. สะบัดให้พอมาด

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 16

ก่อนเข้าห้องสอบ หลายครั้งเลยที่ผู้เขียนคิดว่าตนเองพร้อม ที่ไหนได้...เวลาทำข้อสอบจริงๆ ทำไม่ได้ตั้งหลายข้อ ทำให้ต้องยอมรับว่าจริงๆ แล้วยังไม่พร้อมเพราะคู่มือยังไม่ครบถ้วน ชีวิตจึงเป็นคำว่า...คิดว่าพร้อมแต่ความจริงยังไม่พร้อมแล้วไม่รู้

อย่างไรก็ดี...เราพบว่า คนที่ถึงความพร้อมแล้วในใจที่รู้สึกว่าเป็นเพียงพอในความสำเร็จแล้วมักมีใจสงบ มีเมตตา มีมารยาท จนสามารถยินดีในการก้าวขึ้นมาเทียบเคียงตนได้ของคนอื่น และการไม่ต้องค้ำคานอะไรแล้วจำทำให้มีใจชมเพื่อให้เรามีกำลังใจ และดีใจเราอย่างจริงใจเป็นส่วนตัว ไม่ใช่ประธานเราไปทำอย่างงใจ

คนที่พร้อมกับคนไม่พร้อม คนที่ถึงความพร้อมกับผู้ที่ยังไม่ถึงความพร้อม จึงมีรายละเอียดให้คุณแล้วรู้ได้ไม่ยาก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

16. ข้อความนี้กล่าวเพื่ออะไร

- ก. ชักชวน
- ข. บอกเล่า
- ค. แนะนำ
- ง. ตักเตือน

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 17-18

การทำบายศรีสู่ขวัญเป็นประเพณีโบราณที่บรรพบุรุษได้เคยปฏิบัติต่อกันมานับเป็นงานที่แสดงถึงคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมของคนไทยในอดีตได้อย่างชัดเจน เชื่อกันมาแต่เดิมว่าบายศรีมีครูแรง ผู้ที่จะทำได้ต้องผ่านการครอบ (อนุญาติ) จากครูเสียก่อน มิฉะนั้นจะมีอาการแปลกประหลาดเกิดขึ้น เหตุนี้เอง ผู้คนส่วนใหญ่จึงมักไม่กล้าฝึกทำตามลำพัง หรือเลียนแบบครู

โดยที่ครูไม่บอกอนุญาตให้เรียน ทั้งนี้คงมีจุดมุ่งหมายที่แฝงไว้เป็นนัย ๆ ด้วยก็คือ ให้เรียนหรือฝึกหัดด้วยความตั้งใจอย่างดี เพื่อให้บายศรีออกมาสวยงามตามอย่างที่ครูสอน เพราะบายศรีเป็นของสูง เป็นเครื่องสังเวทเทพเทวดา ไม่ควรทำแบบสุกเอาเผากิน จึงได้มีการปรามกันเอาไว้ อีกประการหนึ่งก็เพื่อเป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยให้รู้จักเคารพครูอาจารย์ มีความกตัญญู ไม่ลบหลู่ผู้ฝึกผู้สอน จะเรียนหรือทำอะไรจึงจะได้ชื่อว่าเป็นศิษย์มีครู

17. สิ่งใดที่ขาดไม่ได้ในการทำบายศรีสู่ขวัญ

- ก. การครอบครุ
- ข. การเซ่นไหว้เทวดา
- ค. การไหว้ผีบ้านผีเรือน
- ง. การบนบานสิ่งศักดิ์สิทธิ์

18. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับบายศรีสู่ขวัญ

- ก. บายศรีเป็นของมีครุ
- ข. บายศรีต้องฝึกหัดด้วยความตั้งใจ
- ค. บายศรีเป็นเครื่องสังเวทเทพดา
- ง. บายศรีจำเป็นต้องฝึกหัดทำตั้งแต่เด็ก ๆ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 19- 20

ตักบาตร เป็นการเตรียมอาหารคาวหวานเพื่อใส่ในบาตรให้แก่พระภิกษุสงฆ์ที่มารับบิณฑบาตในตอนเช้า เมื่อก่อนคนไทยนิยมตักบาตรทุกวันแต่ในปัจจุบันด้วยวิถีชีวิตที่เร่งรีบขึ้น ทำให้บางคนเลือกตักบาตรเฉพาะในบางโอกาส เช่น วันครบรอบวันเกิด วันปีใหม่ และวันมงคลต่าง ๆ เพื่อเป็นการเสริมบุญให้กับตนเอง นอกจากนั้นคนไทยสมัยก่อนยังเชื่อว่าการตักบาตรเป็นการสะสมบุญเมื่อตายไปจะได้ไม่อดอยาก ดังนั้นผู้คนจึงเตรียมอาหารที่ตนชอบใส่บาตรเสมอ

ขั้นตอนการตัดบาตรก็คือ เตรียมอาหารทั้งของควา ของหวาน ดอกไม้สด ในขณะที่พระสงฆ์รับบาตร ผู้ตัดบาตรต้องถอดรองเท้า โดยตัดข้าวก่อนตามด้วยกับข้าว และของหวาน เมื่อพระสงฆ์ปิดฝาบาตร ให้อ่างดอกไม้ซึ่งส่วนมากนิยมใช้ดอกบัววางลงบนฝาบาตร แล้วนั่งพนมมือรับพรจากพระสงฆ์ หลังจากนั้นก็กรวดน้ำเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่เจ้ากรรมนายเวรและผู้ล่วงลับเป็นลำดับสุดท้าย

19. ดอกไม้ชนิดใดที่นิยมใช้ในการตัดบาตร

- ก. ดอกบัว
- ข. ดอกมะลิ
- ค. ดอกกุหลาบ
- ง. ดอกกล้วยไม้

20. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องใด

- ก. การทำบุญ
- ข. การรับพร
- ค. การตัดบาตร
- ง. การกรวดน้ำ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 21

ตลาดน้ำ แหล่งอารยธรรมดั้งเดิมของไทยหากจะมองถึงการคมนาคมขนส่งเพียงอย่างเดียว คนไทยในสมัยโบราณต้องพึ่งพาอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติ หรือแม่น้ำลำคลองในการเดินทาง เพราะมีความสะดวกในการเคลื่อนที่ขนถ่ายสินค้าได้ทีละมาก ๆ การขนส่งและการเดินทางของคนไทยในอดีต จึงใช้เรือเป็นพาหนะเคลื่อนที่ไปตามลำน้ำ คูคลอง จึงก่อให้เกิดแหล่งชุมชนขึ้นตามริมฝั่งแม่น้ำ ถึงแม้ปัจจุบันการคมนาคมขนส่งจะเจริญก้าวหน้าไปมาก จนเราเริ่มจะไม่เห็น

คุณค่าของการขนส่งทางน้ำ แต่แม่น้ำก็สามารถที่จะบอกอะไรหลาย ๆ อย่างกับเราได้ เพราะแม่น้ำอยู่คู่กับเรามาตั้งแต่อดีต จนปัจจุบันก็ยังมีกลุ่มคนที่ใช้ชีวิตเกี่ยวข้องกับสายน้ำ ตลาดน้ำเป็นอีกแหล่งหนึ่งที่บ่งบอกถึงการดำเนินชีวิตของคนไทยในอดีต เป็นแหล่งศึกษาอารยธรรมและความเป็นอยู่ของคนไทยได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการท่องเที่ยวตลาดน้ำจึงเป็นที่นิยมของคนไทย และคนต่างชาติ

21. ตลาดน้ำบ่งบอกสิ่งใดของคนไทย

- ก. อาชีพ
- ข. เศรษฐกิจ
- ค. การใช้ชีวิต
- ง. การคมนาคม

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 22- 23

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

กำหนดการไม่มีอะไรมาก มีเวลาว่าง 5 วัน เสื้อผ้า 3 ชุด เสื้อกันหนึ่งพร้อมเครื่องเคียง จากนั้นก็ปั่น ปั่น ปั่น แล้วก็ปั่นกะว่าค่าไหนกินนอนโนน และแล้ววันที่รอฟอสที่เขียนก็มาถึง 11 ชั่วโมงบนเครื่องผ่านไปกับบริการโดยแฮร์โอสเตสที่ใส่แหวนเพชรเม็ดเท่ามะนาว คะเนาไม่ต่ำกว่ากะรัตครึ่ง ผมได้ยืนกับต้นบ่นประกาศอะไรพิมพ์ ๆ ซึ่งเข้าใจว่าคงไม่มีใครรู้เรื่อง แม้แต่ตัวกับต้นเอง แล้วเครื่องของการบินไทยก็ร่อนลงแตะพื้นที่ซุริกตอนเข้ามิดโดยสวัสดิภาพพร้อมกับเสียงปรบมือตามธรรมเนียมปฏิบัติของผู้โดยสารชาวยุโรปบนเครื่อง

อากาศเดือนสิงหาคมที่กำลังเย็นสบาย ประมาณ 18 องศา ที่แน่ ๆ คือความสดของอากาศเทียบกับบางกอกต่างกันมากหลาย ฟุ่นละอองเขม่าควัน หาแทบไม่ได้ ขอยืนยันว่าแล้วก็สูดลมเข้าปอดขนาด 4.8 ลิตร ประมาณ 15 เสือกให้คุ้มกับค่าตัวเครื่องบิน จริง ๆ แล้วเดือนที่เหมาะสมแก่การตะลุยท่องสวิสจะอยู่แถว ๆ เมษายน - พฤษภาคม เพราะพอจะเห็นหิมะบนยอดเขาได้บ้าง ก่อนที่จะละลายหมด

22. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องใด

- ก. การผจญภัย
- ข. การพักผ่อน
- ค. การพักผ่อน
- ง. การท่องเที่ยว

23. “ผม” เดินทางโดยวิธีใด

- ก. รถยนต์
- ข. รถโดยสาร
- ค. รถจักรยาน
- ง. รถจักรยานยนต์

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 24- 25

การทำหน้าที่อย่างถูกต้องและมีความสุขกับสิ่งที่ได้ทำในทุก ๆ วินาที นั่นคือการประสบความสำเร็จสูงสุดของชีวิต

ผมเคยถามตัวเองว่าทำไมมาถึงตรงนี้ได้ เมื่อกลับมาทบทวนตัวเองก็พบคำตอบว่า ในอดีตขณะที่ทำงานอะไรก็ตาม ผมคิดถึงแต่เรื่องนั้น ๆ ว่าต้องทำให้ดีที่สุดและต้องทำให้สำเร็จ แค่นั้นจริง ๆ ผมจะไม่ปล่อยให้ปัจจัยภายนอกมาสะกิดการกระทำของเราได้ ทั้ง ๆ ที่ตลอดเวลาที่มีอุปสรรคมากมายพอที่จะทำให้มนุษย์คนหนึ่งท้อแท้และพบกับความผิดหวัง แต่ที่ผ่านมามันทำอะไรผมไม่ได้เลย

ผมเชื่อว่า ถ้าเรามีความเข้มแข็งพอในสิ่งที่ทำ มีรากฐานของความถูกต้องและความพอดี ความสำเร็จจะเกิดขึ้นตั้งแต่ยังไม่ได้ลงมือกระทำเลยด้วยซ้ำ มันเกิดเพราะเราได้พอใจตั้งแต่ยังไม่ได้เริ่มทำไปเรียบร้อยแล้ว ถึงแม้พลาดก็ยังมีความสุข

มนุษย์ต้องผิดพลาดทุกคน ผมเองก็ผิดพลาด แต่ความผิดพลาดนั้นไม่ได้กลายเป็นไฟเผาตัวเองให้รู้สึกโกรธ โมโห หงุดหงิด อ่อนล้า หรือท้อถอย แต่เราเปลี่ยนความผิดพลาดให้กลายเป็นความมานะพยายามใหม่ ต่อสู้รูปแบบใหม่ เป็นรอยยิ้มที่มุมปากเล็กๆ ว่า เห็นไหม บอกแล้วไม่เชื่อว่าเราพยายามน้อยไปเดินก้าวเข้าไปก้าวหนึ่งบอกแล้วไม่เชื่อว่าไม่น่าทำอย่างนี้

24. จากข้อความ “ ทั้ง ๆ ที่ตลอดเวลาที่มีอุปสรรคมากมายพอที่จะทำให้มนุษย์คนหนึ่งท้อแท้และพบกับความผิดหวัง แต่ที่ผ่านมามันทำอะไรผมไม่ได้เลย ” คำว่า “ มัน ” หมายถึงอะไร
- หน้าที่
 - อุปสรรค
 - ความท้อแท้
 - ความถูกต้อง
25. ความสุขเกิดได้จากสิ่งใด
- การทำบุญ
 - การพักผ่อน
 - การทำงาน
 - การท่องเที่ยว

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 26

เอ่ยชื่อ “เมืองยะลา” หรือ “ยะลอ” ที่แปลว่า “แห” หลายคนจะรู้สึกเหนื่อยกับการเดินทางอย่างมาก แต่เชื่อไหมว่าถ้าได้มาเห็นหรือสัมผัสชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวไทย ชาวจีน และชาวมุสลิม ซึ่งอยู่รวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันด้วยความสุขแล้ว ทุกคนจะรู้ว่าเมืองนี้น่าอยู่ขนาดไหน

ผู้เขียนเป็นคนกรุงเทพฯ แต่เติบโตที่เมืองยะลาและได้ผ่านจังหวัดน้อยใหญ่เกือบจะครบ 76 จังหวัด แต่ไม่มีจังหวัดไหนมีเสน่ห์ที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดเหมือนเช่นเมืองยะลา

ด้วยความที่เมืองถูกออกแบบเป็นรูปไข่แฉ่งมุม ซ้อนกันอยู่ 3 ชั้น และมีการแบ่ง
โชนสถานที่ราชการ คือ ตรงกลางเป็นที่ตั้งศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ชั้นในเป็นที่ตั้ง
หน่วยราชการ ชั้น 2 เป็นที่ตั้งของหน่วยราชการ บ้านพัก ชั้น 3 เป็นที่ตั้งของ
ย่านพาณิชย์ การศึกษา สวนสาธารณะ

ผู้เขียนจึงสันนิษฐานเองว่า ผังเมืองถูกสร้างขึ้นมาก่อนสถานที่และคนจะเข้า
ไปอยู่ เพราะจำได้ว่าสมัยก่อนเคยขี่จักรยานไปตามถนนซอย ปรากฏว่าสองข้าง
ทางแทบจะไม่มีบ้านคนแต่กลับมีถนนคุณภาพดีผ่านไปเรียบร้อย

ดังนั้นหากคุณไปเที่ยวเมืองยะลา แค่วัฒนไปตามถนนเรื่อย ๆ คุณก็สามารถ
กลับมาที่เดิมได้

26. เอกลักษณ์ของจังหวัดยะลาคืออะไร

ก. ประเพณีวัฒนธรรม

ข. ถนนหนทางรูปไข่

ค. ผังเมืองรูปไข่แฉ่งมุม

ง. ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 27

ภายหลังเสียกรุงเมื่อ พ.ศ. 2310 กรุงศรีอยุธยาถูกทำลายเสียหายมากแต่
อย่างไรก็ตาม ร่องรอยความรุ่งเรืองยังคงปรากฏให้เห็น และศึกษาได้จาก
โบราณสถานโบราณวัตถุ ตลอดจนหลักฐานจากเอกสารประวัติศาสตร์
จดหมายเหตุชาวต่างประเทศ และที่มีความสำคัญที่สุดคือจากวัด เพราะวัดคือ
ศูนย์รวมจิตใจของชาวไทย วัดจึงเป็นแหล่งให้การศึกษาหาความรู้ ให้ข้อมูลที่
น่าสนใจ งานศิลปะประเภทต่าง ๆ ที่แสดงถึงความเลื่อมใสศรัทธาใน
พระพุทธศาสนา ความรุ่งโรจน์ของกาลเวลาที่ผ่านมามีหลักฐานรวบรวมอยู่

ในวัดทั้งสี่ โดยเฉพาะ วัดในพระนครศรีอยุธยา เป็นโบราณสถานสำคัญที่จะเล่าเรื่องประวัติศาสตร์ของชาติได้เป็นอย่างดี และได้รับการอนุรักษ์จากรัฐบาลมาโดยตลอด จนในเดือนธันวาคม 2534 องค์การยูเนสโกได้พิจารณาลงทะเบียนโบราณสถานในพระนครศรีอยุธยาเป็นมรดกโลก ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของชาวไทยทั่วประเทศ...

การเดินทางมาท่องเที่ยวทริปนี้ผมใช้เวลาเพียง 1 วัน เพราะจากกรุงเทพฯ ไป จ.พระนครศรีอยุธยา ใช้เวลาเพียงชั่วโมงสำหรับการเดินทางและสำหรับผมแล้ว การเดินทางมาสัมผัสกับวัดวาอารามในเขตอยุธยามีความสุขทุกครั้งในการเดินทาง

27. ข้อความนี้กล่าวเพื่ออะไร

ก. ท้วงติง

ข. บอกเล่า

ค. แนะนำ

ง. แสดงความคิดเห็น

อ่านข้อความต่อไปแล้วตอบคำถามข้อ 28-30

ร้านลุงแดงเป็นร้านอาหารกลางคอยอินทนนท์ ที่ไม่ใช่ร้านอาหารธรรมดา เพราะนอกจากจะขายอาหารแล้วยังบริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบนถนนานาชนิด ทั้งที่พบบนคอยอินทนนท์และบริเวณใกล้เคียง ใครไปใครมาก็มาดูข้อมูลที่คนก่อนบันทึกไว้ ดูเสร็จก็บันทึกต่อถึงการพบเห็นนกของตัวเอง สมุดบันทึกที่วางนี้กลายเป็นกองพะเนิน เป็นข้อมูลที่หาไม่ได้จากตำรา

ผมไม่ใช่นักดูนก แต่ก็ดูนกเป็นงานอดิเรก ที่ตื่นมาตั้งแต่ฟ้ายังไม่สว่างไม่ใช่ ว่าออกอาการขยันจะไปดูนกหรือกะ แต่จะไปดูผีเสื้อ อย่าเพิ่งสงสัย

ว่าทำไมต้องไปดูผีเสื้อตั้งแต่ฟ้ายังไม่สว่าง เห็นปกติก็จะไปกันได้ก็แต่วัน
แจ่มแล้วทุกที ซึ่งก็สอดคล้องกับการออกหากินของผีเสื้อที่ชอบแสงแดด
มากกว่าท้องฟ้าขมุกขมัว แต่ผมกำลังจะไปดูผีเสื้อราตรีที่ออกหากินกันตอน
กลางคืน

ท้องฟ้ายังคงมืดหม่น ดาวล้านดวงยังคงเปล่งแสงระยิบ พราวไปทั่ว
ฟากฟ้า รถแควียบเบียนที่มีสภาพไม่ต่างไปจากลาเก้บคลานออกจากร้าน
ลุงแดง เลี้ยวซ้ายมุ่งหน้าขึ้นสู่ยอดดอยอินทนนท์

ใช้เวลาไต่เขาขึ้นมาไม่นานนักก็มาถึงด่านสอง ที่มีเจ้าหน้าที่อุทยาน ฯ
ประจำการอยู่ตลอด 24 ชั่วโมง และเปิดไฟนีออนทิ้งไว้ตลอดทั้งคืน ที่นี่
แหละที่จะพบผีเสื้อราตรีได้หลายร้อยชนิด และจำนวนหลายพันตัว มีตั้งแต่
ตัวเท่าปลายนิ้วก้อยจนถึงตัวใหญ่เกินฝ่ามือ มีทั้งสีน้ำตาลเข้มคล้ำมืด และสี
สดใส

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

28. “ผม” เป็นผู้ชื่นชอบสิ่งใด
- นก
 - แมลง
 - ต้นไม้
 - ดวงอาทิตย์
29. ผีเสื้อราตรีต่างจากผีเสื้อธรรมดาอย่างไร
- ขนาดลำตัว
 - สีสันของปีก
 - เวลาในการผสมพันธุ์
 - เวลาในการหาอาหาร
30. การดูผีเสื้อราตรีนิยมออกไปในช่วงเวลาใด
- ใกล้เช้า
 - ยามดึก
 - ตอนเย็น
 - เที่ยงวัน

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 31

ไม่น่าเชื่อที่ความคิดอ่านของคนจะลึกซึ้งขนาดนี้ ถ้ามันจริงก็แสดงว่าเขาไม่เคยตามโลกภายนอกทัน เมียเขามักว่า "พีนีเหมือนเด็ก เชื่อคนง่าย แล้วก็ลืมง่าย" เขามาคิดตอนนี้และเริ่มคล้อยตาม นำแปลกที่ความคิดอ่านของเขาเพิ่งมากระจ่างชัดหลังจากที่บางสิ่งบางอย่างบังคับงายสาตาเขามานาน "ไม่น่าเชื่อแท้ ๆ" เขาเคยพิมพ์ประโยคนี้ติดต่อกันหลายเดือน เขาตื่นขึ้นมาเช้าวันหนึ่งพบว่าบ้านที่ดินของเขากลายเป็นสนามสีเขียวกว้างใหญ่ มีผู้คนมาหวดลูกกลมสีขาว มันเคยเป็นแผ่นดินของปู่ของพ่อ แต่จดหมายจากทนายความฉบับนั้นทำให้เขางงงัน ไม่เชื่อตาตนเอง พวกนั้นแสดงเอกสารกรรมสิทธิ์ในที่ดินของเขาเอง เขาตั้งใจฟังกระบวนการยุติธรรม "ทำไมกูต้องย้ายออก? ที่ดินกูเองแท้ ๆ" กำนันเป็นคนเดียวที่แนะนำว่า "อย่าเสียเวลาสู้ทางศาลเลย มีแต่เสียเงินเปล่า เอกสารพวกนั้นถูกต้องตามกฎหมายทุกอย่าง" กำนันยังบอกว่าไม่ใช่เขาผู้เดียวที่พบปัญหา

เขาอยากถูกร้องตะโกนแต่เห็นอภัยเกินไป เป็นความรู้สึกที่ไม่ต่างจากเมื่อหลายปีก่อนเมื่อเขาตื่นขึ้นมาเช้าวันหนึ่ง พบว่าลูกสาวคนโตก้าวหายไปจากชีวิต เขากับไอ้หนุ่มคนหนึ่ง นางเคยบอกว่าขอเลือกทางเดินชีวิตของนั่นเอง หลายเดือนนั้นเขาอยู่อย่างคนขายน้

31. กีฬาที่ปรากฏในข้อความนี้คือกีฬาชนิดใด
- กอล์ฟ
 - เบสบอล
 - ฟุตบอล
 - วอลเลย์บอล

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 32- 33

ตาหวังใจหายวาบ นาที่ที่ไอ้คลอนจะต้องจากไปได้มาตั้งแต่แล้ว แคมองไปที่ถนนเห็นรถกระบะวิ่งมาจอดตรงริมถนนข้างหน้า มีเด็กหนุ่มสามคนก้าวลงมาแกล่เคยคิดเหมือนกันว่าถ้าแกมีเมียและมีลูก ลูกคงเติบโตเท่าๆ พวกเขานี้แหละ แกล่ยังคิดต่อไปอีกว่าพวกเขาเป็นลูกของแก แกล่จะไม่ให้ทำงานแบบนี้มันเป็นงานที่นำเอาชีวิตหลายชีวิตไปส่งให้เขาฆ่า เมื่อนึกถึงตรงนี้ แกล่ยอมรับว่าตัวแกเองก็มีส่วนเลี้ยงวัวเหล่านี้เพื่อให้มันไปถูกฆ่าทุกๆ คิดแล้วชายชราที่หม่นหมอง

“เหลือตัวเดียวหรือ” เขาตะโกนถามลงมาจากถนนโน้น

แกไม่ได้ตอบอะไรเขาหรอก เพราะกำลังคิดถึงนาที่ที่จะต้องจากกันระหว่างแกกับไอ้คลอน

“รุ่นใหม่อังไม่มาหรือตาหวัง”

“ยัง” แกล่ตอบหัวน้ๆ

“เอามาซี” เขาบอกให้แกพาไอ้คลอนไปส่ง

“เอ็งลงมาเอามันไปเองเถอะ” แกไม่อยากมีส่วนพามันไปสู่ความตาย แกไม่อยากให้มันจากไปด้วยซ้ำ

เขาทั้งสามคนเดินลงมาหาแกที่กลางทุ่ง ทำทางหงุดหงิดเล็กน้อย เพราะเขาไม่เคยเสียเวลามากอย่างนี้

32. “ไอ้คลอน” หมายถึงอะไร

- ก. วัว
- ข. ควาย
- ค. ลูกชายตาหวัง
- ง. หลานชายตาหวัง

33. “พวกเขา” ในข้อความนี้คือใคร

- ก. เพื่อน
- ข. เจ้านาย
- ค. ชาวบ้าน
- ง. เด็กหนุ่ม

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 34- 37

แม่เอ๋ยอย่างกับคนทั้งโลกว่าต้องการใกล้ชิดดูแลเด็กชายในฐานะ “ลูก” ให้มากขึ้น แต่สิ่งที่พวกเขาเจียดโยนให้มันเป็นแค่เศษอาหารประทังกายไปวัน ๆ มิใช่สิ่งที่จะรุดบำรุงจิตใจให้เจริญงอกงามเป็นชีวิตพันธุ์ที่ดีได้ ไซ้!... การกระทำของพวกเขามันฟ้องว่ากำลังทำลายโลกอันสวยงามในชีวิตของเด็กชายคนหนึ่งให้สูญสลาย ดังที่พวกเขาได้ทำกับลูกหญิงชายคนโตทั้งสองมาแล้ว...

พวกเขาโชคดีนับแต่วันให้กำเนิดพี่ชายกับพี่สาวของผม หากไม่จำเป็นต้องคอยใครอธิบายว่าพี่ทั้งสองนั้นมีชะตาชีวิตเช่นไรที่เกิดเป็นลูกของพวกเขา หน้าที่ต้องช่วยงานไร่งานสวนแทบทุกอย่าง พี่ชายจึงขาดเรียนขาดสอบหลายครั้งจนกลายเป็นนักเรียนโขงประจำชั้น กระทั่งพ่อแม่ไม่สามารถหิบบังงานใดได้อีก เมื่อตกเป็นทาสสุรารอย่างหมดปัญญาไปก่อน พี่ชายจึงต้องออกจากโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่ประหนึ่งหัวหน้าครอบครัวตั้งแต่ไม่จบประถม

“แม่หญิงเรียนไปก็เท่านั้น แถมหน้อยก็เอาตัว”

นั่นคือเหตุผลของแม่ที่พี่สาวเคยระบายให้ผมฟังด้วยสีหน้าขมขื่น ความรู้เพียง ป. 6 พี่สาวกลายเป็นแม่ค้ากลางตลาด ที่ต้องหาเงินเข้าบ้านให้พ่อแม่เลี้ยงปากท้องคนสี่คน รวมทั้งค่าเหล้าของพ่อ ส่วนเงินรับจ้างซักผ้าของแม่ก็หมดไปกับค่าห่วยของตัวแม่เองเท่านั้น

34. “พวกเขา” หมายถึงใคร
- พ่อกับแม่
 - ผมกับพี่สาว
 - แม่กับพี่ชาย
 - พี่ชายกับพี่สาว
35. ใครเป็นคนทำงานแทนพ่อ
- แม่
 - ผม
 - พี่สาว
 - พี่ชาย
36. “ทาสสุรา” หมายถึงใคร
- ผม
 - พ่อ
 - แม่
 - พี่ชาย
37. ทำไมพี่ชายจึงไม่ได้เรียนหนังสือ
- ป่วย
 - ติดสุรา
 - ไม่มีเงิน
 - ต้องทำงาน

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 38- 40

ขณะคนอื่นสรรเสริญเจ้าจ้าวฟังไม่ได้ศัพท์บนอาคารเรียน เด็กชายสองคนกำลังลูกลูกลนจ้าทำตรงไปยังห้องส้วม ซึ่งแลเห็นยอดไม้ราบโผล่พ้นกำแพงอยู่ไหว ๆ คนแรกเป็นเด็กตัวเล็กผอมกะหร่อง สวมแว่นตาทนาเตอะ ส่วนคนที่คอยรูลหลังอีก ๆ นั้นเป็นเด็กชายร่างอ้วนกลม คอสั้น ตาหยี สวมกางเกงหลุดตุคุดกับเสื้อหลวมโพรง

“เราว่าเอาให้ครูประกาศหาเจ้าของเถอะ” เด็กชายร่างเล็กกระซิบเสียงใน
ลำคอทันทีที่ประตูห้องส้วมถูกปิดลงกลอน

“เงียบเลย! ถึงนายจะเห็นก่อน แต่ถ้าเราไม่เก็บคนอื่นก็งาบไปแล้ว นี่ถือว่าเป็น
โชคร่วมกัน” เด็กชายร่างคู้ย่นุ้ยแย้งล้วงกระเป๋าใส่ค้ำจากกางเกงขึ้นมามาคู

“ไอ้โฮ! แบนกร้อยทั้งนั้น หนึ่ง...สอง...สาม...สี่...ตั้งห้าร้อยแน่ะ!” เขาทำ
ตาลุกวาวให้กับลาถลอย

“คงเป็นเงินค่ากลางวันเขา”

“เหอะน่า! เงินกลางวันกลางคืนใครช่างหัวมัน ตอนนี้เป็นเงินของเรา”

“เจ้าของเขาต้องเดือดร้อนแน่เลย” เด็กชายคิ้วขมวด แหวดาวอกแหวกหัวนิ้ววิตก
เผยอยู่หลังกรอบแว่น

“เสือกทำหล่นเอง ช่วยไม่ได้” คนอ้วนข้าวสุกเสยะยืม มืออวบ ๆ รีบดึง
ธนบัตรทั้งหมดออกมา “เอา! นายเอาไปก่อนสองร้อยตอนเย็นเล่นเกมร้านหน้า
โรงเรียนจะให้อีกห้าสิบบ เอะไปซิ! คนละครึ่งนะถูกแล้ว”

“แต่...” คนตัวเล็กเสียงอ่อย หดมือไม่รับส่วนแบ่ง

“ไม่แต่ไม่ต่อแล้ว อยากรู้ได้โล่เขาวงกตเค้นระอะ? จะอ้วกวะ!” เขาชักสี
หน้ารำคาญ ยัดธนบัตรกับกระเป๋าใส่มือของอีกฝ่าย “กระเป๋านี้จะจัดการยังไงก็
ตามใจนาย รสนิยมต่ำชิบ! ไซ้ของไม่มียี่ห้อ”

38. เด็กอ้วนมีพฤติกรรมอย่างไร

- ก. ขโมย
- ข. ยักยอก
- ค. คดโกง
- ง. ซิงทรัพย์

39. จากข้อความ “เป็นเงินค่ากลางวันเขา” เขาหมายถึงใคร

- ก. ครู
- ข. เด็กอ้วน
- ค. เด็กผอม
- ง. เจ้าของกระเป๋า

40. จากข้อความ “เขาทำตาลูกวาวให้กับลาภลอย” เขาหมายถึงใคร

- ก. เด็กฮ้วน
- ข. เด็กพอม
- ค. เด็กใส่แว่น
- ง. เจ้าของกระเป๋

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

เฉลยคำตอบ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ก	11. ก	21. ค	31. ก
2. ข	12. ง	22. ง	32. ก
3. ค	13. ง	23. ค	33. ง
4. ค	14. ค	24. ข	34. ก
5. ค	15. ข	25. ค	35. ง
6. ก	16. ค	26. ค	36. ข
7. ข	17. ก	27. ข	37. ง
8. ง	18. ง	28. ข	38. ข
9. ข	19. ก	29. ง	39. ง
10. ง	20. ค	30. ก	40. ก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ค
การหาค่าความเชื่อมั่น
มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 10 แสดงการหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ
จำนวน 40 ข้อ

นักเรียน	คะแนน	X^2	นักเรียน	คะแนน	X^2	นักเรียน	คะแนน	X^2
1	33	1089	20	31	961	39	15	225
2	31	961	21	28	784	40	17	289
3	30	900	22	27	729	41	17	289
4	35	1225	23	27	729	42	15	225
5	34	1156	24	26	676	43	15	225
6	35	1225	25	27	729	44	20	400
7	31	961	26	28	784	45	20	400
8	32	1024	27	25	625	46	14	196
9	33	1089	28	24	576	47	18	324
10	31	961	29	24	567	48	16	256
11	31	961	30	23	529	49	19	361
12	31	961	31	22	484	50	13	169
13	33	1089	32	26	676	51	16	286
14	33	1089	33	24	576	52	16	256
15	32	1024	34	22	484	53	16	256
16	27	729	35	20	400	54	13	169
17	32	1024	36	19	361	55	14	196
18	30	900	37	22	484	56	12	144
19	28	784	38	17	289	57	12	144
						58	10	100
รวม							1372	35484

ตารางที่ 11 แสดงการหาค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมดที่ได้จากการทดลองใช้
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความจำนวน 40 ข้อ
(พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543 : 142)

จำนวนนักเรียน	$\sum x$	$\sum x^2$
58	1372	35484

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร การหาค่าความแปรปรวน } S^2 &= \frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)} \\
 &= \frac{(58 \times 35484) - (1372)^2}{58 \times (58 - 1)} \\
 &= \frac{2058072 - 1882384}{58 \times 57} \\
 &= \frac{175688}{3306} \\
 S^2 &= 53.1421
 \end{aligned}$$

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงขลาวิทยาเขต

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ โดยสูตร KR 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543: 123-125)

สูตร ความเชื่อมั่น

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right\}$$

$$r_{tt} = \text{ความเชื่อมั่น}$$

$$n = \text{จำนวนข้อ}$$

$$p = \text{สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ}$$

$$q = 1 - p$$

$$S_t^2 = \text{ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด}$$

$$\sum pq = \text{ผลรวมของ } pq$$

แทนค่า $n = 40$ $\sum pq = 8.96$ $S_t^2 = 53.14$

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right\}$$

$$= \frac{40}{40-1} \left\{ 1 - \frac{8.96}{53.14} \right\}$$

$$= \frac{40}{40-1} \{ 1 - 0.16861 \}$$

$$= 1.0256(1 - 0.16861)$$

$$= 1.0256 \times 0.83139$$

$$= 0.85267$$

ตารางที่ 12 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการอ่านจับใจความ จำนวน 40 ข้อ

ข้อที่	p	r	q=(1-p)	pq	ข้อที่	p	r	q=(1-p)	pq
1	0.63	0.24	0.37	0.2331	21	0.44	0.20	0.56	0.2464
2	0.68	0.20	0.32	0.2176	22	0.63	0.37	0.37	0.2331
3	0.37	0.20	0.63	0.2331	23	0.48	0.41	0.52	0.2496
4	0.77	0.24	0.23	0.1771	24	0.56	0.44	0.44	0.2464
5	0.79	0.20	0.21	0.1659	25	0.46	0.31	0.54	0.2484
6	0.39	0.24	0.61	0.2379	26	0.51	0.27	0.49	0.2499
7	0.53	0.24	0.47	0.2491	27	0.62	0.20	0.38	0.2356
8	0.82	0.20	0.18	0.1476	28	0.37	0.20	0.63	0.2331
9	0.75	0.20	0.25	0.1875	29	0.41	0.27	0.59	0.2419
10	0.75	0.20	0.25	0.1875	30	0.48	0.20	0.52	0.2496
11	0.58	0.27	0.42	0.2436	31	0.53	0.58	0.47	0.2491
12	0.81	0.24	0.19	0.1539	32	0.60	0.58	0.40	0.24
13	0.56	0.24	0.44	0.2464	33	0.48	0.48	0.52	0.2496
14	0.74	0.24	0.26	0.1924	34	0.39	0.37	0.61	0.2379
15	0.70	0.24	0.3	0.21	35	0.55	0.48	0.45	0.2475
16	0.37	0.20	0.63	0.2331	36	0.62	0.41	0.38	0.2356
17	0.62	0.41	0.38	0.2356	37	0.53	0.51	0.47	0.2491
18	0.74	0.44	0.26	0.1924	38	0.37	0.55	0.63	0.2331
19	0.79	0.20	0.21	0.1659	39	0.58	0.20	0.42	0.2436
20	0.72	0.34	0.28	0.2016	40	0.63	0.44	0.37	0.2331
Σpq									8.9639

ตารางที่ 13 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 นักเรียนห้อง 1/1

ที่	x	x^2	ที่	x	x^2
1	61	3721	16	67	4489
2	70	4900	17	71	5041
3	71	5041	18	63	3969
4	69	4761	19	62	3844
5	77	5929	20	59	3481
6	71	5041	21	67	4489
7	81	6561	22	64	4096
8	67	4489	23	80	6400
9	69	4761	24	84	7056
10	61	3721	25	74	5476
11	79	6241	26	62	3844
12	65	4225	27	77	5929
13	64	4096	28	80	6400
14	65	4225	29	74	5476
15	62	3844	30	77	5929
รวม			2093	147475	
\bar{x}			69.7666		

กลุ่มที่ 2 นักเรียนห้อง 1/2

ที่	x	x^2	ที่	x	x^2
1	71	5041	16	72	5184
2	77	5929	17	75	5625
3	71	5041	18	77	5929
4	62	3844	19	71	5041
5	72	5184	20	64	4096
6	74	5476	21	65	4225
7	75	5625	22	73	5329
8	74	5476	23	68	4624
9	68	4624	24	78	6084
10	79	6241	25	75	5625
11	80	6400	26	77	5929
12	61	3721	27	75	5625
13	58	3364	28	74	5476
14	70	4900	29	73	5329
15	69	4761	30	62	3844
รวม			2140	153592	
\bar{x}			71.3333		

ตารางที่ 14 แสดงการหาค่าความแปรปรวนของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2546

ห้อง	n	$\sum x$	$\sum x^2$	S.D.	S^2
1/1	30	2093	147475	7.07	50.11
1/2	30	2140	153592	5.68	32.36

การหาค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง (ห้อง 1/1)

$$\text{สูตร} \quad s^2 = \frac{n \sum x - (\sum x)^2}{n(n-1)} \quad (\text{พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543:142})$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad s^2 &= \frac{30(147475) - (2093)^2}{30(30-1)} \\ &= \frac{4424250 - 4380649}{870} \end{aligned}$$

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

$$s^2 = 50.11609$$

$$s = 7.07927$$

การหาค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง (ห้อง 1/2)

$$\text{สูตร} \quad s^2 = \frac{n \sum x - (\sum x)^2}{n(n-1)} \quad (\text{พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543:142})$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad s^2 &= \frac{30(153592) - (2140)^2}{30(30-1)} \\ &= \frac{4607760 - 4579600}{870} \end{aligned}$$

$$= \frac{28160}{870}$$

$$s^2 = 32.3678$$

$$s = 5.68927$$

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา
2546 T – Test Independent (Pooled variance) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543:162)

ห้อง	n	\bar{x}	s^2	t
1/1	30	69.7666	50.11609	0.9448
1/2	30	71.3333	32.3678	

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร } t &= \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\left\{ \frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right\} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}} \\
 &= \frac{71.3333 - 69.7666}{\sqrt{\left\{ \frac{(30 - 1)32.3678 + (30 - 1)50.11609}{30 + 30 - 2} \right\} \left\{ \frac{1}{30} + \frac{1}{30} \right\}}} \\
 &= \frac{1.5667}{\sqrt{\left\{ \frac{938.6662 + 1453.364}{58} \right\} \left\{ \frac{2}{30} \right\}}} \\
 &= \frac{1.5667}{\sqrt{\left\{ \frac{2392.0302}{58} \right\} \left\{ \frac{2}{30} \right\}}} \\
 &= \frac{1.5667}{\sqrt{41.2419 \times 0.06666}} \\
 &= \frac{1.5667}{\sqrt{2.749185054}} \\
 &= \frac{1.5667}{1.658066662} \\
 &= 0.944895664 \\
 df &= n_1 + n_2 - 2 = 58 \\
 t, 0.05, 58 &= 2.00 \quad (\text{นิกม ตั้งกะพิภพ 2543 : 377})
 \end{aligned}$$

ตารางที่ 16 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง

ที่	x pretest	x^2 pretest	x posttest	x^2 posttest	ที่	x pretest	x^2 pretest	x posttest	x^2 posttest
1	24	576	25	625	16	16	256	18	324
2	24	576	29	841	17	18	324	25	625
3	25	625	29	841	18	16	256	25	625
4	29	841	36	1296	19	24	576	28	784
5	28	784	29	841	20	18	324	26	676
6	36	1296	35	1225	21	22	484	21	441
7	29	841	29	841	22	22	484	19	361
8	26	676	26	676	23	31	961	31	961
9	13	169	15	225	24	31	961	36	1296
10	18	324	22	484	25	20	400	23	529
11	31	961	30	900	26	22	484	26	676
12	30	900	31	961	27	26	676	32	1024
13	18	324	21	441	28	31	961	35	1225
14	23	529	29	841	29	14	196	24	576
15	19	361	31	961	30	28	784	34	1156
รวม						712	17910	820	23278
\bar{x}						23.7333		27.3333	

ตารางที่ 17 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่ม
ควบคุม

ที่	x pretest	x^2 pretest	x posttest	x^2 posttest	ที่	x pretest	x^2 pretest	x posttest	x^2 posttest
1	19	361	16	256	16	32	1024	36	1296
2	18	324	23	529	17	24	576	29	841
3	13	169	14	196	18	20	400	18	324
4	25	625	23	529	19	10	100	13	169
5	24	576	27	729	20	20	400	15	225
6	26	676	23	529	21	30	900	32	1024
7	23	529	30	900	22	26	676	26	676
8	15	225	15	225	23	24	576	29	841
9	20	400	25	625	24	24	576	23	529
10	29	841	28	784	25	19	361	22	484
11	29	841	32	1024	26	21	441	24	576
12	10	100	10	100	27	28	784	33	1089
13	14	196	8	64	28	21	441	22	484
14	24	576	22	484	29	23	529	26	676
15	24	576	22	484	30	27	729	28	784
รวม						662	15528	694	17476
\bar{x}						22.0667	231333		

ตารางที่ 18 แสดงการหาค่าความแปรปรวนของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ (ก่อนเรียน) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\sum x$	$\sum x^2$	S.D.	S^2
กลุ่มทดลอง	30	712	17910	5.90	34.89
กลุ่มควบคุม	30	662	15528	5.63	31.71

การหาค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง (ห้อง 21)

$$\text{สูตร} \quad s^2 = \frac{n \sum x - (\sum x)^2}{n(n-1)} \quad (\text{พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543:142})$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad s^2 &= \frac{30(17910) - (712)^2}{30(30-1)} \\ &= \frac{537300 - 506944}{870} \\ &= \frac{30356}{870} \\ s^2 &= 34.8919 \\ s &= 5.9069 \end{aligned}$$

การหาค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง (ห้อง 22)

$$\text{สูตร} \quad s^2 = \frac{n \sum x - (\sum x)^2}{n(n-1)} \quad (\text{พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543:142})$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad s^2 &= \frac{30(15528) - (662)^2}{30(30-1)} \\ &= \frac{465840 - 438244}{870} \\ &= \frac{27596}{870} \\ s^2 &= 31.7195 \\ s &= 5.6320 \end{aligned}$$

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ(ก่อนเรียน)ของกลุ่มทดลองและ
 กลุ่มควบคุม T – Test Independent (Pooled variance)
 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543:162)

กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{x}	s^2	t
กลุ่มทดลอง	30	23.7333	34.8919	1.1190
กลุ่มควบคุม	30	22.0666	31.7195	

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร } t &= \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\left\{ \frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right\} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}} \\
 &= \frac{23.7333 - 22.0666}{\sqrt{\left\{ \frac{(30 - 1)34.8919 + (30 - 1)31.7195}{30 + 30 - 2} \right\} \left\{ \frac{1}{30} + \frac{1}{30} \right\}}} \\
 &= \frac{1.6667}{\sqrt{\left\{ \frac{1011.8651 + 919.8655}{58} \right\} \left\{ \frac{2}{30} \right\}}} \\
 &= \frac{1.6667}{\sqrt{\left\{ \frac{1931.7306}{58} \right\} \left\{ \frac{2}{30} \right\}}} \\
 &= \frac{1.6667}{\sqrt{33.3057 \times 0.06666}} \\
 &= \frac{1.6667}{\sqrt{2.21815962}} \\
 &= \frac{1.6667}{1.48934872} \\
 &= 1.119079755 \\
 df &= n_1 + n_2 - 2 = 58 \\
 t, 0.05, 55 &= 2.00 \quad (\text{นิกม ตั้งคะพิภพ 2543 : 377})
 \end{aligned}$$

ตารางที่ 20 แสดงการหาค่าความแปรปรวนของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ (หลังเรียน) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\sum x$	$\sum x^2$	S.D.	S^2
กลุ่มทดลอง	30	820	23278	5.46	29.81
กลุ่มควบคุม	30	694	17476	7.00	49.01

การหาค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง (ห้อง 21)

$$\text{สูตร} \quad s^2 = \frac{n \sum x - (\sum x)^2}{n(n-1)} \quad (\text{พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543:142})$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad s^2 &= \frac{30(23278) - (820)^2}{30(30-1)} \\ &= \frac{698340 - 672400}{870} \end{aligned}$$

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

$$s^2 = 29.81609$$

$$s = 5.46041$$

การหาค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง (ห้อง 22)

$$\text{สูตร} \quad s^2 = \frac{n \sum x - (\sum x)^2}{n(n-1)} \quad (\text{พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543:142})$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad s^2 &= \frac{30(17476) - (694)^2}{30(30-1)} \\ &= \frac{524280 - 481636}{870} \end{aligned}$$

$$= \frac{42644}{870}$$

$$s^2 = 49.01609$$

$$s = 7.001149$$

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ (หลังเรียน)ของกลุ่มทดลองและ
 กลุ่มควบคุม T – Test Independent (Pooled variance)
 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543:162)

กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{x}	s^2	t
กลุ่มทดลอง	30	27.3333	29.81609	2.5922
กลุ่มควบคุม	30	23.1333	49.01609	

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร } t &= \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\left\{ \frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right\} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}} \\
 &= \frac{27.3333 - 23.1333}{\sqrt{\left\{ \frac{(30 - 1)29.81609 + (30 - 1)49.01609}{30 + 30 - 2} \right\} \left\{ \frac{1}{30} + \frac{1}{30} \right\}}} \\
 &= \frac{4.2}{\sqrt{\left\{ \frac{864.66661 + 1421.46661}{58} \right\} \left\{ \frac{2}{30} \right\}}} \\
 &= \frac{4.2}{\sqrt{\left\{ \frac{2286.1332}{58} \right\} \left\{ \frac{2}{30} \right\}}} \\
 &= \frac{4.2}{\sqrt{39.4160 \times 0.06666}} \\
 &= \frac{4.2}{\sqrt{2.6251}} \\
 &= \frac{4.2}{1.6202} \\
 &= 2.5922 \\
 df &= n_1 + n_2 - 2 = 58 \\
 t, 0.05, 58 &= 2.00 \quad (\text{นิกม ตั้งกะพิภพ 2543 : 377})
 \end{aligned}$$

ตารางที่ 22 แสดงค่าความต่างของคะแนนการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง

ที่	pretest	posttest	D	D ²	ที่	pretest	posttest	D	D ²	
1	24	25	1	1	16	16	18	2	4	
2	24	29	5	25	17	18	25	7	49	
3	25	29	4	16	18	16	25	9	81	
4	29	36	7	49	19	24	28	4	16	
5	28	29	1	1	20	18	26	8	64	
6	36	35	-1	1	21	22	21	-1	1	
7	29	29	0	0	22	22	19	-3	9	
8	26	26	0	0	23	31	31	0	0	
9	13	15	2	4	24	31	36	5	25	
10	18	22	4	16	25	20	23	3	9	
11	31	30	-1	1	26	22	26	4	16	
12	30	31	1	1	27	26	32	6	36	
13	18	21	3	9	28	31	35	4	16	
14	23	29	6	36	29	14	24	10	100	
15	19	31	12	144	30	28	34	6	36	
						$\sum x$	$\sum x$	$\sum D$	$\sum D^2$	
						712	820	108	766	

ตารางที่ 23 แสดงค่าความต่างของคะแนนการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่ม
ควบคุม

ที่	pretest	posttest	D	D ²	ที่	pretest	posttest	D	D ²
1	19	16	-3	9	16	32	36	4	16
2	18	23	5	25	17	24	29	5	25
3	13	14	1	1	18	20	18	-2	4
4	25	23	-2	4	19	10	13	3	9
5	24	27	3	9	20	20	15	-5	25
6	26	23	-3	9	21	30	32	2	4
7	23	30	7	49	22	26	26	0	0
8	15	15	0	0	23	24	29	5	25
9	20	25	5	25	24	24	23	-1	1
10	29	28	-1	1	25	19	22	3	9
11	29	32	3	9	26	21	24	3	9
12	10	10	0	0	27	28	33	5	25
13	14	8	-6	36	28	21	22	1	1
14	24	22	-2	4	29	23	26	3	9
15	24	22	-2	4	30	27	28	1	1
						$\sum x$	$\sum x$	$\sum D$	$\sum D^2$
						662	694	32	348

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ (ก่อนเรียนและหลังเรียน) ของกลุ่มทดลอง
T-Test dependent (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543 : 165)

$$\text{สูตร} \quad t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{108}{\sqrt{\frac{(30 \times 766) - (108)^2}{30-1}}}$$

$$= \frac{108}{\sqrt{\frac{22980 - 11664}{29}}}$$

$$\text{มหาวิทยาลัยศิลปากร} = \frac{108}{\sqrt{390.2068}} \text{ ถึงวนลิขสิทธิ์}$$

$$= \frac{108}{19.7536}$$

$$= 5.4673$$

$$df = n - 1$$

$$= 30 - 1 = 29$$

$$t_{0.05,28} = 2.05 \text{ (นิคม ตั้งกะพิภพ 2543 : 377)}$$

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ (ก่อนเรียนและหลังเรียน) ของกลุ่มควบคุม
T-Test dependent (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543 : 165)

$$\text{สูตร} \quad t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{32}{\sqrt{\frac{(30 \times 348) - (32)^2}{30-1}}}$$

$$= \frac{32}{\sqrt{\frac{10440 - 1024}{29}}}$$

$$\text{มหาวิทยาลัยศิลปากร} = \frac{32}{\sqrt{324.6896}} \text{ ถึงวนลิขสิทธิ์}$$

$$= \frac{32}{18.0191469}$$

$$= 1.7758$$

$$df = n - 1$$

$$= 30 - 1 = 29$$

$$t_{0.05,28} = 2.05 \quad (\text{นิคม ตั้งกะพิภพ 2543 : 377})$$

ตารางที่ 24 ตารางประเมินความตรงตามจุดประสงค์และเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ

$$\text{สูตร ค่าความเที่ยงตรง IOC} = \frac{\sum R}{N} \quad (\text{สมนึก ภัททิยธนี 2544 : 219-221})$$

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
			1	2	3	
1. การอ่านจับใจความ สำคัญข่าว	นักเรียนสามารถจับใจความ สำคัญข่าวที่อ่านได้	1	+1	+1	+1	1.00
		2	+1	+1	+1	1.00
		3	+1	+1	+1	1.00
		4	+1	+1	+1	1.00
		5	+1	+1	+1	1.00
		6	+1	+1	+1	1.00
		7	+1	+1	+1	1.00
		8	+1	+1	+1	1.00
		9	+1	+1	+1	1.00
		10	+1	+1	+1	1.00
2. การอ่านจับใจความ สำคัญนิทาน	นักเรียนสามารถจับใจความ สำคัญนิทานที่อ่านได้	11	+1	+1	0	0.66
		12	+1	+1	0	0.66
		13	+1	+1	+1	1.00
		14	+1	+1	+1	1.00
		15	+1	+1	+1	1.00
		16	+1	+1	+1	1.00
		17	+1	+1	0	0.66
		18	+1	+1	+1	1.00
		19	+1	+1	+1	1.00
		20	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 24 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
			1	2	3	
3. การอ่านจับใจความ สำคัญบทความ	นักเรียนสามารถจับใจความ สำคัญบทความที่อ่านได้	21	+1	+1	+1	1.00
		22	+1	+1	+1	1.00
		23	+1	+1	+1	1.00
		24	+1	+1	+1	1.00
		25	+1	+1	+1	1.00
		26	+1	0	+1	0.66
		27	+1	+1	+1	1.00
		28	+1	0	+1	0.66
		29	+1	+1	+1	1.00
		30	+1	+1	+1	1.00
		31	+1	+1	+1	1.00
		32	+1	0	+1	0.66
		33	+1	+1	+1	1.00
		34	+1	0	+1	0.66
		35	+1	+1	+1	1.00
		36	+1	+1	+1	1.00
		37	+1	+1	+1	1.00
		38	+1	+1	+1	1.00
		39	+1	+1	+1	1.00
		40	+1	+1	+1	1.00
3. การอ่านจับใจความ สำคัญสารคดี	นักเรียนสามารถจับใจความ สำคัญสารคดีที่อ่านได้	41	+1	+1	+1	1.00
		42	+1	+1	0	1.00
		43	+1	+1	+1	1.00
		44	+1	+1	+1	1.00
		45	+1	+1	+1	1.00
		46	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 24 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
			1	2	3	
		47	+1	+1	+1	1.00
		48	+1	+1	+1	1.00
		49	+1	+1	+1	1.00
		50	+1	+1	0	0.66
		51	+1	+1	+1	1.00
		52	+1	+1	+1	1.00
		53	+1	+1	+1	1.00
		54	+1	0	+1	0.66
		55	+1	+1	+1	1.00
		56	+1	+1	+1	1.00
		57	+1	+1	+1	1.00
		58	+1	+1	+1	1.00
		59	+1	+1	+1	1.00
5. การอ่านจับใจความ เรื่องสั้น	นักเรียนสามารถจับใจความ สำคัญเรื่องสั้นที่อ่านได้	61	+1	+1	+1	1.00
		62	+1	+1	+1	1.00
		63	+1	+1	+1	1.00
		64	+1	+1	+1	1.00
		65	+1	+1	+1	1.00
		66	+1	+1	+1	1.00
		67	+1	+1	+1	1.00
		68	+1	+1	+1	1.00
		69	+1	+1	+1	1.00
		70	+1	+1	+1	1.00
		71	+1	+1	+1	1.00
		72	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 24 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
			1	2	3	
		73	+1	+1	+1	1.00
		74	+1	+1	+1	1.00
		75	+1	+1	+1	1.00
		76	+1	+1	+1	1.00
		77	+1	+1	+1	1.00
		78	+1	+1	+1	1.00
		79	+1	+1	+1	1.00
		80	+1	+1	+1	1.00
ค่าความสอดคล้องโดยรวม						0.95

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 25 ตารางประเมินความตรงตามจุดประสงค์และเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้
ทางการอ่านจับใจความ

สูตร ค่าความเที่ยงตรง IOC = $\frac{\sum R}{N}$ (สมนึก ภัททิยธนี 2544 : 219-221)

แผนการ จัดการ เรียนรู้	เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
			1	2	3	
1	การอ่านจับใจความ สำคัญข่าว	นักเรียนสามารถจับใจความ สำคัญของข่าวที่อ่านได้	+1	+1	+1	1.00
2	การอ่านจับใจความ สำคัญนิทาน	นักเรียนสามารถจับใจความ สำคัญของนิทานที่อ่านได้	+1	+1	+1	1.00
3	การอ่านจับใจความ สำคัญบทความ	นักเรียนสามารถจับใจความ สำคัญของบทความที่อ่านได้	+1	+1	+1	1.00
4	การอ่านจับใจความ สำคัญสารคดี	นักเรียนสามารถจับใจความ สำคัญของสารคดีที่อ่านได้	+1	+1	+1	1.00
5	การอ่านจับใจความ สำคัญเรื่องสั้น	นักเรียนสามารถจับใจความ สำคัญของเรื่องสั้นที่อ่านได้	+1	+1	+1	1.00
ค่าความสอดคล้องโดยรวม						1.00

ภาคผนวก ง
แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลอง
(การสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 กลุ่มทดลอง

แผนการจัดการเรียนรู้วิชา การอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
 ผู้สอน นางสาวพัชรินทร์ แจ่มจรรย์ ใช้สอนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่สอดคล้อง คือ

มาตรฐานที่ 1.1 ข้อ 1 สามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็วยิ่งขึ้น เข้าใจวงศัพท์ กว้างขึ้น เข้าใจสำนวนและโวหาร การบรรยาย การพรรณนา การอธิบาย การอุปมา และการสาธก สามารถใช้บริบทการอ่านสร้างความเข้าใจการอ่านและใช้แหล่งความรู้พัฒนาประสบการณ์และความรู้กว้างขวางขึ้น

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 1.1 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว รวดเร็ว เข้าใจวงศัพท์
 สำนวนโวหารที่ยากยิ่งขึ้น
- 1.2 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ แล้วจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ตีความได้
 ประเมินได้อย่างมีเหตุผลและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 จุดประสงค์ปลายทาง
 - 2.1.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลักการอ่านจับใจความสำคัญ และสามารถ
 จับใจความสำคัญของข่าวที่อ่านได้
- 2.2 จุดประสงค์นำทาง
 - 2.2.1 นักเรียนสามารถพูดอภิปรายข่าวที่อ่านได้
 - 2.2.2 นักเรียนสามารถจัดประเภทข้อมูลที่อ่านได้
 - 2.2.3 นักเรียนสามารถเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลได้
 - 2.2.4 นักเรียนสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญจากข่าวที่อ่านได้

3 สารการเรียนรู้

- 3.1 หลักการอ่านจับใจความสำคัญ
- 3.2 การอ่านจับใจความสำคัญของข่าว
- 3.3 การเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล
- 3.4 การเขียนสรุปใจความสำคัญ
- 3.5 การพูดอภิปราย

4 กระบวนการจัดการเรียนรู้

41 นำเข้าสู่บทเรียน และแจ้งจุดประสงค์

4.1.1 ครูซักถามนักเรียนว่าการอ่านหนังสือมีประโยชน์อย่างไร และนักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับการอ่านประเภทใดบ้าง มีหลักการหรือวิธีการอ่านอย่างไร

4.1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

42 ขั้นเตรียมการอ่าน

4.2.1 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง “ หลักการอ่านจับใจความสำคัญ ” และ “ การอ่านจับใจความสำคัญข่าว ” หลังจากนั้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปหลักการอ่านจับใจความสำคัญ และการอ่านจับใจความสำคัญของข่าว โดยครูจะคอยอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนไม่เข้าใจ

4.2.2 ครูเขียนหัวข้อข่าวเรื่อง “ ทัพใหญ่ไทยเหยียบแผ่นดินญวน กรีฑาลั่นเจ้าทองวายน้ำล้น “ ญก ” ไว้บนกระดานดำแล้วให้นักเรียนทุกคนร่วมกันระดมความคิด โดยพูดอภิปราย แสดงความคิดเห็นว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องดังกล่าวอย่างไรบ้าง

4.2.3 ครูเขียนข้อมูลที่ได้มาจากการอภิปรายของนักเรียนลงในช่อง K บนกระดานดำ และให้นักเรียนแต่ละคนเขียนข้อความบนกระดานดำลงในงาน KWL – PLUS ของตนเองในช่อง K

4.2.4 ครูให้นักเรียนร่วมกันจัดประเภทของข้อมูลที่เขียนไว้ในช่อง K โดยครูสาธิตการจัดแยกประเภทข้อมูลให้นักเรียนดูเป็นแบบอย่างก่อน โดยใช้วิธีการคิดดังในขณะที่จัดประเภทข้อมูลและรวมข้อมูลให้อยู่ในประเภทเดียวกัน

4.2.5 นักเรียนทุกคนช่วยกันตั้งคำถามในสิ่งที่นักเรียนต้องการรู้จากหัวข้อข่าวและให้นักเรียนแต่ละคนเขียนคำถามทั้งหมดลงในงาน KWL – PLUS ของตนเอง ในช่อง W

43 ชั้นการอ่าน

4.3.1 ครูแจกข่าวให้นักเรียนแต่ละคนอ่านทีละย่อหน้า เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหา และทำการตรวจสอบคำตอบของคำถามที่ตั้งเอาไว้ในช่อง W

4.3.2 ในขณะที่นักเรียนอ่านข้อความ และได้พบข้อมูลใหม่ นักเรียนสามารถ ตั้งคำถามเพิ่มเติมลงไป ในช่อง W ได้

4.3.3 เมื่อนักเรียนพบคำตอบหรือได้ข้อมูลใหม่ให้นักเรียนเขียนคำตอบและข้อมูล ใหม่ลงในงาน KWL – PLUS ของตนเอง ในช่อง L

44 ชั้นหลังการอ่าน

4.4.1 ครูให้นักเรียนทุกคนร่วมกันอภิปรายถึงสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้มาทั้งหมดใน การอ่านข่าว เพื่อตรวจสอบคำตอบอีกครั้งหนึ่ง

4.4.2 นักเรียนทุกคนช่วยกันจัดประเภทของข้อมูล และหาความสัมพันธ์ของ ข้อมูล โดยครูจะสาธิตการจัดประเภทของข้อมูลให้เป็นตัวอย่างก่อนเล็กน้อย แล้วจึงให้นักเรียน ทุกคนร่วมกันจัดประเภทของข้อมูลต่อไป

4.4.3 เมื่อนักเรียนจัดประเภทของข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนแต่ละคนทำ แบบฝึกหัดการเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล และการเขียนสรุปใจความสำคัญ ลง ในงาน KWL – PLUS ของตนเอง

4.4.4 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

5 การประเมินผลการเรียนรู้

5.1 วิธีการประเมินผล

5.1.1 สังเกตความสนใจและความตั้งใจในการเรียน

5.1.2 สังเกตพฤติกรรมในการเรียน การตอบคำถามในการสนทนาโต้ตอบ และ การพูดอภิปรายเรื่องที่อ่าน การยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น

5.1.4 ตรวจสอบผลงานการเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล

5.1.5 ตรวจสอบผลงานการเขียนสรุปใจความสำคัญ

6 สื่อการเรียนรู้

- 6.1 ใบงาน KWL – PLUS
- 6.2 ใบความรู้เรื่อง “หลักการอ่านจับใจความสำคัญ”
- 6.3 ใบความรู้เรื่อง “การอ่านจับใจความสำคัญข่าว”
- 6.4 ข่าวจากหนังสือพิมพ์จำนวน 1 เรื่อง

บันทึกผลหลังการสอน

ผลการสอน.....

ปัญหา/ อุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข.....

(.....)

...../...../2547

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบความรู้เรื่อง “หลักการอ่านจับใจความสำคัญ”

การอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความ คือ การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มที่เป็นส่วนใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง

ใจความสำคัญของเรื่อง คือ ข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นหรือเรื่องนั้นทั้งหมด ข้อความอื่น ๆ เป็นเพียงส่วนขยายใจความเท่านั้น ข้อความหนึ่งจะมีใจความสำคัญที่สุดเพียงหนึ่งเดียว นอกนั้นเป็นใจความรอง ซึ่งใจความสำคัญนี้ สามารถเรียกได้หลายอย่าง เช่น ข้อคิดสำคัญของเรื่อง แก่นของเรื่อง หรือความคิดหลักของเรื่อง จะอย่างไรก็ตาม ใจความสำคัญคือสิ่งที่ป็นสาระที่สำคัญที่สุดของเรื่อง

กลวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ควรเริ่มต้นจากการอ่านจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าให้ได้ถูกต้องแม่นยำเสียก่อน เพราะข้อความตอนหนึ่งหรือย่อหน้าหนึ่ง แม้มีใจความหลายอย่าง แต่จะมีใจความสำคัญที่สุดในย่อหน้านั้นเพียงอย่างเดียว ถ้าเรื่องหนึ่งมีหลายย่อหน้า ย่อมแสดงว่าจะมีใจความสำคัญหลายประเด็น เมื่อนำประเด็นสำคัญในแต่ละย่อหน้ามาพิจารณาร่วมกันแล้ว จะทำให้สามารถจับแก่นเรื่องหรือแนวคิดสำคัญที่สุดของเรื่องทั้งหมดได้ง่ายขึ้น

ใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า หมายถึงข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นไว้ทั้งหมด ใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า ส่วนมากมักอยู่ในประโยคใดประโยคหนึ่ง โดยมีข้อสังเกตได้ดังนี้

1. ประโยคตอนต้นย่อหน้า เป็นจุดที่พบใจความสำคัญของเรื่องในแต่ละย่อหน้ามากที่สุดเพราะผู้เขียนมักบอกประเด็นสำคัญไว้ก่อนแล้วขยายรายละเอียดเพื่อให้ชัดเจนขึ้นในภายหลัง ตัวอย่างเช่น

คนไม่อ่านหนังสือ คือคนถอยหลังอยู่ในสังคม เพราะทุกวันนี้โลกเจริญขึ้นอย่างไม่หยุดหย่อน มีเหตุการณ์ใหม่ ๆ ปรากฏสืบเนื่องกันอย่างไม่ขาดสาย ทุกคนที่หวังความก้าวหน้าจึงต้องตามเรื่องเหล่านี้ด้วยการอ่านอย่างมิหยุดยั้ง มิฉะนั้นเขาจะได้นามว่าเป็นผู้ถอยหลัง

ใจความสำคัญ : คนไม่อ่านหนังสือคือคนถอยหลังอยู่ในสังคม

2 ประโยคตอนท้ายย่อหน้า เป็นจุดที่พบใจความสำคัญมากรองลงมาจากประโยคตอนต้นย่อหน้า โดยผู้เขียนจะบอกรายละเอียด หรือประเด็นย่อยมาก่อน แล้วสรุปด้วยประโยคที่เก็บประเด็นสำคัญไว้ภายหลัง ตัวอย่างเช่น

บางคนอ่านหนังสือเพียงเฉพาะเรื่องราว คืออ่านแต่เรื่องในวงอาชีพของตนถ้าทำอย่างนั้นก็นับว่ายังไม่ได้ผลเต็มที่เพราะขาดความรู้ในวงการทั่วไป ทางที่ดีเขาควรขยายขอบเขตการอ่านให้กว้างขวางออกไปอีก

ใจความสำคัญ : ควรขยายขอบเขตการอ่านให้กว้างขวางออกไปอีก

3 ประโยคตอนกลางย่อหน้า เป็นจุดที่ค้นหาใจความสำคัญได้ยากขึ้น เพราะนักเรียนต้องพิจารณาเปรียบเทียบให้ได้ว่า สารสำคัญที่สุดอยู่ที่ประโยคใด ตัวอย่างเช่น

ขณะนี้ไม่ว่าท่านจะอยู่ ณ ที่ใด ที่ในบ้าน บนรถไฟ รถเมล์ ในห้องทำงาน บนสถานที่ราชการหรือที่ใดก็ตาม ท่านจะต้องใช้สายตา “อ่าน” อยู่ตลอดเวลา ซึ่งแน่ละเราต้องยกเว้นในกรณีที่ท่านตาบอดเพราะท่านย่อมจะอ่านหนังสือในเล่มนี้ไม่ได้แน่ยกเว้นแต่จะมีใครอ่านให้ท่านฟัง

ใจความสำคัญ : ท่านจะต้องใช้สายตา “อ่าน” อยู่ตลอดเวลา

4 ไม่ปรากฏในประโยคใดอย่างชัดเจน อาจอยู่ในหลายประโยคหรืออยู่รวม ๆ ในย่อหน้าซึ่งผู้อ่านจะต้องสรุปออกมาเอง นับเป็นการจับใจความสำคัญที่ยากกว่าอย่างอื่น อาจจะใช้วิธีการตั้งคำถามแล้วตอบตัวเองให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม ซึ่งจะทำให้มองเห็นส่วนที่เป็นประเด็นสำคัญ และส่วนที่เป็นประเด็นเสริม หรือการขยายความได้ง่ายขึ้น ตัวอย่างเช่น

เรื่อลำนั่นแล่นผ่านบ้านเรือนที่คับคั่งในบริเวณอำเภอ แสงไฟฟ้าฉายออกมาจากโรงสีข้างลำน้ำกระทบเมื่อดสนที่สาดลงมามีรูสีสิ้นสุด และดูเหมือนมันที่ทำด้วยน้ำมากันไว้ พอเรือเริ่มผ่านบ้านเรือนที่มีประปรายอยู่นอกอำเภอสายลมและสายฝนก็กระหน่ำลงมาแรงขึ้นกว่าเก่า คนโดยสารจำนวนมากที่นั่งหรือนอนอยู่ในเรือพากันขยับตัว เหลียวซ้ายแลขวามองดูหน้ากันอย่างไม่สบายใจพอเรือแล่นต่อมาอีกจะเข้าหัวเลี้ยว ที่เรียกว่าคู้้งสำเภากำลังแรงของพายุก็น่าปะทะเข้ากลางลำ เสียงคนหวีดร้อง เสียงคนตะโกน เสียงเด็กร้องจ้าขึ้นด้วยความตกใจ ที่กำลังหลับก็ทะลึ่งตัวขึ้นสุดแรง ทุกคนถลันตัวเข้าใส่กราบที่มีได้เอียงทันใดนั้นเรือก็โคลงกลับมาอีกข้างหนึ่งด้วยกำลังถ่วงสุดเหวี่ยงท่ามกลางเสียงร้องที่ฟังไม่ได้ศัพท์และเสียงรัวกระดิ่งของนายท้าย ซึ่งดังสายกระดิ่ง

ด้วยความตกใจปราศจากสัญญาณใด ๆ และเรื่อนั้นก็คว่ำลงทันที เครื่องยนต์ในเรื่องคงเดินต่อไป อีกครู่หนึ่ง สั่นสะท้านอย่างแรงแล้วก็หยุดเงียบ เหมือนกับหัวใจสัตว์ที่เดินต่อสู้อย่างแรงเป็นครั้งสุดท้ายแล้วก็ต้องหยุดลงเมื่อความตายมาถึงตัว

ใจความสำคัญ : เรือโดยสารถูกพายุแล้วคว่ำลง

การอ่านจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า นอกจากการพยายามค้นหาประโยค หรือข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้าไว้ทั้งหมดแล้ว ยังอาจใช้กลวิธีการจับใจความสำคัญอย่างง่าย ๆ ด้วยการตัดประโยค หรือข้อความที่เป็นส่วนขยายหรือไม่จำเป็นในแต่ละย่อหน้า ออกไปให้หมด ในที่สุดก็จะเหลือส่วนที่เป็นใจความสำคัญของย่อหน้าได้เช่นกัน ส่วนที่ควร ตัดออกเช่น ส่วนขยายหรือรายละเอียดต่าง ๆ ข้อเปรียบเทียบต่าง ๆ ตัวอย่างประกอบ คำศัพท์ สำนวนหรือโวหารที่ขมมาประกอบ ตัวเลข สถิติที่เป็นรายละเอียด คำถามและคำอธิบายของ ผู้เขียน ชื่อบุคคลที่ผู้เขียนอ้างอิงโดยไม่เน้นความสำคัญ เป็นต้น

บทที่ ๑๑ การอ่านจับใจความสำคัญ

1. อ่านผ่าน ๆ โดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องที่อ่านว่าด้วยเรื่องอะไร จุดใดเป็นจุดสำคัญของเรื่อง
2. อ่านให้ละเอียด เพื่อทำความเข้าใจอย่างชัดเจน ไม่ควรหยุดอ่านระหว่างเรื่องเพราะ จะทำให้ความเข้าใจไม่ติดต่อกัน และพยายามตั้งคำถามกับตนเองว่าเรื่องนี้ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม
3. อ่านซ้ำตอนที่เข้าใจ และตรวจสอบความเข้าใจบางตอนให้แน่นอนถูกต้อง
4. เรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องด้วยภาษาของตนเอง

ที่มา : แววมยุรา เหมือนนิล, การอ่านจับใจความ (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น , 2541), 26-32.

ใบความรู้เรื่อง “ การอ่านจับใจความสำคัญข่าว ”

การรายงานข่าวโดยทั่วไปมุ่งเสนอสาระสำคัญอย่างตรงไปตรงมาเพื่อให้อ่านจับใจความได้รวดเร็วที่สุด โครงสร้างและรูปแบบของการเขียนข่าวจะมีส่วนชี้แนะการจับใจความให้ถูกต้องและรวดเร็วได้มาก แนวทางการอ่านจับใจความข่าวอย่างมีประสิทธิภาพจึงควรพิจารณาดังนี้

1. พาดหัวข่าว เป็นจุดบอกรใจความสำคัญที่สุดของข่าวได้ชัดเจนและรวดเร็ว เพราะจะประมวลหัวใจของข่าวทั้งหมดมาเสนอไว้อย่างสั้น ๆ เป็นอันดับแรก หากได้ใจความสำคัญชัดเจนเพียงพอแก่ความต้องการแล้ว ไม่ต้องอ่านส่วนอื่นอีกก็ได้

2. ความนำหรือวรรคหน้า เป็นส่วนต่อเนื่องจากพาดหัวข่าว ความนำหรือวรรคหน้าจะเป็นการสรุปใจความสำคัญของข่าวทั้งหมดไว้อย่างสั้น ๆ และชัดเจนที่สุด ฉะนั้นถ้ามีเวลาในการอ่านข่าวน้อยหรือไม่ต้องการรายละเอียดของข่าว เพียงการอ่านพาดหัวข่าวและความนำ หรือวรรคหน้าก็สามารถจับใจความสำคัญของข่าวได้แล้ว

3. เนื้อข่าว นับเป็นรายละเอียดที่ขยายใจความสำคัญของข่าวเท่านั้น แต่ถ้าต้องการเพียงใจความสำคัญของข่าวโดยไม่สนใจรายละเอียดมากนัก ไม่ต้องอ่านเนื้อข่าวเลยก็ได้ อย่างไรก็ตามในบางครั้งการพาดหัวข่าวและการเขียนความนำหรือวรรคหน้ามุ่งเรียกร้องความสนใจของผู้อ่านเกินไป จนทำให้ประเด็นข่าวเปลี่ยนไป หากได้ตรวจสอบจากเนื้อข่าวทั้งหมดอีกครั้งก็จะทำให้สามารถจับใจความข่าวได้อย่างแม่นยำขึ้น

ที่มา : แววมยุรา เหมือนนิต, การอ่านจับใจความ (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาสน์ , 2541),

66-67.

เนื้อหาของข่าวในการสอนอ่านจับใจความสำคัญ

“ทัพใหญ่ไทยเหยียบแผ่นดินญวน กรีฑาลั่นเจ้าทอง ว้ายน้ำลุ่น “ ฤกษ์ ” ”

ทัพนักกีฬาไทยชุดใหญ่เดินทางมาถึงกรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม เพื่อเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 22 เรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ 3 ธันวาคมที่ผ่านมา โดยมีประชาชนชาวไทยที่อาศัยอยู่ในเวียดนามพร้อมสื่อมวลชนเวียดนามให้การต้อนรับและทำข่าวกันอย่างคับคั่ง ทำให้บรรยากาศภายในสนามบิณนาชาติ กรุงฮานอยคึกคักทันตาเห็น โดยทัพนักกรีฑาไทยได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนเวียดนามเป็นพิเศษในฐานะเจ้าคู่หลายสมัย

พ.ต.อ.ศุภันธุ์ อริยะมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการสมาคมกรีฑาแห่งประเทศไทยฯ กล่าวว่า จากการตรวจสอบรายชื่อนักกรีฑาทั้งหมดยกเว้นเจ้าภาพ “ เวียดนาม ” เชื่อว่าทัพนักกรีฑาไทยจะทำเหรียญทองได้ตามเป้าอย่างน้อย 16 เหรียญทอง และมั่นใจว่าจะครองความเป็นเจ้าเหรียญทองอีกสมัย อย่างไรก็ตาม วาสนา วินาโท มีปัญหาบาดเจ็บรบกวนคงไม่สมบูรณ์ร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่คาดว่าจะไม่มีผลต่อการคว้าเหรียญทองของวาสนาและทีมไทย ในการลงแข่งขันวิ่ง 400 เมตรและวิ่งข้ามรั้ว 400 เมตร

นายธนาวิชญ์ โถสกุล หัวหน้าสตาฟโค้ชทีมว้ายน้ำไทย กล่าวว่า ทีมว้ายน้ำไทยฝากความหวังเหรียญทองที่ตั้งเป้าไว้จำนวน 10 เหรียญทอง ไว้ที่นักกีฬารุ่นเก่าจากรัฐพงศ์ ศิริสานนท์ ชลธร วรธำรง, ไพลิน เตชะกฤตธีรนนท์ อย่างไรก็ตาม นักว้ายน้ำดาวรุ่งอย่าง นิมิตตา ทวีทรัพย์สุนทร มีลุ้นคว้าเหรียญทองเช่นกัน

ขณะเดียวกัน ทัพนักกีฬาติมอร์ตะวันออกก็เดินทางถึงกรุงฮานอยแล้วเช่นกัน โดยติมอร์ส่งนักกีฬาจำนวน 25 ชีวิต เข้าร่วมการแข่งขัน 7 ชนิดกีฬา ประกอบด้วย กรีฑา มวยสากลสมัครเล่น เทควันโด คาราเต้โด ยกน้ำหนัก จักรยาน และเทนนิส โดยติมอร์ตั้งเป้าคว้าเหรียญทองประวัติศาสตร์จากวิ่งมาราธอนหญิง

ที่มา : มติชน , 4 ธันวาคม 2546, 22.

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 กลุ่มทดลอง

แผนการจัดการเรียนรู้วิชา การอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
 ผู้สอน นางสาวพัชรินทร์ แจ่มจำรูญ ใช้สอนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่สอดคล้อง คือ

มาตรฐานที่ 1.1 ข้อ 1 สามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็วยิ่งขึ้น เข้าใจวงศัพท์ กว้างขึ้น เข้าใจสำนวนและโวหาร การบรรยาย การพรรณนา การอธิบาย การอุปมา และการสาธก สามารถใช้บริบทการอ่านสร้างความเข้าใจการอ่านและใช้แหล่งความรู้พัฒนาประสบการณ์และความรู้กว้างขวางขึ้น

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 1.1 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว รวดเร็ว เข้าใจวงศัพท์
 สำนวน โวหารที่ยากยิ่งขึ้น
- 1.2 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ แล้วจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ตีความได้
 ประเมินได้อย่างมีเหตุผลและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 จุดประสงค์ปลายทาง
 - 2.1.1 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของนิทานที่อ่านได้
- 2.2 จุดประสงค์นำทาง
 - 2.2.1 นักเรียนสามารถพุดอภิปรายนิทานที่อ่านได้
 - 2.2.2 นักเรียนสามารถจัดประเภทข้อมูลที่อ่านได้
 - 2.2.3 นักเรียนสามารถเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลได้
 - 2.2.4 นักเรียนสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญจากนิทานที่อ่านได้

3 สารการเรียนรู้

- 3.1 การอ่านจับใจความสำคัญของนิทานเรื่อง “แม่เผ่าฮอลลี”
- 3.2 การเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อความ
- 3.3 การเขียนสรุปใจความสำคัญ
- 3.4 การพูดอภิปราย

4 กระบวนการจัดการเรียนรู้

41 นำเข้าสู่บทเรียน และแจ้งจุดประสงค์

4.1.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการอ่านนิทาน และซักถามนักเรียนว่าชอบอ่านนิทานหรือไม่ เพราะเหตุใดจึงชอบ และเพราะเหตุใดจึงไม่ชอบ หลังจากนั้นให้นักเรียนยกตัวอย่างนิทานที่เคยอ่านมาจำนวน 3 เรื่อง

4.1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

42 ขั้นเตรียมการอ่าน

4.2.1 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง “การอ่านจับใจความสำคัญของนิทาน” หลังจากนั้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปการอ่านจับใจความสำคัญของนิทาน โดยครูจะคอยอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนไม่เข้าใจ

4.2.2 ครูเขียนชื่อนิทานเรื่อง “แม่เผ่าฮอลลี” ไว้บนกระดานดำแล้วให้นักเรียนทุกคนร่วมกันระดมความคิด โดยพูดอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับชื่อเรื่องดังกล่าวอย่างไรบ้าง

4.2.3 ครูเขียนข้อมูลที่ได้มาจากการอภิปรายของนักเรียนลงในช่อง K บนกระดานดำ และให้นักเรียนแต่ละคนเขียนข้อความบนกระดานดำลงในงาน KWL – PLUS ของตนเองในช่อง K

4.2.4 ครูให้นักเรียนร่วมกันจัดประเภทของข้อมูลที่เขียนไว้ในช่อง K โดยครูสาธิตการจัดแยกประเภทข้อมูลให้นักเรียนดูเป็นแบบอย่างก่อน โดยใช้วิธีการคิดดังในขณะที่จัดประเภทข้อมูลและรวมข้อมูลให้อยู่ในประเภทเดียวกัน

4.2.5 นักเรียนทุกคนช่วยกันตั้งคำถามในสิ่งที่นักเรียนต้องการรู้จากชื่อเรื่อง “แม่เผ่าฮอลลี” และให้นักเรียนแต่ละคนเขียนคำถามทั้งหมดลงในงาน KWL – PLUS ของตนเองในช่อง W

43 ขั้นดำเนินการอ่าน

4.3.1 ครูแจกนิทานเรื่อง “แม่เต่าฮอลลี่” ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านทีละย่อหน้า เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาและทำการตรวจสอบคำตอบของคำถามที่ตั้งเอาไว้ในช่อง W

4.3.2 ในขณะที่นักเรียนอ่านข้อความ และได้พบข้อมูลใหม่ นักเรียนสามารถตั้งคำถามเพิ่มเติมลงไป ในช่อง W ได้

4.3.3 เมื่อนักเรียนพบคำตอบหรือได้ข้อมูลใหม่ ให้นักเรียนเขียนคำตอบและข้อมูลใหม่ลงในงาน KWL – PLUS ของตนเอง ในช่อง L

44 ขั้นหลังการอ่าน

4.4.1 ครูให้นักเรียนทุกคนร่วมกันอภิปรายถึงสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้มาทั้งหมดในการอ่านนิทานเรื่อง “แม่เต่าฮอลลี่” เพื่อตรวจสอบคำตอบอีกครั้งหนึ่ง

4.4.2 นักเรียนทุกคนช่วยกันจัดประเภทของข้อมูล และหาความสัมพันธ์ของข้อมูล โดยครูจะสาธิตการจัดประเภทของข้อมูลให้เป็นตัวอย่างก่อนเล็กน้อย แล้วจึงให้นักเรียนทุกคนร่วมกันจัดประเภทของข้อมูลต่อไป

4.4.3 เมื่อนักเรียนจัดประเภทของข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนแต่ละคนทำแบบฝึกหัดการเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล และการเขียนสรุปใจความสำคัญลงในงาน KWL – PLUS ของตนเอง

4.4.4 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

5 การประเมินผลการเรียนรู้

5.1 วิธีการประเมินผล

5.1.1 สังเกตความสนใจและความตั้งใจในการเรียน

5.1.2 สังเกตพฤติกรรมในการเรียน การตอบคำถามในการสนทนาโต้ตอบ และการพูดอภิปรายเรื่องที่อ่าน การยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น

5.1.4 ตรวจสอบผลงานการเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล

5.1.5 ตรวจสอบผลงานการเขียนสรุปใจความสำคัญ

6 สื่อการเรียนรู้

6.1 ใบงาน KWL – PLUS

6.2 ใบความรู้เรื่อง “ การอ่านจับใจความสำคัญนิทาน ”

6.3 นิทานเรื่อง “ แม่เต่าฮอลลี่ ”

บันทึกผลหลังการสอน

ผลการสอน.....

ปัญหา/ อุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข.....

(.....)

...../...../2547

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบความรู้เรื่อง “การอ่านจับใจความสำคัญนิทาน”

การอ่านจับใจความสำคัญของนิทาน เป็นการอ่านจับใจความเรื่องที่เป็นบันเทิงคดี โดยเนื้อเรื่องให้ความเพลิดเพลินในการอ่าน และที่สำคัญนิทานจะให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน ในการอ่านจับใจความสำคัญนิทาน ควรพิจารณาดังนี้

1. ชื่อเรื่อง การอ่านนิทานควรพิจารณาชื่อเรื่องเป็นอันดับแรก เนื่องจากชื่อเรื่องจะเป็นส่วนนำทางให้อ่านนิทานได้เข้าใจ เพราะชื่อเรื่องจะบอกให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ทันที อีกทั้งชื่อเรื่องของนิทานจะยกตัวละครขึ้นมาตั้งชื่อเรื่อง ทำให้ทราบว่านิทานเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ดังนั้นผู้อ่านจึงควรพิจารณาและให้ความสำคัญกับชื่อเรื่องเป็นอันดับแรก

2. ข้อคิดของเรื่อง การอ่านนิทานทุกเรื่องข้อคิดเป็นส่วนสำคัญที่ผู้อ่านจะต้องพิจารณา เพราะจะทำให้มองเห็นแก่นของเรื่องได้ทันที หลังจากนั้นสรุปสาระสำคัญโดยตอบคำถามให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และทำไม ซึ่งนอกจากจะแสดงว่าผู้อ่านจับใจความของเรื่องได้แล้ว ยังจะเป็นจุดชี้้นำให้เห็นแก่นเรื่องหรือใจความสำคัญได้ง่ายด้วย เนื่องจากนิทานเป็นงานประเภtbันเทิงคดี หากตอบคำถามข้างต้นเพียงอย่างเดียวก็จะทำให้ขาดรสชาติและคุณค่าของนิทานอย่างเพียงพอ ดังนั้นการจับใจความย่อหรือใจความประกอบเพื่อเก็บรายละเอียดของเรื่องไปพร้อมกัน

เนื้อหาในการสอนอ่านจับใจความสำคัญ

แม่เฒ่าฮอลดี

ครั้งหนึ่งมีหญิงหม้ายคนหนึ่งที่มีบุตรสาวสองคน เกรเดิ้ลหญิงสาวคนสวยและซัน เป็นลูกเลี้ยงของนางและอินก้าผู้มีอารมณ์ร้ายและเกียจคร้าน เป็นบุตรแท้ ๆ ของนาง อินก้าได้รับคำยกย่องสรรเสริญมากมาย แต่เกรเดิ้ลต้องทำงานทุกอย่างในบ้าน และถูกเอ็ดตลอดวัน

งานอย่างหนึ่งของเกรเดิ้ลคือต้องนั่งปั่นฝ้ายในลานบ้านทุก ๆ วัน เช้าวันหนึ่งขณะที่หญิงสาวกำลังปั่นฝ้ายนางได้ทำเข็มตำมือ และโลหิตหยดหนึ่งเปื้อนกระสวย หญิงสาวเดินไปที่บ่อน้ำที่ตรงมุมลานบ้านและเอากระสวยลงจุ่มน้ำเพื่อจะล้างให้สะอาด แต่เคราะห์ร้ายที่กระสวยนั้นหลุดจากมือนางจมหายไปใต้น้ำ เกรเดิ้ลที่น้ำสงสารร้องไห้ และบอกแม่เลี้ยงให้ทราบเรื่องที่เกิดขึ้น แต่แม่เลี้ยงกลับพูดว่า

“นั่งเด็กเดินเลื้อย เจ้าต้องกระโดดลงไปใบบ่อน้ำและงมกระสวยขึ้นมาให้ข้า” เกรเดิ้ลเดินกลับไปใบบ่อน้ำและมองข้ามขอบบ่อน้ำลงไปดูใต้น้ำ นางไม่ทราบว่าจะทำอะไรเพราะนางคิดว่าถ้านางทำตามคำสั่งของแม่เลี้ยงนางก็ต้องจมน้ำตาย แต่ในที่สุดหญิงสาวก็ทำใจกล้าและกระโดดลงไปใบบ่อน้ำ และชั่วครู่หนึ่งได้สิ้นสติไป

ต่อมาอีกสักครู่หญิงสาวก็ฟื้นและรู้สึกตัวเองอยู่ในทุ่งหญ้าเขียวสด และดอกแอนนิโมนีบานสวยงาม นางเดินเล่นบนพื้นหญ้าที่เขียวสดและเห็นเตาปิ้งขนมตั้งอยู่ในท่ามกลางดอกไม้เหล่านั้น ในเตาอบมีขนมปังเก็ม และขณะที่หญิงสาวเดินผ่านไปขนมปังในเตาได้ร้องว่า

“ช่วยเอาเราออกจากเตาที่เออะแม่คุณ เราจะไหม้อยู่แล้ว”

เกรเดิ้ลจึงเอาขนมปังออกจากเตานั้น แล้วเดินต่อไปและมาถึงคันแอบเปิดคันหนึ่งมีผลสุกแดงทั้งคัน ขณะที่หญิงสาวเดินผ่านคันแอบเปิด เสียงมันร้องว่า

“ช่วยเขย่าลูกแอบเปิดบนคันที่เออะเพราะลูกแอบเปิดสุกหมดแล้ว” เกรเดิ้ลก็ช่วยเขย่าลูกแอบเปิดเหล่านั้นจนกระทั่งผลแอบเปิดสีแดงตกลงบนพื้นหญ้า ในที่สุดหญิงสาวก็เดินไปถึงกระท่อมสีขาหลังหนึ่ง หญิงชราคนหนึ่งโผล่หน้าอยู่ที่หน้าต่าง หญิงชราพูดกับนางว่า

“หนูที่น่ารัก หนูจะอยู่กับยายและช่วยทำงานบ้านให้ยายได้ไหม ยายจะเลี้ยงดูหลานอย่างดี และแสดงความปรานีต่อหลาน ยายชื่อแม่เฒ่าฮอลดี”

“หลานต้องทำเตียงของยายให้ดี และสลักที่นอนของยายจนขนนกที่ขั้ดที่นอนนั้นปลิว เพราะเมื่อขนนกปลิวไปนั้นแหละจะมีหิมะตกบนแผ่นดินโลก” หญิงชราพูด

เกรเดิ้ลทำงานให้หญิงชราอย่างรีบร้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนางได้สลัดที่นอนจนขนนกสีขาวปลิวว่อนเหมือนหยาดหิมะ แม่เฒ่าฮอลดีไม่เคยดูหญิงสาวเลย แต่มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสและเมตตาปราณีต่อหญิงสาว

ต่อมาอีกไม่ช้าเกรเดิ้ลก็รู้สึกคิดถึงบ้าน นางเบื้อทุ่งหญ้าที่มีดอกไม้บานสล้างและมีแสงแดดส่องสว่าง และอยากจะกลับบ้าน หญิงสาวบอกแม่เฒ่าฮอลดี และหญิงชราพูดว่า

“เป็นธรรมดาอยู่เองที่หลานต้องอยากกลับบ้าน” หญิงชราจูงมือเกรเดิ้ลไปที่ประตูใหญ่ที่เปิดอยู่ตรงหน้าหญิงสาวและขณะที่เกรเดิ้ลยืนที่ประตู มีเหรียญทองคำตกลงมาจากตัวนางจนร่วงของหญิงสาวมีเหรียญทองเต็มไปหมด

“ทองคำนี้เป็นรางวัลที่หลานทำงานให้ยายอย่างรีบร้อน” แม่เฒ่าฮอลดีบอกหญิงสาวแล้วหญิงชราที่ส่งกระสวยที่นางทำดกบ่อน้ำให้หญิงสาว

ประตูได้ปิดภายหลังที่หญิงสาวเดินออกมาแล้ว เกรเดิ้ลรู้สึกว่านางมาขึ้นอยู่ในลานบ้านของแม่เลี้ยง ไก่ตัวผู้ตัวหนึ่งเดินกรีดกรายไปรอบ ๆ และส่งเสียงร้องว่า

“เอ็กอีเอ็ก เอ็ก ลูกสาวที่มีทองคำเต็มตัวได้กลับมาหาท่าน”

แม่เลี้ยงของเกรเดิ้ลมีความประหลาดใจที่ได้พบนางอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลานี้เกรเดิ้ลมีทองคำด้วยมากมาย ทั้งสองคนแม่ลูกจึงนับถือเกรเดิ้ล เพราะนางร่ำรวย เกรเดิ้ลได้เล่าถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นให้ทั้งสองคนฟัง เมื่อแม่เลี้ยงของนางได้ยินก็อยากจะให้อินก้าลูกสาวของนางทำตามเกรเดิ้ลบ้าง

ดังนั้นอินก้าผู้เกียจคร้านจึงนั่งปั่นฝ้าย และไม่เป็นการยากที่นางจะทำเข็มดำมือ เพราะนางปั่นฝ้ายไม่เป็น แล้วอินก้าก็โยนกระสวยลงในบ่อน้ำและกระโดดตามลงไป และนางก็รู้สึกตัวว่าได้ไปอยู่ในทุ่งหญ้าสวยงามที่มีแสงส่องสว่าง

อินก้าเดินไปถึงเตาอบที่ตั้งอยู่ท่ามกลางดอกไม้ และขนมปังในเตาได้ร้องขึ้นว่า

“ช่วยเอาเราออกจากเตาที่... เราจะไหม้อยู่แล้ว”

แต่อินก้าพูดว่า “ฉันไม่ยอมให้มือฉันเปื้อน ถ้าต้องเอาขนมปังออกจากเตามือฉันก็เปื้อนเถอะอะไรที่ฉันต้องช่วยเอาเจ้าออกจากเตา”

นางเดินผ่านไป และมาถึงต้นแอปเปิ้ลที่มีผลสุกแดง ต้นแอปเปิ้ลร้องว่า “ช่วยเขย่าฉันทีเถอะ ลูกของฉันสุกหมดแล้ว”

แต่อินก้าพูดว่า “ ทุระอะไรจะต้องช่วยเขย่าฉันไม้ม้ให้ลูกแอปเปิ้ลหล่นลงมา ดีไม่ดีลูกแอปเปิ้ลก็จะตกลงมาโดนฉันเจ็บ”

คราวนี้อินก้าเดินไปถึงกระท่อมของแม่เฒ่าฮอลดี และเมื่อหญิงชราขอให้นางอยู่ทำงานให้อินก้าก็ตกลงทันที วันแรกอินก้าพยายามทำงานอย่างเต็มที่ นางได้สลัดที่นอนของ

หญิงชราจนจนกปลิวอ่อนเหมือนหยาดหิมะ แต่พอถึงวันที่สองนางก็เริ่มละทิ้งหน้าที่ และในวันที่สามก็ยังขี้เกียจมากขึ้นทุกที จนกระทั่งในที่สุดอินกำก็ไม่ยอมลุกขึ้นในตอนเช้า ในไม่ช้าแม่เต่าฮอลลี่ก็เบื่อหน่ายที่อินกำเกียจคร้านไม่ยอมทำงาน และบอกให้นางกลับบ้าน อินกำยินดีเพราะคิดว่านางจะได้รับเงินทองที่หญิงชราจะให้ มีฝนเหรียญทองคำตกลงมาเต็มตัวนางเหมือนอย่างเกรเดิ้ล

หญิงชรานำอินกำไปที่ประตูใหญ่ แต่ขณะที่อินกำยืนอยู่ที่ประตูนั้นแทนที่จะมีฝนทองคำตกลงมา กลับมีหม้อใส่ซีอิ๊วและเขม่าไฟตกลงมาบนตัวนาง

“นี่คือรางวัลที่เจ้าได้รับใช้ฉัน” แม่เต่าฮอลลี่พูด แล้วหญิงชรา ก็หยิบกระสวยมาส่งให้หญิงสาว และประตูก็ปิด

อินกำได้กลับมาขึ้นอยู่ในลานบ้านแม่ของนาง เมื่อไก่อ้วผู้เห็นอินกำ มันก็ส่งเสียงโกร่งคอขึ้นว่า “เอ้กอีเอ้ก เอ้ก ลูกสาวที่มีเขม่าไฟจับเปรอะเปื้อนได้กลับมาหาท่าน”

และตลอดชีวิตของนาง เขม่าไฟนั้นก็จับตัวนางดำอยู่อย่างนั้น แม้ว่า จะขัดถูอย่างไรมันก็ไม่ออก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ที่มา : อุไร สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, นิทานหลายชาติ, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ :แพรวพิตยา, 2515), 10-17.

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 กลุ่มทดลอง

แผนการจัดการเรียนรู้วิชา การอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ เวลาเรียน 3 ชั่วโมง
 ผู้สอน นางสาวพัชรินทร์ แจ่มจำรูญ ใช้สอนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่สอดคล้อง คือ

มาตรฐานที่ 1.1 ข้อ 1 สามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็วยิ่งขึ้น เข้าใจวงศัพท์ กว้างขึ้น เข้าใจสำนวนและโวหาร การบรรยาย การพรรณนา การอธิบาย การอุปมา และการสาธก สามารถใช้บริบทการอ่านสร้างความเข้าใจการอ่านและใช้แหล่งความรู้พัฒนาประสบการณ์และความรู้กว้างขวางขึ้น

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 1.1 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว รวดเร็ว เข้าใจวงศัพท์
 สำนวน โวหารที่ยากยิ่งขึ้น
- 1.2 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ แล้วจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ตีความได้
 ประเมินได้อย่างมีเหตุผลและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 จุดประสงค์ปลายทาง
 - 2.1.1 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของบทความที่อ่านได้
- 2.2 จุดประสงค์นำทาง
 - 2.2.1 นักเรียนสามารถพุดอภิปรายบทความที่อ่านได้
 - 2.2.2 นักเรียนสามารถจัดประเภทข้อมูลที่อ่านได้
 - 2.2.3 นักเรียนสามารถเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลได้
 - 2.2.4 นักเรียนสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญจากบทความที่อ่านได้

3 สารการเรียนรู้

- 3.1 การอ่านจับใจความสำคัญของบทความเรื่อง “ เพลงโคราช...จากอดีตถึงปัจจุบัน ”
- 3.2 การเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อความ
- 3.3 การเขียนสรุปใจความสำคัญ
- 3.4 การพูดอภิปราย

4 กระบวนการจัดการเรียนรู้

41 นำเข้าสู่บทเรียน และแจ้งจุดประสงค์

4.1.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องเพลง ครูซักถามนักเรียนว่านักเรียนชอบฟังเพลงประเภทใด และนักเรียนคิดว่าเพลงประเภทใดที่แสดงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

4.1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

42 ขั้นเตรียมการอ่าน

4.2.1 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง “ การอ่านจับใจความสำคัญของบทความ ” หลังจากนั้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปการอ่านจับใจความสำคัญของบทความ โดยครูจะคอยอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนไม่เข้าใจ

4.2.2 ครูเขียนชื่อบทความเรื่อง “ เพลงโคราช...จากอดีตถึงปัจจุบัน ” ไว้บนกระดานดำแล้วให้นักเรียนทุกคนร่วมกันระดมความคิด โดยพูดอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับชื่อเรื่องดังกล่าวอย่างไรบ้าง

4.2.3 ครูเขียนข้อมูลที่ได้มาจากการอภิปรายของนักเรียนลงในช่อง K บนกระดานดำ และให้นักเรียนแต่ละคนเขียนข้อความบนกระดานดำลงในงาน KWL – PLUS ของตนเองในช่อง K

4.2.4 ครูให้นักเรียนร่วมกันจัดประเภทของข้อมูลที่เขียนไว้ในช่อง K โดยครูสาธิตการจัดแยกประเภทข้อมูลให้นักเรียนดูเป็นแบบอย่างก่อน โดยใช้วิธีการคิดดังในขณะที่จัดประเภทข้อมูลและรวมข้อมูลให้อยู่ในประเภทเดียวกัน

4.2.5 นักเรียนทุกคนช่วยกันตั้งคำถามในสิ่งที่นักเรียนต้องการรู้จากชื่อเรื่อง “ เพลงโคราช...จากอดีตถึงปัจจุบัน ” และให้นักเรียนแต่ละคนเขียนคำถามทั้งหมดลงในงาน KWL – PLUS ของตนเอง ในช่อง W

43 ชั้นการอ่าน

4.3.1 ครูแจกบทความเรื่อง “ เพลงโคราช...จากอดีตถึงปัจจุบัน ” ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านทีละย่อหน้า เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาและทำการตรวจสอบคำตอบของคำถามที่ตั้งเอาไว้ในช่อง W

4.3.2 ในขณะที่นักเรียนอ่านข้อความ และได้พบข้อมูลใหม่นักเรียนสามารถตั้งคำถามเพิ่มเติมลงไปในช่วง W ได้

4.3.3 เมื่อนักเรียนพบคำตอบหรือได้ข้อมูลใหม่ให้นักเรียนเขียนคำตอบและข้อมูลใหม่ลงในงาน KWL – PLUS ของตนเอง ในช่วง L

44 ชั้นหลังการอ่าน

4.4.1 ครูให้นักเรียนทุกคนร่วมกันอภิปรายถึงสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้มาทั้งหมดในการอ่านบทความเรื่อง “ เพลงโคราช...จากอดีตถึงปัจจุบัน ” เพื่อตรวจสอบคำตอบอีกครั้งหนึ่ง

4.4.2 นักเรียนทุกคนช่วยกันจัดประเภทของข้อมูล และหาความสัมพันธ์ของข้อมูล โดยครูจะสาธิตการจัดประเภทของข้อมูลให้เป็นตัวอย่างก่อนเล็กน้อย แล้วจึงให้นักเรียนทุกคนร่วมกันจัดประเภทของข้อมูลต่อไป

4.4.3 เมื่อนักเรียนจัดประเภทของข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนแต่ละคนทำแบบฝึกหัดการเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล และการเขียนสรุปใจความสำคัญลงในงาน KWL – PLUS ของตนเอง

4.4.4 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

5 การประเมินผลการเรียนรู้

5.1 วิธีการประเมินผล

5.1.1 สังเกตความสนใจและความตั้งใจในการเรียน

5.1.2 สังเกตพฤติกรรมในการเรียน การตอบคำถามในการสนทนาโต้ตอบ และการพูดอภิปรายเรื่องที่อ่าน การยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น

5.1.3 ตรวจสอบผลงานการเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล

5.1.4 ตรวจสอบผลงานการเขียนสรุปใจความสำคัญ

6 สื่อการเรียนรู้

- 6.1 ใบงาน KWL – PLUS
- 6.2 ใบความรู้เรื่อง “ การอ่านจับใจความสำคัญบทความ ”
- 6.3 บทความเรื่อง “ เพลงโคราช...จากอดีตถึงปัจจุบัน ”

บันทึกผลหลังการสอน

ผลการสอน.....

ปัญหา/ อุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข.....

(.....)

...../...../2547

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบความรู้เรื่อง “ การอ่านจับใจความสำคัญบทความ ”

การอ่านจับใจความงานเขียนประเภทบทความอย่างมีประสิทธิภาพ คือการพยายามค้นหาความคิดสำคัญที่สุดที่ผู้แต่งต้องการบอกแก่ผู้อ่านให้ได้ว่าคืออะไร โดยบทความแต่ละเรื่องจะมีแนวคิดสำคัญซึ่งเป็นใจความสำคัญที่สุดของเรื่องเพียงอย่างเดียว ผู้แต่งนิยมเปิดเผยใจความสำคัญของเรื่องไว้ 2 ลักษณะดังนี้

1. การบอกใจความสำคัญตอนท้าย เป็นแบบที่นิยมแต่งกันมากที่สุด เพราะการกล่าวถึงสถานการณ์หรือปัญหาแล้วเสนอเหตุผลและรายละเอียดขยายความมาก่อนในตอนต้นจนสรุปให้เห็นหัวใจหรือแก่นเรื่องซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญของผู้แต่งในตอนท้าย

2. การบอกใจความสำคัญตอนต้น เป็นการดำเนินเรื่องที่ตรงข้ามกับแบบแรก คือบอกแนวคิดสำคัญที่สุดของผู้แต่งซึ่งเป็นหัวใจหรือแก่นเรื่องให้ผู้อ่านรู้ตั้งแต่ต้นเรื่อง จากนั้นจึงเสนอเหตุผลหรือตัวอย่างมาขยายให้เห็นจริงว่า เพราะเหตุใดผู้แต่งจึงมีแนวคิดเช่นนั้น

การอ่านจับใจความงานเขียนประเภทบทความให้ได้ถูกต้องและรวดเร็ว มีข้อสังเกตเป็นแนวทางเพิ่มเติมดังนี้

1. จุดชี้แนะใจความสำคัญของบทความที่สามารถค้นหาได้รวดเร็วที่สุดเป็นอันดับแรกคือ ชื่อเรื่อง เพราะบทความโดยทั่วไปมุ่งเสนอทรรศนะและเหตุผลอย่างตรงไปตรงมา ชื่อเรื่องจึงมักไม่ซับซ้อนและบ่งชี้หัวใจสำคัญหรือแก่นเรื่องไว้เป็นส่วนมาก

2. บทความเรื่องหนึ่ง ถ้ามีหลายย่อหน้า ในแต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญอย่างหนึ่ง เมื่อนำใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้ามาพิจารณาร่วมกัน จะมองเห็นใจความสำคัญที่สุดของเรื่องได้ง่าย

3. งานเขียนประเภทบทความ มักเกี่ยวข้องกับข่าวหรือเหตุการณ์ที่น่าสนใจจึงควรมีประสบการณ์หรือภูมิหลัง

4. บทความบางเรื่องผู้แต่งไม่เสนอทรรศนะหรือสาระสำคัญอย่างตรงไปตรงมา จึงควรสังเกตทางเสียงหรือน้ำเสียงของผู้แต่งไปพร้อมกัน เพื่อสรุปให้ได้ว่าผู้แต่งต้องการเสนอแก่นเรื่องที่แท้จริงอย่างไร

ที่มา : แววมยุรา เหมือนนิล, การอ่านจับใจความ (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น , 2541),

เนื้อหาการสอนอ่านจับใจความสำคัญ

เพลงโคราช...จากอดีตถึงปัจจุบัน

“ เพลงโคราช ” ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านที่หาได้ง่ายบริเวณอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา เพลงโคราชนี้ มักนิยมไว้สำหรับเล่นแก้บนให้กับผู้ที่มาบนบานศาลกล่าวกับท้าวสุรนารี หรือ “ คุณย่าโม ” เพราะมีเรื่องเล่าต่อกันมาว่าในสมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ท่านโปรดเพลงโคราชเป็นอย่างมาก

เรื่องของเพลงโคราชนั้นมีบางตำนานเล่าสู่กันมาว่า ต้นกำเนิดมาจากประเทศอินเดีย ผู้นำเข้ามายังประเทศไทย คือ พระยาเข้มเพชร ซึ่งที่จริงนั้นเพลงโคราชนี้มาพร้อมกับ “ ลีเก ” และ “ ลำตัด ” เพียงแต่ว่าลีเกได้ถูกเลือกให้เป็นศิลปวัฒนธรรมที่กรุงเทพฯ ลำตัดเป็นศิลปวัฒนธรรมที่ภาคกลาง ส่วนเพลงโคราชนี้ให้อยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา

คนที่เรียนเพลงโคราชจากพระยาเข้มเพชร ชื่อตาจัน บ้านสก ซึ่งก็ไม่มีเรื่องเล่าต่อจากนั้นว่า ตัวตาจันเองได้ถ่ายทอดเพลงนี้ให้กับใคร อย่างไรบ้าง

เพลงโคราชในระยะแรกๆ จะมีรูปแบบเป็นเพลงก้อม (ภาษาพื้นเมืองโคราช หมายความว่า ถิ่น ดังนั้นเพลงก้อมจึงหมายความว่า เป็นเพลงสั้น ๆ ว่าได้ตอบกันกลับไปกลับมาจะมีความหมายลึกซึ้งหรือไม่ความหมายก็ได้) แต่ต่อมากลายมาเป็นเพลงยาว เพราะความเหมาะสมของเนื้อหาของเพลงบางเพลงจะต้องร้องเป็นเพลงยาว

นอกเหนือจากการแก้บนแล้ว ยังมีการว่าจ้างเพลงโคราชให้ไปแสดงตามงานอื่น ๆ อีก เช่น งานแต่งงานบวช งานทอดกฐิน หรือแม้แต่ประเพณีท้องถิ่นอย่างการลงแขก ไถนา เกี่ยวข้าว ประเพณีเหล่านี้ยังคงนิยมใช้เพลงโคราชมาเป็นเพลงเอกในการร้องเพื่อความสนุกสนานอยู่เสมอ

ความโดดเด่นของเพลงโคราชที่มีไม่เหมือนใครนั้นเห็นจะได้แก่การที่ไม่ใช้เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ แต่จะใช้เท้าของผู้เล่นเคาะจังหวะไปตามทำนองที่ตัวเองร้องแทน

ส่วนเรื่องการร้องเพลงนั้นจะเป็นแบบการดันเพลงและยังแต่งเนื้อเดี๋ยวนั้น ร้องเดี๋ยวนั้น ซึ่งตรงนี้เป็นการใช้ความสามารถของผู้ร้องว่ามีไหวพริบและปฏิภาณมากเพียงใด และการรำประกอบจะเป็นไปตามจังหวะ เนื้อร้อง และคนรำรำเอง ไม่มีทำทางพื้นฐานตายตัว แล้วแต่ว่าใครจะรำอย่างไรก็ได้

เวลาร้องเพลงจะเริ่มกันตั้งแต่บทไหว้ครู แล้วค่อยเข้าเนื้อหา ถ้าเป็นเรื่องของการแก้บน ผู้ร้องก็จะร้องเป็นเพลงโดยมีเนื้อร้องว่า ไครมาแก้บน แก้บนเรื่องอะไร ที่ต้องร้องอย่างนี้ก่อน ก็เพื่อเป็นการแจ้งให้คุณย่าโมได้รับทราบว่าคุณคนผู้นั้นได้มาแก้บนตามที่ให้คำมั่นสัญญาไว้แล้ว

จากนั้นผู้ร้องจะร้องเพลงโดยเน้นเนื้อร้องออกไปทางเกี่ยวพาราสิ หรือบางครั้งอาจจะมีเรื่อง คติสอนใจเข้ามาสอดแทรก ซึ่งก็แล้วแต่ผู้ร้องเองด้วย

การร้องจะเป็นการร้องคู่ชาย – หญิง จะมีหนึ่งคู่ หรือสองคู่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับผู้จ้างและความเหมาะสมของเนื้อหาเพลงที่จะร้อง

สำหรับการแต่งกายนั้น ฝ่ายชายจะใส่เสื้อคอกลมแขนสั้นไม่จำกัดสี นุ่งโจงกระเบน ด้วยผ้าหางกระรอก ซึ่งเป็นผ้าพื้นเมืองของชาวโคราชและใช้ผ้าขาวม้าคาดเอว ผู้หญิงจะนุ่งโจงกระเบนเช่นเดียวกับฝ่ายชาย สวมเสื้อเข้ารูปในสมัยก่อนผู้หญิงไม่ได้ใส่เสื้อ แต่จะมีผ้ารัดอก และใช้สไบเฉียงพาดไหล่ บางทีจะมีการทักทานพลูเอาไว้ที่หูเพราะหญิงสมัยก่อนยังไม่รู้จักชยตา ครุเพลงจึงให้ผู้หญิงมองกานพลูแทน

ปัจจุบันเพลงโคราชมมีการเปลี่ยนแปลงไปมากมีการนำดนตรีสากลเข้ามาประยุกต์หรือมี หางเครื่องเข้ามาประกอบ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าจะได้ทำให้เพลงโคราชมีความน่าสนใจมากขึ้น แต่วิธีเหล่านี้ก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก

ถึงแม้เพลงโคราชมจะมีการเปลี่ยนแปลงไปมากมายเพียงใด แต่บทเพลงพื้นบ้านบทนี้ก็ยังสามารถเลี้ยงดูลูกหลานคุณย่าโมให้มีกินมีใช้มาหลายชั่วอายุคน เช่น คุณยายเสน่ห์ ภู่นอก แม่เพลง ท่านหนึ่ง ปัจจุบันแม่เพลงท่านนี้อายุ 61 ปีแล้ว คุณยายบอกว่าร้องเพลงโคราชมมาตั้งแต่อายุสี่สิบกว่าปีและดำรงอาชีพนี้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งลูกของคุณยายเสน่ห์อีกสี่คนก็ได้สืบสานเจตนารมณ์ของคุณยายเอาไว้ ด้วยการประกอบอาชีพเดียวกันกับคุณยายนั่นเอง

เสียงร้องที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละคน อีกทั้งเนื้อร้องที่ต้องแต่งกันสด ๆ ใช้ ไหวพริบเฉพาะตัวมากมาย คือ เสน่ห์ของเพลงโคราช คุณยายเสน่ห์บอกไว้

ส่วนอีกคนที่ได้เดินตามรอยบรรพบุรุษคือ สาวน้อยที่เพิ่งเรียนจบปริญญาตรี จากสถาบันเทคโนโลยีมหานคร สาขาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ เธอชื่อ “น้องเจี๊ยบ” สาวน้อยคนนี้ก็หลงใหลเพลงโคราชไม่แพ้ใคร ช่วงนี้เป็นช่วงที่เธอรองานอยู่ เธอจึงหารายได้โดยการร้องเพลงโคราชเป็นลำไฟพิเศษ

น้องเจี๊ยบบอกว่าเธอร้องเพลงโคราชมมาตั้งแต่ยังเป็นเด็ก เพราะคุณยายของเธอเป็นแม่เพลง ส่วนพ่อกับแม่เป็นข้าราชการ ช่วงเวลาที่ว่างเธอได้มาอยู่กับคุณยายของเธอ เวลาที่คุณยายร้องเพลงหรือต่อเพลงให้ลูกศิษย์ลูกหาทั้งหลายเธอก็ได้อยู่ด้วย ทำให้เธอซึมซับความงดงามของเพลงโคราชโดยไม่รู้เนื้อรู้ตัว

เมื่ออายุโตพอจะแสดงได้ น้องเจี๊ยบก็ขอคุณยายมาหาลำไฟพิเศษโดยร้องเพลงโคราชบ้าง และทำมาตลอดจนถึงปัจจุบันในช่วงที่มีเวลาว่าง แม้กระทั่งที่เธอมาเรียนกรุงเทพฯ ในช่วง

วันหยุด เธอก็จะกลับบ้านเพื่อมาร้องเพลงโคราช ซึ่งนอกจากจะมีเงินเก็บแล้ว ยังสามารถหาค่ารถกลับกรุงเทพฯ ได้อีกด้วย

ล่าสุดสาวน้อยคนนี้บอกว่า เธอกงจะหางานทำที่นี่เพราะช่วงเสาร์ – อาทิตย์ เธอจะได้มีเวลามาร้องเพลงโคราชอาชีพที่เธอแสนจะรักเป็นนักหนา อีกทั้งในอนาคตข้างหน้าเธอบอกว่าจะมีเว็บไซต์เพลงโคราช ซึ่งทำโดยฝีมือเธอให้ได้ชมกันอย่างแน่นอน

ที่มา : พรฟ้า และ อริศรา, “เพลงโคราช...จากอดีตถึงปัจจุบัน,” หญิงไทย 666 , 28
(กรกฎาคม 2546) : 63,73,74.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 กลุ่มทดลอง

แผนการจัดการเรียนรู้วิชา การอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ เวลาเรียน 3 ชั่วโมง
 ผู้สอน นางสาวพัชรินทร์ แจ่มจำรูญ ใช้สอนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่สอดคล้อง คือ

มาตรฐานที่ 1.1 ข้อ 1 สามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็วยิ่งขึ้น เข้าใจวงศัพท์ กว้างขึ้น เข้าใจสำนวนและโวหาร การบรรยาย การพรรณนา การอธิบาย การอุปมา และการสาธก สามารถใช้บริบทการอ่านสร้างความเข้าใจการอ่านและใช้แหล่งความรู้พัฒนาประสบการณ์และความรู้กว้างขวางขึ้น

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 1.1 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว รวดเร็ว เข้าใจวงศัพท์
 สำนวน โวหารที่ยากยิ่งขึ้น
- 1.2 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ แล้วจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ตีความได้
 ประเมินได้ อย่างมีเหตุผลและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 จุดประสงค์ปลายทาง
 - 2.1.1 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของสารคดีที่อ่านได้
- 2.2 จุดประสงค์นำทาง
 - 2.2.1 นักเรียนสามารถพุดอภิปรายสารคดีที่อ่านได้
 - 2.2.2 นักเรียนสามารถจัดประเภทข้อมูลที่อ่านได้
 - 2.2.3 นักเรียนสามารถเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลได้
 - 2.2.4 นักเรียนสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญจากสารคดีที่อ่านได้

3 สารการเรียนรู้

- 3.1 การอ่านจับใจความสำคัญของสารคดีเรื่อง “ตามหาผีเสื้อแสนสวย”
- 3.2 การเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อความ
- 3.3 การเขียนสรุปใจความสำคัญ
- 3.4 การพูดอภิปราย

4 กระบวนการจัดการเรียนรู้

41 นำเข้าสู่บทเรียน และแจ้งจุดประสงค์

4.1.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ พร้อมทั้งยกตัวอย่างรูปภาพประกอบ ครูซักถามนักเรียนว่าหากเราไม่สามารถไปที่ตามสถานที่ต่าง ๆ ได้ นักเรียนมีวิธีการอย่างไรที่จะทราบข้อมูลหรือความรู้จากสถานที่ต่าง ๆ

4.1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

42 ขั้นเตรียมการอ่าน

4.2.1 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง “การอ่านจับใจความสำคัญของสารคดี” หลังจากนั้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปการอ่านจับใจความสำคัญของสารคดี โดยครูจะคอยอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนไม่เข้าใจ

4.2.2 ครูเขียนชื่อสารคดีเรื่อง “ตามหาผีเสื้อแสนสวย” ไว้บนกระดานดำแล้วให้นักเรียนทุกคนร่วมกันระดมความคิด โดยพูดอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับชื่อเรื่องดังกล่าวอย่างไรบ้าง

4.2.3 ครูเขียนข้อมูลที่ได้มาจากการอภิปรายของนักเรียนลงในช่อง K บนกระดานดำ และให้นักเรียนแต่ละคนเขียนข้อความบนกระดานดำลงในงาน KWL – PLUS ของตนเองในช่อง K

4.2.4 ครูให้นักเรียนร่วมกันจัดประเภทของข้อมูลที่เขียนไว้ในช่อง K โดยครูสาธิตการจัดแยกประเภทข้อมูลให้นักเรียนดูเป็นแบบอย่างก่อน โดยใช้วิธีการคิดดังในขณะที่จัดประเภทข้อมูลและรวมข้อมูลให้อยู่ในประเภทเดียวกัน

4.2.5 นักเรียนทุกคนช่วยกันตั้งคำถามในสิ่งที่นักเรียนต้องการรู้จากชื่อเรื่อง “ตามหาผีเสื้อแสนสวย” และให้นักเรียนแต่ละคนเขียนคำถามทั้งหมดลงในงาน KWL – PLUS ของตนเอง ในช่อง W

43 ขั้นการอ่าน

4.3.1 ครูแจกสารคดีเรื่อง “ตามหาผีเสื้อแสนสวย” ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านทีละย่อหน้า เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาและทำการตรวจสอบคำตอบของคำถามที่ตั้งเอาไว้ช่อง W

4.3.2 ในขณะที่นักเรียนอ่านข้อความ และได้พบข้อมูลใหม่ นักเรียนสามารถตั้งคำถามเพิ่มเติมลงไปช่อง W ได้

4.3.3 เมื่อนักเรียนพบคำตอบหรือได้ข้อมูลใหม่ให้นักเรียนเขียนคำตอบและข้อมูลใหม่ลงในงาน KWL – PLUS ของตนเอง ในช่อง L

44 ขั้นหลังการอ่าน

4.4.1 ครูให้นักเรียนทุกคนร่วมกันอภิปรายถึงสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้มาทั้งหมดในการอ่านสารคดีเรื่อง “ตามหาผีเสื้อแสนสวย” เพื่อตรวจสอบคำตอบอีกครั้งหนึ่ง

4.4.2 นักเรียนทุกคนช่วยกันจัดประเภทของข้อมูล และหาความสัมพันธ์ของข้อมูล โดยครูจะสาธิตการจัดประเภทของข้อมูลให้เป็นอย่างก่อนเล็กน้อย แล้วจึงให้นักเรียนทุกคนร่วมกันจัดประเภทของข้อมูลต่อไป

4.4.3 เมื่อนักเรียนจัดประเภทของข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนแต่ละคนทำแบบฝึกหัดการเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล และการเขียนสรุปใจความสำคัญลงในงาน KWL – PLUS ของตนเอง

4.4.4 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

5 การประเมินผลการเรียนรู้

5.1 วิธีการประเมินผล

5.1.1 สังเกตความสนใจและความตั้งใจในการเรียน

5.1.2 สังเกตพฤติกรรมในการเรียน การตอบคำถามในการสนทนาโต้ตอบ และการพูดอภิปรายเรื่องที่อ่าน การยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น

5.1.3 ตรวจสอบผลงานการเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล

5.1.4 ตรวจสอบผลงานการเขียนสรุปใจความสำคัญ

6 สื่อการเรียนรู้

- 6.1 ใบงาน KWL – PLUS
- 6.2 ใบความรู้เรื่อง “การอ่านจับใจความสำคัญสารคดี”
- 6.3 สารคดีเรื่อง “ตามหาผีเสื้อแสนสวย”
- 6.4 ตัวอย่างรูปภาพสถานที่ท่องเที่ยว

บันทึกผลหลังการสอน

ผลการสอน.....

ปัญหา/ อุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข.....

(.....)

...../...../2547

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบความรู้เรื่อง “ การอ่านจับใจความสำคัญสารคดี ”

งานเขียนประเภทสารคดีมีเป้าหมายให้ความรู้มากกว่าอย่างอื่น การอ่านจับใจความสารคดีที่มีประสิทธิภาพ จึงต้องสามารถจำแนกให้ได้ว่าใจความสำคัญที่สุดหรือแก่นเรื่องคืออะไร ซึ่งอาจใช้แนวทางการพิจารณาดังนี้

1. การตั้งชื่อเรื่อง เป็นจุดชี้แนะใจความสำคัญที่สุดของเรื่องได้ดีและรวดเร็วเป็นอันดับแรก เพราะสารคดีทั่วไปมักตั้งชื่อไม่ซับซ้อนและนิยมบอกสาระสำคัญหรือเป้าหมายของผู้แต่งไว้อย่างตรงไปตรงมา

2. การตั้งหัวข้อเรื่องย่อย ในการแต่งสารคดีขนาดยาวมักนิยมแบ่งเนื้อหาออกเป็นตอน ๆ และใส่หัวข้อเรื่องกำกับเอาไว้ด้วย ซึ่งแท้ที่จริงคือประเด็นสำคัญของเรื่องในแต่ละตอนนั่นเอง ถ้าผู้อ่านต้องการจับใจความสำคัญของเรื่องอย่างคร่าว ๆ และรวดเร็ว อาจพิจารณาจากหัวข้อเรื่องย่อยเหล่านั้นโดยไม่ต้องอ่านรายละเอียดทั้งหมดก็ได้

3. การค้นหาแก่นเรื่อง ในกรณีที่ชื่อเรื่องของสารคดีไม่สามารถชี้แนะใจความสำคัญของเรื่องได้ หรือไม่มีการตั้งหัวข้อเรื่องย่อยสรุปสาระสำคัญในแต่ละตอนเอาไว้ ผู้อ่านจะต้องค้นหาแก่นเรื่องหรือใจความสำคัญที่สุดของเรื่องเองโดยพยายามจับประเด็นสำคัญจากในแต่ละย่อหน้า แล้วนำแต่ละประเด็นย่อยเหล่านั้นมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อสรุปหาแก่นเรื่องหรือใจความสำคัญที่สุดของเรื่องอีกครั้งหนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่าใจความสำคัญจะปรากฏทั้งตอนต้นเรื่อง ตอนท้ายเรื่อง หรือกระจายอยู่ตลอดเรื่อง แต่ที่นิยมมากที่สุด มักสรุปบอกเป้าหมายและสาระสำคัญไว้ในตอนท้ายเรื่องอีกครั้ง การเริ่มต้นพิจารณาจากชื่อเรื่อง หัวข้อย่อยในเรื่อง และสรุปท้ายเรื่อง จึงจะช่วยให้จับใจความสำคัญของสารคดีได้แม่นยำและชัดเจนยิ่งขึ้น

ที่มา : แววมยุรา เหมือนนิล, การอ่านจับใจความ (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาสน์ , 2541), 101-102.

เนื้อหาการสอนอ่านจับใจความสำคัญ

ตามหาผีเสื้อแสนสวย

ระยะนี้ หากใครมีโอกาสเข้าไปเที่ยวป่าคงพบนักท่องเที่ยวสะพายกล้องส่องทางไกล เดินสอดส่อง ค้อม ๆ มอง ๆ แลวริมทางอยู่เสมอ เมื่อเห็นภาพเช่นนี้มักสรุปกันทันทีว่าต้องมาดูนกแน่ ๆ แต่ไม่ถูกไปเสียทั้งหมดหรอก บางคนอาจส่องมองหาผีเสื้อก็ได้

แม้ความสนใจยังเป็นรองอยู่มากแต่การดูผีเสื้อเป็นกิจกรรมศึกษาธรรมชาติอีกรูปแบบหนึ่งที่สนุกสนานไม่แพ้ดูนก เพราะผีเสื้อมีสีสันสดใสสวยงามประทับใจแถมยังหาได้ง่ายกว่านก เสียอีกส่วนใหญ่พบเห็นได้ทั่วไปทุกหนทุกแห่ง และมีจำนวนไม่น้อยที่หายากชวนให้ทำทายต่อการค้นหา

“ นายรอบรู้ ” จึงอยากชวนคุณไปดูผีเสื้อกันบ้าง คนที่สนใจดูอยู่แล้วจะเปลี่ยนแนวไปดูผีเสื้อบ้างก็ได้ หรือจะดูไปพร้อมกันก็ไม่ผิดกติกา เสียแต่อาจเดินตามกลุ่มเพื่อนนักดูนกไปไม่ทัน เพราะการดูผีเสื้อค่อนข้างละเอียดละไมกว่า

ทำไมถึงบอกว่า สามารถดูนกและผีเสื้อได้พร้อมกัน ก็ทั้งสองเรื่องมีกล้องส่องทางไกลเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญเหมือนกัน

กล้องส่องทางไกลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดูผีเสื้อเช่นเดียวกับการดูนก มันช่วยขยายผีเสื้อตัวเล็ก ๆ ให้เห็นแม้ในระยะไกลจนสามารถสังเกตรายละเอียดและสีสันบนปีกผีเสื้อได้ชัดเจน และเมื่อเข้าไปใกล้ผีเสื้อได้จนถึงระยะประชิด ก็หันไปหยิบแว่นขยายมาช่วยทำหน้าที่แทนกล้องส่องทางไกล แว่นขยายที่ใช้ควรเป็นแบบมีด้ามจับ จะได้ยกส่องผีเสื้อได้สะดวก คราวนี้ผีเสื้อตัวเล็ก ๆ จะกลายเป็นยักษ์ใหญ่ขึ้นมาตรงหน้าทันที

เมื่อนักดูนกต้องมีคู่มือสำหรับจำแนกนก นักดูผีเสื้อก็จำเป็นต้องพึ่งพาคู่มือช่วยจำแนกผีเสื้อเช่นกัน สำหรับคู่มือดูผีเสื้อในเมืองไทยฉบับมาตรฐานของ นพ. บุญส่ง เลขะกุล และคณะที่พิมพ์ออกมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 คงหาซื้อไม่ได้แล้ว แต่ไม่ต้องกังวลตอนนี้มีคู่มือดูผีเสื้อฉบับภาษาไทยพิมพ์ออกมาหลายเล่ม ส่วนใหญ่เน้นให้ใช้ง่าย เหมาะกับผู้เริ่มต้นดูผีเสื้อ มีภาพถ่ายที่สวยงามและข้อมูลช่วยจำแนกได้ง่าย

อุปกรณ์เบื้องต้นสำหรับดูผีเสื้อก็มีเท่านี้ เตรียมครบแล้วก็พร้อมไปดูผีเสื้อได้เลย ช่วงแรกอาจหุ่มฝึกซ้อมกับผีเสื้อที่พบละแวกบ้านก่อน หมั่นฝึกดูฝึกสังเกตรายละเอียดผีเสื้อกับดอกไม้จนคล่องตัว ไม่ว่าจะเป็นผีเสื้อหนอนมะนาว ผีเสื้อหนอนกุณชรธรมดา ผีเสื้อหางตุ้มจุกชมพู ผีเสื้อหนอนใบรักธรมดา ผีเสื้อแพนซีเทา ฯลฯ จากนั้นหาโอกาสไปดูในป่าที่มีผีเสื้อชุกชุมกว่า

สวนหน้าบ้าน ป่าใกล้กรุงเทพฯ หลายแห่งเป็นแหล่งคูผีเสื้อที่น่าสนใจมาก เช่น แก่งกระจาน เขาใหญ่ หรือเขาเขียว เดินทางไปได้สะดวกและเต็มไปด้วยผีเสื้อมากมาย

บางคนบอกว่าคูผีเสื้อในป่าง่ายกว่าดูนกเสียอีก แค่อยเฝ้าดูตามแหล่งหากินของผีเสื้อ แหล่งใหญ่ ๆ คือดอกไม้และโป่งผีเสื้อ ก็ไม่ต้องไปไหนแล้ว ดอกไม้กับผีเสื้อย่อมเป็นของคู่กัน แต่โป่งผีเสื้อน่าสนใจกว่าตรงที่มีผีเสื้อไปรวมตัวกันกินแร่ธาตุเป็นอาหารคราวละมาก ๆ เลือกดูเลือกจำแนกกันได้สบายไปเลย ก็เหมือนกับเฝ้าดูนกมาากินลูกไทรนั่นเอง

โป่งผีเสื้อมักอยู่ตามบริเวณที่ชื้นแฉะ ไม่ว่าจะเป็นริมห้วยหรือแอ่งน้ำข้างริมทาง ผุงผีเสื้อจะลงไปใช้หมวดดูดกินของเหลวที่เต็มไปด้วยแร่ธาตุ ฤดูฝนแบบนี้จึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับคูผีเสื้อตามโป่ง หากผีเสื้อดูได้ง่ายมากตามพื้นดินชื้นแฉะและมีน้ำขังตลอดเวลา แม้กระทั่งบนถนน บางครั้งก็พบผีเสื้อตามมูลสัตว์และผลไม้เน่าด้วย

ผีเสื้อที่สวยงามที่มักพบตามโป่งผีเสื้อก็มีผีเสื้อสะพายฟ้า ผีเสื้อหนอนจำปีจุดแยก ผีเสื้อเหลืองหนามธรรมดา ผีเสื้อหางมังกรเขียว ผีเสื้อปลายปีกส้มเล็ก ผีเสื้อหางดิ่งนางระเวง ผีเสื้อหางดาบธรรมดา ผีเสื้อหางดาบลายจุด ฯลฯ

ปรกติก่อนออกหากิน ผีเสื้อต้องเกาะตามใบไม้หนึ่ง ๆ เพื่อผึ่งแดดให้ร่างกายและปีกอบอุ่นแข็งแรง ตอนเช้าจึงนับเป็นโอกาสทองที่จะสังเกตผีเสื้อได้สะดวกและใกล้ชิด หากรอจนสายเมื่อผีเสื้อออกบินหากินแล้ว จะดูยากขึ้นโดยเฉพาะพวกที่บินเร็วและค่อนข้างตื่นคน แค่มองตัวผีเสื้อก็บินหนีไปไกลแล้ว อย่าลืมว่ามันก็มีตาเหมือนกัน

สำหรับเทคนิคในการดูผีเสื้อก็มีหลักง่าย ๆ ทันทีที่เห็นผีเสื้อ พยายามเดินเข้าหาช้า ๆ เมื่อไปถึงระยะประมาณ 5 เมตร ให้นั่งลงแล้วยกกล้องส่องทางไกลส่องคูผีเสื้อ ถ้าไม่มีกล้องส่องทางไกลให้ขยับไปหาทีละนิด เข้าไปเรื่อย ๆ ไม่ต้องใจร้อน หากผีเสื้อตกใจบินขึ้นไปหนึ่ง ๆ รอสักพัก ถ้าผีเสื้อยังห้วงอาหารก็จะกลับมาเอง

เมื่อเข้าไปใกล้ราว 2 เมตรให้หมอบลงแล้วค่อย ๆ คลานเข้าไป วิธีนี้ช่วยให้เข้าไปดูผีเสื้อได้ใกล้ถึง 1 เมตร หรือใกล้จนสามารถยกแว่นขยายส่องดูรายละเอียดได้ โดยถือแว่นขยายให้อยู่ใกล้ตาเสียก่อน แล้วค่อย ๆ เลื่อนแว่นขยายเข้าไปหาผีเสื้อ จนกระทั่งเห็นภาพชัดเจน เห็นหรือยังว่า คูผีเสื้อต้องใจเย็นและละเมียดละไมแค่ไหน

วิธีจำแนกผีเสื้อก็ไม่มีขั้นตอนยุ่งยาก พิจารณาความแตกต่างของแต่ละชนิดเป็นหลัก เริ่มจากจุดเด่นบนปีก ทั้งรูปร่าง สี สัน และลวดลาย เช่น เป็นผีเสื้อหางดิ่งหรือหางดาบ ปีกจะมีสีพื้นอย่างผีเสื้อจรกาหรือสลับสีจุดด่างอย่างผีเสื้อหนอนกาฝาก มีลายจุดกลมแบบผีเสื้อตาลพุ่มหรือแถบยาวแบบผีเสื้อสะพายฟ้า

ปรกติผีเสื้อส่วนใหญ่มีปีกคล้ายกันทั้งสองเพศ แต่บางชนิดเพศผู้เพศเมียมีความแตกต่างกัน ทั้งสีสันลวดลาย ขนาดความกว้างของปีก และรูปทรงปีก จนอาจเข้าใจผิดว่าเป็นคนละชนิดต้องสังเกตและจำแนกให้ดี เช่น ผีเสื้ออาชคู้กรรมดา ผีเสื้อกะทกรกกรรมดา และผีเสื้อหางติ่งนางระเวง

ขั้นตอนต่อไปให้สังเกตให้สังเกตสีของหนวด สีของลำตัว จำนวนขาประกอบด้วยรวมทั้งท่าทางการเกาะ การบิน การลงกินอาหาร ก็แตกต่างกันไปด้วย แต่ระยะแรกนี้ดูความแตกต่างของปีกก็พอแล้ว เน้นพวกสีสวยเป็นหลักไว้ก่อน

ถ้าจะดูผีเสื้อให้สนุกยิ่งขึ้น ควรเตรียมสมุดบันทึกเล่มเล็ก ๆ สำหรับบันทึกชนิด ลักษณะ พฤติกรรม และวันเวลาที่พบผีเสื้อ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับดูและศึกษาผีเสื้อในคราวต่อไป ว่าแต่ว่า ตอนนี้นักคุณเริ่มสนใจผีเสื้อบ้างหรือยัง

ที่มา : นายรอบรู้ [นามแฝง], “ตามหาผีเสื้อแสนสวย ,” สารคดี 222,19 (สิงหาคม 2546) :

174-176. มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 กลุ่มทดลอง

แผนการจัดการเรียนรู้วิชา การอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ เวลาเรียน 3 ชั่วโมง
 ผู้สอน นางสาวพัชรินทร์ แจ่มจำรูญ ใช้สอนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่สอดคล้อง คือ

มาตรฐานที่ 1.1 ข้อ 1 สามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็วยิ่งขึ้น เข้าใจงคัพท์ กว้างขึ้น เข้าใจสำนวนและโวหาร การบรรยาย การพรรณนา การอธิบาย การอุปมา และการสาธก สามารถใช้บริบทการอ่านสร้างความเข้าใจการอ่านและใช้แหล่งความรู้พัฒนาประสบการณ์และความรู้กว้างขวางขึ้น

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.1 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว รวดเร็ว เข้าใจงคัพท์ สำนวน โวหารที่ยกย่งขึ้น

1.2 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ แล้วจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ตีความได้

ประเมินได้อย่างมีเหตุผลและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2 จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

2.1.1 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องสั้นที่อ่านได้

2.2 จุดประสงค์นำทาง

2.2.1 นักเรียนสามารถพุดอภิปรายเรื่องสั้นที่อ่านได้

2.2.2 นักเรียนสามารถจัดประเภทข้อมูลที่อ่านได้

2.2.3 นักเรียนสามารถเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลได้

2.2.4 นักเรียนสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญจากเรื่องสั้นที่อ่านได้

3 สารการเรียนรู้

- 3.1 การอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องสั้นเรื่อง “เสียแล้ว เสียไป”
- 3.2 การเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อความ
- 3.3 การเขียนสรุปใจความสำคัญ
- 3.4 การพูดอภิปราย

4 กระบวนการจัดการเรียนรู้

41 นำเข้าสู่บทเรียน และแจ้งจุดประสงค์

4.1.1 ครูนำหนังสือประเภทเรื่องสั้นจำนวน 5 เล่ม มาให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง พร้อมทั้งซักถามนักเรียนว่าเคยอ่านวรรณกรรมเหล่านี้หรือไม่ และนักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสั้นบ้างหรือไม่

4.1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

42 ขั้นเตรียมการอ่าน

4.2.1 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง “การอ่านจับใจความสำคัญเรื่องสั้น” หลังจากนั้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปการอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องสั้น โดยครูจะคอยอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนไม่เข้าใจ

4.2.2 ครูเขียนชื่อเรื่องสั้นเรื่อง “เสียแล้วเสียไป” ไว้บนกระดานดำแล้วให้นักเรียนทุกคนร่วมกันระดมความคิด โดยพูดอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับชื่อเรื่องดังกล่าวอย่างไรบ้าง

4.2.3 ครูเขียนข้อมูลที่ได้มาจากการอภิปรายของนักเรียนลงในช่อง K บนกระดานดำ และให้นักเรียนแต่ละคนเขียนข้อความบนกระดานดำลงในงาน KWL – PLUS ของตนเองในช่อง K

4.2.4 ครูให้นักเรียนร่วมกันจัดประเภทของข้อมูลที่เขียนไว้ในช่อง K โดยครูสาธิตการจัดแยกประเภทข้อมูลให้นักเรียนดูเป็นแบบอย่างก่อน โดยใช้วิธีการคิดตั้งในขณะจัดประเภทข้อมูลและรวมข้อมูลให้อยู่ในประเภทเดียวกัน

4.2.5 นักเรียนทุกคนช่วยกันตั้งคำถามในสิ่งที่นักเรียนต้องการรู้จากชื่อเรื่อง “เสียแล้ว เสียไป” และให้นักเรียนแต่ละคนเขียนคำถามทั้งหมดลงในงาน KWL – PLUS ของตนเอง ในช่อง W

43 ชั้นการอ่าน

4.3.1 ครูแจกเรื่องสั้นเรื่อง “เสียแล้ว เสียไป” ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านทีละย่อหน้าเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาและทำการตรวจสอบคำตอบของคำถามที่ตั้งเอาไว้ในช่อง W

4.3.2 ในขณะที่นักเรียนอ่านข้อความ และได้พบข้อมูลใหม่ นักเรียนสามารถตั้งคำถามเพิ่มเติมลงไป ในช่อง W ได้

4.3.3 เมื่อนักเรียนพบคำตอบหรือได้ข้อมูลใหม่ให้นักเรียนเขียนคำตอบและข้อมูลใหม่ลงในงาน KWL – PLUS ของตนเอง ในช่อง L

44 ชั้นหลังการอ่าน

4.4.1 ครูให้นักเรียนทุกคนร่วมกันอภิปรายถึงสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้มาทั้งหมดในการอ่านเรื่องสั้นเรื่อง “เสียแล้ว เสียไป” เพื่อตรวจสอบคำตอบอีกครั้งหนึ่ง

4.4.2 นักเรียนทุกคนช่วยกันจัดประเภทของข้อมูล และหาความสัมพันธ์ของข้อมูล โดยครูจะสาธิตการจัดประเภทของข้อมูลให้เป็นตัวอย่างก่อนเล็กน้อย แล้วจึงให้นักเรียนทุกคนร่วมกันจัดประเภทของข้อมูลต่อไป

4.4.3 เมื่อนักเรียนจัดประเภทของข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนแต่ละคนทำแบบฝึกหัดการเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล และการเขียนสรุปใจความสำคัญลงในงาน KWL – PLUS ของตนเอง

4.4.4 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

5 การประเมินผลการเรียนรู้

5.1 วิธีการประเมินผล

5.1.1 สังเกตความสนใจและความตั้งใจในการเรียน

5.1.2 สังเกตพฤติกรรมในการเรียน การตอบคำถามในการสนทนาโต้ตอบ และการพูดอภิปรายเรื่องที่อ่าน การยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น

5.1.3 ตรวจสอบผลงานการเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล

5.1.4 ตรวจสอบผลงานการเขียนสรุปใจความสำคัญ

6 สื่อการเรียนรู้

- 6.1 ใบงาน KWL – PLUS
- 6.2 ใบความรู้เรื่อง “การอ่านจับใจความสำคัญเรื่องสั้น ”
- 6.3 เรื่องสั้นเรื่อง “ เสียแล้ว เสียไป ”
- 6.4 ตัวอย่างหนังสือเรื่องสั้น

บันทึกผลหลังการสอน

ผลการสอน.....

ปัญหา/ อุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข.....

(.....)

...../...../2547

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบความรู้เรื่อง “ การอ่านจับใจความสำคัญเรื่องสั้น ”

การอ่านจับใจความเรื่องสั้นให้ได้ถูกต้องแม่นยำอย่างรวดเร็วนับเป็นเรื่องยากพอสมควร เพราะเป็นงานเขียนที่มุ่งให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน จึงมักมีโครงเรื่องที่ซับซ้อนและไม่นิยมบอกเรื่องราวหรือแนวคิดสำคัญอย่างตรงไปตรงมา ผู้อ่านจึงควรใช้แนวทางพิจารณาดังนี้

1. ชื่อเรื่อง นับเป็นจุดชี้แนะหัวใจของเรื่องไว้เป็นอันดับแรก เรื่องสั้นบางเรื่องตั้งชื่อให้เห็นแก่นเรื่องหรือใจความสำคัญได้ชัดเจน แต่บางเรื่องก็ยากต่อการตีความ จึงควรพิจารณาจากส่วนอื่นประกอบด้วย

2. แก่นเรื่อง ผู้อ่านควรพิจารณาจากข้อขัดแย้งของเรื่องแล้วติดตามว่าข้อขัดแย้งนั้นมีการสิ้นสุดอย่างไรซึ่งส่วนใหญ่มักอยู่ตอนท้าย ๆ ใกล้เคียงเรื่อง จะทำให้มองเห็นแก่นเรื่องได้ทันที หลังจากนั้นพยายามสรุปสาระสำคัญ โดยการตอบคำถามให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และทำไม ซึ่งนอกจากจะแสดงว่าผู้อ่านจับใจความของเรื่องได้แล้ว ยังจะเป็นจุดชี้แนะให้เห็นแก่นเรื่องหรือใจความสำคัญได้ง่ายด้วย

3. ภูมิหลัง แม้เรื่องสั้นจะเป็นเรื่องสมมุติแต่เนื้อมที่จะสร้างเรื่องให้ดูสมจริงมากที่สุด การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมและเหตุการณ์ในเรื่อง จะช่วยให้จับใจความได้ง่ายยิ่งขึ้น

4. น้าเสียงหรือหางเสียงของผู้แต่ง การจับน้าเสียงหรือหางเสียงของผู้แต่งให้ได้จะช่วยจับใจความสำคัญของเรื่องได้แม่นยำขึ้น

5. การอ่านที่มุ่งจับใจความสำคัญเพียงเพื่อตอบคำถามใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไรและทำไม จึงอาจไม่ได้รับรสชาติและคุณค่าของบันเทิงคดีอย่างเพียงพอ ดังนั้นควรจับใจความย่อยหรือใจความประกอบเพื่อเก็บรายละเอียดของเรื่องไปพร้อมกัน

ที่มา : แวมมยุรา เหมือนนิล, การอ่านจับใจความ (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น , 2541),

เนื้อหาการสอนอ่านจับใจความสำคัญ

เรื่องสั้นเรื่อง “เสียแล้ว เสียไป”

1

นางกลับถึงบ้านท้ายสวน เมื่อตะวันเย็นย่ำ ควันหมอกกลางฤดูหนาวลงห่มคลุมพุ่มไม้ เป็นฝ้าขาวทั่วไป เสียงนกร้องทัก เสียงหมาในบ้านเห่า ระหว่างที่นางถือกระเป๋าเดินทางนั่งอยู่หน้า ประตูรั้ว ประตูจูปันไรชีวิต

น้ำตาของนางจะร่วงเสียให้ได้ เมื่อเห็นร่างค่อม ๆ เดินงกเง็งออกมาจากภายใต้ถุนบ้าน เจ้าค้าง-ที่มันส่งเสียงเห่า มันโผล่แล่นมาถึงก่อน-มันตะกายรั้ว กระดิกหาง ส่งเสียงครางด้วยท่าทาง ถึงโผล่-มันวิ่งกลับไป แล้ววกกลับมาใหม่ พร้อมกับที่ร่างค่อม ๆ นั้นเดินมาถึง ถอดไม้รั้วให้ออกจากกัน

“ สวัสดีปู้ ” เสียงนางเอ่ย เบบางเหมือนละไอหมอก

ปู้เหลือบลูกตามายังมือข้างซ้ายที่หิ้วกระเป๋าใบใหญ่แล้วเหลือบกลับมาที่มือขวาที่ห้อย ตกลงมาด้วยเคียวกรอมแขน เมื่อลมหนาวผ่านมาซู่วูบ ร่างนึ่งของนางสะท้อนสั้น ปู้ก็ดึงร่าง นั้นมากอดไว้

“ ข่างเหอะ! มันแล้วไปแล้ว ” ปู้ตอบอย่างปลอบโยน

นั่นแหละ น้ำตานางจึงร่วงจากร่องแก้ม หยดซึมหายไปกับเสื้อกันหนาวของปู้

“ ฉันซื้อเสื้อหนาวมาให้ปู้ใหม่ ” นางว่า ขณะที่ปู้แย่งกระเป๋าจากมือไปถือไว้

“ ปู้ถอดตัวนี้ทิ้งไปได้แล้วละ ” นางฝืนยิ้มเมื่อมองเสื้อหนาวเก่าคร่ำที่จำได้ว่าซื้อมาให้ เมื่อสามสี่ปีที่แล้ว

เจ้าค้างวิ่งนำหน้า ปู้ก็หันหลังหิ้วกระเป๋านำเข้าบ้าน น้ำตาของปู้คลอ และไหลไปตาม รั้วแก้มเหี่ยวชรา

2

“ เงินตั้งหมั้นหนึ่ง จะเอาไว้บ้านไม่ได้ ” พ่อกล่าวขึ้นน้ำเสียงเครียด

“ ฝากธนาคารจันรี เราจะได้อะไรขึ้นมาละ นอกจากดอกเบี้ยปีละนิดหน่อย ผู้ใหญ่บ้านแก้วว่า ธนาคารนั้นเอาเงินเราไปใช้ให้ดอกเบี้ยเรานิดเดียว ” แม้ว่าบ้าง น้ำเสียงเครียด เช่นกัน

“ จันฝากผู้ใหญบ้านไว้ซิ หักซื้อข้าวของแล้ว เหลือก็ฝากให้ผู้ใหญ่บ้านไว้ พี่ควรจะซื้อ วิทย์ ไว้ฟังเพลงสักเครื่องหนึ่ง ” น้องสาวของนางเสริมขึ้น

นางได้แต่หันมายิ้มด้วย นิดเดียวเท่านั้น แล้วทอดตาเหม่อมองไปยังกองไฟที่สุ่มไว้
 คำนี้ปู่ใส่เสื้อหนาวตัวใหม่-สีเทาหลายสลับขาวที่นางซื้อมาให้ ดูท่าที่ปู่สดใสสะอาดตา
 กว่าเมื่อยามเย็นนี้มาก ปู่สาละวนอยู่กับการเชิยพันในกองไฟให้คอยลูกโพล่งขึ้น นางรู้สึกว่
 หน้าตาของปู่กลับหมองเศร้าเยียบเย็นอย่างประหลาด

“ผู้ใหญ่ก็ไว้ใจไม่ได้ เอ็งไม่รู้” พ่อหันมามุดน้อง

“...ไอ้กองมันฝากไว้สามพันเมื่อปีที่แล้ว ผู้ใหญ่โกงเอาจนหมด ”

“เงินมันไม่ใช่บ่อย...” แม่ปรารภ นัตน์ดาฉายเงาวาววามเมื่อกระทบแวงจากกองไฟ

“...เราจะซื้ออะไรได้ตั้งหลายอย่าง อย่างที่เราไม่เคยมี ไม่เคยได้ เราจะต้องซื้อเก็บไว้
 เหลือนั้นน้อยกว่ากันอีกเรื่องหนึ่ง

“ จ้างเขาต่อเกวียนสักเล่ม ซื้อวัวสักตัวหนึ่ง เหลือนั้นก็ควรจะให้หลานมันไป เงินของ
 มันนะ ” ปู่ว่าเสียงเครียคมจากกองไฟเป็นครั้งแรก

“ พ่อแหละคิดอะไรสั้น ๆ ปีนี้แหละ ทำมันแล้ง ทำนาก็จะไม่ได้เรื่องอีก เราจะเสียแรง
 นำเสียตายเปล่า ” พ่อแย้งอย่างฉุนโครธ

“อย่างแกว่านะถูกแล้ว ” แม่พยักหน้ากับพ่อ

“ ยังไง ๆ เราก็พอทำมาหากินกันได้ ไม่ต้องเอาเงินตั้งมากอย่างนี้มาลงทุนหรือค แต่ว่
 ตอนนี้เราคิดซื้อผ้าห่มซื้อฟูกหมอนใหม่ อากาศมันหนาวเหลือเกิน ”

“เออ! แล้ววิฑูเอามันยี่ละ นื่องมันอยากได้ ” แม่มาถามความเห็น

“ ตามใจแม่เถอะ เงินนี้ฉันยกให้พ่อกับแม่แล้ว ” นางตอบสั้น ๆ แล้วหันไปสบตากับ
 นัยน์ตาของปู่

ปู่เบนนัยน์ตาหลบ สาละวนกับการเชิยกองไฟต่อไป

“ฉันอยากได้สร้อยเส้นเล็ก ๆ สักเส้น ” คราวนี้น้องสาวกล่าวเสียงอ้ออิ่ง

“เอา-เอา พรุ่งนี้แม่จะเข้าอำเภอ เอ็งไปกับแม่ เอาอย่างเส้นเล็ก ๆ เหมือนสร้อยข้อมือ ”

“ว่าแต่เอ็ง เอาอะไรบ้าง หรือว่าซื้อจากกรุงเทพฯ พอแล้ว ” แม่หันมาถามนาง

“ไม่ ฉันพอแล้ว ” นางส่ายหน้า

“ ทั้งโชคดี โชคร้ายเนาะ ” พ่อกล่าวขึ้นมอลอย ๆ

นัยน์ตาขุ่นมัวของปู่ จ้องเขม็งมาที่นาง-ส่อแววเห็นใจ ปวดร้าวแทนเหมือนหยั่งรู้หัวใจ
 นางบัดนี้

“ข้าจะนอนละ ” ปู่ลูกผละจากกองไฟ แล้วลับหายขึ้นบนเรือน

“ เงินที่เหลือ เราจะเอาไว้ที่ไหนนะ ยังคิดไม่ออกเลย แต่...นี่เนะเราจะต้องซื้อปืนสัก
 กระบอกนะ ”

“ ไซ้ไซ้ เราต้องซื้อ เราต้องมีปืนแน่ ๆ เมื่อเรามีเงิน ” แม่หนูอย่างแข็งขัน

“ นึกได้แล้วเงินที่เหลือเราให้เขาภูชี้ หน้านาปีนี้เราให้เงินกู้เอาดอกสิ้นปีฉันจะคอยเก็บ ดอกเอง ” น้องสาวของนางนั่นแล้ว ที่นำความตื่นเต้นบนใบหน้ามาสู่พ่อกับแม่

“ ความคิดของเอ็งวิเศษเหลือเกินแล้ว ” แม่ว่า

ลมหนาวพรุพราย ลอดใต้ถุนบ้านเข้ามายังแครงที่ล้อมวงกันอยู่ นอกจากความหนาว จับขั้วหัวใจแล้ว นางยังรู้สึกไหวหวั่น-ทอดอาลัยอยู่ในส่วนลึก

เจ้าค้างส่งเสียงเห่าขึ้นที่หน้าประตูรั้ว พ่อทะเล่ถึงสุดตัวลูกคว้าวานข้างฝา มาถือไว้ไนมื้อแน่น-ความหวาดไหวเข้ามาจู่โจมสู่ใบหน้า และอาถรรพ์กิริยาท่าทางของพ่อแม่และน้องหมดทุกคนแล้ว

“ มีคนมา! ” เสียงของพ่อตื่น ขณะเพ่งสายตาฝ่าความมืดออกไป

เมื่อเจ้าค้างสงบเสียง และเสียงร้องทักจากภายนอกดังขึ้นอย่างแจ่มชัด นั้นแหละทุกคน ถึงได้ถอนใจคลายสีหน้าตระหนกลง

“ ผู้ใหญ่...” แม่กระซิบ

ผู้ใหญ่บ้านฝาลมหนาวยามค่ำ มาเยี่ยมนางถึงบ้าน แสดงความเสียใจที่นาง

ประสบเคราะห์ร้ายอย่างหนักในชีวิต

“ ลุงเป็นคนอ่านหนังสือจากโรงงาน ให้พ่อกับแม่เอ็งฟัง ” ผู้ใหญ่ว่าแล้วพลิกชายแขนเสื้อข้างขวาของนางขึ้น-เห็นข้อมือขาดหายไปเกลี้ยงศอก

“ เขาให้เงินมาหมื่นหนึ่ง ” นางบอกด้วยสีหน้าหม่นหมอง

“ เขารู้กันทั่วหมู่บ้านแล้ว ” ผู้ใหญ่กล่าวหัวเราะ

“ นี่แหละจึงได้รับมา ท่วมันไม่คืนัก ” ผู้ใหญ่กระซิบบอกพ่อ

“ เอาเงินหลานไปเก็บไว้ที่บ้านข้างก่อน ไว้ใจกันหรือเปล่า เชื่อเถอะคืนนี้เอาเงินไว้ที่นี้ไม่ได้ ” ผู้ใหญ่ว่าแล้วก็หันมาที่นาง

พ่อกับแม่อดอดอยู่เป็นเวลานาน ผู้ใหญ่บ้านจึงได้แบกเงินใส่ถุงข้าวสารออกจากบ้านไป

“ ไว้ใจกันง่าย ๆ ” แม่หันมาต่อว่าพ่อ

“ ผู้ใหญ่ไม่โกหกหรอก ผู้ใหญ่ไม่ใช่คนโกง และที่คนกันเองด้วยเชื่อแกเหอะ ”

“ ก็ไหนว่าโกงเงินไอ้กองง ” แม่ซัก

“ ฉันก็พูดไปงั้น คงไม่จริง ” ท่าทางของพ่ออึดอัด

“ แต่ฉันก็ไม่สบายใจ กลัวเงินมันจะสูญ ” พ่อว่า

“ ผู้ใหญ่บ้านเป็นคนดี ใคร ๆ ก็รู้ ” นางหลุกคำพูดออกไป เสียงกร้าวเป็นครั้งแรก

พอกับแม่ นั่งเงียบ บรรยากาศระหว่างความหนาวอึดอัดขึ้น
เจ้าค้างที่คลอเคลียอยู่ที่เท้าพ่อ ถูกดีดออกไปร้องเสียงหลง และพ่อก็ผลุนผลันหายขึ้น
ไปบนเรือน

“คิด โง่ ๆ กันทั้งนั้น ” แม่พูดไล่หลัง

นัยน์ตาดำน้ำตาของแม่ตื่นเดินไม่แพ้พ่อ และนัยน์ตาของน้องก็ส่องแววปีติเก็บเอาไว้ไม่
อยู่ นางนึกถึงเมื่อเปิดกระเป๋าเดินทางเป็นครั้งแรก ปรากฏเงินสดหลายปีกเฉิดฉายอยู่กับแสง
ตะเกียงยามค่ำ

3

อากาศหนาวหนักเมื่อตอนดึก นางนึกถึงคำพูดของปู่เมื่อก่อนจะเข้านอนแล้วนอนไม่หลับ
“มันตื่นเดินกับเงินกัน จนจะเป็นบ้าทั้งบ้าน ” ปู่เอามือลูบผมของนางและว่า “คนเราก็
เป็นอย่างนี้แหละ ”

นางนอนลี้มตาขดตัวแน่นอยู่กับผ้าห่มนุ่มอุ่น แสงตะเกียงที่หริ่งเหลือแต่เปลวไฟ
เล็ก ๆ พรายสีสั่นอยู่กับความมืดของห้อง ลมจากภายนอกพัดอู้อู้อ ลอดไล่ช่องฝาผนังให้เปลวไฟไหว
เดินอยู่กับเพดานห้องนั้นครั้งแล้วครั้งเล่า!

“เจ้าเงปีศาจ ”

นางสลดในใจ ลูบท่อนแขนที่ขาดหาย แล้วร้องให้สะอึกสะอื้น

“เสียแล้ว เสียไป ” นางปลอบใจตัวเองอีกครั้งหนึ่ง

เสียงกึกก้องโกลาหลของเครื่องจักรในโรงงานดังอีกทีก็อยู่ในห้วงประจุกเสียงถากถาง
ของภูตผีปีศาจ มันตัดข้อมือขวาของนางขาดกระเด็นด้วยเขี้ยวเล็บแหลมคม คล้ายคมดาบ ยังไม่
สาใจ มันยังล้วงหัวใจ ล้วงความรู้สึก ล้วงชีวิตวิญญาณของนางที่เหลือจนหมดสิ้น มันเขี้ยวทั้ง
ทำลายได้ด้วยความกระหายเลือดเจ้าปีศาจตัวนั้น

นางอดนึกย้อนไปถึงวันคืนเก่า ๆ ที่แขนสองข้างยังสมบูรณ์ไม่ได้ เมื่อครั้งเป็นคนงานอยู่
ในโรงงานที่กรุงเทพฯ นางเหมือนไร้เดียงสาบริสุทธิ์จากชีวิต ยังยืนอยู่ห่างไกลจากความสามานย์ที่
แท้จริงของมวลมนุษย์ นางพอมีความสุขที่พอหาได้อย่างน่าพึงพอใจตามประสาคนเล็ก ๆ นางมี
ความรัก ความคิดถึง ตามประสาคนไกลบ้านต่อครอบครัวและเพื่อนบ้านที่อยู่หลัง นางมีเจตนา มี
ความหวังต่อการเผชิญปัญหาในโลกกว้างใบนี้ และท้ายที่สุด นางมีภาระอันยิ่งใหญ่ต่อครอบครัว
อันยากไร้ของนางเองโดยเฉพาะ

เมื่อเจ้าปีศาจจักรกลตัวนั้น มันตัดข้อมือของนางให้ขาดออกจากกันแล้ว นางกลายเป็น
คนพิการ ที่กลับบ้านมาอย่างว่าหัวท้อแท้ ซ้ำเงินก้อนมหึมาที่นางได้รับเป็นค่าตอบแทนมือข้างที่

ขาดหายไปนั้น ยังทำให้นางได้พบว่าได้สูญเสียทุกอย่างอันเคยมีในชีวิต ที่แท้มันคือเงาของเจ้าปีศาจร้าย ที่ตามมาทำลายนางจนถึงบ้าน-มันไม่ได้ทำลายมือของนางเพียงแต่อย่างเดียวนั่น...เจ้าปีศาจจักรกลตัวนี้!

นางพยายามข่มตาให้หลับ ขณะที่แว่วเสียงนกกลางคืนร้องเพลงมากับลมหนาว

4

ความหนาวเย็นเมื่อเช้ามืด หรือแม้แต่เสียงหมาในบ้านเห่าครวญครางไม่ได้เป็นสิ่งที่ปลุกนางให้ลุกนั่งตื่นตระหนกอยู่ในยามนี้ เสียงปืนที่ดังกึ่งวานติดกันสองครั้งภายในบริเวณบ้านต่างหากที่ทำให้นางสั่นเทิ้มอยู่กับผ้าห่มหนา ขวัญกระเจิง ด้วยเสียงฝีเท้ากระเทือนไหวไปมาอยู่ภายในเรือนบ้าน

เสียงเคาะประตูดังถี่ ๆ แล้วเสียงสั้น ๆ ของแม่ก็ตามมา

“เปิดประตูเถอะ เปิดเร็ว!”

เมื่อนางใช้มือข้างซ้ายกุกกักอยู่กับประตูสักครู่หนึ่ง นางก็พบว่าเงาคนที่ยืนอยู่ข้างหลังของแม่ พ่อ และน้องนั้น เป็นชายแปลกหน้าทั้งสองคน วัตถุค้ำยันที่อยู่ในมือของมันทั้งสองนั้นก็ทำให้นางหวั่นใจว่าอันจะต้องเข้าไปติดฝา

มันเปิดกระเปาะเดินทางของนางออก ค้นหรือเสาะผ้าออกมากองไว้กระจายทั่วพื้นห้อง แล้วก็หันกวาดตามองทุกคน

“บอกแล้วว่าเงินอยู่บ้านที่ผู้ใหญ่บ้าน ไปปล้นผู้ใหญ่อะ ผู้ใหญ่เอาเงินไปหมดแล้ว”

น้องสาวว่าและร้องไห้กระซิก

พวกชายแปลกหน้าล่าถอยลับสายหมอกเช้ามืดไปหมดแล้วนั้นแหละนางจึงนึกขึ้นได้และถลางบันไดมา

บนทางเล็ก ๆ ที่ทอดยาวไปสู่รั้วประตูหน้าบ้าน ร่างของปู่และเจ้าต่างนอนจมกองเลือดแน่นิ่งเคียงกันอยู่ตรงนั้น ร่างของปู่ยังอุ่น แม้ดวงตาปิดสนิท นางกอดและซบหน้าลงกับปาปู น้ำตาไม่ได้ไหลพร่างพรูแต่อย่างใด เพียงหยดลงบนเสื้อหนาวสีเทาของปู่ แล้วซึมหายจางไปกับสีเลือดแดงฉาน

5

ผู้ใหญ่บ้าน หัวถูกข้าวสารที่ใส่เงินมาคืนต่อหน้าคนในหมู่บ้านที่ต่างมาเยี่ยมชมกันมากในตอนเช้านั้น แล้วแนะนำกับพ่อให้เอาเงินจำนวนนี้ไปฝากธนาคารที่อำเภอเสีย ไปพร้อมกับตำรวจที่มาพลิกศพปู่

เจ้าต่างถูกฝังไปแล้ว แต่ร่างของปู่จะถูกเผาพรั้งนี้

“ โโชคยังดี ผู้ใหญ่มาช่วยเสียก่อน ไม่งั้นเงินจะสูญ ” แม่บอกกับเพื่อนบ้านที่มาเยี่ยม
 สีน้าเศร้าลงไปบ้าง

“ ทั้งโชคดี โโชคร้าย คราวนี้ ” พ่อเสริม สีน้าเศร้าพอ ๆ กัน

“ แม่สัญญาไว้แล้วว่าจะซื้อสร้อยให้ฉัน ” เสียงของน้องสาวคุยอวดเพื่อน ๆ

“ หน้าแกหมองเหลือเกิน ผิดกับคนอื่น ๆ ” ผู้ใหญ่บ้านเดินมากระซิบกับนาง

“ เขารักปู่เขามาก ” แม่ได้ยิน ตอบกลับมา

สายมากแล้ว แต่ดวงอาทิตย์ยังแลเห็นเป็นจุดเพียงสีส้มอ่อน มัวมนหม่นแสงอยู่
 ท่ามกลางหมอกหนา ทุ่งนาขาวโพลนไปทั่วทุก หมู่บ้านก็ถูกคลุมอยู่ด้วยความอับชื้น หนาวเย็น
 ทั้งหมดนี้ นางนั่งจ้องหมอกขาว ที่ลอยเบาอ้อยอิ่งทิ้งทิวไม้ยูงไกลโพน เห็นมันพัดผ่านด้วยสีแดงจาก
 หยอดเลือด และสีจากเงินก้อนนั้น

6

นางออกจากบ้านท้ายสวนมาเมื่อตะวันเย็นย่ำท่ามกลางหมอกควันกลางฤดูหนาว รถ
 เทียวสุดท้ายเปิดไฟวิ่งฝ่าฝ้าขาวของสายหมอกไปเรื่อย ๆ นางถามตัวเองว่าไปไหน แต่ก็ตอบไม่ได้
 รู้แต่ว่าอยากหนีไกลไปจากบ้านและไม่หวนกลับมาอีกแล้ว

น้ำตาได้ร่วงพรูออกมามากตอนนี้ เพราะนางได้สกดกันมันไว้ตั้งแต่วันวานเมื่อ
 ตะวันเย็นย่ำของเมื่อแรกมาถึง

ที่มา : อัคริ ธรรมโชติ, ขุนทองเจ้าจะกลับเมื่อฟ้าสว่าง, พิมพ์ครั้งที่ 19 (กรุงเทพฯ : เอส พี เอฟ
 พรินติ้ง, 2540), 50 -59.

ใบงาน KWL - PLUS
เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ

K (Know)	W (Want to Know)	L (Learned)
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบงาน KWL - PLUS**การเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล**

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก จ

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มควบคุม

(การสอนอ่านแบบปกติ)

มหาวิทยาลัยศิลปากร - สงวนลิขสิทธิ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 กลุ่มควบคุม

แผนการจัดการเรียนรู้วิชา การอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
 ผู้สอน นางสาวพัชรินทร์ แจ่มจำรูญ ใช้สอนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่สอดคล้อง คือ

มาตรฐานที่ 1.1 ข้อ 1 สามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็วยิ่งขึ้น เข้าใจวงศัพท์ กว้างขึ้น เข้าใจสำนวนและโวหาร การบรรยาย การพรรณนา การอธิบาย การอุปมา และการสาธก สามารถใช้บริบทการอ่านสร้างความเข้าใจการอ่านและใช้แหล่งความรู้พัฒนาประสบการณ์และความรู้กว้างขวางขึ้น

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 1.1 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว รวดเร็ว เข้าใจวงศัพท์
 สำนวน โวหารที่ยากยิ่งขึ้น
- 1.2 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ แล้วจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ตีความได้
 ประเมินได้อย่างมีเหตุผลและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 จุดประสงค์ปลายทาง
 - 2.1.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลักการอ่านจับใจความสำคัญ และสามารถ
 จับใจความสำคัญของข่าวที่อ่านได้
- 2.2 จุดประสงค์นำทาง
 - 2.2.1 นักเรียนสามารถพูดอภิปรายข่าวที่อ่านได้
 - 2.2.2 นักเรียนสามารถจัดประเภทข้อมูลที่อ่านได้
 - 2.2.3 นักเรียนสามารถเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลได้
 - 2.2.4 นักเรียนสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญจากข่าวที่อ่านได้

3 สารการเรียนรู้

- 3.1 หลักการอ่านจับใจความสำคัญ
- 3.2 การอ่านจับใจความสำคัญข่าว
- 3.3 การหาความหมายของคำศัพท์
- 3.4 การเขียนสรุปใจความสำคัญ

4 กระบวนการจัดการเรียนรู้

41 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน และแจ้งจุดประสงค์

4.1.1 ครูซักถามนักเรียนว่าการอ่านหนังสือมีประโยชน์อย่างไร และนักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับการอ่านประเภทใดบ้าง มีหลักการหรือวิธีการอ่านอย่างไร

4.1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

42 ขั้นสอน

4.2.1 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง “หลักการอ่านจับใจความสำคัญ” และ “การอ่านจับใจความสำคัญข่าว” หลังจากนั้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปหลักการอ่านจับใจความสำคัญ และการอ่านจับใจความสำคัญของข่าว โดยครูจะคอยอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนไม่เข้าใจ

4.2.2 ครูแจกข่าวเรื่อง “ทัพใหญ่ไทยเหยียบแผ่นดินญวน กรีฑาลั่นเจ้าทอง วายน้ำล้น ญก” ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านอย่างผ่าน ๆ ในเวลา 3-5 นาที หลังจากนั้นให้นักเรียนทุกคนร่วมกันพูดอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของข่าวว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

4.2.3 นักเรียนแต่ละคนหาความหมายของคำศัพท์ที่ครูกำหนดให้

4.2.4 นักเรียนแต่ละคนสรุปใจความสำคัญ โดยเริ่มอ่านทีละย่อหน้าเพื่อหาใจความสำคัญ แล้วเรียบเรียงใจความสำคัญทั้งหมดเขียนสรุปด้วยภาษาของตนเองแล้วนำไปงานส่งครู

43 ขั้นสรุป

4.3.1 ครูและนักเรียนทุกคนร่วมกันตรวจความหมายของคำศัพท์ และร่วมกันสรุปใจความสำคัญของข่าวเรื่อง “ทัพใหญ่ไทยเหยียบแผ่นดินญวน กรีฑาลั่นเจ้าทอง วายน้ำล้น ญก” พร้อมทั้งประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านข่าว

5 การประเมินผลการเรียนรู้

5.1 วิธีการประเมินผล

5.1.1 สังเกตความสนใจและความตั้งใจในการเรียน

5.1.2 สังเกตพฤติกรรมในการเรียน การตอบคำถาม การพูดอภิปราย

5.1.3 ตรวจสอบผลงานการเขียนสรุปใจความสำคัญ

6 สื่อการเรียนรู้

6.1 ใบงานการจับใจความสำคัญ

6.2 ใบความรู้เรื่อง “หลักการอ่านจับใจความสำคัญ”

6.3 ข่าวจากหนังสือพิมพ์จำนวน 2 เรื่อง

บันทึกผลหลังการสอน

ผลการสอน.....

ปัญหา/ อุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข.....

(.....)

...../...../2547

ใบความรู้เรื่อง “ หลักการอ่านจับใจความสำคัญ ”

การอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความ คือ การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มที่เป็นส่วนใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง

ใจความสำคัญของเรื่อง คือ ข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นหรือเรื่องนั้นทั้งหมด ข้อความอื่น ๆ เป็นเพียงส่วนขยายใจความเท่านั้น ข้อความหนึ่งจะมีใจความสำคัญที่สุดเพียงหนึ่งเดียว นอกนั้นเป็นใจความรอง ซึ่งใจความสำคัญนี้ สามารถเรียกได้หลายอย่าง เช่น ข้อคิดสำคัญของเรื่อง แก่นของเรื่อง หรือความคิดหลักของเรื่อง จะอย่างไรก็ตามใจความสำคัญคือสิ่งที่ป็นสาระที่สำคัญที่สุดของเรื่อง

กลวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ควรเริ่มต้นจากการอ่านจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าให้ได้ถูกต้องแม่นยำเสียก่อน เพราะข้อความตอนหนึ่งหรือย่อหน้าหนึ่งแม้มีใจความหลายอย่าง แต่จะมีใจความสำคัญที่สุดในย่อหน้านั้นเพียงอย่างเดียว ถ้าเรื่องหนึ่งมีหลายย่อหน้า ย่อมแสดงว่าจะมีใจความสำคัญหลายประเด็น เมื่อนำประเด็นสำคัญในแต่ละย่อหน้ามาพิจารณาร่วมกันแล้ว จะทำให้สามารถจับแก่นเรื่องหรือแนวคิดสำคัญที่สุดของเรื่องทั้งหมดได้ง่ายขึ้น

ใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า หมายถึงข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นไว้ทั้งหมด ใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า ส่วนมากมักอยู่ในประโยคใดประโยคหนึ่งโดยมีข้อสังเกตได้ดังนี้

1. ประโยคตอนต้นย่อหน้า เป็นจุดที่พบใจความสำคัญของเรื่องในแต่ละย่อหน้ามากที่สุดเพราะผู้เขียนมักบอกประเด็นสำคัญไว้ก่อนแล้วขยายรายละเอียดเพื่อให้ชัดเจนขึ้นในภายหลัง ตัวอย่างเช่น

คนไม่อ่านหนังสือ คือคนถอยหลังอยู่ในสังคม เพราะทุกวันนี้โลกเจริญขึ้นอย่างไม่หยุดหย่อน มีเหตุการณ์ใหม่ ๆ ปรากฏสืบเนื่องกันอย่างไม่ขาดสาย ทุกคนที่หวังความก้าวหน้าจึงต้องตามเรื่องเหล่านี้ด้วยการอ่านอย่างมิหยุดยั้ง มิฉะนั้นเขาจะได้นามว่าเป็นผู้ถอยหลัง

ใจความสำคัญ : คนไม่อ่านหนังสือคือคนถอยหลังอยู่ในสังคม

2 ประโยคตอนท้ายย่อหน้า เป็นจุดที่พบใจความสำคัญมากรองลงมาจากประโยคตอนต้นย่อหน้า โดยผู้เขียนจะบอกรายละเอียด หรือประเด็นย่อยมาก่อน แล้วสรุปด้วยประโยคที่เก็บประเด็นสำคัญไว้ภายหลัง ตัวอย่างเช่น

บางคนอ่านหนังสือเพียงเฉพาะเรื่องราว คืออ่านแต่เรื่องในวงอาชีพของตนถ้าทำอย่างนั้นก็นับว่ายังไม่ได้ผลเต็มที่เพราะขาดความรู้ในวงการทั่วไป ทางที่ดีเขาควรขยายขอบเขตการอ่านให้กว้างขวางออกไปอีก

ใจความสำคัญ : ควรขยายขอบเขตการอ่านให้กว้างขวางออกไปอีก

3 ประโยคตอนกลางย่อหน้า เป็นจุดที่ค้นหาใจความสำคัญได้ยากขึ้น เพราะนักเรียนต้องพิจารณาเปรียบเทียบให้ได้ว่า สารสำคัญที่สุดอยู่ที่ประโยคใด ตัวอย่างเช่น

ขณะนี้ไม่ว่าท่านจะอยู่ ณ ที่ใด ที่ในบ้าน บนรถไฟ รถเมล์ ในห้องทำงาน บนสถานที่ราชการหรือที่ใดก็ตาม ท่านจะต้องใช้สายตา “อ่าน” อยู่ตลอดเวลา ซึ่งแน่ละเราต้องยกเว้นในกรณีที่ท่านตาบอดเพราะท่านย่อมจะอ่านหนังสือในเล่มนี้ไม่ได้แน่ยกเว้นแต่จะมีใครอ่านให้ท่านฟัง

ใจความสำคัญ : ท่านจะต้องใช้สายตา “อ่าน” อยู่ตลอดเวลา

4 ไม่ปรากฏในประโยคใดอย่างชัดเจน อาจอยู่ในหลายประโยคหรืออยู่รวม ๆ ในย่อหน้าซึ่งผู้อ่านจะต้องสรุปออกมาเอง นับเป็นการจับใจความสำคัญที่ยากกว่าอย่างอื่น อาจจะใช้วิธีการตั้งคำถามแล้วตอบตัวเองให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม ซึ่งจะทำให้มองเห็นส่วนที่เป็นประเด็นสำคัญ และส่วนที่เป็นประเด็นเสริม หรือการขยายความได้ง่ายขึ้น ตัวอย่างเช่น

เรื่อดำนั้นแล่นผ่านบ้านเรือนที่คับคั่งในบริเวณอำเภอ แสงไฟฟ้าฉายออกมาจากโรงสีข้างลำน้ำกระทบเมื่อดมที่สาคลงมามีรู้สิ้นสุด และดูเหมือนมันที่ทำได้ด้วยน้ำมากันไว้พอเรือเริ่มผ่านบ้านเรือนที่มีประปรายอยู่นอกอำเภอสายลมและสายฝนก็กระหน่ำลงมาแรงขึ้นกว่าเก่า คนโดยสารจำนวนมากที่นั่งหรือนอนอยู่ในเรือพากันขยับตัว เหลียวซ้ายแลขวามองดูหน้ากันอย่างไม่สบายใจพอเรือแล่นต่อมาก็จะเข้าหัวเลี้ยวที่เรียกว่าคู้งสำเภากำลังแรงของพายุก็มาปะทะเข้ากลางลำ เสียงคนหวีดร้อง เสียงคนตะโกน เสียงเด็กร้องจ้าขึ้นด้วยความตกใจ ที่กำลังหลับก็ทะลึ่งตัวขึ้นสุดแรง ทุกคนถลันตัวเข้าไปสกราบที่มีได้เอียงทันใดนั้นเรือก็โคลงกลับมาอีกข้างหนึ่งด้วยกำลังถ่วงสุดเหวี่ยงท่ามกลางเสียงร้องที่ฟังไม่ได้ศัพท์และเสียงรัวกระดิ่งของนายท้าย ซึ่งดึงสายกระดิ่งด้วยความตกใจปราศจากสัญญาณใด ๆ และเรื่อนั้นก็คว่ำลงทันที เครื่องยนต์ในเรือ

คงเดินต่อไปอีกครู่หนึ่ง สั่นสะท้านอย่างแรงแล้วก็หยุดเงียบ เหมือนกับหัวใจสัตว์ที่เดินต่อสู้อย่างแรงเป็นครั้งสุดท้ายแล้วก็ต้องหยุดลงเมื่อความตายมาถึงตัว

ใจความสำคัญ : เรือโดยสารถูกพายุแล้วคว่ำลง

การอ่านจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า นอกจากการพยายามค้นหาประโยคหรือข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้าไว้ทั้งหมดแล้ว ยังอาจใช้กลวิธีการจับใจความสำคัญอย่างง่าย ๆ ด้วยการตัดประโยค หรือข้อความที่เป็นส่วนขยายหรือไม่จำเป็นในแต่ละย่อหน้าออกไปให้หมด ในที่สุดก็จะเหลือส่วนที่เป็นใจความสำคัญของย่อหน้าได้เช่นกัน ส่วนที่ควรตัดออกเช่น ส่วนขยายหรือรายละเอียดต่าง ๆ ข้อเปรียบเทียบต่าง ๆ ตัวอย่างประกอบ คำศัพท์สำนวนหรือโวหารที่ยกมาประกอบ ตัวเลข สถิติที่เป็นรายละเอียด คำถามและคำอธิบายของผู้เขียน ชื่อบุคคลที่ผู้เขียนอ้างอิงโดยไม่เน้นความสำคัญ เป็นต้น

หลักการอ่านจับใจความสำคัญ

1. อ่านผ่าน ๆ โดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องที่อ่านว่าด้วยเรื่องอะไร จุดใดเป็นจุดสำคัญของเรื่อง
2. อ่านให้ละเอียด เพื่อทำความเข้าใจอย่างชัดเจน ไม่ควรหยุดอ่านระหว่างเรื่องเพราะจะทำให้ความเข้าใจไม่ติดต่อกัน และพยายามตั้งคำถามกับตนเองว่าเรื่องนี้ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม
3. อ่านซ้ำตอนที่ไมเข้าใจ และตรวจสอบความเข้าใจบางตอนให้แน่นอนถูกต้อง
4. เรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องด้วยภาษาของตนเอง

ที่มา : แวมมยุรา เหมือนนิล, การอ่านจับใจความ (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น , 2541),

26-32.

ใบความรู้เรื่อง “ การอ่านจับใจความสำคัญข่าว ”

การรายงานข่าวโดยทั่วไปมุ่งเสนอสาระสำคัญอย่างตรงไปตรงมาเพื่อให้อ่านจับใจความได้รวดเร็วที่สุด โครงสร้างและรูปแบบของการเขียนข่าวจะมีส่วนชี้แนะการจับใจความให้ถูกต้องและรวดเร็วได้มาก แนวทางการอ่านจับใจความข่าวอย่างมีประสิทธิภาพจึงควรพิจารณาดังนี้

1. พาดหัวข่าว เป็นจุดบอกรายความสำคัญที่สุดของข่าวได้ชัดเจนและรวดเร็ว เพราะจะประมวลหัวใจของข่าวทั้งหมดมาเสนอไว้อย่างสั้น ๆ เป็นอันดับแรก หากได้ใจความสำคัญชัดเจนเพียงพอแก่ความต้องการแล้ว ไม่ต้องอ่านส่วนอื่นอีกก็ได้

2. ความนำหรือวรรคหน้า เป็นส่วนต่อเนื่องจากพาดหัวข่าว ความนำหรือวรรคหน้าจะเป็นการสรุปใจความสำคัญของข่าวทั้งหมดไว้อย่างสั้น ๆ และชัดเจนที่สุด ฉะนั้นถ้ามีเวลาในการอ่านข่าวน้อยหรือไม่ต้องการรายละเอียดของข่าว เพียงการอ่านพาดหัวข่าวและความนำ หรือวรรคหน้าก็สามารถจับใจความสำคัญของข่าวได้แล้ว

3. เนื้อข่าว นับเป็นรายละเอียดที่ขยายใจความสำคัญของข่าวเท่านั้น แต่ถ้าต้องการเพียงใจความสำคัญของข่าวโดยไม่สนใจรายละเอียดมากนัก ไม่ต้องอ่านเนื้อข่าวเลยก็ได้ อย่างไรก็ตามในบางครั้งการพาดหัวข่าวและการเขียนความนำหรือวรรคหน้ามุ่งเรียกร้องความสนใจของผู้อ่านเกินไป จนทำให้ประเด็นข่าวเปลี่ยนไป หากได้ตรวจสอบจากเนื้อข่าวทั้งหมดอีกครั้งก็จะทำให้สามารถจับใจความข่าวได้อย่างแม่นยำขึ้น

ที่มา : แววมยุรา เหมือนนิล, การอ่านจับใจความ (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น , 2538), 66-67.

เนื้อหาของข่าวในการสอนอ่านจับใจความสำคัญ

“ทัพใหญ่ไทยเหยียบแผ่นดินญวน กรีฑาลั่นเจ้าทอง ว่ายน้ำลู่ “ ญุก ””

ทัพนักกีฬาไทยชุดใหญ่เดินทางมาถึงกรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม เพื่อเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 22 เรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ 3 ธันวาคมที่ผ่านมา โดยมีประชาชนชาวไทยที่อาศัยอยู่ในเวียดนามพร้อมสื่อมวลชนเวียดนามให้การต้อนรับและทำข่าวกันอย่างคับคั่ง ทำให้บรรยากาศภายในสนามบิณานาชาติ กรุงฮานอยคึกคักทันตาเห็น โดยทัพนักกรีฑาไทยได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนเวียดนามเป็นพิเศษในฐานะเจ้าคู่หลายสมัย

พ.ต.อ.ศุภันธุ์ อริยะมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการสมาคมกรีฑาแห่งประเทศไทยฯ กล่าวว่า จากการตรวจสอบรายชื่อนักกรีฑาทั้งหมดยกเว้นเจ้าภาพ “ เวียดนาม ” เชื่อว่าทัพนักกรีฑาไทยจะทำเหรียญทองได้ตามเป้าอย่างน้อย 16 เหรียญทอง และมั่นใจว่าจะครองความเป็นเจ้าเหรียญทองอีกสมัย อย่างไรก็ตาม วาสนา วินาโท มีปัญหาบาดเจ็บรบกวนคงไม่สมบูรณ์ร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่คาดว่าจะไม่มีผลต่อการคว้าเหรียญทองของวาสนาและทีมไทย ในการลงแข่งขันวิ่ง 400 เมตรและวิ่งข้ามรั้ว 400 เมตร

นายธนาวิชญ์ โถสกุล หัวหน้าสตาฟโค้ชทีมว่ายน้ำไทย กล่าวว่า ทีมว่ายน้ำไทยฝากความหวังเหรียญทองที่ตั้งเป้าไว้จำนวน 10 เหรียญทอง ไว้ที่นักกีฬารุ่นเก่าจากรัฐพงศ์ ศิริสานนท์ ชลธร วรธารง, ไพลิน เตชะกฤตธีรนนท์ อย่างไรก็ตาม นักว่ายน้ำดาวรุ่งอย่างนิมิตดา ทวีทรัพย์สุนทร มีลุ้นคว้าเหรียญทองเช่นกัน

ขณะเดียวกัน ทัพนักกีฬาติมอร์ตะวันออกก็เดินทางถึงกรุงฮานอยแล้วเช่นกัน โดยติมอร์ส่งนักกีฬาจำนวน 25 ชีวิต เข้าร่วมการแข่งขัน 7 ชนิดกีฬา ประกอบด้วย กรีฑา มวยสากลสมัครเล่น เทควันโด คาราเต้โด ยกน้ำหนัก จักรยาน และเทนนิส โดยติมอร์ตั้งเป้าคว้าเหรียญทองประวัติศาสตร์จากวิ่งมาราธอนหญิง

ที่มา : มติชน , 4 ธันวาคม 2546, 22.

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 กลุ่มควบคุม

แผนการจัดการเรียนรู้วิชา การอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
 ผู้สอน นางสาวพัชรินทร์ แจ่มจำรูญ ใช้สอนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่สอดคล้อง คือ

มาตรฐานที่ 1.1 ข้อ 1 สามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็วยิ่งขึ้น เข้าใจวงศัพท์ กว้างขึ้น เข้าใจสำนวนและโวหาร การบรรยาย การพรรณนา การอธิบาย การอุปมา และการสาธก สามารถใช้บริบทการอ่านสร้างความเข้าใจการอ่านและใช้แหล่งความรู้พัฒนาประสบการณ์และความรู้กว้างขวางขึ้น

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 1.1 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว รวดเร็ว เข้าใจวงศัพท์
 สำนวน โวหารที่ยกยิ่งขึ้น
- 1.2 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ แล้วจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ตีความได้
 ประเมินได้อย่างมีเหตุผลและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 จุดประสงค์ปลายทาง
 - 2.1.1 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของนิทานที่อ่านได้
- 2.2 จุดประสงค์นำทาง
 - 2.2.1 นักเรียนสามารถพูดอภิปรายนิทานที่อ่านได้
 - 2.2.2 นักเรียนสามารถบอกข้อคิดที่ได้รับจากการอ่านนิทาน
 - 2.2.3 นักเรียนสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญจากนิทานที่อ่านได้

3 สาระการเรียนรู้

- 3.1 การอ่านจับใจความสำคัญของนิทานเรื่อง “แม่เฒ่าฮอลดี”
- 3.2 ข้อคิดที่ได้รับในการอ่านนิทาน
- 3.3 การเขียนสรุปใจความสำคัญ

4 กระบวนการจัดการเรียนรู้

41 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน และแจ้งจุดประสงค์

4.1.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการอ่านนิทาน และซักถามนักเรียนว่าชอบอ่านนิทานหรือไม่ เพราะเหตุใดจึงชอบ และเพราะเหตุใดจึงไม่ชอบ หลังจากนั้นให้นักเรียนยกตัวอย่างนิทานที่เคยอ่านมาจำนวน 3 เรื่อง

4.1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

42 ขั้นสอน

4.2.1 ครูทบทวนหลักการอ่านจับใจความสำคัญ และให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง “ การอ่านจับใจความสำคัญของนิทาน ” หลังจากนั้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปการอ่านจับใจความสำคัญของนิทาน โดยครูจะคอยอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนไม่เข้าใจ

4.2.2 ครูแจกนิทานเรื่อง “ แม่เต่าฮอลลี่ ” ให้นักเรียนแต่ละคนอ่าน โดยให้นักเรียนอ่านอย่างผ่าน ๆ ในเวลาประมาณ 5-10 นาที หลังจากนั้นให้นักเรียนทุกคนร่วมกันพูดอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของนิทานว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

4.2.3 ครูให้นักเรียนแต่ละคนสรุปใจความสำคัญนิทานเรื่อง “ แม่เต่าฮอลลี่ ” โดยให้นักเรียนเริ่มอ่านทีละย่อหน้าเพื่อหาใจความสำคัญ ซึ่งย่อหน้าที่ 1-3 ครูจะช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการหาใจความสำคัญ ส่วนย่อหน้าที่เหลือให้นักเรียนแต่ละคนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

4.2.4 นักเรียนแต่ละคนเรียบเรียงใจความสำคัญทั้งหมดเขียนสรุปลงใบงานด้วยภาษาของตนเอง แล้วนำไปงานส่งครู

4.2.5 ครูให้นักเรียนทุกคนร่วมกันอภิปรายข้อคิดที่ได้รับจากการอ่านนิทานเรื่อง “ แม่เต่าฮอลลี่ ”

43 ขั้นสรุป

4.3.1 ครูและนักเรียนทุกคนร่วมกันสรุปใจความสำคัญ และข้อคิดที่ได้รับจากการอ่านนิทานเรื่อง “ แม่เต่าฮอลลี่ ”

5 การประเมินผลการเรียนรู้

5.1 วิธีการประเมินผล

5.1.1 สังเกตความสนใจและความตั้งใจในการเรียน

5.1.2 สังเกตพฤติกรรมในการเรียน การตอบคำถาม การพูดอภิปราย

5.1.3 ตรวจสอบผลงานการเขียนสรุปใจความสำคัญ

6 สื่อการเรียนรู้

- 6.1 ใบงานจับใจความสำคัญ
- 6.2 นิทานเรื่อง “แม่เต่าฮอลดี”

บันทึกผลหลังการสอน

ผลการสอน.....

ปัญหา/ อุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข.....

(.....)

...../...../2547

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบความรู้เรื่อง “การอ่านจับใจความสำคัญนิทาน”

การอ่านจับใจความสำคัญของนิทาน เป็นการอ่านจับใจความเรื่องที่เป็นบันเทิงคดี โดยเนื้อเรื่องให้ความเพลิดเพลินในการอ่าน และที่สำคัญนิทานจะให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน ในการอ่านจับใจความสำคัญนิทาน ควรพิจารณาดังนี้

1. ชื่อเรื่อง การอ่านนิทานควรพิจารณาชื่อเรื่องเป็นอันดับแรก เนื่องจากชื่อเรื่องจะเป็นส่วนนำทางให้อ่านนิทานได้เข้าใจ เพราะชื่อเรื่องจะบอกให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ทันที อีกทั้งชื่อเรื่องของนิทานจะยกตัวละครขึ้นมาตั้งชื่อเรื่อง ทำให้ทราบว่านิทานเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ดังนั้นผู้อ่านจึงควรพิจารณาและให้ความสำคัญกับชื่อเรื่องเป็นอันดับแรก

2. ข้อคิดของเรื่อง การอ่านนิทานทุกเรื่องข้อคิดเป็นส่วนสำคัญที่ผู้อ่านจะต้องพิจารณา เพราะจะทำให้มองเห็นแก่นของเรื่องได้ทันที หลังจากนั้นสรุปสาระสำคัญโดยตอบคำถามให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และทำไม ซึ่งนอกจากจะแสดงว่าผู้อ่านจับใจความของเรื่องได้แล้ว ยังจะเป็นจุดชี้้นำให้เห็นแก่นเรื่องหรือใจความสำคัญได้ง่ายด้วย เนื่องจากนิทานเป็นงานประเภtbันเทิงคดี หากตอบคำถามข้างต้นเพียงอย่างเดียวก็จะทำให้ขาดรสชาติและคุณค่าของนิทานอย่างเพียงพอ ดังนั้นการจับใจความย่อหรือใจความประกอบเพื่อเก็บรายละเอียดของเรื่องไปพร้อมกัน

เนื้อหาในการสอนอ่านจับใจความสำคัญ

แม่เฒ่าฮอลดี

ครั้งหนึ่งมีหญิงหม้ายคนหนึ่งที่มีบุตรสาวสองคน เกรเดิ้ลหญิงสาวคนสวยและซัน เป็นลูกเลี้ยงของนางและอินก้าผู้มีอารมณ์ร้ายและเกียจคร้าน เป็นบุตรแท้ ๆ ของนาง อินก้าได้รับคำยกย่องสรรเสริญมากมาย แต่เกรเดิ้ลต้องทำงานทุกอย่างในบ้าน และถูกเอ็ดตลอดวัน

งานอย่างหนึ่งของเกรเดิ้ลคือต้องนั่งปั่นฝ้ายในลานบ้านทุก ๆ วัน เช้าวันหนึ่งขณะที่หญิงสาวกำลังปั่นฝ้ายนางได้ทำเข็มตำมือ และโลหิตหยดหนึ่งเปื้อนกระสวย หญิงสาวเดินไปที่บ่อน้ำที่ตรงมุมลานบ้านและเอากระสวยลงจุ่มน้ำเพื่อจะล้างให้สะอาด แต่เคราะห์ร้ายที่กระสวยนั้นหลุดจากมือนางจมหายไปใต้น้ำ เกรเดิ้ลที่น่าสงสารร้องไห้ และบอกแม่เลี้ยงให้ทราบเรื่องที่เกิดขึ้น แต่แม่เลี้ยงกลับพูดว่า

“นั่งเด็กเดินเลื้อย เจ้าต้องกระโดดลงไปใบบ่อน้ำและงมกระสวยขึ้นมาให้ข้า” เกรเดิ้ลเดินกลับไปใบบ่อน้ำและมองข้ามขอบบ่อน้ำลงไปดูใต้น้ำ นางไม่ทราบว่าจะทำอะไรเพราะนางคิดว่าถ้านางทำตามคำสั่งของแม่เลี้ยงนางก็ต้องจมน้ำตาย แต่ในที่สุดหญิงสาวก็ทำใจกล้าและกระโดดลงไปใบบ่อน้ำ และชั่วครู่หนึ่งได้สิ้นสติไป

ต่อมาอีกสักครู่หญิงสาวก็ฟื้นและรู้สึกตัวอยู่ในทุ่งหญ้าเขียวสด และดอกแอนนิโมนีบานสวยงาม นางเดินเล่นบนพื้นหญ้าที่เขียวสดและเห็นเตาปิ้งขนมตั้งอยู่ในท่ามกลางดอกไม้เหล่านั้น ในเตาอบมีขนมปังแข็ง และขณะที่หญิงสาวเดินผ่านไปขนมปังในเตาได้ร้องว่า

“ช่วยเอาเราออกจากเตาที่เออะแม่คุณ เราจะไหม้อยู่แล้ว”

เกรเดิ้ลจึงเอาขนมปังออกจากเตานั้น แล้วเดินต่อไปและมาถึงคันแอบเปิดคันหนึ่งมีผลสุกแดงทั้งคัน ขณะที่หญิงสาวเดินผ่านคันแอบเปิด เสียงมันร้องว่า

“ช่วยเขย่าลูกแอบเปิดบนคันที่เออะเพราะลูกแอบเปิดสุกหมดแล้ว” เกรเดิ้ลก็ช่วยเขย่าลูกแอบเปิดเหล่านั้นจนกระทั่งผลแอบเปิดสีแดงตกลงบนพื้นหญ้า ในที่สุดหญิงสาวก็เดินไปถึงกระท่อมสีขาหลังหนึ่ง หญิงชราคนหนึ่งโผล่หน้าอยู่ที่หน้าต่าง หญิงชราพูดกับนางว่า

“หนูที่น่ารัก หนูจะอยู่กับยายและช่วยทำงานบ้านให้ยายได้ไหม ยายจะเลี้ยงดูหลานอย่างดี และแสดงความปรานีต่อหลาน ยายชื่อแม่เฒ่าฮอลดี”

“หลานต้องทำเตียงของยายให้ดี และสลัดที่นอนของยายจนขนนกที่ขัดที่นอนนั้นปลิว เพราะเมื่อขนนกปลิวไปนั้นแหละจะมีหิมะตกบนแผ่นดินโลก” หญิงชราพูด

เกร็ดเล็กทำงานให้หญิงชราอย่างเรียบร้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนางได้สลัดที่นอนจนขนนกสีขาวปลิวอ่อนเหมือนหยาดหิมะ แม่เฒ่าฮอลดีไม่เคยดูหญิงสาวเลย แต่มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสและเมตตาปราณีต่อหญิงสาว

ต่อมาอีกไม่ช้าเกร็ดเล็กก็รู้สึกคิดถึงบ้าน นางเบื้อทุ่งหญ้าที่มีดอกไม้บานสล้างและมีแสงแดดส่องสว่าง และอยากจะกลับบ้าน หญิงสาวบอกแม่เฒ่าฮอลดี และหญิงชราพูดว่า

“เป็นธรรมดาอยู่เองที่หลานต้องอยากกลับบ้าน” หญิงชราจูงมือเกร็ดเล็กไปที่ประตูใหญ่ที่เปิดอยู่ตรงหน้าหญิงสาวและขณะที่เกร็ดเล็กยืนที่ประตู มีเหรียญทองคำตกลงมาถูกตัวนางจนร่างของหญิงสาวมีเหรียญทองเต็มไปหมด

“ทองคำนี้เป็นรางวัลที่หลานทำงานให้ยายอย่างเรียบร้อย” แม่เฒ่าฮอลดีบอกหญิงสาว แล้วหญิงชราที่ส่งกระสวยที่นางทำดกบ่อน้ำให้หญิงสาว

ประตูได้ปิดภายหลังที่หญิงสาวเดินออกมาแล้ว เกร็ดเล็กรู้สึกว่านางมาขึ้นอยู่ในลานบ้านของแม่เลี้ยง ไก่ตัวผู้ตัวหนึ่งเดินกรีดกรายไปรอบ ๆ และส่งเสียงร้องว่า

“เอ้กอีเอ้ก เอ้ก ลูกสาวที่มีทองคำเต็มตัวได้กลับมาหาท่าน”

แม่เลี้ยงของเกร็ดเล็กมีความประหลาดใจที่ได้พบนางอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลานี้เกร็ดเล็กมีทองคำด้วยมากมาย ทั้งสองคนแม่ลูกจึงนับถือเกร็ดเล็ก เพราะนางร่ำรวย เกร็ดเล็กได้เล่าถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นให้ทั้งสองคนฟัง เมื่อแม่เลี้ยงของนางได้ยินก็อยากจะให้อินก้าลูกสาวของนางทำตามเกร็ดเล็กบ้าง

ดังนั้นอินก้าผู้เกียจคร้านจึงนั่งปั่นฝ้าย และไม่เป็นการยากที่นางจะทำเข็มดำมือ เพราะนางปั่นฝ้ายไม่เป็น แล้วอินก้าก็โยนกระสวยลงในบ่อน้ำและกระโดดตามลงไป และนางก็รู้สึกตัวว่าได้ไปอยู่ในทุ่งหญ้าสวยงามที่มีแสงส่องสว่าง

อินก้าเดินไปถึงเตาอบที่ตั้งอยู่ท่ามกลางดอกไม้ และขนมปังในเตาได้ร้องขึ้นว่า

“ช่วยเอาเราออกจากเตาที่... เราจะไหม้อยู่แล้ว”

แต่อินก้าพูดว่า “ฉันไม่ยอมให้มือฉันเปื้อน ถ้าต้องเอาขนมปังออกจากเตามือฉันก็เปื้อนเถอะ ธุระอะไรที่ฉันต้องช่วยเอาเจ้าออกจากเตา”

นางเดินผ่านไป และมาถึงต้นแอปเปิ้ลที่มีผลสุกแดง ต้นแอปเปิ้ลร้องว่า “ช่วยเขย่าฉันทีเถอะ ลูกของฉันสุกหมดแล้ว”

แต่อินก้าพูดว่า “ ธุระอะไรจะต้องช่วยเขย่าต้นไม้ให้ลูกแอปเปิ้ลหล่นลงมา ดีไม่ดีลูกแอปเปิ้ลก็จะตกลงมาโดนฉันเจ็บ”

คราวนี้อินก้าเดินไปถึงกระท่อมของแม่เฒ่าฮอลดี และเมื่อหญิงชราขอให้นางอยู่ทำงานให้อินก้าก็ตกลงทันที วันแรกอินก้าพยายามทำงานอย่างเต็มที่ นางได้สลัดที่นอนของ

หญิงชราจนจนกปลิวอ่อนเหมือนหยาดหิมะ แต่พอถึงวันที่สองนางก็เริ่มละทิ้งหน้าที่ และในวันที่สามก็ยังขี้เกียจมากขึ้นทุกที จนกระทั่งในที่สุดอินกำก็ไม่ยอมลุกขึ้นในตอนเช้า ในไม่ช้าแม่เต่าฮอลลี่ก็เบื่อหน่ายที่อินกำเกียจคร้านไม่ยอมทำงาน และบอกให้นางกลับบ้าน อินกำยินดีเพราะคิดว่านางจะได้รับเงินทองที่หญิงชราจะให้ มีฝนเหรียญทองคำตกลงมาเต็มตัวนางเหมือนอย่างเกรเดิ้ล

หญิงชรานำอินกำไปที่ประตูใหญ่ แต่ขณะที่อินกำยืนอยู่ที่ประตูนั้นแทนที่จะมีฝนทองคำตกลงมา กลับมีหม้อใส่ซีอิ๊วและเขม่าไฟตกลงมาบนตัวนาง

“นี่คือรางวัลที่เจ้าได้รับใช้ฉัน” แม่เต่าฮอลลี่พูด แล้วหญิงชรา ก็หยิบกระสวยมาส่งให้หญิงสาว และประตูก็ปิด

อินกำได้กลับมาขึ้นอยู่ในลานบ้านแม่ของนาง เมื่อไก่อตัวผู้เห็นอินกำ มันก็ส่งเสียงโกร่งคอขึ้นว่า “เอ้กอีเอ้ก เอ้ก ลูกสาวที่มีเขม่าไฟจับเปรอะเปื้อนได้กลับมาหาท่าน”

และตลอดชีวิตของนาง เขม่าไฟนั้นก็จับตัวนางดำอยู่อย่างนั้น แม้ว่า จะขัดถูอย่างไรมันก็ไม่ออก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ที่มา : อุไร สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, นิทานหลายชาติ, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ :แพรวพิตยา, 2515), 10-17.

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 กลุ่มควบคุม

แผนการจัดการเรียนรู้วิชา การอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวพัชรินทร์ แจ่มจำรูญ ใช้สอนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่สอดคล้อง คือ

มาตรฐานที่ 1.1 ข้อ 1 สามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็วยิ่งขึ้น เข้าใจวงศัพท์ กว้างขึ้น เข้าใจสำนวนและโวหาร การบรรยาย การพรรณนา การอธิบาย การอุปมา และการสาธก สามารถใช้บริบทการอ่านสร้างความเข้าใจการอ่านและใช้แหล่งความรู้พัฒนาประสบการณ์และความรู้กว้างขวางขึ้น

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 1.1 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว รวดเร็ว เข้าใจวงศัพท์
สำนวน โวหารที่ยกย่องขึ้น
- 1.2 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ แล้วจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ตีความได้
ประเมินได้อย่างมีเหตุผลและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 จุดประสงค์ปลายทาง
 - 2.1.1 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของบทความที่อ่านได้
- 2.2 จุดประสงค์นำทาง
 - 2.2.1 นักเรียนสามารถพุดอภิปรายบทความที่อ่านได้
 - 2.2.2 นักเรียนสามารถบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนได้
 - 2.2.3 นักเรียนสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญจากบทความที่อ่านได้

3 สาระการเรียนรู้

- 3.1 การอ่านจับใจความสำคัญของบทความเรื่อง “ เพลง โคราช...จากอดีตถึงปัจจุบัน ”
- 3.2 จุดมุ่งหมายในการแต่ง
- 3.3 การเขียนสรุปใจความสำคัญ

4 กระบวนการจัดการเรียนรู้

41 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน และแจ้งจุดประสงค์

4.1.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องเพลง ครูซักถามนักเรียนว่านักเรียนชอบฟังเพลงประเภทใด และนักเรียนคิดว่าเพลงประเภทใดที่แสดงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

4.1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

42 ขั้นสอน

4.2.1 ครูทบทวนหลักการอ่านจับใจความสำคัญให้นักเรียน และให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง “ การอ่านจับใจความสำคัญของบทความ ” หลังจากนั้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปการอ่านจับใจความสำคัญของนิทาน โดยครูจะคอยอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนไม่เข้าใจ

4.2.2 ครูแจกบทความเรื่อง “ เพลงโคราช...จากอดีตถึงปัจจุบัน ” ให้นักเรียนแต่ละคนอ่าน โดยให้นักเรียนอ่านอย่างผ่าน ๆ ในเวลาประมาณ 5-10 นาที

4.2.3 ครูให้นักเรียนจับคู่กัน และให้นักเรียนแต่ละคู่ร่วมกันพูดอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของบทความว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร และผู้แต่งมีจุดมุ่งหมายในการแต่งอย่างไร

4.2.4 ครูสุ่มนักเรียนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนจำนวน 5 คู่ ส่วนคู่ที่เหลือสามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ในกรณีที่ความคิดเห็นไม่ตรงกัน โดยครูจะคอยให้คำแนะนำและเพิ่มเติมความรู้

4.2.3 ครูให้นักเรียนแต่ละคนสรุปใจความสำคัญของบทความเรื่อง “ เพลงโคราช...จากอดีตถึงปัจจุบัน ” โดยให้นักเรียนเริ่มอ่านทีละย่อหน้าเพื่อหาใจความสำคัญ ซึ่งย่อหน้าที่ 1-4 ครูจะช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการหาใจความสำคัญ ส่วนย่อหน้าที่เหลือให้นักเรียนแต่ละคนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

4.2.4 นักเรียนแต่ละคนเรียบเรียงใจความสำคัญทั้งหมดเขียนสรุปลงใบงานด้วยภาษาของตนเอง แล้วนำไปงานส่งครู

43 ขั้นสรุป

4.3.1 ครูและนักเรียนทุกคนร่วมกันสรุปใจความสำคัญของบทความที่อ่าน

5 การประเมินผลการเรียนรู้

5.1 วิธีการประเมินผล

5.1.1 สังเกตความสนใจและความตั้งใจในการเรียน

5.1.2 สังเกตพฤติกรรมในการเรียน การตอบคำถาม และการพูดอภิปราย

5.1.3 ตรวจสอบผลงานการเขียนสรุปใจความสำคัญ

6 สื่อการเรียนรู้

6.1 ใบงานจับใจความสำคัญ

6.2 บทความเรื่อง “ เพลงโคราช...จากอดีตถึงปัจจุบัน ”

บันทึกผลหลังการสอน

ผลการสอน.....

ปัญหา/ อุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์
(.....)

...../...../2547

ใบความรู้เรื่อง “ การอ่านจับใจความสำคัญของบทความ ”

การอ่านจับใจความงานเขียนประเภทบทความอย่างมีประสิทธิภาพ คือการพยายามค้นหาความคิดสำคัญที่สุดที่ผู้แต่งต้องการบอกแก่ผู้อ่านให้ได้ว่าคืออะไร โดยบทความแต่ละเรื่องจะมีแนวคิดสำคัญซึ่งเป็นใจความสำคัญของเรื่องเพียงอย่างเดียว ผู้แต่งนิยมเปิดเผยใจความสำคัญของเรื่องไว้ 2 ลักษณะดังนี้

1. การบอกใจความสำคัญตอนท้าย เป็นแบบที่นิยมแต่งกันมากที่สุด เพราะการกล่าวถึงสถานการณ์หรือปัญหาแล้วเสนอเหตุผลและรายละเอียดขยายความมาก่อนในตอนต้นจนสรุปให้เห็นหัวใจหรือแก่นเรื่องซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญของผู้แต่งในตอนท้าย

2. การบอกใจความสำคัญตอนต้น เป็นการดำเนินเรื่องที่ตรงข้ามกับแบบแรก คือบอกแนวคิดสำคัญที่สุดของผู้แต่งซึ่งเป็นหัวใจหรือแก่นเรื่องให้ผู้อ่านรู้ตั้งแต่ต้นเรื่อง จากนั้นจึงเสนอเหตุผลหรือตัวอย่างมาขยายให้เห็นจริงว่า เพราะเหตุใดผู้แต่งจึงมีแนวคิดเช่นนั้น

การอ่านจับใจความงานเขียนประเภทบทความให้ได้ถูกต้องและรวดเร็ว มีข้อสังเกตเป็นแนวทางเพิ่มเติมดังนี้

1. จุดชี้แนะใจความสำคัญของบทความที่สามารถค้นหาได้รวดเร็วที่สุดเป็นอันดับแรกคือ ชื่อเรื่อง เพราะบทความโดยทั่วไปมุ่งเสนอทรรศนะและเหตุผลอย่างตรงไปตรงมา ชื่อเรื่องจึงมักไม่ซับซ้อนและบ่งชี้หัวใจสำคัญหรือแก่นเรื่องไว้เป็นส่วนมาก

2. บทความเรื่องหนึ่ง ถ้ามีหลายย่อหน้า ในแต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญอย่างหนึ่ง เมื่อนำใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้ามาพิจารณาร่วมกัน จะมองเห็นใจความสำคัญที่สุดของเรื่องได้ง่าย

3. งานเขียนประเภทบทความ มักเกี่ยวข้องกับข่าวหรือเหตุการณ์ที่น่าสนใจจึงควรมีประสบการณ์หรือภูมิหลัง

4. บทความบางเรื่องผู้แต่งไม่เสนอทรรศนะหรือสาระสำคัญอย่างตรงไปตรงมา จึงควรสังเกตทางเสียงหรือน้ำเสียงของผู้แต่งไปพร้อมกัน เพื่อสรุปให้ได้ว่าผู้แต่งต้องการเสนอแก่นเรื่องที่แท้จริงอย่างไร

ที่มา : แววมยุรา เหมือนนิล, การอ่านจับใจความ (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น , 2541),

เนื้อหาการสอนอ่านจับใจความสำคัญ

เพลงโคราช...จากอดีตถึงปัจจุบัน

“ เพลงโคราช ” ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านที่หาคุณได้ง่ายบริเวณอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา เพลงโคราชนี้ มักนิยมไว้สำหรับเล่นแก้บนให้กับผู้ที่มาบนบานศาลกล่าวกับท้าวสุรนารี หรือ “ คุณย่าโม ” เพราะมีเรื่องเล่าต่อกันมาว่าในสมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ท่านโปรดเพลงโคราชเป็นอย่างมาก

เรื่องของเพลงโคราชนั้นมีบางตำนานเล่าสู่กันมาว่า ต้นกำเนิดมาจากประเทศอินเดีย ผู้นำเข้ามายังประเทศไทย คือ พระยาเข้มเพชร ซึ่งที่จริงนั้นเพลงโคราชนี้มาพร้อมกับ “ ลีเก ” และ “ ลำตัด ” เพียงแต่ว่าลีเกได้ถูกเลือกให้เป็นศิลปวัฒนธรรมที่กรุงเทพฯ ลำตัดเป็นศิลปวัฒนธรรมที่ภาคกลาง ส่วนเพลงโคราชนี้ให้อยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา

คนที่เรียนเพลงโคราชจากพระยาเข้มเพชร ชื่อตาจัน บ้านสก ซึ่งก็ไม่มีเรื่องเล่าต่อจากนั้นว่า ตัวตาจันเองได้ถ่ายทอดเพลงนี้ให้กับใคร อย่างไรบ้าง

เพลงโคราชในระยะแรกๆ จะมีรูปแบบเป็นเพลงก้อม (ภาษาพื้นเมืองโคราช หมายความว่าสั้น ดังนั้นเพลงก้อมจึงหมายความว่า เป็นเพลงสั้น ๆ ว่าได้ต่อกันกลับไปกลับมาจะมีความหมายลึกซึ้งหรือไม่ความหมายก็ได้) แต่ต่อมากลายมาเป็นเพลงยาว เพราะความเหมาะสมของเนื้อหาของเพลงบางเพลงจะต้องร้องเป็นเพลงยาว

นอกเหนือจากการแก้บนแล้ว ยังมีการว่าจ้างเพลงโคราชให้ไปแสดงตามงานอื่น ๆ อีก เช่น งานแต่ง งานบวช งานทอดกฐิน หรือแม้แต่ประเพณีท้องถิ่นอย่างการลงแขก ไถนา เกี่ยวข้าว ประเพณีเหล่านี้ยังคงนิยมใช้เพลงโคราชมาเป็นเพลงเอกในการร้องเพื่อความสนุกสนานอยู่เสมอ

ความโดดเด่นของเพลงโคราชที่มีไม่เหมือนใครนั้นเห็นจะได้แก่การที่ไม่ใช้เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ แต่จะใช้เท้าของผู้เล่นเคาะจังหวะไปตามทำนองที่ตัวเองร้องแทน

ส่วนเรื่องการร้องเพลงนั้นจะเป็นแบบการดันเพลงและยังแต่งเนื้อเดี๋ยวนั้น ร้องเดี๋ยวนั้น ซึ่งตรงนี้เป็นการใช้ความสามารถของผู้ร้องว่ามีไหวพริบและปฏิภาณมากเพียงใด และการรำประกอบจะเป็นไปตามจังหวะ เนื้อร้อง และคนรำรำเอง ไม่มีทำท่างพื้นฐานตายตัว แล้วแต่ว่าใครจะรำอย่างไรก็ได้

เวลาร้องเพลงจะเริ่มกันตั้งแต่บทไหว้ครู แล้วค่อยเข้าเนื้อหา ถ้าเป็นเรื่องของการแก้บน ผู้ร้องก็จะร้องเป็นเพลงโดยมีเนื้อร้องว่า ไครมาแก้บน แก้บนเรื่องอะไร ที่ต้องร้องอย่างนี้ก่อนก็เพื่อเป็นการแจ้งให้คุณย่าโมได้รับทราบว่าคุณคนผู้นั้นได้มาแก้บนตามที่ให้คำมั่นสัญญาไว้แล้ว

จากนั้นผู้ร้องจะร้องเพลงโดยเน้นเนื้อร้องออกไปทางเกี่ยวพาราสิ หรือบางครั้งอาจจะมีเรื่องคติสอนใจเข้ามาสอดแทรก ซึ่งก็แล้วแต่ผู้ร้องเองด้วย

การร้องจะเป็นการร้องคู่ชาย – หญิง จะมีหนึ่งคู่ หรือสองคู่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับผู้จ้างและความเหมาะสมของเนื้อหาเพลงที่จะร้อง

สำหรับการแต่งกายนั้น ฝ่ายชายจะใส่เสื้อคอกลมแขนสั้นไม่จำกัดสี นุ่งโจงกระเบนด้วยผ้าหางกระรอก ซึ่งเป็นผ้าพื้นเมืองของชาวโคราชและใช้ผ้าขาวม้าคาดเอว ผู้หญิงจะนุ่งโจงกระเบนเช่นเดียวกับฝ่ายชาย สวมเสื้อเข้ารูปในสมัยก่อนผู้หญิงไม่ได้ใส่เสื้อ แต่จะมีผ้ารัดอกและใช้สไบเฉียงพาดไหล่ บางทีจะมีการทักทานพลูเอาไว้ที่หูเพราะหญิงสมัยก่อนยังไม่รู้จักชยตาครุเพลงจึงให้ผู้หญิงมองทานพลูแทน

ปัจจุบันเพลงโคราชมมีการเปลี่ยนแปลงไปมากมีการนำดนตรีสากลเข้ามาประยุกต์หรือมีหางเครื่องเข้ามาประกอบ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าจะได้ทำให้เพลงโคราชมีความน่าสนใจมากขึ้น แต่วิธีเหล่านี้ก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก

ถึงแม้เพลงโคราชมจะมีการเปลี่ยนแปลงไปมากมายเพียงใด แต่บทเพลงพื้นบ้านบทนี้ก็ยังสามารถเลี้ยงดูลูกหลานคุณย่าโมให้มีกินมีใช้มาหลายชั่วอายุคน เช่น คุณยายเสนห์ ภู่นอก แม่เพลงท่านหนึ่ง ปัจจุบันแม่เพลงท่านนี้อายุ 61 ปีแล้ว คุณยายบอกว่าร้องเพลงโคราชมมาตั้งแต่อายุสี่สิบกว่าปีและดำรงอาชีพนี้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งลูกของคุณยายเสนห์อีกสี่คนก็ได้สืบสานเจตนารมณ์ของคุณยายเอาไว้ ด้วยการประกอบอาชีพเดียวกันกับคุณยายนั่นเอง

เสียงร้องที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละคน อีกทั้งเนื้อร้องที่ต้องแต่งกันสดๆใช้ไหวพริบเฉพาะตัวมากมาย คือ เสน่ห์ของเพลงโคราช คุณยายเสนห์บอกไว้

ส่วนอีกคนที่ได้เดินตามรอยบรรพบุรุษคือ สาวน้อยที่เพิ่งเรียนจบปริญญาตรี จากสถาบันเทคโนโลยีมหานคร สาขาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ เธอชื่อ “น้องเจี๊ยบ” สาวน้อยคนนี้ก็หลงใหลเพลงโคราชไม่แพ้ใคร ช่วงนี้เป็นช่วงที่เธอรองานอยู่ เธอจึงหารายได้โดยการร้องเพลงโคราชเป็นลำไฟพิเศษ

น้องเจี๊ยบบอกว่าเธอร้องเพลงโคราชมมาตั้งแต่ยังเป็นเด็ก เพราะคุณยายของเธอเป็นแม่เพลง ส่วนพ่อกับแม่นั้นเป็นข้าราชการ ช่วงเวลาที่ว่างเธอได้มาอยู่กับคุณยายของเธอ เวลาที่คุณยายร้องเพลงหรือต่อเพลงให้ลูกศิษย์ลูกหาทั้งหลายเธอก็ได้อยู่ด้วย ทำให้เธอซึมซับความงดงามของเพลงโคราชโดยไม่รู้เนื้อรู้ตัว

เมื่ออายุโตพอจะแสดงได้ น้องเจี๊ยบก็ขอคุณยายมาหาลำไฟพิเศษโดยร้องเพลงโคราชบ้าง และทำมาตลอดจนถึงปัจจุบันในช่วงที่มีเวลาว่าง แม้กระทั่งที่เธอมาเรียนกรุงเทพฯ ในช่วง

วันหยุด เธอก็จะกลับบ้านเพื่อมาร้องเพลงโคราช ซึ่งนอกจากจะมีเงินเก็บแล้ว ยังสามารถหาค่ารถกลับกรุงเทพฯ ได้อีกด้วย

ล่าสุดสาวน้อยคนนี้บอกว่า เธอกงจะหางานทำที่นี่เพราะช่วงเสาร์ – อาทิตย์ เธอจะได้มีเวลามาร้องเพลงโคราชอาชีพที่เธอแสนจะรักเป็นนักหนา อีกทั้งในอนาคตข้างหน้าเธอบอกว่าจะมีเว็บไซต์เพลงโคราช ซึ่งทำโดยฝีมือเธอให้ได้ชมกันอย่างแน่นอน

ที่มา : พรฟ้า และ อริศรา, “เพลงโคราช...จากอดีตถึงปัจจุบัน,” หญิงไทย 666 , 28
(กรกฎาคม 2546) : 63,73,74.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 กลุ่มควบคุม

แผนการจัดการเรียนรู้วิชา การอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ เวลาเรียน 3 ชั่วโมง
 ผู้สอน นางสาวพัชรินทร์ แจ่มจำรูญ ใช้สอนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่สอดคล้อง คือ

มาตรฐานที่ 1.1 ข้อ 1 สามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็วยิ่งขึ้น เข้าใจวงศัพท์ กว้างขึ้น เข้าใจสำนวนและโวหาร การบรรยาย การพรรณนา การอธิบาย การอุปมา และการสาธก สามารถใช้บริบทการอ่านสร้างความเข้าใจการอ่านและใช้แหล่งความรู้พัฒนาประสบการณ์และความรู้กว้างขวางขึ้น

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 1.1 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว รวดเร็ว เข้าใจวงศัพท์
 สำนวน โวหารที่ยากยิ่งขึ้น
- 1.2 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ แล้วจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ตีความได้
 ประเมินได้ อย่างมีเหตุผลและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 จุดประสงค์ปลายทาง
 - 2.1.1 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของสารคดีที่อ่านได้
- 2.2 จุดประสงค์นำทาง
 - 2.2.1 นักเรียนสามารถพุดอภิปรายสารคดีที่อ่านได้
 - 2.2.2 นักเรียนสามารถบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนได้
 - 2.2.3 นักเรียนสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญจากสารคดีที่อ่านได้

3 สาระการเรียนรู้

- 3.1 การอ่านจับใจความสำคัญของสารคดีเรื่อง “ตามหาผีเสื้อแสนสวย”
- 3.2 จุดมุ่งหมายในการแต่ง
- 3.3 การเขียนสรุปใจความสำคัญ

4 กระบวนการจัดการเรียนรู้

41 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน และแจ้งจุดประสงค์

4.1.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ พร้อมทั้งยกตัวอย่างรูปภาพประกอบ ครูซักถามนักเรียนว่าหากเราไม่สามารถไปที่เที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ได้ นักเรียนมีวิธีการอย่างไรที่จะทราบข้อมูลหรือความรู้จากสถานที่ต่าง ๆ

4.1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

42 ขั้นสอน

4.2.1 ครูทบทวนหลักการอ่านจับใจความสำคัญให้นักเรียน และให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง “ การอ่านจับใจความสำคัญของสารคดี ” หลังจากนั้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปการอ่านจับใจความสำคัญของนิทาน โดยครูจะคอยอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนไม่เข้าใจ

4.2.2 ครูแจกสารคดีเรื่อง “ ตามหาผีเสื้อแสนสวย ” ให้นักเรียนแต่ละคนอ่าน โดยให้นักเรียนอ่านอย่างผ่าน ๆ ในเวลาประมาณ 5-10 นาที

4.2.3 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันพูดอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของบทความว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร และผู้แต่งมีจุดมุ่งหมายในการแต่งอย่างไร

4.2.4 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ใ้เวลากลุ่มละประมาณ 5 นาที ส่วนครูมีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ

4.2.5 ครูให้นักเรียนแต่ละคนสรุปใจความสำคัญของสารคดีเรื่อง “ ตามหาผีเสื้อแสนสวย ” โดยให้นักเรียนเริ่มอ่านทีละย่อหน้าเพื่อหาใจความสำคัญ ซึ่งย่อหน้าที่ 1-4 ครูจะช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการหาใจความสำคัญ ส่วนย่อหน้าที่เหลือให้นักเรียนแต่ละคนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

4.2.6 นักเรียนแต่ละคนเรียบเรียงใจความสำคัญทั้งหมดเขียนสรุปลงใบงานด้วยภาษาของตนเอง แล้วนำไปงานส่งครู

43 ขั้นสรุป

4.3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความสำคัญของสารคดีที่อ่าน และประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านสารคดีเรื่อง “ ตามหาผีเสื้อแสนสวย ”

5 การประเมินผลการเรียนรู้

5.1 วิธีการประเมินผล

- 5.1.1 สังเกตความสนใจและความตั้งใจในการเรียน
- 5.1.2 สังเกตพฤติกรรมในการเรียน การตอบคำถาม และการพูดอภิปราย
- 5.1.3 สังเกตการทำงานกลุ่ม
- 5.1.4 ตรวจสอบผลงานการเขียนสรุปใจความสำคัญ

6 สื่อการเรียนรู้

- 6.1 ใบงานการจับใจความสำคัญ
- 6.2 สารคดีเรื่อง “ตามหาผีเสื้อแสนสวย
- 6.3 ตัวอย่างรูปภาพสถานที่ท่องเที่ยว

บันทึกผลหลังการสอน

ผลการสอน.....
 ปัญหา/ อุปสรรค.....
 ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข.....

(.....)

...../...../2547

ใบความรู้เรื่อง “ การอ่านจับใจความสำคัญสารคดี ”

งานเขียนประเภทสารคดีมีเป้าหมายให้ความรู้มากกว่าอย่างอื่น การอ่านจับใจความสารคดีที่มีประสิทธิภาพ จึงต้องสามารถจำแนกให้ได้ว่าใจความสำคัญที่สุดหรือแก่นเรื่องคืออะไร ซึ่งอาจใช้แนวทางการพิจารณาดังนี้

1. การตั้งชื่อเรื่อง เป็นจุดชี้แนะใจความสำคัญที่สุดของเรื่องได้ดีและรวดเร็วเป็นอันดับแรก เพราะสารคดีทั่วไปมักตั้งชื่อไม่ซับซ้อนและนิยมบอกสาระสำคัญหรือเป้าหมายของผู้แต่งไว้อย่างตรงไปตรงมา

2. การตั้งหัวข้อเรื่องย่อย ในการแต่งสารคดีขนาดยาวมักนิยมแบ่งเนื้อหาออกเป็นตอน ๆ และใส่หัวข้อเรื่องกำกับเอาไว้ด้วย ซึ่งแท้ที่จริงคือประเด็นสำคัญของเรื่องในแต่ละตอนนั่นเอง ถ้าผู้อ่านต้องการจับใจความสำคัญของเรื่องอย่างคร่าว ๆ และรวดเร็ว อาจพิจารณาจากหัวข้อเรื่องย่อยเหล่านั้นโดยไม่ต้องอ่านรายละเอียดทั้งหมดก็ได้

3. การค้นหาแก่นเรื่อง ในกรณีที่ชื่อเรื่องของสารคดีไม่สามารถชี้แนะใจความสำคัญของเรื่องได้ หรือไม่มีการตั้งหัวข้อเรื่องย่อยสรุปสาระสำคัญในแต่ละตอนเอาไว้ ผู้อ่านจะต้องค้นหาแก่นเรื่องหรือใจความสำคัญที่สุดของเรื่องเองโดยพยายามจับประเด็นสำคัญจากในแต่ละย่อหน้า แล้วนำแต่ละประเด็นย่อยเหล่านั้นมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อสรุปหาแก่นเรื่องหรือใจความสำคัญที่สุดของเรื่องอีกครั้งหนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่าใจความสำคัญจะปรากฏทั้งตอนต้นเรื่อง ตอนท้ายเรื่อง หรือกระจายอยู่ตลอดเรื่อง แต่ที่นิยมมากที่สุด มักสรุปบอกเป้าหมายและสาระสำคัญไว้ในตอนท้ายเรื่องอีกครั้ง การเริ่มต้นพิจารณาจากชื่อเรื่อง หัวข้อย่อยในเรื่อง และสรุปท้ายเรื่อง จึงจะช่วยให้จับใจความสำคัญของสารคดีได้แม่นยำและชัดเจนยิ่งขึ้น

ที่มา : แววมยุรา เหมือนนิล, การอ่านจับใจความ (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาสน์ , 2541),

101-102.

เนื้อหาการสอนอ่านจับใจความสำคัญ

ตามหาผีเสื้อแสนสวย

ระยะนี้ หากใครมีโอกาสเข้าไปเที่ยวป่าคงพบนักท่องเที่ยวสะพายกล้องส่องทางไกล เดินสอดส่อง ค้อม ๆ มอง ๆ แลวริมทางอยู่เสมอ เมื่อเห็นภาพเช่นนี้มักสรุปกันทันทีว่าต้องมาดูนกแน่ ๆ แต่ไม่ถูกไปเสียทั้งหมดหรอก บางคนอาจส่องมองหาผีเสื้อก็ได้

แม้ความสนใจยังเป็นรองอยู่มากแต่การดูผีเสื้อเป็นกิจกรรมศึกษาธรรมชาติอีกรูปแบบหนึ่งที่สนุกสนานไม่แพ้ดูนก เพราะผีเสื้อมีสีสันสดสวยชวนประทับใจแถมยังหาได้ง่ายกว่านก เสียอีกส่วนใหญ่พบเห็นได้ทั่วไปทุกหนทุกแห่ง และมีจำนวนไม่น้อยที่หายากชวนให้ท้าทายต่อการค้นหา

“ นายรอบรู้ ” จึงอยากชวนคุณไปดูผีเสื้อกันบ้าง คนที่สนใจคุณอยู่แล้วจะเปลี่ยนแนวไปดูผีเสื้อบ้างก็ได้ หรือจะดูไปพร้อมกันก็ไม่ผิดกติกา เสียแต่อาจเดินตามกลุ่มเพื่อนนักดูนกไปไม่ทัน เพราะการดูผีเสื้อค่อนข้างละเอียดละไมกว่า

ทำไมถึงบอกว่า สามารถดูนกและผีเสื้อได้พร้อมกัน ก็ทั้งสองเรื่องมีกล้องส่องทางไกล เป็นอุปกรณ์ที่สำคัญเหมือนกัน

กล้องส่องทางไกลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดูผีเสื้อเช่นเดียวกับการดูนก มันช่วยขยายผีเสื้อตัวเล็ก ๆ ให้เห็นแม้ในระยะไกลจนสามารถสังเกตรายละเอียดและสีสันบนปีกผีเสื้อได้ชัดเจน และเมื่อเข้าไปใกล้ผีเสื้อได้จนถึงระยะประชิด ก็หันไปหยิบแว่นขยายมาช่วยทำหน้าที่แทนกล้องส่องทางไกล แว่นขยายที่ใช้ควรเป็นแบบมีด้ามจับ จะได้ยกส่องผีเสื้อได้สะดวก คราวนี้ผีเสื้อตัวเล็ก ๆ จะกลายเป็นยักษ์ใหญ่ขึ้นมาตรงหน้าทันที

เมื่อนักดูนกต้องมีคู่มือสำหรับจำแนกนก นักดูผีเสื้อก็จำเป็นต้องพึ่งพาคู่มือช่วยจำแนกผีเสื้อเช่นกัน สำหรับคู่มือดูผีเสื้อในเมืองไทยฉบับมาตรฐานของ นพ. บุญส่ง เลขะกุล และคณะที่พิมพ์ออกมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 คงหาซื้อไม่ได้แล้ว แต่ไม่ต้องกังวลตอนนี้มีคู่มือดูผีเสื้อฉบับภาษาไทยพิมพ์ออกมาหลายเล่ม ส่วนใหญ่เน้นให้ใช้ง่าย เหมาะกับผู้เริ่มต้นดูผีเสื้อ มีภาพถ่ายที่สวยงามและข้อมูลช่วยจำแนกได้ง่าย

อุปกรณ์เบื้องต้นสำหรับดูผีเสื้อก็มีเท่านี้ เตรียมครบแล้วก็พร้อมไปดูผีเสื้อได้เลย ช่วงแรกอาจหุ่มฝึกซ้อมกับผีเสื้อที่พบละแวกบ้านก่อน หมั่นฝึกดูฝึกสังเกตรายละเอียดผีเสื้อกับดอกไม้จั่นคล่องตัว ไม่ว่าจะเป็นผีเสื้อหนอนมะนาว ผีเสื้อหนอนคุณธรรมดา ผีเสื้อหางตุ้มจุชชมพู ผีเสื้อหนอนใบรักธรรมดา ผีเสื้อแพนซีเทา ฯลฯ จากนั้นหาโอกาสไปดูในป่าที่มีผีเสื้อชุกชุมกว่า

สวนหน้าบ้าน ป่าใกล้กรุงเทพฯ หลายแห่งเป็นแหล่งคูผีเสื้อที่น่าสนใจมาก เช่น แก่งกระจาน เขาใหญ่ หรือเขาเขียว เดินทางไปได้สะดวกและเต็มไปด้วยผีเสื้อมากมาย

บางคนบอกว่าคูผีเสื้อในป่าง่ายกว่าคุณกเสียวอีก แค่อยเฝ้าดูตามแหล่งหากินของผีเสื้อ แหล่งใหญ่ ๆ คือดอกไม้และโป่งผีเสื้อ ก็ไม่ต้องไปไหนแล้ว ดอกไม้กับผีเสื้อย่อมเป็นของคู่กัน แต่โป่งผีเสื้อน่าสนใจกว่าตรงที่มีผีเสื้อไปรวมตัวกันกินแร่ธาตุเป็นอาหารคราวละมาก ๆ เลือกดูเลือกจำแนกกันได้สบายไปเลย ก็เหมือนกับเฝ้าดูนกมาากินลูกไทรนั่นเอง

โป่งผีเสื้อมักอยู่ตามบริเวณที่ชื้นแฉะ ไม่ว่าจะเป็นริมห้วยหรือแอ่งน้ำข้างริมทาง ผุงผีเสื้อจะลงไปใช้หมวดดูดกินของเหลวที่เต็มไปด้วยแร่ธาตุ ฤดูฝนแบบนี้จึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับคูผีเสื้อตามโป่ง หากผีเสื้อดูได้ง่ายมากตามพื้นดินชื้นแฉะและมีน้ำขังตลอดเวลา แม้กระทั่งบนถนน บางครั้งก็พบผีเสื้อตามมูลสัตว์และผลไม้เน่าด้วย

ผีเสื้อที่สวยงามที่มักพบตามโป่งผีเสื้อก็มีผีเสื้อสะพายฟ้า ผีเสื้อหนอนจำปีจุดแยก ผีเสื้อเหลืองหนามธรรมดา ผีเสื้อหางมังกรเขียว ผีเสื้อปลายปีกส้มเล็ก ผีเสื้อหางดิ่งนางระเวง ผีเสื้อหางดาบธรรมดา ผีเสื้อหางดาบลายจุด ฯลฯ

ปรกติก่อนออกหากิน ผีเสื้อต้องเกาะตามใบไม้หนึ่ง ๆ เพื่อผึ่งแดดให้ร่างกายและปีกอบอุ่นแข็งแรง ตอนเช้าจึงนับเป็นโอกาสทองที่จะสังเกตผีเสื้อได้สะดวกและใกล้ชิด หากรอจนสายเมื่อผีเสื้อออกบินหากินแล้ว จะดูยากขึ้นโดยเฉพาะพวกที่บินเร็วและค่อนข้างตื่นคน แค่มองตัวผีเสื้อก็บินหนีไปไกลแล้ว อย่าลืมว่ามันก็มีตาเหมือนกัน

สำหรับเทคนิคในการดูผีเสื้อก็มีหลักง่าย ๆ ทันทีที่เห็นผีเสื้อ พยายามเดินเข้าหาช้า ๆ เมื่อไปถึงระยะประมาณ 5 เมตร ให้นั่งลงแล้วยกกล้องส่องทางไกลส่องคูผีเสื้อ ถ้าไม่มีกล้องส่องทางไกลให้ขยับไปหาทีละนิด เข้าไปเรื่อย ๆ ไม่ต้องใจร้อน หากผีเสื้อตกใจบินขึ้นไปหนึ่ง ๆ รอสักพัก ถ้าผีเสื้อยังห้วงอาหารก็จะกลับมาเอง

เมื่อเข้าไปใกล้ราว 2 เมตรให้หมอบลงแล้วค่อย ๆ คลานเข้าไป วิธีนี้ช่วยให้เข้าไปดูผีเสื้อได้ใกล้ถึง 1 เมตร หรือใกล้จนสามารถยกแว่นขยายส่องดูรายละเอียดได้ โดยถือแว่นขยายให้อยู่ใกล้ตาเสียก่อน แล้วค่อย ๆ เลื่อนแว่นขยายเข้าไปหาผีเสื้อ จนกระทั่งเห็นภาพชัดเจน เห็นหรือยังว่า คูผีเสื้อต้องใจเย็นและละเมียดละไมแค่ไหน

วิธีจำแนกผีเสื้อก็ไม่มีขั้นตอนยุ่งยาก พิจารณาความแตกต่างของแต่ละชนิดเป็นหลัก เริ่มจากจุดเด่นบนปีก ทั้งรูปร่าง สี สัน และลวดลาย เช่น เป็นผีเสื้อหางดิ่งหรือหางดาบ ปีกจะมีสีพื้นอย่างผีเสื้อจระกาศหรือสลับสีจุดด่างอย่างผีเสื้อหนอนกาฝาก มีลายจุดกลมแบบผีเสื้อตาลพุ่มหรือแถบยาวแบบผีเสื้อสะพายฟ้า

ปรกติผีเสื้อส่วนใหญ่มีปีกคล้ายกันทั้งสองเพศ แต่บางชนิดเพศผู้เพศเมียมีความแตกต่างกัน ทั้งสีสันลวดลาย ขนาดความกว้างของปีก และรูปทรงปีก จนอาจเข้าใจผิดว่าเป็นคนละชนิดต้องสังเกตและจำแนกให้ดี เช่น ผีเสื้ออาชคู้กรรมดา ผีเสื้อกะทกรกกรรมดา และผีเสื้อหางติ่งนางระเวง

ขั้นตอนต่อไปให้สังเกตให้สังเกตสีของหนวด สีของลำตัว จำนวนขาประกอบด้วยรวมทั้งท่าทางการเกาะ การบิน การลงกินอาหาร ก็แตกต่างกันไปด้วย แต่ระยะแรกนี้ดูความแตกต่างของปีกก็พอแล้ว เน้นพวกสีสวยเป็นหลักไว้ก่อน

ถ้าจะดูผีเสื้อให้สนุกยิ่งขึ้น ควรเตรียมสมุดบันทึกเล่มเล็ก ๆ สำหรับบันทึกชนิด ลักษณะ พฤติกรรม และวันเวลาที่พบผีเสื้อ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับดูและศึกษาผีเสื้อในคราวต่อไป ว่าแต่ว่า ตอนนี้นักคุณเริ่มสนใจผีเสื้อบ้างหรือยัง

ที่มา : นายรอบรู้ [นามแฝง], “ตามหาผีเสื้อแสนสวย ,” สารคดี 222,19 (สิงหาคม 2546) :

174-176. มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 กลุ่มควบคุม

แผนการจัดการเรียนรู้วิชา การอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ เวลาเรียน 3 ชั่วโมง
 ผู้สอน นางสาวพัชรินทร์ แจ่มจำรูญ ใช้สอนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่สอดคล้อง คือ

มาตรฐานที่ 1.1 ข้อ 1 สามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็วยิ่งขึ้น เข้าใจวงศัพท์ กว้างขึ้น เข้าใจสำนวนและโวหาร การบรรยาย การพรรณนา การอธิบาย การอุปมา และการสาธก สามารถใช้บริบทการอ่านสร้างความเข้าใจการอ่านและใช้แหล่งความรู้พัฒนาประสบการณ์และความรู้กว้างขวางขึ้น

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.1 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว รวดเร็ว เข้าใจวงศัพท์

สำนวน โวหารที่ยากยิ่งขึ้น

1.2 อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ แล้วจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ตีความได้

ประเมินได้อย่างมีเหตุผลและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2 จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

2.1.1 นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องสั้นที่อ่านได้

2.2 จุดประสงค์นำทาง

2.2.1 นักเรียนสามารถพูดอภิปรายเรื่องสั้นที่อ่านได้

2.2.2 นักเรียนสามารถบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนได้

2.2.4 นักเรียนสามารถบอกแนวคิดสำคัญของเรื่องสั้นที่อ่านได้

2.2.5 นักเรียนสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญจากเรื่องสั้นที่อ่านได้

3 สารการเรียนรู้

- 3.1 การอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องสั้นเรื่อง “เสียแล้ว เสียไป”
- 3.2 จุดมุ่งหมายในการแต่ง
- 3.3 แนวคิดสำคัญของเรื่อง
- 3.4 การเขียนสรุปใจความสำคัญ

4 กระบวนการจัดการเรียนรู้

41 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน และแจ้งจุดประสงค์

4.1.1 ครูนำหนังสือประเภทเรื่องสั้นจำนวน 5 เล่ม มาให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง พร้อมทั้งซักถามนักเรียนว่าเคยอ่านวรรณกรรมเหล่านี้หรือไม่ และนักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสั้นอย่างไร

4.1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

42 ขั้นสอน

4.2.1 ครูทบทวนหลักการอ่านจับใจความสำคัญให้นักเรียนฟัง หลังจากนั้นให้นักเรียนศึกษาไปความรู้ เรื่อง “การอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องสั้น” และให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปการอ่านจับใจความสำคัญของนิทาน โดยครูจะคอยอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนไม่เข้าใจ

4.2.2 ครูแจกเรื่องสั้นเรื่อง “เสียแล้ว เสียไป” ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านโดยให้นักเรียนอ่านอย่างผ่าน ๆ ในเวลาประมาณ 10-15 นาที

4.2.3 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันพูดอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของเรื่องว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร และผู้แต่งมีจุดมุ่งหมายในการแต่งอย่างไร

4.2.4 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ให้เวลากลุ่มละประมาณ 5-10 นาที ส่วนครูมีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ

4.2.3 ครูให้นักเรียนแต่ละคนสรุปใจความสำคัญของเรื่องสั้นเรื่อง “เสียแล้ว เสียไป” โดยให้นักเรียนเริ่มอ่านทีละตอนเพื่อหาใจความสำคัญ ซึ่งในตอนที่ 1 ครูจะช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการหาใจความสำคัญ ส่วนตอนที่เหลือให้นักเรียนแต่ละคนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

4.2.4 นักเรียนแต่ละคนเรียบเรียงใจความสำคัญทั้งหมดเขียนสรุปลงใบงานด้วยภาษาของตนเอง แล้วนำไปงานส่งครู

43 ขั้นสรุป

4.3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความสำคัญของเรื่องสั้นที่อ่าน และแนวคิดสำคัญที่ได้รับจากการอ่านเรื่องสั้นเรื่อง “ เสียแล้ว เสียไป ”

5 การประเมินผลการเรียนรู้

5.1 วิธีการประเมินผล

5.1.1 สังเกตความสนใจและความตั้งใจในการเรียน

5.1.2 สังเกตพฤติกรรมในการเรียน การตอบคำถาม และการพูดอภิปราย

5.1.3 สังเกตพฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม

5.1.4 ตรวจสอบผลงานการเขียนสรุปใจความสำคัญ

6 สื่อการเรียนรู้

6.1 ใบงานจับใจความสำคัญ

6.2 เรื่องสั้นเรื่อง “ เสียแล้ว เสียไป ”

6.3 ตัวอย่างหนังสือเรื่องสั้น

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงวนลิขสิทธิ์

บันทึกผลหลังการสอน

ผลการสอน.....

ปัญหา/ อุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข.....

(.....)

...../...../2547

ใบความรู้เรื่อง “ การอ่านจับใจความสำคัญเรื่องสั้น ”

การอ่านจับใจความเรื่องสั้นให้ได้ถูกต้องแม่นยำอย่างรวดเร็วนับเป็นเรื่องยากพอสมควร เพราะเป็นงานเขียนที่มุ่งให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน จึงมักมีโครงเรื่องที่ซับซ้อนและไม่นิยมบอกเรื่องราวหรือแนวคิดสำคัญโดยตรงไปตรงมา ผู้อ่านจึงควรใช้แนวทางพิจารณาดังนี้

1. ชื่อเรื่อง นับเป็นจุดชี้แนะหัวใจของเรื่องไว้เป็นอันดับแรก เรื่องสั้นบางเรื่องตั้งชื่อให้เห็นแก่นเรื่องหรือใจความสำคัญได้ชัดเจน แต่บางเรื่องก็ยากต่อการตีความ จึงควรพิจารณาจากส่วนอื่นประกอบด้วย

2. แก่นเรื่อง ผู้อ่านควรพิจารณาจากข้อขัดแย้งของเรื่องแล้วติดตามว่าข้อขัดแย้งนั้นมีการสิ้นสุดอย่างไรซึ่งส่วนใหญ่มักอยู่ตอนท้าย ๆ ใกล้เคียงเรื่อง จะทำให้มองเห็นแก่นเรื่องได้ทันที หลังจากนั้นพยายามสรุปสาระสำคัญ โดยการตอบคำถามให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และทำไม ซึ่งนอกจากจะแสดงว่าผู้อ่านจับใจความของเรื่องได้แล้ว ยังจะเป็นจุดชี้แนะให้เห็นแก่นเรื่องหรือใจความสำคัญได้ง่ายด้วย

3. ภูมิหลัง แม้เรื่องสั้นจะเป็นเรื่องสมมุติแต่นิยมที่จะสร้างเรื่องให้ดูสมจริงมากที่สุด การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมและเหตุการณ์ในเรื่อง จะช่วยให้จับใจความได้ง่ายยิ่งขึ้น

4. น้าเสียงหรือหางเสียงของผู้แต่ง การจับน้าเสียงหรือหางเสียงของผู้แต่งให้ได้จะช่วยจับใจความสำคัญของเรื่องได้แม่นยำขึ้น

5. การอ่านที่มุ่งจับใจความสำคัญเพียงเพื่อตอบคำถามใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไรและทำไม จึงอาจไม่ได้รับรสชาติและคุณค่าของบันเทิงคดีอย่างเพียงพอ ดังนั้นควรจับใจความย่อยหรือใจความประกอบเพื่อเก็บรายละเอียดของเรื่องไปพร้อมกัน

ที่มา : แวมยุรา เหมือนนิล, การอ่านจับใจความ (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาสน์ , 2541), 130-131.

เนื้อหาการสอนอ่านจับใจความสำคัญ

เรื่องสั้นเรื่อง “เสียแล้ว เสียไป”

1

นางกลับถึงบ้านท้ายสวน เมื่อตะวันเย็นย่ำ ควันหมอกกลางฤดูหนาวลงห่มคลุมพุ่มไม้ เป็นฝ้าขาวทั่วไป เสียงนกร้องทัก เสียงหมาในบ้านเห่า ระหว่างที่นางถือกระเป๋าเดินทางนั่งอยู่หน้า ประตูรั้ว ประตูจูปันไร้อชีวิต

น้ำตาของนางจะร่วงเสียให้ได้ เมื่อเห็นร่างค่อม ๆ เดินงกเงิ่นออกมาจากภายใต้ถุนบ้าน เจ้าค้าง-ที่มันส่งเสียงเห่า มันโผล่แล่นมาถึงก่อน-มันตะกายรั้ว กระดิกหาง ส่งเสียงครางด้วยท่าทาง ถึงโผล่-มันวิ่งกลับไป แล้ววกกลับมาใหม่ พร้อมกับที่ร่างค่อม ๆ นั้นเดินมาถึง ถอดไม้รั้วให้ออกจากกัน

“ สวัสดีปู้ ” เสียงนางเอ่ย เบาบางเหมือนละไอหมอก

ปู้เหลือบลูกตามายังมือข้างซ้ายที่หิ้วกระเป๋าใบใหญ่แล้วเหลือบกลับมาที่มือขวาที่ห้อย ตกลงมาด้วยเถือขาวกรอมแขน เมื่อลมหนาวผ่านมาซู่วูบ ร่างนึ่งของนางสะท้อน ต้น ปู้ก็ดึงร่าง นั้นมากอดไว้

“ ช่างเหอะ! มันแล้วไปแล้ว ” ปู้ตอบอย่างปลอบโยน

นั่นแหละ น้ำตานางจึงร่วงจากร่องแก้ม หยดซึมหายไปกับเสื้อกันหนาวของปู้

“ ฉันซื้อเสื้อหนาวมาให้ปู้ใหม่ ” นางว่า ขณะที่ปู้แย่งกระเป๋าจากมือไปถือไว้

“ ปู้ถอดตัวนี้ทิ้งไปได้แล้วละ ” นางฝืนยิ้มเมื่อมองเสื้อหนาวเก่าคร่ำที่จำได้ว่าซื้อมาให้ เมื่อสามสี่ปีที่แล้ว

เจ้าค้างวิ่งนำหน้า ปู้ก็หันหลังหิ้วกระเป๋านำเข้าบ้าน น้ำตาของปู้คลอ และไหลไปตาม รั้วแก้มเหี่ยวชรา

2

“ เงินตั้งหมื่นหนึ่ง จะเอาไว้บ้านไม่ได้ ” พ่อกล่าวขึ้นน้ำเสียงเครียด

“ ฝากธนาคารจันรี เราจะได้อะไรขึ้นมาล่ะ นอกจากดอกเบี้ยปีละนิดหน่อย ผู้ใหญ่บ้านแก้วว่า ธนาคารนั้นเอาเงินเราไปใช้ให้ดอกเบี่ยเรานิดเดียว ” แม้ว่าบ้าง น้ำเสียงเครียด เช่นกัน

“ จันฝากผู้ใหญบ้านไว้ซิ หักซื้อข้าวของแล้ว เหลือก็ฝากให้ผู้ใหญบ้านไว้ พี่ควรจะซื้อ วิทย์ ไว้ฟังเพลงสักเครื่องหนึ่ง ” น้องสาวของนางเสริมขึ้น

นางได้แต่หันมายิ้มด้วย นิดเดียวเท่านั้น แล้วทอดตาเหม่อมองไปยังกองไฟที่สุ่มไว้
 คำนี้ปู่ใส่เสื้อหนาวตัวใหม่-สีเทาหลายสลับขาวที่นางซื้อมาให้ ดูท่าที่ปู่สดใสสะอาดตา
 กว่าเมื่อยามเย็นนี้มาก ปู่สาละวนอยู่กับการเชิยพันในกองไฟให้คอยลูกโพล่งขึ้น นางรู้สึกว่
 หน้าตาของปู่กลับหมองเศร้าเยียบเย็นอย่างประหลาด

“ผู้ใหญ่ก็ไว้ใจไม่ได้ เอ็งไม่รู้” พ่อหันมามุดน้อง

“...ไอ้กองมันฝากไว้สามพันเมื่อปีที่แล้ว ผู้ใหญ่โกงเอาจนหมด ”

“เงินมันไม่ใช่บ่อย...” แม่ปรารภ นัตน์ดาฉายเงาวาววามเมื่อกระทบแวงจากกองไฟ

“...เราจะซื้ออะไรได้ตั้งหลายอย่าง อย่างที่เราไม่เคยมี ไม่เคยได้ เราจะต้องซื้อเก็บไว้
 เหลือนั้นน้อยกว่ากันอีกเรื่องหนึ่ง

“ จ้างเขาต่อเกวียนสักเล่ม ซื้อวัวสักตัวหนึ่ง เหลือนั้นก็ควรจะให้หลานมันไป เงินของ
 มันนะ ” ปู่ว่าเสียงเครียคมมาจากกองไฟเป็นครั้งแรก

“ พ่อแหละคิดอะไรสั้น ๆ ปีนี้ล่ะ ทำมันแล้ง ทำนาที่จะไม่ได้เรื่องอีก เราจะเสียแรง
 นำเสียตายเปล่า ” พ่อแย้งอย่างฉุนโครธ

“อย่างแกว่านะถูกแล้ว ” แม่พยักหน้ากับพ่อ

“ ยังไง ๆ เราก็พอทำมาหากินกันได้ ไม่ต้องเอาเงินตั้งมากอย่างนี้มาลงทุนหรือค แต่ว่
 ตอนนี้เราคิดซื้อผ้าห่มซื้อฟูกหมอนใหม่ อากาศมันหนาวเหลือเกิน ”

“เออ! แล้ววิฑูเอามั้ยล่ะ น้องมันอยากได้ ” แม่มาถามความเห็น

“ ตามใจแม่เถอะ เงินนี้ฉันยกให้พ่อกับแม่แล้ว ” นางตอบสั้น ๆ แล้วหันไปสบตากับ
 นัยน์ตาของปู่

ปู่เบนนัยน์ตาหลบ สาละวนกับการเชิยกองไฟต่อไป

“ฉันอยากได้สร้อยเส้นเล็ก ๆ สักเส้น ” คราวนี้น้องสาวกล่าวเสียงอ้ออิ่ง

“เอา-เอา พรุ่งนี้แม่จะเข้าอำเภอ เอ็งไปกับแม่ เอาอย่างเส้นเล็ก ๆ เหมือนสร้อยข้อมือ ”

“ว่าแต่เอ็ง เอาอะไรบ้าง หรือว่าซื้อจากกรุงเทพฯ พอแล้ว ” แม่หันมาถามนาง

“ไม่ ฉันพอแล้ว ” นางส่ายหน้า

“ ทั้งโชคดี โชคร้ายเนาะ ” พ่อกล่าวขึ้นมาลอย ๆ

นัยน์ตาขุ่นมัวของปู่ จ้องเขม็งมาที่นาง-ส่อแววเห็นใจ ปวดร้าวแทนเหมือนหยั่งรู้หัวใจ
 นางบัดนี้

“ข้าจะนอนละ ” ปู่ลูกผละจากกองไฟ แล้วลับหายขึ้นบนเรือน

“ เงินที่เหลือ เราจะเอาไว้ที่ไหนนะ ยังคิดไม่ออกเลย แต่...นี่เนะเราจะต้องซื้อปืนสัก
 กระบอกนะ ”

“ ไซ้ไซ้ เราต้องซื้อ เราต้องมีปืนแน่ ๆ เมื่อเรามีเงิน ” แม่หนูอย่างแข็งขัน

“ นึกได้แล้วเงินที่เหลือเราให้เขากู้สิ หน้าในปีนี่เราให้เงินกู้เอาดอกสิ้นปีฉันจะคอยเก็บ ดอกเอง ” น้องสาวของนางนั่นแล้ว ที่นำความตื่นเต้นบนใบหน้ามาสู่พ่อกับแม่

“ ความคิดของเอ็งวิเศษเหลือเกินแล้ว ” แม่ว่า

ลมหนาวพรูพราย ลอดใต้ถุนบ้านเข้ามายังแครงที่ล้อมวงกันอยู่ นอกจากความหนาว จับขั้วหัวใจแล้ว นางยังรู้สึกไหวหวั่น-ทอดอาลัยอยู่ในส่วนลึก

เจ้าค้างส่งเสียงเห่าขึ้นที่หน้าประตูรั้ว พ่อทะเล่ถึงสุดตัวลูกคว้าวานข้างฝา มาถือไว้ไวนมือแน่น-ความหวาดไหวเข้ามาจู่โจมสู่ใบหน้า และอาถรรพ์กิริยาท่าทางของพ่อแม่และน้องหมดทุกคนแล้ว

“ มีคนมา! ” เสียงของพ่อตื่น ขณะเพ่งสายตาฝ่าความมืดออกไป

เมื่อเจ้าค้างสงบเสียง และเสียงร้องทักจากภายนอกดังขึ้นอย่างแจ่มชัด นั้นแหละทุกคน ถึงได้ถอนใจคลายสีหน้าตระหนกลง

“ ผู้ใหญ่...” แม่กระซิบ

ผู้ใหญ่บ้านฝ่าลมหนาวยามค่ำ มาเยี่ยมนางถึงบ้าน แสดงความเสียใจที่นาง

ประสบเคราะห์ร้ายอย่างหนักในชีวิต

“ ลูกเป็นคนอ่านหนังสือจากโรงงาน ให้พ่อกับแม่เอ็งฟัง ” ผู้ใหญ่ว่าแล้วพลิกชายแขนเสื้อข้างขวาของนางขึ้น-เห็นข้อมือขาดหายไปเกลี้ยงศอก

“ เขาให้เงินมาหมื่นหนึ่ง ” นางบอกด้วยสีหน้าหม่นหมอง

“ เขารู้กันทั่วหมู่บ้านแล้ว ” ผู้ใหญ่กล่าวหัวเราะ

“ นี่แหละจึงได้รับมา ท่วมันไม่คืนัก ” ผู้ใหญ่กระซิบบอกพ่อ

“ เอาเงินหลานไปเก็บไว้ที่บ้านข้างก่อน ไว้ใจกันหรือเปล่า เชื่อเถอะคืนนี้เอาเงินไว้ที่นี้ไม่ได้ ” ผู้ใหญ่ว่าแล้วก็หันมาที่นาง

พ่อกับแม่เอ็ดออกอยู่เป็นเวลานาน ผู้ใหญ่บ้านจึงได้แบกเงินใส่ถุงข้าวสารออกจากบ้านไป

“ ไว้ใจกันง่าย ๆ ” แม่หันมาต่อว่าพ่อ

“ ผู้ใหญ่ไม่โกหกหรอก ผู้ใหญ่ไม่ใช่คนโกง และที่คนกันเองด้วยเชื่อแกเหอะ ”

“ ก็ไหนว่าโกงเงินไอ้กองง ” แม่ซัก

“ ฉันก็พูดไปงั้น คงไม่จริง ” ท่าทางของพ่ออึดอัด

“ แต่ฉันก็ไม่สบายใจ กลัวเงินมันจะสูญ ” พ่อว่า

“ ผู้ใหญ่บ้านเป็นคนดี ใคร ๆ ก็รู้ ” นางหลุดคำพูดออกไป เสียงกร้าวเป็นครั้งแรก

พอกับแม่ นั่งเจิบ บรรยากาศระหว่างความหนาวอึดอัดขึ้น
เจ้าค้างที่เคลือบอยู่ที่เท้าพ่อ ถูกดีดออกไปร้องเสียงหลง และพ่อก็ผลุนผลันหายขึ้น
ไปบนเรือน

“คิดโง่ ๆ กันทั้งนั้น ” แม่พูดไล่หลัง

นัยน์ตาสีน้ำตาลของแม่ตื่นเด่นไม่แพ้พ่อ และนัยน์ตาของน้องก็ส่องแววปีติเก็บเอาไว้ไม่
อยู่ นางนึกถึงเมื่อเปิดกระเป๋าเดินทางเป็นครั้งแรก ปรากฏเงินสดหลายปึกเจ็ดฉายอยู่กับแสง
ตะเกียงยามค่ำ

3

อากาศหนาวหนักเมื่อตอนดึก นางนึกถึงคำพูดของปู่เมื่อก่อนจะเข้านอนแล้วนอนไม่หลับ
“มันตื่นเด่นกับเงินกัน จนจะเป็นบ้าทั้งบ้าน ” ปู่เอามือลูบผมของนางและว่า “คนเราก็
เป็นอย่างนี้แหละ ”

นางนอนลึมตาขดตัวแน่นอยู่กับผ้าห่มนุ่มอุ่น แสงตะเกียงที่หริ่งเหลือแต่เปลวไฟ
เล็ก ๆ พรายสีสั่นอยู่กับความมืดของห้อง ลมจากภายนอกพัดอู้อู้อ ลอดใต้ช่องฝาผนังให้เปลวไฟไหว
เด่นอยู่กับเพดานห้องนั้นครั้งแล้วครั้งเล่า!

“เจ้าเงปีศาจ ”

นางสทบบใจ ลูบท่อนแขนที่ขาดหาย แล้วร้องให้สะอึกสะอื้น

“เสียแล้ว เสียไป ” นางปลอบใจตัวเองอีกครั้งหนึ่ง

เสียงกึกก้องโกลาหลของเครื่องจักรในโรงงานดังอีกทีก็อยู่ในห้วงประจักษ์เสียงถากถาง
ของภูตผีปีศาจ มันตัดข้อมือขวาของนางขาดกระเด็นด้วยเขี้ยวเล็บแหลมคม คล้ายคมดาบ ยังไม่
สาใจ มันยังล้วงหัวใจ ล้วงความรู้สึก ล้วงชีวิตวิญญาณของนางที่เหลือจนหมดสิ้น มันเขี้ยวทั้ง
ทำลายได้ด้วยความกระหายเลือดเจ้าปีศาจตัวนั้น

นางอดนึกย้อนไปถึงวันคืนเก่า ๆ ที่แขนสองข้างยังสมบูรณ์ไม่ได้ เมื่อครั้งเป็นคนงานอยู่
ในโรงงานที่กรุงเทพฯ นางเหมือนไร้เดียงสาวบริสุทธิ์จากชีวิต ยังยืนอยู่ห่างไกลจากความสามานย์ที่
แท้จริงของมวลมนุษย์ นางพอมีความสุขที่พอหาได้อย่างน่าพึงพอใจตามประสาคนเล็ก ๆ นางมี
ความรัก ความคิดถึง ตามประสาคนไกลบ้านต่อครอบครัวและเพื่อนบ้านที่อยู่หลัง นางมีเจตนา มี
ความหวังต่อการเผชิญปัญหาในโลกกว้างใบนี้ และท้ายที่สุด นางมีภาระอันยิ่งใหญ่ต่อครอบครัว
อันยากไร้ของนางเองโดยเฉพาะ

เมื่อเจ้าปีศาจจักรกลตัวนั้น มันตัดข้อมือของนางให้ขาดออกจากกันแล้ว นางกลายเป็น
คนพิการ ที่กลับบ้านมาอย่างว่าหัวท้อแท้ ซ้ำเงินก้อนมหึมาที่นางได้รับเป็นค่าตอบแทนมือข้างที่

ขาดหายไปนั้น ยังทำให้นางได้พบว่าได้สูญเสียทุกอย่างอันเคยมีในชีวิต ที่แท้มันคือเงาของเจ้าปีศาจร้าย ที่ตามมาทำลายนางจนถึงบ้าน-มันไม่ได้ทำลายมือของนางเพียงแต่อย่างเดียวนั่น...เจ้าปีศาจจักรกลตัวนี้!

นางพยายามข่มตาให้หลับ ขณะที่แว่วเสียงนกกลางคืนร้องเพลงมากับลมหนาว

4

ความหนาวเย็นเมื่อเช้ามืด หรือแม้แต่เสียงหมาในบ้านเห่าครวญครางไม่ได้เป็นสิ่งที่ปลุกนางให้ลุกนั่งตื่นตระหนกอยู่ในยามนี้ เสียงปืนที่ดังกึ่งวานติดกันสองครั้งภายในบริเวณบ้านต่างหากที่ทำให้นางสั่นเทิ้มอยู่กับผ้าห่มหนา ขวัญกระเจิง ด้วยเสียงฝีเท้ากระเทือนไหวไปมาอยู่ภายในเรือนบ้าน

เสียงเคาะประตูดังถี่ ๆ แล้วเสียงสั้น ๆ ของแม่ก็ตามมา

“เปิดประตูเถอะ เปิดเร็ว!”

เมื่อนางใช้มือข้างซ้ายกุกกักอยู่กับประตูสักครู่หนึ่ง นางก็พบว่าเงาคนที่ยืนอยู่ข้างหลังของแม่ พ่อ และน้องนั้น เป็นชายแปลกหน้าทั้งสองคน วัตถุค้ำยันที่อยู่ในมือของมันทั้งสองนั้นก็ทำให้นางหัวเข่าอ่อนจนต้องเซไปติดฝา

มันเปิดกระเปาะเดินทางของนางออก ค้นหรือเสาะผ้าออกมากองไว้กระจายทั่วพื้นห้อง แล้วก็หันกวาดตามองทุกคน

“บอกแล้วว่าเงินอยู่บ้านที่ผู้ใหญ่บ้าน ไปปล้นผู้ใหญ่อะ ผู้ใหญ่เอาเงินไปหมดแล้ว”

น้องสาวว่าและร้องไห้กระซิก

พวกชายแปลกหน้าล่าถอยลับสายหมอกเช้ามืดไปหมดแล้วนั่นแหละนางจึงนึกขึ้นได้และถลางบันไดมา

บนทางเล็ก ๆ ที่ทอดยาวไปสู่รั้วประตูหน้าบ้าน ร่างของปู่และเจ้าต่างนอนจมกองเลือดแน่นิ่งเคียงกันอยู่ตรงนั้น ร่างของปู่ยังอุ่น แม้ดวงตาปิดสนิท นางกอดและซบหน้าลงกับปาปู น้ำตาไม่ได้ไหลพร่างพรูแต่อย่างใด เพียงหยดลงบนเสื้อหนาวสีเทาของปู่ แล้วซึมหายจางไปกับสีเลือดแดงฉาน

5

ผู้ใหญ่บ้าน หัวถูกข้าวสารที่ใส่เงินมาคืนต่อหน้าคนในหมู่บ้านที่ต่างมาเยี่ยมชมกันในตอนเช้านั้น แล้วแนะนำกับพ่อให้เอาเงินจำนวนนี้ไปฝากธนาคารที่อำเภอเสีย ไปพร้อมกับตำรวจที่มาพลิกศพปู่

เจ้าต่างถูกฝังไปแล้ว แต่ร่างของปู่จะถูกเผาพรั้งนี้

“ โชคยังดี ผู้ใหญ่มาช่วยเสียก่อน ไม่งั้นเงินจะสูญ ” แม่บอกกับเพื่อนบ้านที่มาเยี่ยม
 สีน้าเศร้าลงไปบ้าง

“ ทั้งโชคดี โชคร้าย คราวนี้ ” พ่อเสริม สีน้าเศร้าพอ ๆ กัน

“ แม่สัญญาไว้แล้วว่าจะซื้อสร้อยให้ฉัน ” เสียงของน้องสาวคุยอวดเพื่อน ๆ

“ หน้าแกหมองเหลือเกิน ผิดกับคนอื่น ๆ ” ผู้ใหญ่บ้านเดินมากระซิบกับนาง

“ เขารักปู่เขามาก ” แม่ได้ยิน ตอบกลับมา

สายมากแล้ว แต่ดวงอาทิตย์ยังแลเห็นเป็นจุดเพียงสีส้มอ่อน มัวมนหม่นแสงอยู่
 ท่ามกลางหมอกหนา ทุ่งนาขาวโพลนไปทั่วทุก หมู่บ้านก็ถูกคลุมอยู่ด้วยความอับชื้น หนาวเย็น
 ทั่วหมู่บ้าน นางนั่งจ้องหมอกขาว ที่ลอยเบาอ้อยอิ่งทิวไม้อยู่ไกลโพ้น เห็นมันพัดผ่านด้วย
 สีแดงจากหยดเลือด และสีจากเงินก้อนนั้น

6

นางออกจากบ้านท้ายสวนมาเมื่อตะวันเย็นย่ำท่ามกลางหมอกควันกลางฤดูหนาว รถ
 เทียวสุดท้ายเปิดไฟวิ่งฝ่าฝ้าขาวของสายหมอกไปเรื่อย ๆ นางถามตัวเองว่าไปไหน แต่ก็ตอบไม่ได้
 รู้แต่ว่าอยากหนีไกลไปจากบ้านและไม่หวนกลับมาอีกแล้ว

น้ำตาได้ร่วงพรูออกมามากตอนนี้ เพราะนางได้สกดกันมันไว้ตั้งแต่วันวานเมื่อ
 ตะวันเย็นย่ำของเมื่อแรกมาถึง

ที่มา : อัคริ ธรรมโชติ, ขุนทองเจ้าจะกลับเมื่อฟ้าสว่าง, พิมพ์ครั้งที่ 19 (กรุงเทพฯ : เอส พี เอฟ
 พรินติ้ง , 2540) , 50 -59.

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามความคิดเห็น
มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL - PLUS
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนเรียนวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL - PLUS แล้ว นักเรียนมีความคิดเห็นต่อวิธีสอนอย่างไร ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่กำหนดให้ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

1. นักเรียนชอบวิธีที่ครูกำลังสอนหรือไม่

ชอบ เพราะ.....

ไม่ชอบ เพราะ.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

2. นักเรียนคิดว่าวิธีการสอนอ่านที่ครูใช้ทำให้นักเรียนสามารถอ่านจับใจความได้ดีขึ้นหรือไม่

ดีขึ้น เพราะ.....

ไม่ดีขึ้น เพราะ.....

3. นักเรียนคิดว่าวิธีการสอนอ่านนี้ทำให้บรรยากาศในการเรียนอ่านจับใจความสำคัญดีขึ้นหรือไม่

ดี เพราะ.....

ไม่ดี เพราะ.....

4. นักเรียนมีปัญหาในการเรียนด้วยวิธีสอนอ่านนี้หรือไม่

มี เพราะ.....

ไม่มี เพราะ.....

5. นักเรียนชอบการนำแผนภูมิมาใช้ในการสอนอ่านหรือไม่

ชอบ เพราะ.....

ไม่ชอบ เพราะ.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวพัชรินทร์ แจ่มจำรูญ
ที่อยู่	1 หมู่ 6 ต. ห้วยทรายเหนือ อ. ชะอำ จ. เพชรบุรี 76120
ที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ตำบลนาวิ่ง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000 โทรศัพท์ (032) 493300 ต่อ 1325
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) วิชาเอกภาษาไทย จากสถาบันราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. 2544	ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2547-ปัจจุบัน	อาจารย์ปฏิบัติการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์